

วารสารราชนครินทร์

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่21 ฉบับที่2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

● JOURNAL OF RAJANAGARINDRA

● VOL. 21 NO. 2

● JULY - DECEMBER 2024

0-3850-0000 ต่อ 6415

rru.journal@gmail.com

ISSN 2774-1230 (Online)

วารสารราชนครินทร์

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Journal of Rajanagarindra

ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

ISSN (Online) 2774 – 1230

เจ้าของ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ที่ปรึกษา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
รองอธิการบดีวิชาการ

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิชาการของคณาจารย์นักศึกษา ในสาขาวิชาต่าง ๆ
 2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์การวิจัยจากคณาจารย์ นักศึกษา ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย
 3. เพื่อส่งเสริมเครือข่ายนักวิจัยและความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัย
 4. เพื่อรายงานผลการดำเนินงานด้านวิจัย ด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

การพิจารณาบทความ

1. บทความทุกบทความจะต้องผ่านการประเมินก่อนการเผยแพร่จากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในศาสตร์ด้านต่าง ๆ อย่างน้อย 3 ท่าน
2. บทความได้รับการตรวจประเมินแบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อกันและกัน (double-blind review)
3. บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ทั้งหมดได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปทีป เมธาคูณวุฒิ	(ข้าราชการบำนาญ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.สนธิ อักษรแก้ว	(ข้าราชการบำนาญ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.ปานมนัส ศิริสมบุญ	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.ธรร สุนทรายุทธ	(ข้าราชการบำนาญ) มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.นพคุณ ศิริวรรณ	(ข้าราชการบำนาญ) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย แหวนเพชร	(ข้าราชการบำนาญ) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ แก้วไทรฮะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา วิไลลักษณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทระ คมขำ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์บังอร อนุเมธางกูร

รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยฉัตร ทองแพง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชาภรณ์ รัตนภูมิมะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพคุณ สุตประเสริฐ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมบูรณ์ ศุภจริยาวัตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร มุสรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ เมืองเกษม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พิณพาทย์

อาจารย์ ดร.ปรินดา ตาสี

(ข้าราชการบำนาญ) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(ข้าราชการบำนาญ) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยรังสิต

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

(ข้าราชการบำนาญ) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง

บรรณาธิการ อาจารย์ ดร.ธรรมรัตน์ สิมะโรจนา

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา เอี่ยมพญา

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรเสริญ หุ่นแสน

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษมพัฒน์ พูลสวัสดิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิเรก เยาว์วงศ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

อาจารย์ ดร.อภิรดี พุดเผือก

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

อาจารย์พจน์ย์ เชื้อบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

อาจารย์สุพัฒน์ สุขเกษม

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

นายอุดม คัมภีร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

ฝ่ายจัดการ นางศิริพร ขจรพันธ์

ติดต่อกองบรรณาธิการ

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

เลขที่ 422 ถ.มรุพงษ์ ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา 24000

โทรศัพท์ 0-3850-0000 ต่อ 6415 โทรสาร 0-3881-0301

E-mail: rru.journal@gmail.com

กำหนดออกวารสาร ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

ข้อความและบทความในวารสารราชชนครินทร์เป็นบทความ เป็นแนวคิด ข้อค้นพบของผู้เขียนและจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากบทความและงานวิจัยนั้น ๆ ไม่ใช่ความรับผิดชอบของคณะผู้จัดทำและมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

บทบรรณาธิการ

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้ดำเนินการจัดทำวารสารราชชนครินทร์ ซึ่งเป็นวารสารด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มาเป็นปีที่ 21 โดยมีการเผยแพร่อย่างต่อเนื่องปีละ 2 ฉบับ เป็นประจำทุกปีคือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ซึ่งฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 21 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิชาการของคณาจารย์ นักศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์การวิจัยจากคณาจารย์ นักศึกษา ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมเครือข่ายนักวิจัยและความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัย และเพื่อรายงานผลการดำเนินงานด้านวิจัย ด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ในรูปแบบวารสารออนไลน์ ประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 11 บทความ และบทความวิชาการ จำนวน 1 บทความ ซึ่งบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ได้ผ่านการพิจารณาประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์ด้านต่าง ๆ จำนวน 3 ท่าน ต่อ 1 บทความ จึงถือว่าบทความที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบทความที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อวงการศึกษไทย และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยต่อไปในภายภาคหน้า

วารสารราชชนครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ (Peer review journal) กองบรรณาธิการวารสารราชชนครินทร์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน และขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่กรุณาส่งบทความมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ทำให้วารสารราชชนครินทร์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ในโอกาสนี้กองบรรณาธิการใคร่ขอเชิญชวนผู้ที่สนใจส่งบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ลงวารสารราชชนครินทร์ โดยส่งต้นฉบับมาตามคำแนะนำของวารสารหรือติดต่อมายังฝ่ายจัดการวารสารตามที่อยู่ท้ายเล่ม

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 1-20

ชญาภัสร์ แก้วประชุม

ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ และความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาจีนในโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์กับมหาวิทยาลัยครุบุรี จังหวัดนครราชสีมา สาธารณรัฐประชาชนจีน..... 21-36

วรี เรื่องสุข, ย่าจิ้ง หลี่, รัชดา ประณม, ลักคณา น้อยสว่าง และพรรณรัตน์ กานต์ไกรศรี

การพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี 37-48

ยุภาพร นอกเมือง, หลัว ฉวิน, หวัง เพยเยี่ยน และอัญธิกา คิตหมาย

การสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจากสื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมการกลับมาเยือน ประเทศไทยซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวจีนหลังการแพร่ระบาดของ COVID-19..... 49-65

สุภาพร วิชัยดิษฐ์ และสุนทรี วาน

การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 66-83

สุพิชฌาย์ เจริญรักษ์

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูในพื้นที่เมืองแห่งการเรียนรู้ ฉะเชิงเทราสู่การยกระดับคุณภาพโรงเรียนด้านวิชาชีพและวิชาการ..... 84-102

จิตติมา ปัญญาพิสิทธิ์, ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ, กิรติ นันทพงษ์, พงศธร ปาลี และสุพัฒน์ สุขเกษม

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษาครูสังคมศึกษาด้วยกระบวนการ จัดปัญหาศึกษา..... 103-113

วิทยา เต่าสา และสุทธิษา สมนา

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร

ตำบลบ้านเลือก อำเภอโศกร จังหวัดราชบุรี 114-129

ภณิษา จงสุภาวงศ์กุล และธนากร ก้อนทอง

การพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหว

และจังหวะเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วม

ของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา 130-141

ปรีชา ปั่นเกิด และสุรสา จันทนา

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจ

ในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาตาก 142-154

จักรพันธ์ จันทรเจริญ

การพัฒนาการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal 155-172

พิทักษ์ พลคชา, ขอบฟ้า จันทรเจริญ และจักรพันธ์ จันทรเจริญ

บทความวิชาการ

เมตาเวิร์สกับการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์..... 173-193

รรินทร์ วสุนันต์ และสุวลักษณ์ ห่วงเย็น

**การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**
**The development of instructional model based on Brain Based Learning
and cooperative learning to enhance reading and Writing skills of 1st
grade students.**

ชญากัสก แก้วประชุม*
Chayapat Keawprachum*

ครู วิทยฐานะครูชำนาญพิเศษ, โรงเรียนเทศบาล ๑ (สังขวิทย์) จังหวัดตรัง
Senior Professional Level Teachers, Thessaban 1 (Sangkhawit) School, Trang Province.

*Corresponding email: chayapat.kae@gmail.com

Received: August 19, 2024.; Revised: October 16, 2024.; Accepted: October 26, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้, และ 3) เพื่อประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development: R&D) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 26 คน ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งในจังหวัดตรัง ที่ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง Pre-Experimental Design มีการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Single Group Pretest – Posttest Design) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าที (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นให้ชื่อว่า 3P3K Model มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ, วัตถุประสงค์, ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, การวัดและประเมินผล, ปัจจัยแห่งความสำเร็จ, และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมผู้เรียน (Preparation, P1) 2) ขั้นเสริมสร้างความรู้ (Providing the Knowledge, P2) 3) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practicing, P3) 4) ขั้นตรวจสอบความรู้ (Knowledge checking, K1) 5) ขั้นประยุกต์ใช้ (Knowledge applying, K2) และ 6) ขั้นสรุปความรู้ (Knowledge summarizing, K3) โดยมีระดับคุณภาพของค่า

ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.62)

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น พบว่าคะแนนเฉลี่ยในการอ่านและการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยความสามารถในการอ่านก่อนเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x} = 20.51$) และหลังเรียนอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ($\bar{x} = 32.33$) และความสามารถในการเขียนก่อนเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง ($\bar{x} = 9.58$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 15.88$)

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.77) โดยมีครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ การทำงานร่วมกันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.56) รองลงมาคือนักเรียนชอบเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.66)

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้, สมองเป็นฐาน, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, การอ่าน, การเขียน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to develop and determine the quality of the Instructional Model based on brain based learning and cooperative learning to enhance reading and writing skills of 1st grade students. 2) to study the effectiveness of the Instructional Model based on brain based learning and cooperative learning to enhance reading and writing skills., and 3) to evaluate satisfaction with participating in learning activities using the Instructional Model based on brain based learning and cooperative learning to enhance reading and writing skills. A sample group consisted of 26 students in 1st grade, 2nd semester, academic year 2023, in a school under a local government organization in Trang Province. The research method is Research and Development (R&D), Pre-Experimental Design with a single group pretest-posttest methodology. Data analysis was conducted using arithmetic mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and t-test (dependent).

The results showed that:

1. The developed instructional model consisted of six elements 1) principles, 2) objectives, 3) Learning Packages, 4) measurement and evaluation, 5) success factors, and 6) process of instruction as follows: Stage 1) Preparation: P1, Stage 2) Providing the Knowledge: P2, Stage 3) Practicing: P3, Stage 4) Knowledge checking: K1, Stage 5) Knowledge applying: K2, and Stage 6) Knowledge summarizing: K3. The developed instructional model was at the high level of appropriateness ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.62), named 3P3K Model.

2. The results of the study of Instructional Model effectiveness showed that the average scores in reading and writing after studying were higher than before studying. Statistically significant at the .05 level. The results of the assessment of reading and writing ability after studying were higher than before studying. The ability to read before studying was at a fair level ($\bar{x} = 20.51$) and after studying was at an excellent level ($\bar{x} = 32.33$), and the ability to write before studying was at an improved level ($\bar{x} = 9.58$) and after Studying at a very good level ($\bar{x} = 15.88$).

3. The results of the evaluation of students' satisfaction with participating in activities according to the Instructional Model based on brain based learning and cooperative learning to enhance reading and writing skills, overall was at a high level ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.77). The highest-rated aspect was that teachers organized learning activities allowing students to work together at the highest level ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.56), followed by students enjoying the learning process and actively participating in the activities, also at the highest level ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.66).

Keywords: Instructional Model, Brain Based Learning, cooperative Learning, Reading, Writing.

บทนำ

การอ่านออกเขียนได้เป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน โดยการอ่านออกและเขียนได้เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่เด็กเริ่มต้นการเรียนรู้ทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ การอ่านและเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่นักเรียนสามารถอ่านและเขียนได้ดีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถในการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางสังคมและอารมณ์ของนักเรียน เนื่องจากทักษะการอ่านและเขียนช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนและครูได้ดียิ่งขึ้น และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้มากขึ้น (กรรณิการ์ อักษรนิธย์, 2562: 85) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งที่สำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถทางภาษาไทยให้แก่นักเรียน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการอ่านออกและเขียนได้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางวิชาการในอนาคต การอ่านและการเขียนเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ในทุกวิชา ทำให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาและตอบสนองต่อคำถามหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม หากนักเรียนไม่มีทักษะการอ่านและเขียนที่ดี พวกเขาอาจพบความยากลำบากในการเรียนรู้และอาจทำให้เกิดความไม่มั่นใจในตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของพวกเขาในระยะยาว (ศิริรัตน์ ทวีชัย, 2563: 73) นอกจากนี้การพัฒนาทักษะการอ่านออกและเขียนได้ยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ตลอดจนการสร้างทักษะทางสังคมผ่านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้อื่น ทักษะเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมของนักเรียนสำหรับการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้นและการเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของสังคมในอนาคต (พรทิพย์ รัตนเจริญสุข, 2561: 95)

การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันในระดับชั้นประถมศึกษา นักเรียนควรจะสามารถสื่อสารภาษาไทยขั้นพื้นฐานได้อย่างดี ดังนั้นนักเรียนในระดับประถมศึกษาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ให้ครบทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด และหลักการใช้ภาษาไทย เพื่อปูพื้นฐานทางภาษาไทยที่ถูกต้องให้แก่ นักเรียนเป็นบันไดก้าวไปสู่ความรู้ภาษาไทยในระดับที่สูงขึ้นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ราตรี เปรียวพานิช, 2559 : 22) โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มักมีปัญหาคือการอ่านไม่ออกและการเขียนสะกดคำไม่ถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ มีผลกระทบและผลเสียต่อนักเรียนอย่างประเมินความเสียหายไม่ได้ ด้วยความเสียหายจากการขาดโอกาสทางการรับรู้ข่าวสารผ่านการอ่าน การพัฒนาตนเองผ่านการเขียน (ณัฐพงศ์ เชื้อเพชร, 2560: 4) โดยที่ประยงค์ ชูรักษ์ (2562: 1099) ได้กล่าวว่าทักษะการอ่านและการเขียนต่างก็เป็นปัจจัยส่งเสริมซึ่งกันและกันกล่าวคือ ผู้ที่เขียนถูกต้องชัดเจนก็จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านด้วยเช่นกัน ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนต่างก็มีส่วนสัมพันธ์กันอย่างสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพราะทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่นักเรียนใช้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของบทเรียน ผลการเรียนนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านและในขณะเดียวกันการถ่ายทอดความรู้ความคิดก็ต้องอาศัยทักษะการเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมาย การเขียนคำที่ถูกต้องจะช่วยให้การสื่อความหมายถูกต้องมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าเขียนคำหรือเขียนประโยคผิดก็จะทำให้การสื่อความหมายผิดไปด้วยเช่นกัน โดยสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำนั้น มีหลายประการ แต่สาเหตุหลักที่สำคัญนั้นมี 2 ประการ ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนและอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาที่เกิดจากตัวครูผู้สอน โดยปัญหาจากตัวนักเรียนนั้น เกิดจากสภาพการณ์ที่สื่อต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของนักเรียนมากกว่าการอ่านหนังสือ อาทิ โทรศัพท์ วิทยุ เกม ยูทูบ (YouTube) และอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีความน่าสนใจมากกว่าหนังสือ ทำให้นักเรียนอ่านหนังสือน้อยลง ทั้งนักเรียนก็ชื่นชอบสื่อเหล่านี้มากกว่าการอ่านหนังสือ (แววมยุรา เหมือนนิล, 2563 : 3) ส่วน ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2561 : 5) ได้สรุปปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านหนังสือของนักเรียนว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีนิสัยรักการอ่านหนังสือน้อยลง ส่วนหนึ่งเกิดจากนักเรียนอ่านจับใจความไม่เป็นหรืออ่านได้ช้าทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ตำราที่ใช้ในการเรียนส่วนใหญ่มักเสนอทฤษฎีหรือหลักการอย่างกว้าง ๆ ยากต่อการปฏิบัติให้บังเกิดผล การฝึกทักษะการอ่านในชั้นเรียนก็มีจำกัด ปัญหาการอ่านในโรงเรียนก็ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังและมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะโลกไร้พรมแดน ในปัจจุบันมีหนังสือและข่าวสารต่าง ๆ อย่างท่วมท้นในขณะเดียวกันได้เกิดสื่อที่รับรู้ง่ายกว่าหนังสือมาก จุติพร เวฬุวรรณ (2559 : 4) กล่าวถึงปัญหาด้านการอ่านที่เกิดจากตัวนักเรียนว่า เกิดจากการที่นักเรียนไม่สนใจเรียนภาษาไทย ไม่มีนิสัยรักการอ่าน อ่านแล้วจับประเด็นสำคัญของเรื่องไม่ได้ ไม่มีความสามารถในการเขียนถ่ายทอดเรื่องที่อ่านให้ผู้อื่นรับรู้ได้ สรุปเรื่องไม่ได้ ได้นำเรื่องราวที่อ่าน มาเขียนต่อกันเป็นตอน ๆ สอดคล้องกับ อังคณา เปียผ่อง (2560 : 3) กล่าวว่า จากสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยพบว่า นักเรียนมีปัญหาในเรื่องทักษะการอ่านมากที่สุด กล่าวคือ นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจในสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่สามารถสรุปความจากเรื่องที่อ่านได้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่าปัญหาการอ่านที่พบในการเรียนการสอนอ่านนั้นมีสาเหตุสำคัญ 2 ประการ ประการที่หนึ่ง เกิดจากตัวนักเรียน ในเรื่องทัศนคติที่มีต่อการเรียนภาษาไทย โดยเชื่อว่าเรียนภาษาไทยเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย อีกทั้งนักเรียนยังไม่ชอบการอ่านหนังสือ ทำให้ไม่ได้รับการฝึกฝนทักษะในการอ่าน และประการที่สอง เกิดจากตัวครูผู้สอน ซึ่งขาดประสบการณ์และขาดความชำนาญในการสอน เช่น ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของเรื่องที่จะสอนมีเทคนิคการสอนที่ไม่หลากหลาย ไม่คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน นอกจากนี้การขาดแคลนสื่อการสอนก็ยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การสอนอ่านไม่ประสบความสำเร็จด้วยเช่นกัน ดังนั้นกระบวนการในการจัดการเรียนภาษาไทยของครูผู้สอนจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านหนังสือ โดยเลือกใช้เทคนิคการสอนที่มีความหลากหลายและมีสื่อการสอนที่น่าสนใจ เพื่อให้นักเรียนสนุกกับการอ่านหนังสือและไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน การจัดการเรียนการสอนมีหลากหลาย

ทศนา แคมมณี (2562 : 225) กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐานเป็นวิธีการเรียนรู้โดยนำเอาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานของสมองและให้ความสำคัญกับช่วงพัฒนาการของมนุษย์ที่สามารถเรียนรู้ได้ในแต่ละช่วงวัย สถาบันวิทยาการการเรียนรู้ (2558 : 3) กล่าวว่า การสอนแบบ Brain-based Learning เป็นการสอนที่ใช้สมองเป็นฐานใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมีความสามารถในการอ่านหลังเรียนสูงขึ้น รวมถึงการเชื่อมโยงระหว่างการทำงานและพัฒนาการของสมองกับการเรียนรู้มาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ โดยไม่สกัดกั้นการทำงานของสมอง แต่เป็นการส่งเสริมให้สมองปฏิบัติหน้าที่ให้สมบูรณ์ที่สุด การเรียนรู้ที่มีความสุขส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ กระตือรือร้น สนใจใฝ่คว้าอยากที่เรียนรู้ ทำให้มีการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้านักเรียนเกิดความเครียด ความกังวล รู้สึกเบื่อหน่าย ไม่มีความสุข เช่น การเรียนรู้ที่เน้นการท่องจำ ไม่ได้คิด ไม่ได้ลงมือกระทำ เน้นวิชาการมากเกินไป ทำให้สมองเสียสมดุลและอาจทำให้ไปสกัดกั้นกระบวนการเรียนรู้ในสมอง (Eric Jensen, 2008 : 7) เช่นเดียวกับที่ กุสุมา คำวาง (2559) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนในระดับประถมศึกษา และธีรารัตน์ ไกรสีขาว, และประภาส เฟื่องพุ่ม (2563) ได้พัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษาถิ่น ในชีวิตประจำวัน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการสอนแบบ Brain-based Learning ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานและเข้าสังคมขนาดเล็ก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไปในการเข้าสู่ระบบการทำงานที่แท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการรับฟังความเห็นและรู้จักการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (เรวดี ศรีสุข, 2562: 11) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นลักษณะของการให้ความสำคัญกับการพึ่งพาและเกื้อกูลกันในเชิงบวก (Positive Interdependence) เป็นลักษณะของการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face-to-Face Promotive) เป็นลักษณะของสมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการสนับสนุนทางความคิดและความรู้ ร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน และมีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) ซึ่งเป็นลักษณะของการตรวจสอบหน้าที่หรือภาระงานของสมาชิกแต่ละคนที่ได้รับมอบหมาย ให้ดำเนินการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จที่สมาชิกทุกคนต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด รวมถึงการมุ่งพัฒนาทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small-Group Skills) ซึ่งเป็นลักษณะของความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความสามารถในการทำงานกลุ่ม ส่งเสริมให้เกิดการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้การจำแนกเพื่อดูกระบวนการทำงานในการปรับปรุงระบบของการทำงานกลุ่มให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (Johnson and Johnson, 1994: 31-37) โดยสุทธิณี ศรีเพชร และวัฒนา สุวรรณไตรย์ (2556) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้หนังสือนิทาน ซึ่งสามารถเสริมสร้างความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับที่ประไพ สุภวิทยาเจริญกุล, ประยูร บุญใช้, และภูมิพงศ์ จอมหงส์พัฒน์ (2557) ได้พัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เช่นกัน ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือร่วมกันปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ทำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของการใช้สมองเป็นฐาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการจัดการเรียนการสอน มุ่งให้ครูสามารถนำความรู้วิธีการเรียนรู้และทักษะปฏิบัติไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ ที่เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรม การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยกิจกรรมที่นำมาใช้ควรช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมี วิจารณญาณ การสื่อสาร การนำเสนอ ผ่านการร่วมกันเรียน ฝึกฝน และพัฒนาตัวเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการ พยายามอ่าน พยายามเขียน ผ่านบทบาทของนักเรียนของตัวผู้เรียนเองที่ลงมือทำ ลงมือเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และนอกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน ด้วย ผู้สอนลดบทบาทในการถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนในลักษณะการบรรยายลง และเพิ่มบทบาทในการกระตุ้นให้ นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้ ส่งผลให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาความสามารถของตนเองในการอ่านออกเขียนได้ ซึ่งเป็นความสามารถพื้นฐานในการ นำไปต่อยอดการเรียนรู้สู่การพัฒนาทักษะขั้นสูง ซึ่งเป็นการเตรียมกำลังคนให้มีคุณภาพอันเป็นจุดเริ่มต้นที่เป็นหัวใจ สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้
3. เพื่อประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมอง เป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนในการวิจัย เป็นการวิจัยลักษณะวิจัยและพัฒนา (Research and Development) รูปแบบการ วิจัยเชิงทดลอง Pre-Experimental Design ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว มีการวัดผล 2 ครั้ง ก่อนและหลังการ ทดลอง (Single Group Pretest – Posttest Design) โดยมีขั้นตอนวิธีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน เพื่อวัตถุประสงค์ของ การวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิจัย (research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1

ขั้นที่ 2 การพัฒนา (development) : พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการ เรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โดยขั้นตอนการวิจัยในขั้นที่ 1 การวิจัย (research) และขั้นที่ 2 การพัฒนา (development) เป็นกระบวนการวิจัยที่ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานของการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้งจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญ นำมาซึ่งการออกแบบร่างตัวรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และปรับปรุงรูปแบบฯ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปสู่การประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

ขั้นที่ 3 การวิจัย (research) : ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นกระบวนการที่ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในการส่งเสริมความสามารถของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ขั้นที่ 4 การพัฒนา (development) : ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้จากประเมินผลความพึงพอใจเพื่อการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งในจังหวัดตรัง จำนวน 3 ห้องเรียน รวมนักเรียน 81 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งในจังหวัดตรัง ที่ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 1 ห้อง รวมจำนวนนักเรียน 26 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวมทั้งหมด 18 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมระยะเวลาในการส่งเสริมความสามารถทางการอ่านออกเขียนได้ทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง

3. การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นที่ 1 การวิจัย (research) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้

3.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลมากำหนดประเด็นสำหรับการสัมภาษณ์

3.1.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective

Congruence : IOC) โดยผลการพิจารณาความเหมาะสมจากค่าเฉลี่ย พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 - 1.00 สามารถนำไปใช้ได้

3.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนรู้ฯ ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 2 การพัฒนา (development) เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือฯ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 วิเคราะห์ผลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 ทุกขั้นตอนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ฉบับร่าง พร้อมกับดำเนินการสร้าง (ร่าง) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือฯ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย ตัวรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ และคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ

3.2.2 นำตัวรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ซึ่งประกอบด้วย หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง, วัตถุประสงค์, ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้, สื่อการจัดการเรียนรู้, และปัจจัยแห่งความสำเร็จ รวมคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ไปสมมนาจัดสมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการพิเศษ (คศ.3) หรือสำเร็จทางการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ที่มีความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ฯ วิธีสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 3 คน และด้านการวัด ประเมินผล และวิจัยทางการศึกษา จำนวน 2 คน พร้อมปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามคำแนะนำ โดยมีรายละเอียดการปรับปรุงเพิ่มเติมดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อเสนอแนะและผลการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ หลังการสมมนาจัดสมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุง
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	1. คงหัวข้อไว้เพียงคำว่า “หลักการ” เท่านั้น ส่วนแนวคิด และทฤษฎีถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ 2. ปรับรายละเอียดให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นที่สื่อถึง “การใช้สมองเป็นฐาน” และ “แนวคิดแบบร่วมมือ”
วัตถุประสงค์	มีความชัดเจนดี แต่ควรปรับจากลักษณะการบรรยาย เป็นการเขียนระบุเป็นรายชื่อ เพื่อความสะดวกในการอ่าน
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	1. ปรับชื่อภาษาอังกฤษของแต่ละขั้นตอนใหม่ให้เข้าใจง่ายมากขึ้น 2. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน อาจมากเกินไปสำหรับการจัดการเรียนรู้ ให้ตัดขั้นตอนที่ 7) ขึ้นทดสอบการเรียนรู้ (Knowledge test) ออก เพราะมีการทดสอบตามกระบวนการวิจัยอยู่แล้ว
สื่อการจัดการเรียนรู้	ควรระบุตัวนวัตกรรมด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ไปในตัวของรูปแบบฯ เลย ว่าใช้สื่ออะไรอย่างไร มีจำนวนกี่สื่อ และควรระบุ “สื่อการจัดการเรียนรู้” ลงในแผนภาพด้วยโดยปรับคำให้สื่อความหมายที่ชัดเจนขึ้นเป็น “ชุดกิจกรรมการเรียนรู้”
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	ควรระบุรายละเอียดของแต่ละด้านให้มีความชัดเจนมากขึ้น และปรับการใช้คำให้สม่ำเสมอว่าใช้ “ปัจจัยแห่งความสำเร็จ” หรือ “เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ”

ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุง
ภาพรวม	เพิ่มองค์ประกอบอื่น ๆ ในแผนภาพนอกเหนือจากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

3.2.3 นำตัวรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม จำนวน 7 คน ตรวจสอบคุณภาพของตัวนวัตกรรมทางการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.3 การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นที่ 3 การวิจัย (research) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ออกแบบแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) เพื่อวัดความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ โดยเป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถในการอ่านซึ่งประกอบด้วยการอ่านได้ถูกต้องตรงตามอักขรวิธี และเข้าใจความหมายของคำที่อ่าน และความสามารถในการเขียน ซึ่งเป็นลักษณะของการเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง ประเมินคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถในการอ่านออกเขียนได้จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ด้วยกระบวนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

3.3.2 ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ฉบับสมบูรณ์ ตามคู่มือประกอบการใช้ไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในภาคภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 26 คน โดยมีการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้น

3.3.3 สอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3.4 การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นที่ 4 การพัฒนา (development) ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 ดำเนินการเก็บข้อมูลผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ เกี่ยวกับผลการดำเนินการวิจัย สภาพปัญหา แนวทางการปรับปรุงแก้ไข ผ่านการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3.4.2 วิเคราะห์ และสรุปผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

3.4.3 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดเพิ่มเติมตามผลการสรุปข้อมูลจากการประเมินความพึงพอใจ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ขั้นที่ 1 การวิจัย (research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) ในรูปแบบเชิงบรรยาย

4.2 ขั้นที่ 2 การพัฒนา (development) : พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบคุณภาพของตัวนวัตกรรมทางการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แปลผลเป็นค่าคุณภาพตามเกณฑ์ 4.51–5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด, 3.51–4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก, 2.51–3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง, 1.51–2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย, 1.00 –1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด และการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธี KR-20 ของแบบทดสอบ

4.3 ขั้นที่ 3 การวิจัย (research) : ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test dependent)

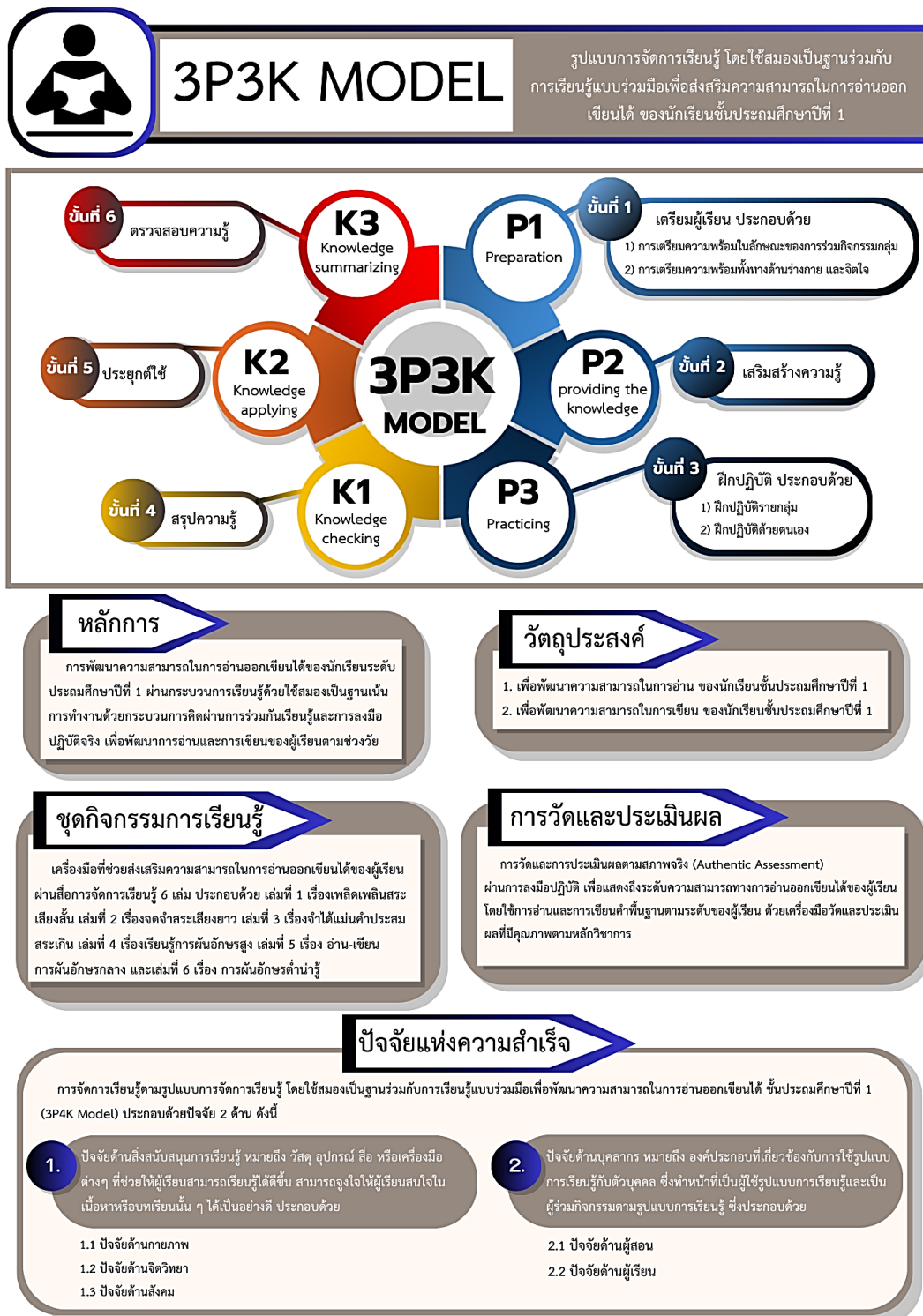
4.4 ขั้นที่ 4 การพัฒนา (development): ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ผ่านกระบวนการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยการวิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาในรูปแบบเชิงบรรยาย เพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบฯ ให้มีความสมบูรณ์ เพิ่มเติม

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยออกเป็น 3 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นให้ชื่อว่า 3P3K Model มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ, วัตถุประสงค์, ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, การวัดและประเมินผล, ปัจจัยแห่งความสำเร็จ, และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมผู้เรียน (Preparation, P1) 2) ขั้นเสริมสร้างความรู้ (Providing the Knowledge, P2) 3) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practicing, P3) 4) ขั้นตรวจสอบความรู้ (Knowledge checking, K1) 5) ขั้นประยุกต์ใช้ (Knowledge applying, K2) และ 6) ขั้นสรุปความรู้ (Knowledge summarizing, K3) ดังรายละเอียดในแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (3P3K Model) ฉบับสมบูรณ์

โดยผลการศึกษาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้น จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ด้วยวิธีการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อระดับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.62) โดยในด้านรายละเอียดขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.84) รองลงมาคือ ด้านทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.76) และอันดับที่ 3 ด้านการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.70) อันดับที่ 4 ด้านหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.71) และอันดับที่ 5 ด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวนนักเรียน 26 คน มีการวัดผล 2 ครั้ง ก่อนและหลังการทดลอง (Single Group Pretest – Posttest Design) ผลการศึกษาคือ

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D.	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	7.92	1.70	8.77	2.23	20.03*	0.0000
หลังเรียน	16.69	1.01				**p <.05 26 = 2.7874

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 7.92 และหลังเรียนเท่ากับ 16.69 และเมื่อนำมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินทักษะการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 26 คน

	ความสามารถในการอ่าน						ความสามารถในการเขียน	
	ก่อนเรียน			หลังเรียน			ก่อนเรียน	หลังเรียน
	อ่านได้ (20 คะแนน)	เข้าใจความหมาย (20 คะแนน)	รวม (40 คะแนน)	อ่านได้ (20 คะแนน)	เข้าใจความหมาย (20 คะแนน)	รวม (40 คะแนน)	เขียนสะกดถูกต้อง (20 คะแนน)	เขียนสะกดถูกต้อง (20 คะแนน)
เฉลี่ย ($\bar{x}$)	10.62	9.89	20.51	16.80	15.53	32.33	9.58	15.88
ร้อยละ (%)	53.10	49.45	51.28	84.00	77.65	80.83	47.90	79.40
แปลผล	พอใช้	ปรับปรุง	พอใช้	ยอดเยี่ยม	ดีมาก	ยอดเยี่ยม	ปรับปรุง	ดีมาก

หมายเหตุ : เกณฑ์การประเมิน แปลค่าเป็นระดับความสามารถ ดังนี้ ร้อยละ 80-100 แปลผล ยอดเยี่ยม,
ร้อยละ 70-79 แปลผล ดีมาก, ร้อยละ 60 – 69 แปลผล ปานกลาง,
ร้อยละ 50 – 59 แปลผล พอใช้ระดับ ร้อยละ 0 – 49 แปลผล ปรับปรุง

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยและผลการประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยความสามารถในการอ่านก่อนเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x} = 20.51$) และหลังเรียนอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ($\bar{x} = 32.33$) และความสามารถในการเขียนก่อนเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง ($\bar{x} = 9.58$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 15.88$)

3. เพื่อประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
1. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ การทำงานร่วมกัน	4.59	0.56	มากที่สุด	1
2. เนื้อหามีความเหมาะสม และนักเรียนชอบเนื้อหาสาระนี้	4.21	0.73	มาก	6
3. เนื้อหาสาระน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	4.35	0.73	มาก	5
4. นักเรียนชอบเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	4.56	0.66	มากที่สุด	2

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
5. นักเรียนพอใจในทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียน	4.00	0.82	มาก	8
6. กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียน	4.53	0.71	มากที่สุด	3
7. นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่ครูสอน	4.00	1.04	มาก	9
8. สื่อมีความเหมาะสมทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา	3.94	0.89	มาก	10
9. นักเรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนเนื้อหาสาระนี้	4.21	0.88	มาก	7
10. การเสนอแนะของครูทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ	4.35	0.69	มาก	4
เฉลี่ย	4.27	0.77	มาก	

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.77) โดยมี ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ การทำงานร่วมกันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.56) รองลงมา นักเรียนชอบเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.66) และลำดับต่ำสุด คือ สื่อมีความเหมาะสมทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.89)

โดยการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาประสิทธิภาพโดยการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แล้วได้พบข้อควรปรับปรุง ให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ซึ่งมีข้อควรปรับปรุง โดยการ พัฒนาปรับปรุงเนื้อหาโดยเพิ่มเล่มที่ 2 เรื่อง สระเสียงยาว และเล่มที่ 4 เรื่อง การผันอักษรสูง มีการจัดกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแบบคณะความสามารถ นอกจากนี้ครูควรมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียน รวมถึงสมรรถนะในการสื่อสาร โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ควรให้นักเรียนฝึกปฏิบัติงานด้วยตนเองเพิ่มเติม โดยมีครูช่วยเหลือแนะนำการเรียนจากของจริง เรื่องจริง การใช้ปัญหาเป็นฐาน กรณีศึกษา สาธิต การเรียนแบบร่วมมือ ครูเพื่อได้สะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน และนอกจากนี้ครูควรกำหนดให้นักเรียนฝึกทักษะการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับ การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ด้วยตัวอย่างที่หลากหลาย ตามแนวทางของ ธอร์นไคต์ กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) คือการที่ได้มีโอกาสกระทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ตามจุดประสงค์ของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.62) โดยในด้านรายละเอียดขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.84) อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยได้ออกแบบองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4) สื่อการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผล และ 6) ปัจจัยแห่งความสำเร็จการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการออกแบบได้อย่างเป็นระบบตามหลักการ แนวคิด และทฤษฎีของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดี บนพื้นฐานของแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับสอดคล้องกับที่ Gagne, Wager, & Keller (2005: 1) ได้กล่าวว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นลักษณะของการนำหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์เข้ากับบริบทจริงทางการใช้งานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยที่ทิตินา แคมมณี (2562: 222) ได้กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎีหลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอนโดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้าไปช่วยทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ ซึ่งผลการประเมินคุณภาพในประเด็นรองลงมาคือ ด้านทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.76) อาจเป็นเพราะว่าแนวคิด ทฤษฎี ที่ผู้วิจัยนำมา ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกให้นักเรียนคิดสร้างความรู้ เพื่อนำไปสู่การสัมผัส และสร้างความหมายของข้อมูลให้เป็นความรู้ที่มีความหมาย สร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอน สอนให้เด็กเท่าทันอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง โดยคำนึงถึงว่าสมองจะเรียนรู้ได้ดีถ้าได้รับแรงกระตุ้นในทางบวก (Eric Jensen, 2008 : 5; Caine and Caine, 2002 : 66; พรพิไล เลิศวิชา, 2559 : 23; สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2560 : 2) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่เป็นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีส่วนร่วมกันเรียนรู้ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานและเข้าสังคมขนาดเล็ก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไปในการเข้าสู่ระบบการทำงานที่แท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการรับฟังความเห็นและรู้จักการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงเน้นพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายหรือความสำเร็จในชั้นเรียนนั้นๆ มาจากกระบวนการแห่งความร่วมมือกันของสมาชิกในกลุ่มหรือสมาชิกในชั้นเรียนนั้น ๆ (จินตนา ศิริธัญญรัตน์ และวัชรรา เล่าเรียนดี, 2563: 81; อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550: 121; Johnson and Johnson, 1994: 1-5) ซึ่งเป็น 2 ทฤษฎี ที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวคิด แนวทาง และทฤษฎีพื้นฐานในการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ โดยการศึกษาทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความสามารถในการอ่านก่อนเรียนอยู่ในระดับพอใช้ และหลังเรียนอยู่ในระดับยอดเยี่ยม และความสามารถในการเขียนก่อนเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก โดยการวัดและประเมินผลจากแบบประเมินความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ โดย National Center on Improving Literacy (2023) ได้กล่าวว่าการสอนที่เน้นโครงสร้างและใช้วิธีการสอนแบบเป็นขั้นตอน (systematic instruction) เช่น การฝึกฝนทักษะการออกเสียง คำศัพท์ และการทำความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน เป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยพัฒนาทักษะการอ่านการเขียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว โดยการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาที่ใกล้ตัวและเกี่ยวกับความรู้ที่ได้นั้นมาจากการได้ลงมือปฏิบัติร่วมกันจะส่งผลต่อการเรียนรู้ในทางบวกมากขึ้น ซึ่งจุฬาลักษณ์ นิลสาขา (2558 : 76) ได้วิจัยผลการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน คำยาก ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน พบว่าความสามารถในการอ่านเขียนของนักเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้การประเมินทักษะการอ่านในภาพรวมอยู่ในระดับยอดเยี่ยม และการเขียนอยู่ในระดับดีมาก เพราะลักษณะการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นกระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการทางสมองเข้าใจเนื้อหากระบวนการอ่านเขียนนำมาสู่การร่วมกันลงมือปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นทักษะการอ่าน การเขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรางค์ วิชาทิวารณ (2563 : 88) ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สอดคล้องกับที่สมเจตน์ พันธุ์พรม (2560) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน และการเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับที่ กุสุมา คำผาง (2559) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนในระดับประถมศึกษา และธีรารัตน์ ไกรสีขาว, และประภาส เพ็งพุ่ม (2563) ได้พัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษาถิ่น ในชีวิตประจำวัน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการใช้สมองเป็นฐานสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้จินตนา ศิริธัญญรัตน์ และวัชร เล่าเรียนดี, (2563) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะด้วยการลงมือร่วมปฏิบัติผ่านกระบวนการคิดจะพัฒนาความสามารถของผู้เรียนด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้เป็นอย่างดี โดย Fu และ Hwang (2020) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านเทคโนโลยีที่มีผลกระทบท่อการพัฒนาทักษะการมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยเด็กที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่หรือครูผ่านการให้ผบเรียนได้ร่วมกันเรียนรู้ลงมือปฏิบัติจะมีแนวโน้มที่จะแสดงความสามารถในการพัฒนาทักษะการอ่านได้ดีกว่าการเรียนการสอนแบบปกติซึ่งสอดคล้องกับสุทธิณี ศรีเพชร และวัฒนา สุวรรณไตรย์ (2556) ที่ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้หนังสือนิทาน ซึ่งสามารถเสริมสร้างความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับที่ประไพ ศุภวิทยาเจริญกุล, ประยูร บุญใช้, และภูมิพงศ์ จอมหงส์ พิพัฒน์ (2557) ได้พัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน

สะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เช่นกัน ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีที่มุ่งเน้นและส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือร่วมกันปฏิบัติเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ การทำงานร่วมกัน อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา นักเรียนชอบเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ทุกเวลาที่ต้องการ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่จัดให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจึงมีความรู้สึกเป็นอิสระในการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติกิจกรรม ตามขั้นตอนตามความสามารถของตนเองจนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความสุขต่อการเรียนรู้ อีกทั้งการเรียนรู้แบบโดยใช้สมองเป็นฐาน นักเรียนได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม นักเรียนพัฒนาศักยภาพด้วยการพัฒนาสมองทั้งสองซีก นักเรียนก็จะดึงศักยภาพที่มีอยู่ในตัวมาใช้พัฒนาตนเอง ครอบคลุมและสังคมได้ และการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับการทำงานของสมองจะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าถูกท้าทายไม่น่าเบื่อ สามารถเรียนด้วยความสนุกสนานและเพลิดเพลินต่อเนื่องเป็นเวลานาน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง เป็นการเรียนรู้โดยธรรมชาติส่งผล ให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถเต็มตามศักยภาพของตนเอง (นิตยา เชื้อดวงผุย, 2557 : 21) อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพิศ ฉายอำไพ (2563 : 71) ที่พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ ร่วมกับการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย จากการทดลองพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งนักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก การทดลองชี้ให้เห็นว่า การเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และเสริมสร้างทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทยได้ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนภาษาไทยต่อไป ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการอ่านและการเขียนร่วมกันอย่างมีความสุข ส่งผลต่อความพึงพอใจทางการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับที่ มาร์ต พัฒผล (2567) ได้กล่าวไว้ว่าผู้เรียนที่ได้เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติ จะส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการมีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางหรือฐานแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนรู้แบบสมรรถนะ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านและการเขียนในระดับช่วงชั้นที่สูงขึ้น โดยสามารถเลือกนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามต้องการ ความเหมาะสม หรือตามบริบทของผู้นำไปใช้ทั้งในส่วนหลักหรือขั้นตอนกระบวนการที่มีฐานทฤษฎีมาจากแนวคิดการใช้สมองเป็นฐานและกระบวนการของการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถนำไป

ประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาไทยในทักษะอื่น ๆ เช่น การฟังและการพูด เป็นต้น โดยผู้ที่สนใจอาจนำขั้นตอนของรูปแบบฯ ไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาทักษะการพูดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การพูดในที่ประชุมชน การพูดให้สอดคล้องตามบริบท และสถานการณ์ การอ่านขั้นสูงหรือการอ่านเชิงลึก ทั้งนี้อาจนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในระดับชั้นที่สูงสุด เช่น ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในเนื้อหาที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

2. ในกรณีที่นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปปรับใช้ ครูผู้สอนอาจปรับกลวิธีหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3P3K Model ให้เหมาะสมกับบริบทความแตกต่างของผู้เรียนตามธรรมชาติของผู้เรียนในแต่ละบริบท เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดของการจัดการเรียนการสอน โดยผู้ที่สนใจนำไปใช้อาจเพิ่มเติมเทคนิคการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ เสริมกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบฯ เช่น การประยุกต์ใช้เกม การใช้เพลงประกอบ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้นและสนใจร่วมกิจกรรมมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ตอบสนองทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 3R8C โดยมีทักษะการอ่าน (Reading) และการเขียน (Writing) ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่ทุกคนควรมีเพื่อต่อยอดไปยังทักษะด้านอื่น ๆ ดังนั้นการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว จึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ช่วยให้นักเรียนในยุคปัจจุบันมีรากฐานของความรู้และทักษะที่จะนำไปต่อยอดเพื่อการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ภรณ์ทิพย์ อัครนิมิตต์. (2562). การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ: การศึกษา.
- กุสุมา คำผาง. (2559). ผลของการจัดการเรียนการสอนเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา ศิริธัญญรัตน์ และวัชร เล่าเรียนดี. (2563). การออกแบบระบบการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุติพร เวฬุวรรณ. (2559). รายงานผลการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) ประกอบแบบฝึกทักษะอ่านเขียนเรียนภาษาราชธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ขอนแก่น : โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น.
- จุฬาลักษณ์ นิลสาขา. (2558). ผลการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน คำยาก ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2561). จิตวิทยาการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ณัฐพงศ์ เชื้อเพชร. (2560). สภาพและแนวทางแก้ไขปัญหการอ่านสะกดคำและเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/1511>

- ทศนา แคมมณี. (2562). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 23. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรรัตน์ ไกรสีชา, และประภาส เพ็งพุ่ม. (2563). การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 12(35). 63-71.
- นิตยา เชื้อดวงผุย. (2557). ผลการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน เรื่องการอ่านและเขียนคำที่ประสมด้วยสระประสม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประไพ ศุภวิทยาเจริญกุล, ประยูร บุญใช้, และภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์. (2557). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 6(17). 189-202.
- ประยงค์ ชูรักษ์. (2562). ข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วารสารมหาจุฬานาครธรรม, 6(3). 1095-1108.
- พรทิพย์ รัตนเจริญสุข. (2561). บทบาทของทักษะการอ่านและการเขียนต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : วิชาการ.
- พรพิไล เลิศวิชา. (2559). สมองเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้.
- เพ็ญพิศ ฉายอำไพ. (2563). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ร่วมกับการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านสะกดคำ ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. กาฬสินธุ์ : โรงเรียนเทศบาล ๔ เฉลิมพระเกียรติ สำนักการศึกษา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์.
- มารุต พัฒผล. (2567). พิมพ์เขียวการพัฒนาหัวข้อการวิจัยนวัตกรรมการหลักสูตรและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราตรี เปรียวพานิช. (2559). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เรวดี ศรีสุข. (2562). การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative learning) ในการออกแบบจัดการเรียนการสอน. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรี, 2(1), 5-16.
- แวมมยุรา เหมือนนิล. (2563). การอ่านจับใจความ ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- ศิริรัตน์ ทวีชัย. (2563). การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนในวัยเรียน: แนวทางและวิธีการ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันวิทยาการการเรียนรู้. (2558). การสอนแบบ Brain-based Learning. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- สมเจตน์ พันธุ์พรหม. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคognition และการเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). (2560). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง สำหรับเด็กวัย 3-6 ปี. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ธนาพรันต์.

- สุทธิณี ศรเพชร, และวัฒนา สุวรรณไตรย์. (2556). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้หนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. **วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 5(13). 135-146.
- สุรางค์ วิภาทิวารณ์. (2563). ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. **มุกดาหาร: ครูบ้านนอก**.
- อังคณา เปี้ยผ่อง. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. **เพชรบุรี : โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส เทศบาลเมืองเพชรบุรี**.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน(ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Caine and Caine. (2002). **Understanding a Brain-Based Approach to Learning and Teaching**. New York: F.E.Peacock.
- Eric Jensen. (2008). **Brain-based Learning : the new paradigm of teaching**. California : Thousand Oaks.
- Fu, Q.-K., & Hwang, G.-J. (2020). Trends in mobile technology-supported collaborative learning: A systematic review of journal publications from 2007 to 2016. **Educational Technology Research and Development**, 68(4), 1811–1830. <https://doi.org/10.1007/s11423-020-09786-1>
- Gagne, R. M., Wager, W. W., Golas, K. C., & Keller, J. M. (2005). **Principles of instructional design** (5th ed.). Connecticut: Thomson Wadsworth.
- Johnson, D.W. and Johnson, F.P. (1994). **An Overview of Cooperative learning**. Baltimore, Maryland: Pual H. Brooks Publishing Co.
- National Center on Improving Literacy. (2023). **Important Pieces of School-Based Intervention for Students at Risk for Dyslexia: Evidence from 40 Years**. Improving Literacy. <https://www.improvingliteracy.org/brief/important-pieces-school-based-intervention-students-or-risk-dyslexia-evidence-40-years/index.html>

ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับ
ชาวต่างประเทศ และความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา
ของนักศึกษาจีนในโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ราชนครินทร์กับมหาวิทยาลัยคุนหมิง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน
Satisfaction towards the Bachelor of Arts Program in Thai Language for
Foreigners and Chinese Students' Career Aspirations after Graduation
in the Academic Cooperation Project between Rajabhat Rajanagarindra
University and Qujing Normal University, Yunnan Province, People's
Republic of China

วรี เรืองสุข^{1*}, ย่าจิ่ง หลี², รัชดา ประณม³, ลักคณา น้อยสว่าง⁴ และพรรณรัตน์ กานต์ไกรศรี⁵
Varee Rueangsuk^{1*}, Yajing Li², Rachada Pranom³, Lakhana Noisawang⁴ and Pannarat Kankraisri⁵

1, 3, 4, 5คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

1, 3, 4, 5Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Rajanagarindra University

²คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยคุนหมิง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

²Faculty of Foreign Languages, Qujing Normal University, Yunnan China

*Corresponding email: varee.rs@gmail.com

Received: July 8, 2024.; Revised: October 10, 2024.; Accepted: October 31, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาจีนในการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ 2) ศึกษาความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ 3) สำรวจความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษา ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เพื่อนำสารสนเทศไปใช้ปรับปรุงหลักสูตร ในการจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการอาชีพของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาจีนชั้นปีที่ 1- 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.85) 2) นักศึกษามีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริม

สนับสนุน และพัฒนานักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.74) 3) นักศึกษามีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ พบว่าความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพของนักศึกษาในระดับมากที่สุด คือ นักแปลภาษา (ล่าม) รองลงมา คือผู้ประกอบการธุรกิจระหว่างจีน - ไทย เลขานุการ นักการตลาด นักบัญชี นักประชาสัมพันธ์ ครูสอนภาษาจีนในประเทศไทย ครูสอนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน และอินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, ความมุ่งมั่น, การประกอบอาชีพ

Abstract

The research objectives were to : 1) study satisfaction levels of Chinese students with the teaching and learning arrangements for the Bachelor of Arts program majoring in Thai language for foreigners; 2) study satisfaction levels of students with the activities organized to promote, support, and improve students in the Bachelor of Arts program majoring in Thai language for foreigners; and 3) survey students' career aspirations after graduation in the Bachelor of Arts program majoring in Thai language for foreigners. The research results were used to develop curriculum and arrange course content in accordance with students' goals for careers upon graduation. The research was the exploratory research. A questionnaire was utilized to collect data from 100 Chinese students in their first to fourth years of education. The sample was obtained using a purposive sampling approach. The statistics used for data analysis were mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.). The research results were found as follows: 1) The satisfaction level of students with the teaching and learning arrangements for the Bachelor of Arts program majoring in Thai language for foreigners was high ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.85). 2) The overall satisfaction level of students with the activities organized to promote, support, and improve students was high ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.74). 3) After graduating from the Bachelor of Arts program majoring in Thai language for foreigners, students' highest level of career aspirations were translators (interpreters), followed by an entrepreneur in business between Thailand and China, a secretary, a marketer, an accountant, a publicist, a Chinese language teacher in Thailand, a Thai language teacher in the People's Republic of China, and an influencer.

Keywords : Satisfaction, Aspirations, Career

บทนำ

ในปี ค.ศ. 2000 สาธารณรัฐประชาชนจีนประกาศนโยบายก้าวออกไป (Going out policy) ซึ่งเป็นนโยบายที่สนับสนุนด้านการเงินให้กับนักลงทุนจีนที่ต้องการออกไปลงทุนในต่างประเทศ ต่อมาในปี 2001 จีนเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ส่งผลให้จีนมีการติดต่อกับนานาประเทศมากขึ้น และเกิดการเคลื่อนย้ายของประชากรจีนออกไปทั่วโลก รัฐบาลจีนสนับสนุนให้ชาวจีนออกไปศึกษาต่อยังต่างประเทศเพื่อขยายความรู้วิทยาการด้านต่าง ๆ รวมถึงการเชื่อมสัมพันธ์ทางธุรกิจ ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายรูปแบบใหม่คือ การเคลื่อนย้ายเยาวชนจีน เพื่อแสวงหาโอกาสทางการศึกษา และโอกาสทางธุรกิจในประเทศ จึงทำให้มีนักศึกษาจีนจากมณฑลยูนนาน และมณฑลกว่างสี เข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสังคมและวัฒนธรรมของมณฑลยูนนานมีความใกล้เคียงกับไทย ทำให้เริ่มมีการเรียนการสอนภาษาไทย และในปี พ.ศ. 2555 มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากถึง 56 หลักสูตร มีนักศึกษาจีนสนใจเรียนมากกว่า 7,300 คน (Dong Yi ji, 2557 อ้างถึงใน Yanqing Ping, 2563)

ประเทศไทยกับมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีความร่วมมือด้านการศึกษายาวนาน มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษา และมีการให้ทุนการศึกษาระหว่างกันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงแรกอาจารย์สอนภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นชาวจีน เรียนภาษาไทยจากประเทศจีน 2 ปีและมาเรียนต่อที่ประเทศไทย 2 ปี (2+2) สองปริญญาได้รับปริญญาที่ประเทศไทยและประเทศจีน และเรียนภาษาไทยที่ประเทศจีน 3 ปีมาเรียนต่อที่ประเทศไทย 1 ปี (3+1) รับปริญญาที่ประเทศจีน โดยนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยส่วนใหญ่ เมื่อสำเร็จการศึกษากลับไปประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับไทย เช่น ล่าม พนักงานบริษัทไทย-จีน ครูสอนภาษาไทย เจ้าหน้าที่ สถานกงสุล เป็นต้น ส่วนนักศึกษาจีนที่สำเร็จการศึกษา หากอาศัยอยู่ในประเทศไทยจะเรียนต่อในระดับสูงขึ้น และอาชีพในไทยที่ได้รับความนิยมจากนักศึกษาจีน ได้แก่ ครูสอนภาษาจีน ล่าม พนักงานบริษัททัวร์ พนักงานบริษัทเอกชน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แนวคิดของชาวจีนรุ่นใหม่ไม่นิยมการเป็นลูกจ้างไปตลอดชีวิต นักศึกษาจีนจำนวนมากจึงพยายามหาช่องทางในการประกอบธุรกิจหรือทำการค้าขายภายใต้การสนับสนุนของผู้ปกครอง (กุลนรี นุกิจรังสรรค์ และกรองจันทร์ จันทระพาหา, 2564 หน้า 68 - 69)

การจัดการศึกษาภาษาไทยที่ได้รับความนิยมจากนักศึกษาจีน ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 203 คน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 156 คน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 98 คน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 74 คน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 56 คน เป็นต้น (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2566)

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีโครงการความร่วมมือวิชาการกับมหาวิทยาลัยคุนฉวี่จี้ (Qujing Normal University) มหาวิทยาลัยครูกว่างสี (Guangxi Normal University) มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กว่างสี (Guangxi University of Science and Technology) และวิทยาลัยนานาชาติทาเล้นท์ กว่างสี (Guangxi Talent International College) โดยแรกเริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2549 มีการลงนามความร่วมมือระหว่างกันและการมีสนับสนุนกันในด้านอาจารย์แลกเปลี่ยนสอนภาษาและวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาจีน นักศึกษาไทย ระหว่างกันในปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา จากรายงานข้อมูลใน ปี 2554-2556 มีนักศึกษาจีนจาก

มหาวิทยาลัยครูฉวี่จี้จิง (Qujing Normal University) เข้ามาศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย สำหรับชาวต่างประเทศ ในรูปแบบ 2+2 = (2 ปริญญา) คือเรียนปีที่ 1 กับปีที่ 2 ที่ประเทศจีน และเรียนปีที่ 3 กับปีที่ 4 ที่ประเทศไทย และรูปแบบ 3+1 (ไม่รับปริญญา) เรียนที่ประเทศจีน 3 ปี เรียนที่ประเทศไทย 1 ปี

ก่อนการแพร่ระบาดของสถานการณ์ไวรัสโคโรนา (COVID-19) จากข้อมูลจากรายงานการปฏิบัติการวิจัยระยะสั้น ประจำปี 2562 เรื่องการปรับกลยุทธ์เพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ในศตวรรษที่ 21 : ทิศทาง แนวโน้มและความต้องการของผู้ประกอบการค้าระหว่าง ไทย-จีน ตามโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) ตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ ระหว่างไทย-จีน (NRCT-CASS) ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และ Chinese Academy of Social Sciences (CASS) โดยเก็บข้อมูลจาก หน่วยงาน Department of International Investment, Institute of World Economics and Politics (IWEPI), Chinese Academy of Social Sciences (CASS) เกี่ยวกับแนวคิดการลงทุน ความร่วมมือทางการค้าระหว่างไทย-จีน และเศรษฐกิจการลงทุน ในปี พ.ศ. 2555-2565 แนวโน้มการส่งออก-นำเข้าสินค้า ระหว่างไทย-จีน มีมูลค่าสูงขึ้น โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องจักรกล เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เป็นต้น ทำให้มีนักศึกษาจีนสนใจเรียนภาษาไทยเพื่อประกอบอาชีพเกี่ยวกับการค้าการลงทุนมากขึ้น (วรวิ เรืองสุข, 2562)

ข้อมูลจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2566) มีผู้สำเร็จการศึกษาวจีน ประจำปีการศึกษา 2564 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวนทั้งสิ้น 1,086 คน ระดับปริญญาโทจำนวน 970 คน และระดับปริญญาเอกจำนวน 304 คน จากหลากหลายหลักสูตร เช่น หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ (หลักสูตรนานาชาติ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน) หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมซอฟต์แวร์ (หลักสูตรนานาชาติ) และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐกิจการบิน มหาวิทยาลัยสวนดุสิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอังกฤษศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรภาษาจีน) มหาวิทยาลัยเกริก เป็นต้น

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความต้องการในการศึกษาต่อของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยนั้นมีการขยายวงกว้างมากขึ้น หลักสูตรหลายมหาวิทยาลัยมีการปรับตัวให้สามารถรับชาวต่างชาติ โดยเฉพาะนักศึกษาจีนมากยิ่งขึ้น การปรับตัวของหลักสูตรนอกจากจะต้องปรับให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ ภาวะการ มีงานทำของบัณฑิตแล้ว ยังมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรนานาชาติ และหลักสูตรภาษาจีนเพื่อเป็นการเปิดโอกาสในการรับนักศึกษาจีนและนักศึกษาต่างชาติ สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ การควบคุมคุณภาพของหลักสูตรการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานย่อมเป็นสิ่งสำคัญ และเหนือสิ่งอื่นใด คือการผลิตบัณฑิตชาวจีนให้พึงรู้ตระหนักในการเคารพกฎหมายของประเทศที่พำนักอาศัย

การพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ในระยะแรกมีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ประจำหลักสูตรไปสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาจีน ที่มหาวิทยาลัยครูฉวี่จี้จิง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน (Qujing Normal University) เมื่อปี พ.ศ. 2550 ภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์และมหาวิทยาลัยในประเทศจีน และมีการพัฒนาหลักสูตร

ในรายวิชาการร่วมกัน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เป็นหลักสูตรพัฒนาเมื่อปี พ.ศ. 2552 และปรับปรุงในปี พ.ศ. 2554 ตามมาตรฐานการอุดมศึกษา หลักสูตรในช่วงแรก เน้นการเรียนภาษาไทยควบคู่กับความรู้ด้านวัฒนธรรมไทย ปี พ.ศ. 2559 หลักสูตรเน้นการเรียนภาษาไทยควบคู่กับ วัฒนธรรมไทย โดยเน้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการทำงานร่วมกับคนไทย และ ปี พ.ศ. 2564 ปรับปรุงให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามถึงภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต พบว่าบัณฑิตแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 บัณฑิตสำเร็จการศึกษาประกอบอาชีพล่าม (นักแปลภาษา) ในโรงงาน อุตสาหกรรมและธุรกิจการค้าส่งออกด้านเกษตรกรรม เช่น ทูเรียน มังคุด ลำไย เป็นต้น กลุ่มที่ 2 บัณฑิตประกอบอาชีพ เป็นครูสอนภาษาจีน (ในโรงเรียนเอกชน) และกลุ่มที่ 3 บัณฑิตศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านธุรกิจ ด้านการศึกษา และด้านภาษาไทย ทำให้การออกแบบหลักสูตรมีการจัดกลุ่มวิชาเลือกในปีที่ 3 จำนวน 6 หน่วยกิต และ 4 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 3 หน่วยกิต รวมจำนวน 9 หน่วยกิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้มีความร่วมมือกันผลิตบัณฑิตกับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาว ต่างประเทศ และการจัดการเรียนการสอน จึงมีความสนใจประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ และความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพของนักศึกษาจีนในโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์กับมหาวิทยาลัยครุฉวี่จี้ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐ ประชาชนจีน เพื่อนำสารสนเทศไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและ ตลาดแรงงาน ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับ ชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์และมหาวิทยาลัยครุฉวี่จี้ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน
2. ศึกษาความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์และมหาวิทยาลัยครุฉวี่จี้ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน
3. สำรวจความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์และมหาวิทยาลัยครุฉวี่จี้ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐ ประชาชนจีน เพื่อคาดการณ์แนวโน้มการปรับพัฒนาหลักสูตร ในการจัดเนื้อหารายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการ อาชีพของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมี ขั้นตอนในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาจีนที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยครุฉวีจิ่ง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ปีการศึกษา 2566 ทุกชั้นปี จำนวน 100 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยเลือกประชากรทั้งหมดมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1- 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยครุฉวีจิ่ง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 86 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เดินทางมาศึกษาต่อตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จำนวน 14 คน รวมเป็นจำนวน 100 คน

2. คณะผู้วิจัยได้มีการประชุมร่วมกับอาจารย์นักวิจัยชาวจีน และนักศึกษาจีน เพื่อทำความเข้าใจในการขอเก็บข้อมูล ผ่านการประชุมทางอิเล็กทรอนิกส์ Zoom Cloud Meetings/VooV วันที่ 15 มกราคม 2567 และเก็บรวบรวมระหว่างวันที่ 16-30 มกราคม 2567

3. กำหนดการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่นับจำนวนได้แน่นอน (Finite population) จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1- 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยครุฉวีจิ่ง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประสานงานร่วมกับอาจารย์ผู้วิจัยชาวจีน (Miss Li Yajing) ในการใช้แบบสอบถามให้กับนักศึกษาจีน หลักสูตรภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยครุฉวีจิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน และคณะผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้นักศึกษาจีนชั้นปีที่ 4 จำนวน 14 คน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่พัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร วิทยุ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ใช้วิธีการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.97 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ต้องมีค่ามากกว่า 0.50 (Rovinelli, R. J., 1976) จากนั้นนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกันจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.80 แสดงว่า แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสูงและสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ (Cronbach, L. J., 1951)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคำถามประกอบด้วยชุดคำถามย่อย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ปีการศึกษา 2566

ตอนที่ 4 ความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ปีการศึกษา 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาจะใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ระดับความสำคัญของความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้สถิติเชิงอ้างอิงสำหรับความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 86.00 ส่วนเพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 และ โดยมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 15-20 ปี มากที่สุด จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 รองลงมาเป็นอายุ 21-25 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00

บิดาและมารดาของนักศึกษาส่วนใหญ่มีบุตรจำนวน 2 คน มากที่สุด จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และมีบุตรคนเดียวร้อยละ 40.00 มหาวิทยาลัยที่นักศึกษา กำลังศึกษาต่อในหลักสูตรเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และนักศึกษาจีนในหลักสูตรมีความต้องการเดินทางมาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 98.00 และต้องการศึกษาต่อที่ประเทศจีน คิดเป็นร้อยละ 2.00 โดยมีการสรุปผลการวิจัยใน 3 ประเด็น มีดังนี้ แสดงในตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ

ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการเข้าเรียนในหลักสูตรนักศึกษาทราบข้อมูลชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต ตลอดหลักสูตร (4 ปี) อย่างครบถ้วน	3.76	0.78	มาก
2. ด้านรายวิชาเอกบังคับและรายวิชาเอกเลือกในหลักสูตรฯ ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 มีรายวิชาภาษาไทย ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เหมาะสมต่อการเรียนรู้	4.19	0.82	มาก
3. ด้านรายวิชาเอกบังคับและรายวิชาเอกเลือกในหลักสูตรฯ ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 มีรายวิชาภาษาไทย ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเหมาะสมต่อการเรียนรู้	4.02	1.27	มาก
4. ด้านรายวิชาเอกบังคับและรายวิชาเอกเลือกในหลักสูตรฯ ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 มีรายวิชาที่มุ่งเน้นเสริมพัฒนาทักษะให้นักศึกษามีความรู้ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพอย่างชัดเจน	3.77	1.32	มาก

ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
5. ด้านรายวิชาเอกบังคับและวิชาเอกเลือกในหลักสูตรฯ ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 มีรายวิชาที่มุ่งเน้นเสริมพัฒนาทักษะให้นักศึกษามีความรู้เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพอย่างชัดเจน	3.53	0.05	มาก
6. ในระดับชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 หลักสูตรฯ กำหนดให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีระยะเวลาเหมาะสม นักศึกษามีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับภาษาไทย วัฒนธรรมไทยและสังคมไทย	3.93	1.20	มาก
7. หลักสูตรกำหนดรายวิชาเรียนให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางเศรษฐกิจ ระหว่างไทย-จีน โดยเฉพาะโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor)	4.14	0.96	มาก
8. นักศึกษามีความสนใจเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในบริษัท หรือองค์กรหน่วยงานในภาครัฐและเอกชนที่อยู่ในการค้า การลงทุน โดยเฉพาะโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor)	4.26	0.71	มากที่สุด
9. รายวิชาในหลักสูตร ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ความตระหนักในสังคมสถานการณ์โลก (Global Awareness) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับโลกโดยใช้ทักษะในศตวรรษที่ 21 การทำความเข้าใจวัฒนธรรมศาสนา โดยการเรียนรู้จากผู้อื่น การเคารพรูปแบบการใช้ชีวิตที่หลากหลายด้วยการสื่อสารที่เปิดกว้าง การเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมและเชื้อชาติของชาติต่าง ๆ	4.35	0.67	มากที่สุด
10. รายวิชาในหลักสูตร มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ ทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economic, Business and Entrepreneurial Literacy)	4.17	0.85	มาก
11. รายวิชาในหลักสูตร มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy)	4.26	0.71	มากที่สุด
12. รายวิชาในหลักสูตร มุ่งเน้นให้นักศึกษาให้มีความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)	4.03	1.07	มาก
13. รายวิชาในหลักสูตร มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)	4.17	0.77	มาก
14. รายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)	4.10	0.77	มาก
15. รายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้นทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)	4.12	0.81	มาก
16. รายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้นทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานอย่างมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)	4.28	0.75	มากที่สุด
17. รายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้นทักษะด้านความเข้าใจต่างกระบวนทัศน์ต่างวัฒนธรรม (Cross – Cultural Understanding)	4.38	0.63	มากที่สุด
18. รายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้นทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ (Communication Information and Media Literacy)	4.24	1.23	มากที่สุด

19. รายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้นทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)	4.02	0.88	มาก
20. รายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้น ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Career and Learning Self - Reliance)	4.21	0.79	มากที่สุด
รวม	4.09	0.85	มาก

จากตารางที่ 1 ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย สำหรับชาวต่างประเทศ ภาพรวมพบว่า ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ระดับมากที่สุด คือรายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้น ทักษะด้านความเข้าใจต่างกระบวนทัศน์ต่างวัฒนธรรม (Cross – Cultural Understanding ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือ รายวิชาในหลักสูตรส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ความตระหนักในสังคม สถานการณ์โลก (Global Awareness) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับโลกโดยใช้ทักษะในศตวรรษที่ 21 การทำความเข้าใจวัฒนธรรม ศาสนา โดยการเรียนรู้จากผู้อื่น การเคารพ รูปแบบการใช้ชีวิตที่หลากหลายด้วยการสื่อสารที่เปิดกว้าง การเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมและเชื้อชาติของชาติต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ รายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้นทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานอย่างมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ นักศึกษามีความสนใจเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ใน บริษัท หรือองค์กร หน่วยงานในภาครัฐและเอกชนที่อยู่ในการค้า การลงทุนโดยเฉพาะโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาค ตะวันออก (Eastern Economic Corridor) และรายวิชาในหลักสูตร มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ รายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้นทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ (Communication Information and Media Literacy) ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ รายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้นทักษะ อาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Career and Learning Self - Reliance) ($\bar{X} = 4.21$) ส่วนนักศึกษาจีนมีความพึงพอใจ ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ในระดับมาก เป็น 3 อันดับสุดท้าย คือ รายวิชาเอกบังคับและวิชาเอกเลือกใน หลักสูตร ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 มีรายวิชาที่มุ่งเน้นเสริมพัฒนาทักษะให้นักศึกษามีความรู้เพื่อใช้ในการ ประกอบอาชีพอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.77$) และเมื่อเข้าเรียนในหลักสูตร นักศึกษาได้ทราบข้อมูล ชื่อรายวิชา จำนวน หน่วยกิตตลอดหลักสูตร (4 ปี) อย่างครบถ้วน ($\bar{X} = 3.76$) รองลงมาคือ รายวิชาเอกบังคับและวิชาเอกเลือกในหลักสูตร ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 มีรายวิชาที่มุ่งเน้นเสริมพัฒนาทักษะให้นักศึกษามีความรู้เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักศึกษาจีนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ปีการศึกษา 2566

ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนพัฒนานักศึกษาจีน ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. กิจกรรมในหลักสูตรเสริมสร้างพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาให้มีความรู้ความตระหนักในสังคมสถานการณ์โลก (Global Awareness)	4.19	0.74	มาก
2. กิจกรรมในหลักสูตร ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านเศรษฐกิจ การเงิน ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economic, Business and Entrepreneurial Literacy)	4.10	0.83	มาก
3. กิจกรรมในหลักสูตร ส่งเสริมกิจกรรมความเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) ให้แก่นักศึกษา	4.42	0.49	มากที่สุด
4. กิจกรรมในหลักสูตร ส่งเสริมอบรมให้นักศึกษามีความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)	4.20	0.73	มาก
5. กิจกรรมในหลักสูตร ส่งเสริมอบรมให้นักศึกษามีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)	4.15	0.78	มาก
6. กิจกรรมในหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษาคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ไขปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)	4.10	0.83	มาก
7. กิจกรรมในหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุน ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ให้แก่นักศึกษา	4.19	0.74	มาก
8. กิจกรรมในหลักสูตร เน้นทักษะด้านความร่วมมือการทำงานอย่างมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)	4.23	0.72	มากที่สุด
9. กิจกรรมในหลักสูตรส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะด้านความเข้าใจต่างกระบวนทัศน์ต่างวัฒนธรรม (Cross – Cultural Understanding)	4.30	0.61	มากที่สุด
10. กิจกรรมในหลักสูตรเปิดโอกาสให้นักศึกษา เรียนรู้โดยมุ่งเน้นทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ (Communication Information and Media Literacy)	4.11	0.77	มาก
11. กิจกรรมในหลักสูตร เน้นให้นักศึกษาพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)	3.98	0.88	มาก
12. กิจกรรมในหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษามีโอกาสพัฒนาทักษะอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Career and Learning Self - Reliance) โดยจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการสังเกตและฝึกงานจากประสบการณ์จริง	4.17	0.82	มาก
รวม	4.17	0.74	มาก

จากตารางที่ 2 ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ พบว่าความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักศึกษา มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด คือการส่งเสริมกิจกรรมความเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) ให้แก่นักศึกษา ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมาคือ กิจกรรมในหลักสูตรส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะด้านความเข้าใจต่างกระบวนทัศน์ต่างวัฒนธรรม (Cross – Cultural Understanding) ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือ กิจกรรมในหลักสูตร เน้นทักษะด้านความร่วมมือการทำงานอย่างมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) ($\bar{X} = 4.23$) นักศึกษามีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักศึกษา มีความพึงพอใจระดับมาก คือกิจกรรมในหลักสูตรส่งเสริมอบรมให้นักศึกษามีความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ กิจกรรมในหลักสูตร เสริมสร้างพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาให้มีความรู้ ความตระหนักในสังคม สถานการณ์โลก (Global Awareness) และกิจกรรมในหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุน ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ให้แก่นักศึกษา ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือ กิจกรรมในหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษามีโอกาสพัฒนาทักษะอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Career and Learning Self- Reliance) โดยจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการสังเกตและฝึกงานจากประสบการณ์จริง ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมาคือ กิจกรรมในหลักสูตร ส่งเสริมอบรมให้นักศึกษามีความรู้มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ กิจกรรมในหลักสูตรเปิดโอกาสให้นักศึกษา เรียนรู้โดยมุ่งเน้นทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ (Communication Information and Media Literacy) ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาคือ กิจกรรมในหลักสูตรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ด้านเศรษฐกิจ การเงิน ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economic, Business and Entrepreneurial Literacy) และกิจกรรมในหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษาคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ($\bar{X} = 4.10$) และกิจกรรมในหลักสูตร เน้นให้นักศึกษาพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ปีการศึกษา 2566

ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ	จำนวน ($n=100$)	ร้อยละ
1. นักแปลภาษา (ล่าม)	23	23.0
2. ผู้ประกอบการทางด้านธุรกิจระหว่างจีน - ไทย	18	18.0
3. เลขานุการ	14	14.0
4. นักการตลาด	13	13.0
5. นักบัญชี	11	11.0
6. นักประชาสัมพันธ์	10	10.0

7. ครูสอนภาษาจีนในประเทศไทย	8	8.0
8. ครูสอนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน	2	2.0
9. อินฟลูเอนเซอร์ (Influencer)	1	1.0
รวม	100	100

จากตารางที่ 3 ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ พบว่าความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ของนักศึกษามากที่สุด คือ นักแปลภาษา (ล่าม) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 รองลงมาคือ ผู้ประกอบการธุรกิจระหว่างจีน - ไทย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 เลขานุการ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 นักการตลาด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 นักบัญชี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 นักประชาสัมพันธ์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ครูสอนภาษาจีนในประเทศไทย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ครูสอนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 และอินฟลูเอนเซอร์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือรายวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้นทักษะด้านความเข้าใจต่างกระบวนทัศน์ต่างวัฒนธรรม (Cross – Cultural Understanding) เนื่องจากทุกรายวิชาในหลักสูตรจะมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่มีต่อวิถีชีวิต ระบบสังคม ค่านิยม รวมทั้งวิถีคิด และรายวิชาในหลักสูตรสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาค้นคว้า และการทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน อภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย สถานการณ์โลก โดยรับฟังความคิดเห็นแตกต่าง จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 (21ST Century Skills) ซึ่งสอดคล้องบทความวิชาการเรื่อง แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 Guidelines for Assessment of Learning Outcomes in the 21st Century ของวรรณดี แสงประทีปทอง (2561) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรู้ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประเมินตามสภาพจริง โดยบูรณาการอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน ประยุกต์ใช้กรอบการประเมินให้ตอบสนองทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 มิติ ได้แก่การเรียนรู้ ความเข้าใจ การสำรวจ การสร้างสรรค์และการแบ่งปัน ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมิน และมีการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

นอกจากนี้ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษา ในด้านส่งเสริมกิจกรรมความเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) ให้นักศึกษา เช่น การอบรมกฎหมาย อบรมการสร้างความเป็นพลเมือง เป็นต้น รองลงมาคือ กิจกรรมในหลักสูตรส่งเสริมให้นักศึกษา มีทักษะด้านความเข้าใจ

ต่างกระบวนทัศน์ต่างวัฒนธรรม (Cross – Cultural Understanding) เช่น อบรมทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม อบรมวัฒนธรรมไทย อบรมการใช้ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว การเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นต้น รองลงมา คือ กิจกรรมเน้นทักษะด้านความร่วมมือการทำงานอย่างมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) เช่น โครงการพัฒนาภาวะผู้นำนักศึกษา โครงการจิตอาสา และกิจกรรมกีฬามหาวิทยาลัย เป็นต้น ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กระทรวงศึกษาธิการ (2560) สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น สถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับศรินทิพย์ เทพวงศ์, ศศิกานต์ ไชยทิพย์ และธนาชัย หัสกรรจ์ (2566) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า ความพึงพอใจด้านการจัดโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) โดยมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยให้นักศึกษามีโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านสุขภาพ กีฬาและนันทนาการ มีโครงการ/กิจกรรมที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของนักศึกษาหลากหลายรูปแบบ มีโครงการ/กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประสบการณ์วิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษามีความเหมาะสม และโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมในการทำงานให้นักศึกษา

ด้านการสำรวจความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษา ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ของนักศึกษามากที่สุด คือ นักแปลภาษา (ล่าม) รองลงมา คือ ผู้ประกอบการธุรกิจระหว่างจีน - ไทย รองลงมา คือ เลขาธุรการ นักการตลาด นักบัญชี นักประชาสัมพันธ์ ครูสอนภาษาจีนในประเทศไทย ครูสอนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน และอินฟลูเอนเซอร์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรี เรืองสุข (2562) เรื่องการปรับกลยุทธ์เพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ในศตวรรษที่ 21 : ทิศทาง แนวโน้ม และความต้องการของผู้ประกอบการค้าระหว่างไทย – จีน ตามโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) โครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ ระหว่างไทย - จีน (NRCT - CASS) ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และ Chinese Academy of Social Sciences (CASS) พบว่าอาชีพที่นักศึกษามีความต้องการมุ่งหวังในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษานั้นมีความคงที่ คือ อาชีพล่ามแปลภาษา และอาชีพที่มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นคือ ผู้ประกอบการทางด้านธุรกิจระหว่างจีน – ไทย นักการตลาด นักบัญชี อาชีพที่มีความต้องการน้อยลงคือ ครูสอนภาษาจีนในประเทศไทย ครูสอนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน นักศึกษาไม่มีความต้องการประกอบอาชีพ นักขายสินค้า และพนักงานโรงแรมในประเทศจีน ส่วนอาชีพที่นักศึกษาให้ความสนใจเพิ่มขึ้นคือ เลขาธุรการ และอินฟลูเอนเซอร์ เนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี การค้าการลงทุนระหว่างไทย – จีน มีการเติบโตสูงขึ้น รวมถึงการท่องเที่ยวและการศึกษาด้วย นอกจากนี้ นักศึกษาจีนมีความสนใจหลากหลายและการเรียนรู้ภาษาไทยนั้นจำเป็นต้องรู้ศาสตร์อื่นควบคู่ไปด้วยในการประกอบอาชีพ เช่น อาชีพอินฟลูเอนเซอร์ นอกจากการเขียนคอน

เทคนิคนำเสนอ ต้องมีทักษะในการถ่ายภาพ เทคโนโลยีดิจิทัล และอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาเบื้องต้นว่าด้วยนักศึกษาจีนในไทย ของกุลนรี นุกิจรังสรรค์ และกรองจันทร์ จันทรพาหา (2564) พบว่า นักศึกษาจีนรุ่นใหม่มีความสนใจที่หลากหลายขึ้นและเริ่มศึกษาในสาขาวิชาที่แปลกออกไป เช่น สาขาศิลปกรรม ดนตรี การท่องเที่ยว นิเทศศาสตร์ เป็นต้น โดยนักศึกษาจีนรุ่นใหม่เริ่มมองว่าการเรียนวิชาเอกภาษา เช่น ภาษาไทยเพียงอย่างเดียว นั้นยาก มีความเข้มข้นเกินความจำเป็น การรู้ศาสตร์แขนงอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการมีทักษะภาษาด้วยจะทำให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากกว่า และปัจจุบันมหาวิทยาลัยหลายแห่งก็จัดหลักสูตรเป็นภาษาจีน เช่น หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต ศิลปะและการออกแบบ (หลักสูตรภาษาจีน) หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต การจัดการ การท่องเที่ยว (หลักสูตรภาษาจีน) หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมซอฟต์แวร์ (หลักสูตรนานาชาติ) เป็นต้น โดยเฉพาะในโลกยุคปัจจุบันที่จีนมีอิทธิพลและขยายความร่วมมือกับอาเซียนในหลายด้าน ดังนั้นข้อมูลดังกล่าวจะเป็นส่วนสำคัญในพัฒนาปรับปรุงรายวิชาของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ และสามารถเป็นแบบอย่างเทียบเคียงให้กับการพัฒนาหลักสูตรอื่น ๆ ที่มีความประสงค์รับนักศึกษาจีนหรือนักศึกษาต่างชาติต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่องนี้เป็นารเก็บข้อมูลเพิ่มเติม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล โดยมีฐานทุนจากงานวิจัยที่เคยได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และ Chinese Academy of Social Sciences (CASS). ตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ ระหว่างไทย - จีน (NRCT-CASS) ปี พ.ศ. 2562 (ยังไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ส่วนหนึ่งส่วนใดมาก่อน)

ข้อเสนอแนะ

จากการสังเคราะห์ภาพรวมในการดำเนินการสำรวจ ข้อมูลพื้นฐาน ความพึงพอใจในหลักสูตรด้านรายวิชา กิจกรรมเสริมในหลักสูตร และความคาดหวังในการประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 1- 4 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ซึ่งเป็นหลักสูตรความร่วมมือในโครงการแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยครุฑวิจิตร มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน (2+2) สองปริญญา และ (3+1) ปริญญาประเทศจีน แสดงให้เห็นถึงข้อมูลปัจจุบันและแนวโน้มของอนาคตในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ คณะผู้วิจัยจะนำไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรฯ ต่อไป นอกจากนี้ มีข้อเสนอในการวิจัยประเด็นในอนาคต ดังนี้

1. ควรศึกษาแรงจูงใจของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย
2. ควรมีการศึกษาว่าเมื่อบัณฑิตจีนสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถเข้าสู่สถานประกอบการในประเทศไทย

และประเทศจีนในอัตราเท่าไร มีผลกระทบต่อนโยบายได้เปรียบเสียเปรียบต่อการทำงานของชาวไทยหรือไม่ อย่างไร

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ 2 ประเด็นดังนี้

1. การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.2) สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกประเทศ หากชาวต่างประเทศต้องการเข้ามาพำนักอาศัย และประกอบกิจการธุรกิจในประเทศไทย หรือทำงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรของรัฐบาลและเอกชน จึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาควบคู่กับวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารและประกอบกิจการ ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบอาชีพตามความมุ่งหวังเมื่อสำเร็จการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มงานภาษาและสื่อมวลชน เช่น อาชีพนักแปลภาษา (ล่าม) อินฟลูเอนเซอร์ 2) กลุ่มงานด้านธุรกิจและการค้า เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจระหว่างประเทศ เลขานุการ นักการตลาด นักบัญชี และนักประชาสัมพันธ์ 3) กลุ่มงานด้านการศึกษา เช่น ครูสอนภาษาจีนในประเทศไทย และครูสอนภาษาไทยในประเทศจีน

2. การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ตามแนวทาง Outcome-based Education (OBE) จากการประเมินความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ทั้งด้านปรัชญาและวัตถุประสงค์หลักสูตร การเพิ่มบริบทการปฏิบัติงานในบริษัท และโรงงานอุตสาหกรรม สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันและแตกต่างจากหลักสูตรเดิมที่ต้องการศึกษาภาษาควบคู่กับอาชีพล่าม ครูสอนภาษา และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หลักสูตรจำเป็นต้องทบทวนการปรับปรุงปรัชญา และวัตถุประสงค์ ส่งผลต่อการนำไปออกแบบหลักสูตรหลายด้าน ได้แก่ การกำหนดคุณลักษณะพิเศษ Program Learning Outcomes (PLOs) เนื้อหารายวิชา คุณสมบัติและความเชี่ยวชาญของอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายที่สนใจทักษะความรู้ด้านภาษาไทยเพื่อนำไปประกอบอาชีพ ทั้งนี้หลักสูตรควรมีการออกแบบเนื้อหาวิชาหรือชุดรายวิชา ประกอบกับระบบการเรียนแบบสะสมหน่วยกิต (Credit bank) ที่มหาวิทยาลัยรองรับได้ เพื่อดึงดูดผู้เรียนที่สนใจให้เพิ่มขึ้น รวมทั้งการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรเพิ่มรายวิชาสหกิจศึกษาในหลักสูตรด้วย และควรเก็บข้อมูลความคิดเห็นของบัณฑิตศิษย์เก่า รวมถึงผู้ใช้บัณฑิตในด้านเรื่องจุดแข็งของบัณฑิต เพื่อกำหนดรายวิชา และคำอธิบายรายวิชาต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งนี้ควรมีการพิจารณาความสอดคล้องของรายวิชากับ Program Learning Outcomes (PLOs) มาตรฐานผลการเรียนรู้ และการกระจายความรับผิดชอบตาม มคอ.2 ตามหลักการของการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม. (2566, 24 สิงหาคม). จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาต่างชาติ

ปี 2565 (ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564) จำแนกตามสัญชาติ ประเภทสถาบัน

ชื่อสถาบัน ชื่อหลักสูตร ระดับการศึกษา และเพศ. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2567. จาก

https://info.mhesi.go.th/stat_graduate.php?search_year=2565

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2567.

จาก <https://www.moe.go.th/แผนการศึกษาแห่งชาติ-พ.ศ-2560/>

- กุลนรี นุกิจรังสรรค์ และกรองจันทร์ จันทรพาหา. (2564). การศึกษาเบื้องต้นว่าด้วยนักศึกษาจีนในไทย. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2567. จาก https://www.khonthai4-0.net/content_detail.php?id=313#
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2561, มกราคม-มิถุนายน). แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. **วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี**, 7(1), 1-10. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2567. จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/ubonresea/article/view/138468/102925>
- วรี เรืองสุข. (2562). รายงานการวิจัยการปรับกลยุทธ์เพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ในศตวรรษ ที่ 21 : ทิศทาง แนวโน้ม และความต้องการของผู้ประกอบการค้าระหว่าง ไทย – จีน ตามโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) ตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ ระหว่างไทย - จีน (NRCT-CASS). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และ Chinese Academy of Social Sciences (CASS).
- ศิรินทิพย์ เทพวงษ์, ศศิกันต์ ไชยทิพย์ และธนาชัย หัสกรรจ. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 3(1), 39-56. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2567 จาก <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JMSSNRU/article/view/984>
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. **Psychometrika Journal**, 16(3), 297-334.
- Rovinelli, R. J. (1976). **Methods for Validating Criterion-Referenced Test Items**. Unpublished Doctoral Dissertation. University of Massachusetts Amherst.
- Yanqing Ping .(2563, 13 สิงหาคม). “ผู้อพยพทางการศึกษา”: การเคลื่อนย้ายรูปแบบใหม่ของครอบครัวชาวจีน กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. ใน **การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15**. หน้า 2070-2080. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.

การพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

The Development of Chinese phonetic alphabet (Pinyin) reading
by using game - base for Primary 1 Students, Valaya Alongkorn Rajabhat
University Demonstration School under royal patronage
Pathum Thani Province

ยุภาพร นอกเมือง^{1*}, หลัว ฉวิน², หวัง เฟยเยียน³ และ อัญธิกา คิตหมาย⁴
Yupaporn Nokmueang^{1*}, Luo Xun², Wang Feiyan³ and Untika Kidmai⁴

^{1,2,3}อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

^{1,2,3}Lecturer, Department of Chinese Education, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University
under the Royal Patronage Pathum Thani Province

⁴นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

⁴Student, Department of Chinese Education, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University
under the Royal Patronage Pathum Thani Province

*Corresponding email: nnypp0811@gmail.com

Received: August 20, 2024.; Revised: November 3, 2024.; Accepted: November 11, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ให้สูงขึ้นมากกว่าร้อยละ 70 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 29 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง สัทอักษรจีน

(พินอิน) 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) 3) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 2) นักเรียนมีทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.65) จากผลการวิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่สูงขึ้นได้ นอกจากนี้ ยังสามารถนำหลักการของเกมไปบูรณาการใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ในชีวิตประจำวันได้

คำสำคัญ : ทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน), ใช้เกมเป็นฐาน, นักเรียนชั้นประถมศึกษา

ABSTRACT

The Objectives of the Research study are 1) To improve the skills in reading Chinese phonetic symbols (Pinyin) using game-based learning for Grade 1 students at Valaya Alongkorn Rajabhat University Demonstration School, under the Royal Patronage, in Pathum Thani Province, with a goal to achieve a proficiency level above 70%. 2) To compare the achievement before and after developing the reading skills of Chinese phonetic symbols (Pinyin) using game-based learning for Grade 1 students at Valaya Alongkorn Rajabhat University Demonstration School, under the Royal Patronage, in Pathum Thani Province. 3) To study the satisfaction of Grade 1 students at Valaya Alongkorn Rajabhat University Demonstration School, under the Royal Patronage, in Pathum Thani Province, towards the development of reading skills in Chinese phonetic symbols (Pinyin) using game-based learning. The sample group consisted of 23 Grade 1/3 students from Valaya Alongkorn Rajabhat University Demonstration School, under the Royal Patronage, for the academic year 2023. The sample group was selected through purposive sampling. The research was conducted during the second semester of the 2023 academic year. The instruments used in the research include: 1) Lesson plans on Chinese phonetic symbols (Pinyin). 2) Tests to assess the skills in reading Chinese phonetic symbols (Pinyin). 3) A satisfaction assessment form towards game-based teaching, using a 5-point Likert scale. The research findings revealed that: 1) Students' skills in reading Chinese phonetic symbols (Pinyin) using game-based learning were significantly higher than the 70% proficiency level, with a significance level of .05. 2) Students' post-learning skills in reading Chinese phonetic symbols (Pinyin) using game-based learning were significantly higher than their pre-learning skills, with a significance level of .05 3) Students' satisfaction with the development of reading skills in Chinese phonetic symbols

(Pinyin) using game-based learning was at a high level ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.65). From the research results, it can be concluded that Organizing learning using games as a basis can effectively develop the learning skills of students. and results in higher learning achievement for students. In addition, the principles of the game can be integrated and used in other situations in everyday life.

Keywords: Skills in reading Chinese phonetic symbols (Pinyin); game-based learning; primary school students

บทนำ

ปัจจุบันภาษาจีนเป็นภาษาที่มีความสำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาประเทศอย่างมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง การท่องเที่ยว การติดต่อสื่อสาร และด้านการศึกษาซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในอนาคต การสื่อสารโดยใช้ภาษาจีนได้เป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็น ถึงความสำคัญของการเรียนภาษาจีน โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า “ในสังคมโลกปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันเนื่องจากเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก” อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีน โดยให้เริ่มเปิดสอนได้ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 4 กรณีโรงเรียนที่มีความพร้อม สามารถเปิดสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ โดยเป้าหมายระดับประถมศึกษา คือ มุ่งให้นักเรียนสนใจผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เน้นการสื่อสารทักษะการฟังและพูด และระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นการสื่อสารทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และนำความรู้ไปศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ (กฤตติกา พัชรชานนท์ และบัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2556)

ปัจจัยสำคัญในการเรียนภาษาจีนสำหรับผู้เริ่มเรียนเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ความสนใจ และอยากเรียนรู้ภาษาจีน 2) การมีความพร้อมในห้องเรียน 3) การฝึกการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน (รัฐพร ศิริพันธุ์, 2561) ซึ่งการเริ่มต้นเรียนภาษาจีน ผู้เรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ทั้ง 3 ส่วนประกอบกัน เรียกว่า พินอิน 拼音 (Pinyin พินอิน) หรือ 汉语拼音 (Hanyu Pinyin ฮั่นอวี่ พินอิน) คือ ระบบการถอดเสียงภาษาจีน มาตรฐานด้วยอักษรละติน (อักษรโรมัน) โดยคำว่า “พินอิน” แปลตรงตัว หมายถึง “การรวมเสียงเข้าด้วยกัน” เพื่อให้ เกิดเสียงอ่านที่สามารถอ่านออกเสียงได้ ระบบพินอินออกแบบและพัฒนาโดยคณะกรรมการปฏิรูปปฏิรูปอักษรแห่งชาติจีน ในช่วง ค.ศ. 1955-1957 ซึ่งยึดเสียงอ่านอักษรในภาษาจีนกลาง (普通话 putonghua) เป็นต้นแบบ ต่อมา ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1958 ทางรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ประกาศใช้ระบบพินอินอย่างเป็นทางการ ทั่วประเทศนอกจากนี้ยังมีการดัดแปลงระบบพินอินเพื่อนำไปใช้กับภาษาถิ่นและภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศอีกด้วย ในปี ค.ศ. 1982 องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (ISO) ได้รับรองพินอินเป็นระบบมาตรฐาน (ISO 7098) นับแต่นั้นมา พินอินจึงเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ โดยใช้ในการเรียนการสอนเป็นหลักทั้งในประเทศจีนและประเทศที่มี ชาวจีนโพ้นทะเลอาศัยอยู่มาก อาทิ สิงคโปร์ มาเลเซีย เป็นต้น จุดที่พึงระวังคือ พินอินเป็นเพียงการยืมอักษรละตินมาใช้ ในการถ่ายทอดเสียงอักษรจีนเท่านั้น มิใช่การถอดเสียงเลียนแบบภาษาอังกฤษ การออกเสียงพยัญชนะและสระ

ในระบบพินอิน จึงย่อมมีความแตกต่างกับภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม ระบบพินอินอินมีส่วนช่วยในการเรียนภาษาจีนของชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก เพราะช่วยให้ผู้เริ่มเรียนสามารถเขียนอ่านและจดจำได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ในปัจจุบันพินอินยังถูกนำมาใช้ในคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือเพื่อพิมพ์อักษรจีนอีกด้วย (อาศรมสยาม-จีนวิทยา, 2565) การเรียนพินอินเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจำเป็นสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาจีนกลางซึ่งถือเป็นภาษาที่ใช้ในราชการของจีน โดยผู้เรียนควรเข้าใจวิธีอ่านพินอินก่อน จึงจะสามารถเรียนรู้การออกเสียงคำต่าง ๆ ในภาษาจีนกลางได้อย่างถูกต้อง การที่ผู้เรียนจะสามารถออกเสียงภาษาจีนได้จะต้องมีความรู้ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ พินอินพยัญชนะ จำนวน 23 เสียง พินอินสระ แบ่งเป็นสระเดี่ยว จำนวน 6 เสียง และสระประสม จำนวน 30 เสียง พินอินวรรณยุกต์ จำนวน 4 เสียง (BestKru, 2023)

ภาษาจีนกลางจะมีบางเสียงที่คล้ายคลึงกันกับภาษาไทย แต่นักเรียนมักจะมีปัญหาในการอ่านและการออกเสียงพินอินทั้งเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ซึ่งประเด็นปัญหานี้จะเห็นได้จากงานวิจัยหลายชิ้น เช่น งานวิจัยของ ตุลยนุสรณ์ สุภาฯ และฉวี เสวียหง, (2560) พบว่า ผู้เรียนมีปัญหาการออกเสียงพยัญชนะภาษาจีน ได้แก่ เสียง x, zh, ch, sh, r, z, c, s ซึ่งเสียงพยัญชนะ ch และ sh เป็นเสียงที่ผู้เรียนมีสถิติการออกเสียงผิดอยู่ในระดับสูงสุด เช่นเดียวกับผลวิจัยของเบญจจาภา พิเศษสกุลวงศ์, (2559) พบว่า นักศึกษาไม่สามารถออกเสียงพยัญชนะ z c s zh ch sh r ได้ และมักจะออกเสียงพยัญชนะ g ตามเสียงภาษาอังกฤษ ไม่สามารถออกเสียงสระประสมได้ถูกต้อง สอดคล้องกับผลวิจัยที่ว่า ผู้เรียนเกิดความสับสนในการออกเสียงเนื่องจากการใช้ตัวอักษรโรมันแทนรูปสัทอักษรภาษาจีนกลาง (สุภารัตน์ วงศ์กระจ่าง, 2562) จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าการเรียนภาษาจีนมีความซับซ้อน ถ้าหากผู้เรียนไม่สามารถอ่านพินอินได้จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนภาษาจีนอย่างมาก ดังนั้นการเรียนภาษาจีนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้หรือรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลายวิธีและสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียน สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม การสอนแบบบรรยายอย่างเดียวไม่เพียงพอ ครูผู้สอนต้องใช้วิธีสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายเข้ามาใช้บูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนมีความน่าสนใจ ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินไปกับการเรียน ซึ่งหนึ่งในวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นก็คือ วิธีการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน หรือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานหรือ Games-Based Learning ซึ่งเป็นกระบวนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกาและนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ (ทศนา แหมมณี, 2543)

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานอีกทางเลือกหนึ่งที่ผู้สอนใช้เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเรียนได้ดียิ่งขึ้น เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริงตามสถานการณ์ที่กำหนดไว้ในเกม Games-Based Learning เป็นสื่อที่ออกแบบมาเน้นให้ผู้เรียนสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับการเรียนรู้และได้ลงมือฝึกแก้ปัญหาจริงตามสถานการณ์ที่กำหนดไว้ในเกมไปด้วย สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ที่ Mellander, K. (1993) ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ได้เสนอไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการที่ผู้เรียนฝึกฝนและเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำได้ดีกว่า ดังผลการวิจัยของ BECTA, (2001) ได้เสนอผลการวิจัย เรื่อง Computer games in Education project การพัฒนาเกมที่มีความหลากหลายจะเพิ่มทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ เช่นเดียวกับ Diana G. Oblinger, (2006) ได้เสนอเรื่อง

Games and Learning เกมสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน Maria Klawe et al, (1995) ได้ทำการศึกษาในหัวข้อเรื่อง A Classroom Study: Electronic Games Engage Children as Researcher พบว่า การสอนโดยใช้เกมทำให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น Sedighian, K. and Klawe, M.M. (1996). ได้ทำการศึกษาในหัวข้อเรื่อง An Interface Strategy for Promoting Reflective Cognition in Children พบว่า เกมเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เด็กชื่นชอบ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนจากการเบื่อหน่ายเป็นสนุกสนานกับการเรียนรู้ได้ จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับ Game Based Learning นั้น สามารถสรุปได้ว่า Game Based Learning เป็นสื่อที่สามารถทำให้ผู้เรียนสนใจ สามารถสร้างให้ผู้เรียนรู้สึกมีส่วนร่วม (Engagement) และสนุกสนาน (Fun) ได้พร้อม ๆ กับการได้รับความรู้ (Knowledge)

จากการศึกษาปัญหาและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้เรียนยังขาดทักษะในการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้น และนอกจากนี้ยังพบว่า การพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) ที่ดีขึ้นได้ รวมถึงสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาของผู้วิจัยที่พบว่า จากการทดสอบอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) ของผู้เรียน จำนวน 29 คน พบว่า มีผู้เรียนที่ไม่สามารถออกเสียงพยัญชนะ สระ และผันเสียงวรรณยุกต์ได้ จึงส่งผลต่อการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยคิดเป็นร้อยละ 72.41 ของจำนวนผู้เรียนทั้งหมด ซึ่งสัทอักษรจีน ถือเป็นหัวใจสำคัญของการเริ่มต้นเรียนภาษาจีน หากผู้เรียนไม่สามารถอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) ได้ ก็นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการเรียนภาษาจีนในขั้นต่อไปให้ประสบผลสำเร็จได้ ดังนั้นเพื่อให้ นักเรียนมีทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) และมีความรู้เรื่องพินอินเพื่อเป็นบันไดนำไปสู่การเรียนภาษาจีนขั้นต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ให้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบเชิงทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest–Posttest Design) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2553, 93) เพื่อเปรียบเทียบผลการเปลี่ยนที่เกิดขึ้นภายหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 95 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างห้องเรียนที่เรียนภาษาจีนเป็นวิชาเพิ่มเติม ซึ่งมีจำนวน 29 คน โดยแบบแผนการวิจัยเป็นแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest - Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สัทอักษรจีน (พินอิน) จำนวน 5 แผน ได้แก่ 1) พยัญชนะพินอิน 2) สระพินอิน 3) การประสมเสียงพยัญชนะและสระพินอิน 4) วรรณยุกต์และการผันเสียงวรรณยุกต์ 5) ตัวอักษรจีนและพินอิน

2. แบบทดสอบการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน)

3. แบบประเมินความพึงพอใจ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษา พ.ศ. 2551 ขอบข่ายของเนื้อหา รายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ และคำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดเนื้อหาและนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน จำนวน 5 แผน

1.3 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สัทอักษรจีน (พินอิน)

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำที่สมบูรณ์แล้วไปใช้จริง

2. แบบทดสอบการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน)

2.1 ศึกษาหลักสูตรรายวิชาภาษาจีน หลักการสร้างแบบทดสอบ การตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือและศึกษาหลักการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน)

2.2 ดำเนินการจัดทำแบบทดสอบการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุในแผน จำนวน 20 ข้อ เพื่อใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมาเสนอครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขตามคำแนะนำ

2.4 นำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมด้านเนื้อหา

2.5 นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญมาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 23 คน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่เรียนภาษาจีนเป็นวิชาเพิ่มเติมเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากนั้นนำมาแบบทดสอบมาปรับปรุงให้สมบูรณ์และสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ และนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3. แบบประเมินความพึงพอใจ

3.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด. 2545:103) โดยมีเกณฑ์การประเมินเป็นคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.51–5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.51–4.50	เหมาะสมมาก
2.51–3.50	เหมาะสมปานกลาง
1.51–2.50	เหมาะสมน้อย
1.00 –1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด

3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขตามคำแนะนำ

3.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่แก้ไขตามคำแนะนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี กับเกณฑ์ร้อยละ 70

จำนวน กลุ่มตัวอย่าง (N = 29)	คะแนนเต็ม 20	เกณฑ์ร้อยละ 70	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ	t-test	Df.	Sig.
ก่อนเรียน	20	14	7.79	38.96	41.84	28	0.00
หลังเรียน	20	14	17.10	85.51			

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี มีทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐาน ร้อยละ 85.51
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐาน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ข้อที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	แปลผล
1	ผู้สอนชี้แจงแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมให้ผู้เรียนทราบ	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ผู้สอนมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมที่หลากหลาย	4.21	0.76	มาก
3	ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและมุ่งให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา	4.38	0.76	มาก
4	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน	4.38	0.81	มาก
5	ผู้สอนเลือกกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.62	0.49	มากที่สุด
6	ผู้สอนมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลของรายวิชาที่ชัดเจนและแจ้งให้ผู้เรียนเรียนทราบล่วงหน้า	4.59	0.62	มากที่สุด
7	ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.55	0.72	มากที่สุด
8	ผู้สอนนำเทคโนโลยีหรือเทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	4.45	0.72	มาก
9	ผู้สอนนำแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	4.34	0.76	มาก
10	ผู้เรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม	4.21	0.89	มาก
เฉลี่ยรวม		4.47	0.65	มาก

3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐาน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.65)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จากผลการทดสอบก่อนเรียน พบว่า นักเรียนไม่สามารถอ่านพยัญชนะพินอิน สระพินอิน รวมถึงการผันเสียงวรรณยุกต์ได้ หลังจากทีนักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานและได้มีการทดสอบหลังเรียน พบว่า นักเรียนสามารถอ่านพยัญชนะ สระ และสามารถผันเสียงวรรณยุกต์ได้ถูกต้องตามหลักการอ่านพินอิน มีผลการทดสอบหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ดังตารางที่ 1 จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ พบว่า การใช้เกมเพื่อสร้างประสบการณ์การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และการแข่งขันกันในการเล่นการเกม มีผลทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เยาวพา เดชคุปต์ (2528: 36) ที่กล่าวว่า เกมเป็นกิจกรรมการสอนชนิดหนึ่งที่สนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่น เกมจึงเป็นกิจกรรมการเล่นที่ช่วยฝึกทักษะด้าน ต่างๆที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา นอกจากนี้เกมยังเป็วิธีการอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้และช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าแก่เด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา (วรรณพร ศิลาวา. 2539 : 35) สารสำคัญของเกมที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน ลักษณะการเล่นไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน สนุกสนานเหมาะสมกับวัยของนักเรียนจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนได้ดี จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเกมการศึกษา สอดคล้องกับ สิริวรรณ ใจกระแสน และคณะ (2554) กล่าวว่า เกมมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน มีความพร้อมในการเรียนรู้ตลอดเวลา สนุกสนานและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของทิตินา แชมมณี (2554) การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถของผู้เรียน เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

จากผลการวิจัย การพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี พบว่า มีผลการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.65) ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการเรียนรู้โดยใช้เกม นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ได้ฝึกทักษะต่างๆผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่สนุกสนาน เรียนรู้อย่างมีความสุข

ดั่งที่ เบญจา คงสบาย (2547) ได้กล่าวไว้ และอังคณา ลังกางศ์ (2552) ได้เสนอความคิดว่า เกมช่วยให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน เกิดความสนุกสนาน จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อรายวิชารวมถึงครูผู้สอนด้วย ทั้งนี้ จากผลการวิจัย ผู้วิจัยจึงอาจกล่าวได้ว่า เกมซึ่งเป็นเพียงการเล่นเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเท่านั้น แต่หากมีการนำเกมมาบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน ก็เท่ากับเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดี เมื่อทุกคนมีโอกาสดำลองปฏิบัติร่วมกัน ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก็จะเกิดความรู้สึกร่วมกัน เพลิดเพลินและมีความพึงพอใจในรูปแบบของการเรียนการสอนและมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ ดังนั้น จากผลการวิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) สามารถนำวิธีการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานมาใช้ในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้สอนหรือผู้ที่สนใจสามารถนำวิธีการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆได้ โดยเลือกเกมให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน
2. สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป สามารถนำวิธีการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นอื่นๆและกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ขึ้นได้
3. สามารถวิจัยค้นคว้าเพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่นๆที่นอกเหนือจากทักษะการอ่านสัทอักษร (พินอิน) ได้

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการผลวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีน (พินอิน) โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ทำให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ คือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาอย่างยิ่งสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้จริง และยังส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ยังได้ทราบว่า การเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากสำหรับครูผู้สอนหากเลือกวิธีการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและเหมาะสมกับผู้เรียน จะส่งผลดีต่อผู้เรียนและการสอนนั้นจะมีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ)** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กฤษณิกานต์ พิชรชานนท์ และบัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2556). **ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 439/2556 แผนพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ (เฉพาะภาษาจีน)**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ตุลนุสรณ์ สุภา และ น. เสวียง. (2560). การศึกษาปัญหาการออกเสียงภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. **วารสารบัณฑิตวิจัย**. 8 (1), 115-124.
- ทศนา แหมมณี. (2543). **14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แหมมณี. (2554). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจา คงสบาย. (2547). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะและเกม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เบญจามา พิเศษสกุลวงศ์. (2559). การศึกษาปัญหาการออกเสียงสัทอักษรถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**. 5 (1), 82-90.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2553). **การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ด้านสหวิชาการพิมพ์.
- เยาวพา เดชคุปต์. (2528). **กิจกรรมสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- รัฐพร ศิริพันธุ์. (2561). **แนวทางการเตรียมความพร้อมและวิธีการเรียนรู้สำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาจีน**. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์**. 5 (1), 103-112.
- วรรณพร ศิลาว. (2539). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดที่มีเกมและไม่มีเกมประกอบการสอน**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สิริวรรณ ใจกระแสน จันตรี คุปตะวาทีน และจินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2554). **การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้เกมวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดลำพูน**. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2, 1-8.
- สุดารัตน์ วงศ์กระจ่าง. (2562). **การศึกษาข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงสัทอักษรถิ่นกลางของผู้เรียนชาวไทย**. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ, 1 กันยายน 2562, 373-386.
- อังคณา ลังกาวงค์. (2552). **ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยเสริมเกมวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาศรมสยาม-จีนวิทยา. (2565). สืบค้นจาก <https://www.arsomsiam.com/pinyin/>
- Becta. (2001). **Computer games in education project. report**. United Kingdom.
- Bestkru. (2023). สืบค้นจาก <https://bestkru.com/blog/อักษรภาษาจีน>

- Maria Klawe et al. (1995). **A Classroom Study : Electronic Games Engage Children as Researcher.** CSCL '95 Proceedings.
- Mellander, K. (1993). **The power of learning.** United States of America: RR Donnelley & Sons Company.
- Oblinger, Diana G. (2006). **Games and Learning.** EDUCAUSE Quarterly, 3 (29), 5-7.
- Sedighian, K. and Klawe, M.M. (1996). **An interface strategy for promoting reflective cognition in children.** Research paper. Canada: University of British Columbia.

การสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจากสื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์เพื่อส่งเสริม
การกลับมาเยือนประเทศไทยซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวจีน

หลังการแพร่ระบาดของ COVID-19

Image Tourism Creation through Film and TV: Boosting Post-COVID-19
Repeat Visits Thailand by Chinese Tourists

สุภาพร วิชัยดิษฐ์^{1*} และ ชุนหลิน วาน²

Supaporn Wichaidit^{1*} and Chunlin Wan²

¹อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

¹Instructor of School of Liberal Arts, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

²อาจารย์ประจำคณะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเฉิงตู

²Instructor of School of Tourism and Culture Industry, Chengdu University

*Corresponding email: ammiw@gmail.com

Received: August 19, 2024.; Revised: November 4, 2024.; Accepted: November 8, 2024.

บทคัดย่อ

ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากจากนักท่องเที่ยวทั่วโลก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน แต่การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ลดลงอย่างมาก การฟื้นฟูการท่องเที่ยวหลังวิกฤตจึงเป็นเรื่องสำคัญ โดยการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาเป็นสิ่งสำคัญ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอิทธิพลของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวต่อความคาดหวังและความตั้งใจแสดงพฤติกรรมจากการรับชมสื่อบันเทิงภาพยนตร์และโทรทัศน์ของนักท่องเที่ยวชาวจีน 2) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการกลับมาเยือนประเทศไทยซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวจีน การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงปริมาณกับนักท่องเที่ยวชาวจีนจำนวน 400 คน และแบบคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 12 คน โดยใช้การวิเคราะห์ Structure Equation Modeling-SEM

ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี และมีแรงจูงใจในการมาเที่ยวตามรอยคาราหรือสถานที่ในภาพยนตร์ การส่งเสริมให้มีการถ่ายทำในประเทศไทยและใช้สื่อออนไลน์ที่เข้าถึงง่าย เช่น เว็บไซต์และแอปพลิเคชันภาษาจีน เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างแสดงให้เห็นว่าค่าความสอดคล้องของโมเดลผ่านเกณฑ์ทั้งหมด: $\chi^2/df=2.506$, $GFI=0.902$, $AGFI=0.925$, $CFI=0.948$, $RMSEA=0.014$, $RMR=0.019$ โดย ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความคาดหวัง (0.44) ความคาดหวังมีอิทธิพลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรม (0.61) และภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมผ่านความคาดหวังเป็นตัวแปรส่งผ่าน (0.27) ดังนั้น กลยุทธ์การตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีนนั้น

ควรเน้นไปที่การสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกและน่าสนใจให้กับประเทศไทย การใช้สื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวและกระตุ้นการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวชาวจีน จึงเป็นกลยุทธ์ที่มีศักยภาพและควรได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อฟื้นฟูอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย

คำสำคัญ : นักท่องเที่ยวจีน, ภาพยนตร์และโทรทัศน์, ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว, การกลับมาเยือนซ้ำ

ABSTRACT

Thailand is a highly popular tourist destination among travelers worldwide, particularly Chinese tourists. However, the COVID-19 pandemic has severely impacted the tourism industry, leading to a significant decrease in both tourist numbers and revenue. Therefore, revitalizing tourism after the crisis is crucial, with the focus on creating a positive image and attracting tourists to return being of utmost importance. This research aims to 1) study the influence of tourism image on the expectations and behavioral intentions of Chinese tourists resulting from their exposure to entertainment media, such as films and television, and 2) propose approaches to encourage Chinese tourists to revisit Thailand. The research is a mixed-method study, combining quantitative analysis with 400 Chinese tourists and qualitative analysis by interviewing 12 participants. Structural Equation Modeling (SEM) was used for the analysis. The research found that most participants were aged 21-30 and were motivated by following celebrities or visiting film locations. Promoting film production in Thailand and utilizing accessible online media, such as Chinese-language websites and apps, effectively attracted tourists. Structural Equation Modeling (SEM) showed a good model fit: $\chi^2/df=2.506$, GFI=0.902, AGFI=0.925, CFI=0.948, RMSEA=0.014, RMR=0.019. The tourism image significantly influenced tourists' expectations (coefficient = 0.44), which in turn significantly affected their behavioral intentions (coefficient = 0.61). The tourism image also positively influenced behavioral intentions through expectations (indirect effect = 0.27). Therefore, marketing strategies to attract Chinese tourists should focus on creating a positive and appealing image of Thailand. Using film and television as tools to build a tourism image and encourage repeat visits from Chinese tourists is a promising strategy that should be continuously supported to help revive Thailand's tourism industry.

Keywords: Chinese tourists, film and television, tourism image, revisit

บทนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มักจะมาเยือนประเทศไทยเป็นจำนวนมากทุกปี ก่อนการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2019 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นหนึ่งในสิบอันดับแรกของประเทศที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุดในโลก โดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาประเทศไทยกว่า 39.8 ล้านคน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า 1.93 ล้านล้านบาท นักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศไทยมากที่สุด ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 10.6 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนกว่า 27% ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด นักท่องเที่ยวชาวจีนถือเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยอย่างมาก เนื่องจากไม่เพียงแต่มีจำนวนมาก แต่ยังมีการใช้จ่ายสูงในด้านที่พัก การรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม การช้อปปิ้ง ฯลฯ อีกด้วย นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวจากประเทศอื่น ๆ เช่น มาเลเซีย เกาหลีใต้ อินเดีย และรัสเซีย ก็มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของประเทศไทยเช่นกัน (Tourism Authority of Thailand, 2021).

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงอย่างมากในช่วงวิกฤตนี้ ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวลดลงอย่างมาก โดยในปี 2020 การท่องเที่ยวทั่วโลกหยุดชะงักลง ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบอย่างหนัก จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงอย่างมาก จากนักท่องเที่ยวกว่า 39.8 ล้านคนในปี 2019 ลดลงเหลือเพียงประมาณ 6.7 ล้านคนในปี 2020 ซึ่งเป็นการลดลงมากกว่า 80% รายได้จากการท่องเที่ยวลดลงอย่างรวดเร็ว และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจำนวนมากได้รับผลกระทบ (Asian Development Bank, 2021; World Tourism Organization, 2020)

หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดเริ่มคลี่คลายลง การฟื้นฟูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงกลายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาเยือนประเทศไทยอีกครั้งจึงเป็นเป้าหมายหลักของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมนี้ (PATA, 2022; McKinsey & Company, 2020) แม้ว่าในช่วงปี 2023 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศจีน ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวในประเทศ (Tourism Authority of Thailand, 2023) หากแต่ความสำเร็จนี้ยังต้องพึ่งพาความเชื่อมั่นในมาตรการด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง หากประเทศไทยไม่สามารถเพิ่มความเชื่อมั่นในมาตรการเหล่านี้ได้ นักท่องเที่ยวอาจรู้สึกไม่มั่นใจในการเดินทางมาเยือน ความไม่มั่นใจดังกล่าวอาจส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง หรือหยุดชะงักในที่สุด

ดังนั้น การสนับสนุนการฟื้นตัวของนักท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กับการเสริมสร้างมาตรการด้านความปลอดภัยให้แข็งแกร่ง เพื่อให้มั่นใจว่านักท่องเที่ยวจะยังคงเลือกประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่ปลอดภัยและน่าสนใจในระยะยาว โดยหนึ่งในวิธีที่มีประสิทธิภาพคือการใช้สื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการสร้างภาพลักษณ์และกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยและกลับมาเยือนซ้ำอีกในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวต่อความคาดหวังและความตั้งใจแสดงพฤติกรรมจากการรับชมสื่อบันเทิงภาพยนตร์และโทรทัศน์ของนักท่องเที่ยวชาวจีน
2. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการกลับมาเยือนประเทศไทยซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวจีน

ทบทวนวรรณกรรม

1. ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่เกิดจากสื่อภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ (Film-Induced Tourism Image)

ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่เกิดจากสื่อภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ หมายถึง การรับรู้และความประทับใจที่ผู้ชมได้รับเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่งๆ จากการรับชมภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ที่มีการถ่ายทำในสถานที่นั้นๆ ภาพลักษณ์เหล่านี้เกิดขึ้นจากการที่สื่อบันเทิงนำเสนอภาพสถานที่ในลักษณะที่สวยงาม น่าสนใจ หรือมีความพิเศษที่แตกต่างจากการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่น ๆ (Rittichainuwat, Laws, & Scott, 2018)

องค์ประกอบหลักของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่เกิดจากสื่อภาพยนตร์และละครโทรทัศน์

1.1 การรับรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว (Perception of Tourist Destinations) การรับรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้ชมเห็นสถานที่ท่องเที่ยวในภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ และได้รับข้อมูลหรือภาพลักษณ์ของสถานที่นั้นผ่านทางเรื่องราวและภาพในสื่อ ตัวอย่างเช่น การรับชมภาพวิวทะเลที่งดงามในภาพยนตร์อาจทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกอยากไปเยือนสถานที่ที่สวยงามและน่าท่องเที่ยว

สื่อภาพยนตร์และละครโทรทัศน์สามารถสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกหรือเชิงลบเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งมีผลต่อความต้องการหรือความสนใจในการเดินทางไปเยือนสถานที่นั้นๆ (Hu & Zhang, 2023)

1.2 ความประทับใจและอารมณ์ที่เกิดขึ้น (Emotional Response and Impression) ความประทับใจและอารมณ์ที่ผู้ชมมีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเป็นผลมาจากการรับรู้ทางอารมณ์ที่สื่อภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์สร้างขึ้น การเห็นตัวละครในภาพยนตร์ที่มีความสุขหรือผจญภัยในสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่งสามารถสร้างอารมณ์เชิงบวกและทำให้ผู้ชมรู้สึกอยากไปสัมผัสประสบการณ์เดียวกัน ตัวอย่างเช่น ผู้ชมอาจรู้สึกอยากไปเยือนสถานที่ที่ปรากฏในภาพยนตร์ที่มีเรื่องราวโรแมนติกหรือการผจญภัย เพราะภาพเหล่านั้นสร้างความรู้สึกเชิงบวกที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทาง (Wang & Zhang, 2019)

1.3 การสร้างความต้องการในการท่องเที่ยว (Tourism Motivation)

ภาพลักษณ์ที่ดีที่เกิดจากสื่อบันเทิงสามารถกระตุ้นให้เกิดความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวได้ ผู้ชมที่ได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์หรือละครอาจเกิดแรงจูงใจที่จะไปเยือนสถานที่ท่องเที่ยวที่ปรากฏในสื่อเหล่านั้น เช่น การท่องเที่ยวตามรอยภาพยนตร์

การท่องเที่ยวตามรอยภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์เป็นหนึ่งในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ผู้ชมที่รู้สึกประทับใจในสถานที่ถ่ายทำมักจะสนใจไปเยือนสถานที่นั้นเพื่อสัมผัสกับบรรยากาศหรือเหตุการณ์ที่คล้ายกับสิ่งที่พวกเขาเห็นในสื่อ (Xie & Lai, 2021)

ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่เกิดจากสื่อภาพยนตร์และละครโทรทัศน์มีบทบาทสำคัญในการสร้างความคาดหวังและกระตุ้นความต้องการเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยภาพลักษณ์ที่สื่อเหล่านี้สร้างขึ้นมักจะมีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวและกำหนดประสบการณ์ที่พวกเขาต้องการค้นพบในสถานที่นั้นๆ (Hu & Zhang, 2023)

โดยจากการศึกษาก่อนหน้าที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้น ผู้ศึกษามักมีการศึกษาในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านสินค้าและบริการ ด้านการเดินทาง ด้านความคุ้มค่าในการท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย และด้านประชาชนชาวไทย

2. ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectation Theory)

ทฤษฎีความคาดหวังเสนอว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังเกี่ยวกับประสบการณ์ที่จะได้รับก่อนการเดินทาง ซึ่งความคาดหวังนี้อาจเกิดจากการศึกษาข้อมูลล่วงหน้า คำแนะนำจากเพื่อนหรือครอบครัว หรือการตลาดและการประชาสัมพันธ์ของจุดหมายปลายทาง (Oliver, 1980)

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวจะเป็นตัวกำหนดความพึงพอใจของพวกเขา หากประสบการณ์ที่ได้รับตรงกับหรือเกินกว่าความคาดหวัง นักท่องเที่ยวจะรู้สึกพึงพอใจและมีแนวโน้มที่จะกลับมาเยือนหรือแนะนำให้คนอื่นมา แต่หากประสบการณ์ต่ำกว่าความคาดหวัง นักท่องเที่ยวจะรู้สึกไม่พอใจ (Wang & Zhang, 2019)

โดยการศึกษาความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่ได้รับแรงบันดาลใจจากภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์นั้นสามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 การสร้างความคาดหวังผ่านสื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์

เมื่อผู้ชมดูภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ที่มีฉากถ่ายทำในสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ภาพที่ปรากฏในสื่อเหล่านี้มักจะถูกนำเสนอในลักษณะที่สวยงาม ตื่นเต้น หรือโรแมนติก ซึ่งสามารถสร้างความคาดหวังในจิตใจของผู้ชมเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ

ความคาดหวังนี้อาจรวมถึงการคาดหวังว่าจะได้สัมผัสกับบรรยากาศที่สวยงามหรือประสบการณ์ที่น่าจดจำเหมือนกับที่เห็นในภาพยนตร์ ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางไปยังสถานที่เหล่านั้นเพื่อตามรอยภาพยนตร์ (Xie & Lai, 2021)

2.2 การเดินทางตามรอยเพื่อตอบสนองความคาดหวัง

เมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางไปยังสถานที่ที่ปรากฏในภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ พวกเขา มักมีความคาดหวังว่าประสบการณ์ที่ได้รับจะตรงกับสิ่งที่เห็นในสื่อ ตัวอย่างเช่น นักท่องเที่ยวที่ได้รับแรงบันดาลใจจากภาพยนตร์เรื่อง The Beach ที่ถ่ายทำในประเทศไทย อาจคาดหวังที่จะได้เห็นหาดที่งดงามและเงียบสงบแบบเดียวกับที่เห็นในภาพยนตร์ (Rittichainuwat, Laws, & Scott, 2018; Zhang & Wang, 2018) หากประสบการณ์ที่พวกเขาได้รับตรงกับหรือเกินกว่าความคาดหวังที่เกิดขึ้นจากสื่อภาพยนตร์ นักท่องเที่ยวจะรู้สึกพึงพอใจสูงและอาจกลับมาเยือนซ้ำหรือแนะนำสถานที่นั้นให้กับคนอื่น ๆ ต่อไป

2.3 ผลกระทบเมื่อความคาดหวังไม่ตรงกับความเป็นจริง

ในบางกรณี หากความคาดหวังที่เกิดจากภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์สูงเกินไป และสถานที่จริงไม่สามารถตอบสนองความคาดหวังนั้นได้ นักท่องเที่ยวอาจรู้สึกผิดหวัง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประเมินภาพลักษณ์ของสถานที่นั้นในทางลบ ตัวอย่างเช่น หากนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนหาดมายา (Maya Bay) ในประเทศไทยตามรอยภาพยนตร์ The Beach พบว่าหาดนั้นเต็มไปด้วยนักท่องเที่ยวและไม่เงียบสงบเหมือนที่เห็นในภาพยนตร์ ความคาดหวังที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงนี้อาจทำให้พวกเขารู้สึกผิดหวังและประเมินสถานที่นั้นในแง่ลบ (Rittichainuwat, Laws, & Scott, 2018)

โดยจากการศึกษาก่อนหน้า ความคาดหวังในคุณภาพและการบริการของจุดหมายปลายทางนั้น มักมีการศึกษาในประเด็นหลายด้านดังนี้ ด้านความปลอดภัย ด้านความสะอาด ด้านความคุ้มค่า ด้านด้านอาหาร และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

3. ความตั้งใจแสดงพฤติกรรม (Behavioral Intention)

ความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยว หมายถึง ความตั้งใจหรือแรงจูงใจที่นักท่องเที่ยวมีในการวางแผนหรือกระทำการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่พวกเขาสนใจ ซึ่งเกิดจากการรับรู้ ประสบการณ์ หรืออิทธิพลที่ได้รับจากปัจจัยต่างๆ เช่น สื่อภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ ประสบการณ์ตรงของผู้อื่น หรือข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ (Ajzen, 1991; Rittichainuwat & Mair, 2012) โดยองค์ประกอบหลักที่มักใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.1 การบอกต่อ (Intention to Word of Mouth)

การแบ่งปันความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวได้รับ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์หรือการพูดคุยกันโดยตรง การบอกต่อมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจของผู้อื่นในการเลือกจุดหมายปลายทาง เนื่องจากข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น เพื่อน ครอบครัว หรือผู้เชี่ยวชาญ มักมีความน่าเชื่อถือและกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเดินทางตามรอยประสบการณ์ที่ได้รับการบอกต่อ (Godes & Mayzlin, 2004; Oppermann, 2000; Kim, Hallab, & Kim, 2012)

3.2 ความตั้งใจในการแนะนำจุดหมายปลายทางให้กับผู้อื่น (Intention to Recommend the Destination)

นักท่องเที่ยวที่มีความตั้งใจในการเดินทางมักจะมีแนวโน้มที่จะแนะนำจุดหมายปลายทางนั้น ๆ ให้กับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน ครอบครัว หรือคนรู้จัก ซึ่งการแนะนำนี้เป็นผลมาจากความเชื่อมั่นและความประทับใจที่พวกเขามีต่อสถานที่ท่องเที่ยว (Lam & Hsu, 2006) การแนะนำจุดหมายปลายทางให้กับผู้อื่นเป็นสิ่งที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการเดินทางเพิ่มเติมได้ เนื่องจากคำแนะนำจากคนที่รู้จักมักจะมีน้ำหนักและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของคนอื่น (Gursoy et al., 2014)

3.3 ความตั้งใจในการกลับมาเยือนอีกครั้ง (Intention to Revisit)

ความตั้งใจในการกลับมาเยือนสถานที่ท่องเที่ยวอีกครั้งเป็นตัวชี้วัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อประสบการณ์ที่พวกเขาได้รับในครั้งแรก นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจสูงมักมีความตั้งใจที่จะกลับมาเยือนสถานที่นั้น ๆ อีกครั้งในอนาคต (Lam & Hsu, 2006) ความตั้งใจในการกลับมาเยือนยังสามารถบ่งชี้ถึงความสำเร็จของสถานที่ท่องเที่ยวในการสร้างความประทับใจและตอบสนองความคาดหวังของนักท่องเที่ยว (Kim et al., 2012; Hung & Petrick, 2012)

อิทธิพลของสื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์ต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน

สื่อภาพยนตร์และละครโทรทัศน์มีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีน ภาพที่งดงามและความรู้สึกที่สื่อผ่านภาพยนตร์สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ชมอยากไปเยือนสถานที่จริงที่ปรากฏในภาพยนตร์นั้น ๆ ได้ (Zhang & Wang, 2018) ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือการโปรโมตที่ทรงพลัง เนื่องจากสามารถนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบที่การโฆษณาแบบดั้งเดิมอาจไม่สามารถทำได้ การใช้ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวสามารถช่วยสร้างความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว และกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีน เดินทางมายังประเทศไทย (Liu & Lu, 2019; Pan & Ryan, 2022)

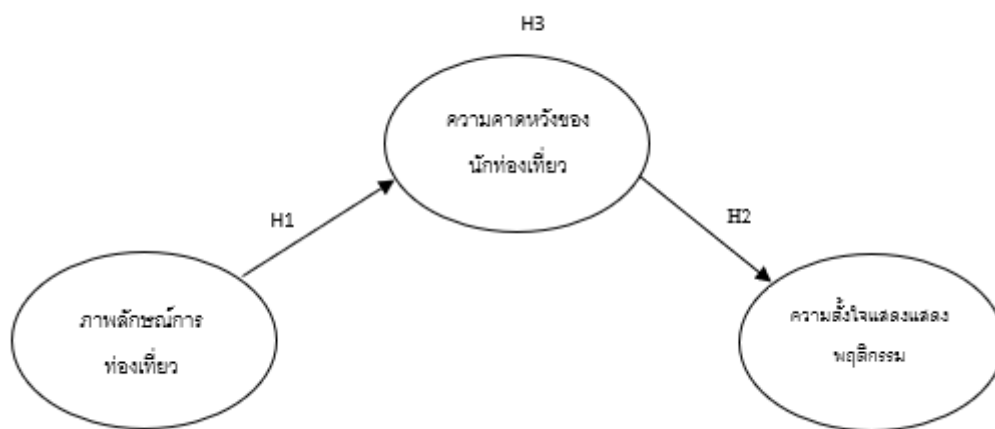
ตัวอย่างของภาพยนตร์ที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวคือ Go Lara Go! หรือที่รู้จักกันในชื่อ Meet Miss Anxiety ภาพยนตร์โรแมนติกคอมเมดี้เรื่องนี้ถ่ายทำในสถานที่สวยงามหลายแห่งในประเทศไทย รวมถึงชายหาดที่งดงามของกระบี่ ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความงดงามของธรรมชาติและรีสอร์ทหรูในประเทศไทย ซึ่งจับใจผู้ชม

ชาวจีนและกระตุ้นให้พวกเขาอยากมาเยือนกระบี่และพื้นที่ชายฝั่งอื่น ๆ เพื่อสัมผัสกับบรรยากาศอันเจิบสบบแบบเดียวกับที่ปรากฏในภาพยนตร์

อีกตัวอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากคือ Bad Genius ภาพยนตร์ไทยเรื่องนี้ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งใหญ่ในจีน เนื่องจากเนื้อเรื่องที่ตื่นเต้นและการนำเสนอประเด็นทางการศึกษา แม้ว่าเรื่องราวจะเกี่ยวกับแผนการโกงข้อสอบที่เต็มไปด้วยความตึงเครียด แต่ภาพยนตร์เรื่องนี้ยังได้แสดงให้เห็นถึงสถาบันการศึกษาและบรรยากาศในเมืองของประเทศไทย ความสำเร็จของภาพยนตร์เรื่องนี้ในจีนทำให้ผู้ชมชาวจีนสนใจประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะกรุงเทพฯ ที่ภาพยนตร์ถ่ายทำ ความสนใจนี้ได้กลายเป็นการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่ต้องการสำรวจเมืองและวิถีชีวิตที่ทันสมัยในประเทศไทย

นอกจากภาพยนตร์แล้วละครโทรทัศน์ไทยยังมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีนเช่นกัน หนึ่งในละครที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในจีนคือ บุพเพสันนิวาส ละครประวัติศาสตร์เรื่องนี้ซึ่งตั้งอยู่ในอยุธยา ได้แสดงให้เห็นถึงมรดกทางวัฒนธรรมของไทย สถาปัตยกรรมดั้งเดิม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ความนิยมของละครเรื่องนี้ทำให้เกิดความสนใจในวัฒนธรรมไทย และนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเยือนอยุธยาเพื่อสำรวจสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และสัมผัสกับวัฒนธรรมที่แสดงในละคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H1): ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 2 (H2): ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 3 (H3): ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยมีความคาดหวังเป็นตัวแปรส่งผ่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method Research) ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ภาพรวมที่ครอบคลุมและชัดเจนของการรับรู้ภาพลักษณ์ ความคาดหวัง และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมายังประเทศไทยหลังจากได้รับชมภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ที่มีการถ่ายทำในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตัวแปรจากงานวิจัยก่อนหน้า โดยได้ระบุและกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องในโมเดล ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรแฝงต่าง ๆ ที่สะท้อนโครงสร้างของภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว และความตั้งใจแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อทดสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของโครงสร้างของตัวแปรแฝงก่อนดำเนินการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

จากผลการวิเคราะห์ CFA พบว่าตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบของภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ได้แก่ **ด้านการเดินทาง** และ **ด้านประชาชนชาวไทย** และตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบของความคาดหวัง ได้แก่ **ด้านความปลอดภัย** และ **ด้านความสะอาด** ไม่สามารถวัดค่าในเชิงสถิติที่มีนัยสำคัญต่อการวัดตัวแปรแฝงได้อย่างมีความเชื่อมั่น ดังนั้น ตัวแปรสังเกตได้เหล่านี้จึงถูกตัดออกจากโมเดลเพื่อความเหมาะสมของโมเดลในขั้นตอนการวิเคราะห์ SEM ให้สอดคล้องกับโครงสร้างทางทฤษฎีที่ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling - SEM)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวชาวจีนจำนวน 400 ตัวอย่างซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสม (Boomsma and Hoogland, 2001; Byrne, 2010) ในการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) ซึ่งเป็นเทคนิคทางสถิติที่เหมาะสมสำหรับการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่าง ๆ (Gao, Huang, & Zhang, 2020) แบบจำลอง SEM นี้ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถระบุและตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (เช่น ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว) ความกับตัวแปรตาม (เช่น ความคาดหวัง และความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยว)

จากการวิเคราะห์ SEM ผู้วิจัยพบว่า การเปิดรับสื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งภาพลักษณ์นี้ส่งผลต่อความคาดหวังและความตั้งใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีน ผลการวิเคราะห์ SEM ยังแสดงให้เห็นว่าแบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลจริงอย่างมาก โดยมีค่าความสอดคล้องของโมเดล (Goodness-of-Fit) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด เช่น χ^2/df , GFI, CFI, RMSEA เป็นต้น ซึ่งบ่งชี้ว่าการวิเคราะห์ SEM ในการวิจัยครั้งนี้สามารถตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

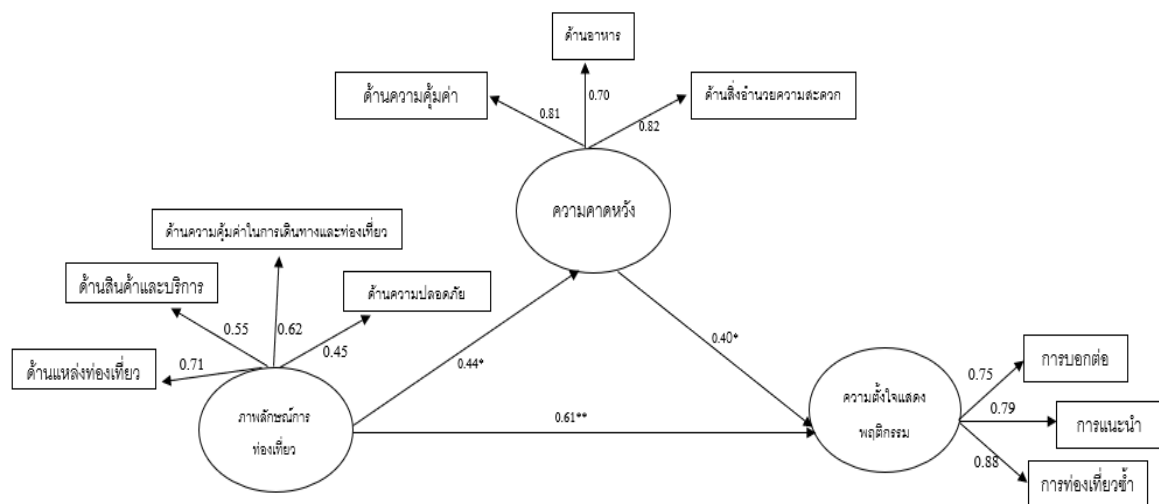
การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยวชาวไทยและจีน นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีการที่ช่วยในการระบุรูปแบบ แนวโน้ม และประเด็นสำคัญจากข้อมูลที่เป็นข้อความ โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาองค์ประกอบหลักที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์และการตลาด การสร้างภาพลักษณ์ผ่านสื่อบันเทิง และความท้าทายในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจีนที่มาเยือนประเทศไทยส่วนใหญ่เป็น เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 67.80 อายุ ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.8 สถานภาพ ส่วนใหญ่เป็น โสด ร้อยละ 83.7 รายได้ต่อเดือน ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 3,001- 6,000 หยวน คิดเป็นร้อยละ 59.80 แรงจูงใจ หลักที่ทำให้พวกเขามาเที่ยวประเทศไทย คือ การตามรอยดาราดู /ผู้มีชื่อเสียง คิดเป็นร้อยละ 53.00 จังหวัด ที่นักท่องเที่ยวอยากไปมากที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 61.00 สิ่งที่นักท่องเที่ยวคำนึงถึงก่อนเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย คือ ชีวิตยามราตรีร้อยละ 37.60 การจัดการเดินทาง พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมากับบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 53.2

จากการศึกษาตัวแปรการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจากสื่อภาพยนตร์/โทรทัศน์ของนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.59) ระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวจีนโดยรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 3.74) ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 3.57)

ภาพ 2 การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ Path Coefficient Analysis (DE, IE, TE)

Path	Direct Effect (DE)	Indirect Effect (IE)	Total Effect (TE)	p-value
ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว → ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว	0.44		0.44	< 0.05
ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว → ความตั้งใจแสดงพฤติกรรม	0.61		0.61	< 0.001
ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว → ความตั้งใจแสดงพฤติกรรม (ผ่านความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเป็นตัวแปรส่งผ่าน)		0.27	0.27	< 0.05

ผลการศึกษาอิทธิพลของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวต่อความคาดหวังและความตั้งใจแสดงพฤติกรรมจากการรับชมสื่อบันเทิงภาพยนตร์และโทรทัศน์ของนักท่องเที่ยวชาวจีน

สมมติฐานที่ 1 (H1): ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์: สมมติฐานนี้ได้รับการสนับสนุน โดยค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวและความคาดหวังเท่ากับ 0.44 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

สมมติฐานที่ 2 (H2): ความคาดหวังมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรม ผลการวิเคราะห์: สมมติฐานนี้ได้รับการสนับสนุน โดยค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างความคาดหวังและความตั้งใจแสดงพฤติกรรมเท่ากับ 0.61 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

สมมติฐานที่ 3 (H3): ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมผ่านความคาดหวังเป็นตัวแปรส่งผ่าน ($p < 0.05$) ผลการวิเคราะห์: สมมติฐานนี้ได้รับการสนับสนุนเช่นกัน โดยมีค่าอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) เท่ากับ 0.27 ซึ่งแสดงถึงอิทธิพลที่ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวส่งผ่านความคาดหวังไปยังความตั้งใจแสดงพฤติกรรม

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling Analysis) ได้ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลผ่านเกณฑ์ทั้งหมด: $\chi^2/df=2.506$, GFI=0.902, AGFI=0.925, CFI=0.948, RMSEA=0.014, RMR=0.019 พบว่า ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวส่งผลต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับต่ำกว่า 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงอยู่ที่ 0.44 และความคาดหวังของนักท่องเที่ยวส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับต่ำกว่า 0.001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงอยู่ที่ 0.61 ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมผ่านความคาดหวังเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงอยู่ที่ 0.27

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับแนวทางการส่งเสริมการกลับมาเยือนประเทศไทยซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวจีน

1. การประชาสัมพันธ์ทางการตลาดสู่กลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย

ช่องทางที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย (WeChat, Weibo, Douyin, Kuaishou), KOLs และ Influencers, การโฆษณาออนไลน์, สื่อออนไลน์ และงานอีเวนต์

การดึงดูดนักท่องเที่ยวผ่านสื่อบันเทิง เช่น การสนับสนุนการถ่ายทำภาพยนตร์/ซีรีส์ และการร่วมมือกับศิลปินจีนในการสร้างเนื้อหาเพลงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในไทย ยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่แปลกใหม่และน่าสนใจ

2. การสร้างภาพลักษณ์ผ่านสื่อภาพยนตร์/โทรทัศน์

การใช้สื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก กระตุ้นความสนใจ และส่งเสริมการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยว

3. ศักยภาพของการท่องเที่ยวไทย

ประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย โครงสร้างพื้นฐานดีขึ้น และบริการที่ครบครัน ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจีน

นักท่องเที่ยวชาวจีนในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะท่องเที่ยวแบบอิสระ (FIT) มากขึ้น ซึ่งหมายถึงการเดินทางที่ไม่ได้พึ่งพาทัวร์หรือแพ็คเกจท่องเที่ยว พวกเขา มักค้นหาข้อมูลและวางแผนการเดินทางด้วยตนเองผ่านช่องทางออนไลน์ นอกจากนี้ การใช้จ่ายผ่าน Mobile Payment กลายเป็นวิธีการที่นิยมมากในหมู่นักท่องเที่ยวชาวจีน

5. ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาที่พบในการให้บริการนักท่องเที่ยวชาวจีน ได้แก่ ภาษาและการสื่อสารที่ยังมีอุปสรรค การจองตั๋วและที่พักที่ไม่สะดวก ความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยว และปัญหามลพิษ

6. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

พัฒนาระบบการจองที่พักรองรับ Mobile Payment, พัฒนาทักษะภาษาจีน, ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยและสุขอนามัย, รักษาสิ่งแวดล้อม, กระจายรายได้สู่ชุมชน และพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะให้สะดวกและเชื่อถือได้

ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการเข้าถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนคือแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียของจีน เช่น WeChat, Weibo, และ Douyin การใช้ Key Opinion Leaders (KOLs) และ Influencers ที่มีความน่าเชื่อถือเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์และกระตุ้นความสนใจในการท่องเที่ยวไทย นอกจากนี้ การสร้างเนื้อหาที่เน้นประสบการณ์และวัฒนธรรมไทยในสื่อภาพยนตร์และรายการโทรทัศน์ยังมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวกลับมาเยือนประเทศไทยซ้ำอีกครั้ง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะประชากรของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเยือนประเทศไทยในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกลยุทธ์การตลาดท่องเที่ยวของไทย เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง

1. ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จากข้อมูลพบว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเยือนประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 67.80) อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21-30 ปี (ร้อยละ 59.8) และส่วนใหญ่อายุยังน้อย (ร้อยละ 83.7) ซึ่งชี้ให้เห็นว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มักเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความเป็นอิสระสูงและอาจมีความต้องการในการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ มากกว่าการท่องเที่ยวแบบครอบครัว รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 3,001-6,000 หยวน (ร้อยละ 59.80) ซึ่งแสดงถึงศักยภาพในการใช้จ่ายที่เหมาะสมและอาจเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อพอสมควรในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

2. อิทธิพลของสื่อบันเทิงต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยว แรงจูงใจหลักในการมาเที่ยวประเทศไทยจากการรับชมสื่อคือการตามรอยดาราหรือผู้มีชื่อเสียง (ร้อยละ 53.00) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการท่องเที่ยวตามรอยภาพยนตร์ (Film-Induced Tourism Theory) และทฤษฎีการระบุตัวตนกับคนดัง (Celebrity Worship Theory) แสดงให้เห็นว่าสื่อบันเทิงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ สถานที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการเยือนมากที่สุดคือกรุงเทพฯ (ร้อยละ 61.00) ซึ่งเป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางของวัฒนธรรม การจับจ่ายซื้อของ และการท่องเที่ยวยามราตรี ซึ่งเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวคำนึงถึงก่อนเดินทาง (ร้อยละ 37.60)

3. การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว จากการศึกษา พบว่าการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจากสื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.59) การรับรู้ภาพลักษณ์ที่ดีจากสื่อเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 3.74) และความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 3.57) ผลการวิเคราะห์ยังแสดงให้เห็นว่าภาพลักษณ์การท่องเที่ยวส่งผลโดยตรงต่อความคาดหวังและความตั้งใจในการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวัง (Expectation Theory) ที่ระบุว่าภาพลักษณ์และประสบการณ์ที่ได้รับมีผลต่อระดับความพึงพอใจและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

4. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling Analysis) สามารถตอบสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 (H1): ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมติฐานที่ว่าภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยว โดยค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวและความคาดหวังเท่ากับ 0.44 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แสดงให้เห็นว่าภาพลักษณ์ที่ดีและน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวสามารถสร้างความคาดหวังในเชิงบวกให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน

สมมติฐานที่ 2 (H2): ผลการวิเคราะห์ยังสนับสนุนสมมติฐานที่ว่าความคาดหวังมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรม โดยค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างความคาดหวังและความตั้งใจแสดงพฤติกรรมเท่ากับ 0.61 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) สิ่งนี้บ่งชี้ว่าความคาดหวังที่สูงขึ้นจากนักท่องเที่ยวสามารถกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การบอกต่อ การแนะนำสถานที่นั้น ๆ และการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ แต่หากประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับไม่เป็นไปตามความคาดหวังที่สูง อาจนำไปสู่ความไม่พึงพอใจ ซึ่งอาจส่งผลต่อการบอกต่อในทางลบ (negative word-of-mouth) และลดโอกาสในการกลับมาเยือนซ้ำได้ (Rittichainuwat, Laws, & Scott, 2018) จึงจำเป็นต้องมีการสื่อสารที่ชัดเจนเพื่อป้องกันการเกิดความคาดหวังที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

สมมติฐานที่ 3 (H3): การที่ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมผ่านความคาดหวังเป็นตัวแปรส่งผ่านก็ได้รับการสนับสนุนเช่นกัน โดยมีค่าอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) เท่ากับ 0.27 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้มีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวโดยตรงเพียงอย่างเดียว แต่ยังต้องผ่านกระบวนการสร้างความคาดหวังในนักท่องเที่ยวก่อนที่จะนำไปสู่การกระทำต่าง ๆ

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยว และความคาดหวังเหล่านั้นมีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เช่น การบอกต่อ การแนะนำ และการกลับมาเยือนซ้ำ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการสร้างและส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของแหล่งท่องเที่ยวผ่านการประชาสัมพันธ์และการจัดการที่มีคุณภาพสามารถเพิ่มโอกาสในการดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างความจงรักภักดีในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Tang & Zhang, 2021) การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดึงดูดและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวกลับมาเยือนประเทศไทยอีกครั้ง (Pan & Ryan, 2022; Wang & Zhang, 2019)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าการประชาสัมพันธ์และการตลาดที่มีประสิทธิภาพในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีนต้องอาศัยการใช้ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม โดยเฉพาะการใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียที่เป็นที่นิยมในจีน เช่น WeChat, Weibo, Douyin, และ Kuaishou ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มหลักในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การใช้แพลตฟอร์มเหล่านี้ช่วยเพิ่มการรับรู้และความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว นอกจากนี้ การทำงานร่วมกับ KOLs (Key Opinion Leaders) และ Influencers ที่มีความน่าเชื่อถือในสังคมออนไลน์จีนยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว เนื่องจากผู้บริโภคมักให้ความไว้วางใจกับคำแนะนำจากบุคคลเหล่านี้มากกว่าการโฆษณาแบบดั้งเดิม (Marketing to China, 2022; Chinese Tourists Agency, 2021) การโฆษณาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Baidu, Tencent และ Alibaba รวมถึงการจัดงานอีเวนต์และโรดโชว์ก็เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการเข้าถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนและเพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ดี

การดึงดูดนักท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์ยังคงเป็นกลยุทธ์ที่ได้ผลอย่างมาก โดยเฉพาะการสนับสนุนการถ่ายทำภาพยนตร์และซีรีส์ที่เน้นสถานที่ท่องเที่ยว วัฒนธรรม และอาหารไทย ซึ่งสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศไทย และดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การร่วมมือกับศิลปินจีนในการสร้างเนื้อหาเพลงที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในประเทศไทยยังช่วยเพิ่มการรับรู้ในกลุ่มนักท่องเที่ยวจีน เนื่องจากเนื้อหาเพลงที่ศิลปินจีนสร้างมีอิทธิพลในการกระตุ้นความสนใจของผู้ฟังและเชื่อมโยงความรู้สึกเชิงบวกกับสถานที่ท่องเที่ยว (Chinese Tourists Agency, 2021; WeChat Agency, 2023)

สำหรับการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยว การใช้สื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์เป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสารภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยนั้นมีความสำคัญสูง สื่อเหล่านี้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากและสร้างความสนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเสนอเรื่องราวและประสบการณ์ที่น่าสนใจผ่านสื่อเหล่านี้สามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวกลับมาเยือนประเทศไทยอีกครั้ง (Shen & Shen, 2020)

ประเทศไทยมีศักยภาพสูงในการรองรับนักท่องเที่ยวชาวจีน ด้วยสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย โครงสร้างพื้นฐานที่ดีขึ้น และบริการที่ครบครัน ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย โดยเฉพาะในตลาดนักท่องเที่ยวชาวจีน

อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การท่องเที่ยวแบบอิสระ (FIT) มากขึ้น พวกเขามักเน้นการค้นหาข้อมูลออนไลน์และใช้แพลตฟอร์มจีนในการจองตั๋วและที่พัก รวมถึงนิยมใช้จ่ายผ่าน Mobile Payment ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเทศไทยต้องปรับตัวเพื่อรองรับพฤติกรรมท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงนี้ แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องแก้ไข เช่น ปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร การจองตั๋วและที่พัก ความปลอดภัย สุขอนามัย และการกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม การแก้ไขปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ดีขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน

จากผลการวิจัย สามารถเสนอแนวทางการส่งเสริมการกลับมาเยือนประเทศไทยซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่ใช้สื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีนนั้น ควรเน้นไปที่การสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกและน่าสนใจให้กับประเทศไทย โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1. **การจัดทำแคมเปญการตลาดผ่านภาพยนตร์และโทรทัศน์** การสนับสนุนให้มีการถ่ายทำภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ในสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในประเทศไทย โดยเน้นการนำเสนอด้านกิจกรรมและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ การรักษาความปลอดภัย และการต้อนรับอย่างอบอุ่นของประชาชนไทย รวมถึงการจัดทำแคมเปญโปรโมตที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์หรือซีรีส์เหล่านั้น และการจัดทริปตามรอยภาพยนตร์ เป็นต้น

2. การใช้โซเชียลมีเดียและอินฟลูเอนเซอร์ชาวจีน การทำงานร่วมกับอินฟลูเอนเซอร์ชาวจีนที่มีอิทธิพลในการชี้นำความคิดเห็นของผู้ติดตาม โดยเฉพาะในแพลตฟอร์มยอดนิยมของจีน เช่น Weibo, WeChat, Douyin เพื่อโปรโมตสถานที่ท่องเที่ยวไทยที่ปรากฏในภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ ซึ่งจะช่วยสร้างการรับรู้และความสนใจได้อย่างกว้างขวาง

3. การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์จีน การใช้แพลตฟอร์มการท่องเที่ยวออนไลน์ที่นิยมในจีน เช่น Ctrip, Mafengwo หรือ Qyer ในการโฆษณาและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในไทย รวมถึงการจัดทำเนื้อหาเฉพาะที่เน้นไปที่ภาพยนตร์และรายการโทรทัศน์ที่ถ่ายทำในไทย เพื่อเชื่อมโยงกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในภาพยนตร์

4. การสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่พิเศษและไม่เหมือนใคร การนำเสนอประสบการณ์ที่พิเศษ เช่น ทริปรามรอยดารา การจัดกิจกรรมพิเศษในสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ หรือการให้บริการที่เข้าถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวจีนโดยเฉพาะ จะช่วยเสริมสร้างความพึงพอใจและกระตุ้นให้เกิดการบอกต่อในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน

แนวทางการส่งเสริมการกลับมาเยือนประเทศไทยซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่ใช้สื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีน ควรเน้นการสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกและน่าสนใจให้กับประเทศไทย โดยดำเนินการผ่านแคมเปญการตลาดที่สนับสนุนการถ่ายทำภาพยนตร์ในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ การใช้โซเชียลมีเดียและอินฟลูเอนเซอร์ชาวจีนในการโปรโมต การประชาสัมพันธ์ผ่านแพลตฟอร์มสื่อออนไลน์จีน และการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่พิเศษและไม่เหมือนใคร โดยการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ นั้น ควรเน้นความเป็นจริงและไม่โอ้อวดเกินจริง เพื่อไม่ให้สร้างความคาดหวังที่สูงเกินไป เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวจีนกลับมาเยือนประเทศไทยอีกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้ควรเน้นการใช้สื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์ในการสร้างและส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยเฉพาะการนำเสนอด้านกิจกรรมและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ การรักษาความปลอดภัย และการต้อนรับอย่างอบอุ่นของประชาชนไทย ซึ่งจะช่วยเพิ่มความคาดหวังและความตั้งใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนในการกลับมาเยือนประเทศไทยอีกครั้ง นอกจากนี้ การเสริมสร้างมาตรการที่ตรงกับความต้องการและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีนได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

1. สื่อบันเทิงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการสร้างภาพลักษณ์ที่ส่งผลต่อความคาดหวังและความตั้งใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีน

2. แรงจูงใจหลักของการท่องเที่ยวหลังจากรับชมสื่อภาพยนตร์/โทรทัศน์ของนักท่องเที่ยวชาวจีน คือการตามรอยดาราและสถานที่ในภาพยนตร์/ละครโทรทัศน์ ซึ่งเชื่อมโยงกับการรับรู้ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

3. การใช้สื่อออนไลน์ภาษาจีน เป็นเครื่องมือสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีน และควรใช้ในการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- Asian Development Bank (ADB). (2021). **The economic impact of COVID-19 on tourism and remittances: Insights from Thailand**. ADB Working Paper Series. Retrieved from <https://www.adb.org>
- Ajzen, I. (1991). **The theory of planned behavior**. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- Boomsma, A., & Hoogland, J. J. (2001). **The Robustness of LISREL Modeling Revisited**. In R. Cudeck, S. du Toit, & D. Sörbom (Eds.), *Structural Equation Modeling: Present and Future* (pp. 139-168). Scientific Software International.
- Byrne, B. M. (2010). **Structural Equation Modeling with AMOS: Basic Concepts, Applications, and Programming (2nd ed.)**. Routledge.
- Chinese Tourists Agency. (2021). **Influence of Chinese Travel Influencers and Key Opinion Leaders on Tourism Trends**. Retrieved from <https://www.chinesetouristagency.com>
- Gao, J., Huang, Z., & Zhang, C. (2020). **How Chinese films influence tourism destination choices: A structural equation modeling approach**. *Tourism Management*, 81, 104135. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2020.104135>
- Godes, D., & Mayzlin, D. (2004). **Using Online Conversations to Study Word-of-Mouth Communication**. *Marketing Science*, 23(4), 545-560.
- Gursoy, D., Chen, J. S., & Chi, C. G. (2014). Theoretical examination of destination loyalty formation. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 26(5), 809-827. <https://doi.org/10.1108/IJCHM-12-2013-0539>
- Hu, Y., & Zhang, W. (2023). Film-induced tourism in Southeast Asia: Chinese tourists' perceptions of Thailand as a destination. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 28(3), 315-330. <https://doi.org/10.1080/10941665.2022.2105771>
- Hung, K., & Petrick, J. F. (2012). **Testing the effects of congruity, travel constraints, and self-efficacy on travel intentions: An alternative decision-making model**. *Tourism Management*, 33(4), 855-867.
- Kim, K., Hallab, Z., & Kim, J. N. (2012). **The moderating effect of travel experience in a destination on the relationship between the destination image and the intention to revisit**. *Hospitality Marketing & Management*, 21(5), 486-505.
- Lam, T., & Hsu, C. H. (2006). **Predicting behavioral intention of choosing a travel destination**. *Tourism Management*, 27(4), 589-599. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2005.02.003>
- Liu, C., & Lu, L. (2019). The role of media exposure in Chinese tourists' destination choice: The case of Thailand. *Journal of Vacation Marketing*, 25(2), 200-215. <https://doi.org/10.1177/1356766718772645>

- Marketing to China. (2022). **How to Leverage social media to Attract Chinese Tourists**. Retrieved from <https://www.marketingtochina.com>
- McKinsey & Company. (2020). **Reimagining tourism in Thailand: How to navigate the post-COVID-19 recovery**. McKinsey & Company. Retrieved from <https://www.mckinsey.com>
- Oliver, R. L. (1980). A cognitive model of the antecedents and consequences of satisfaction decisions. **Journal of Marketing Research**, 17(4), 460-469. <https://doi.org/10.2307/3150499>
- Oppermann, M. (2000). **Tourism destination loyalty**. *Travel Research*, 39(1), 78-84.
- PATA (Pacific Asia Travel Association). (2022). **China outbound tourism: post-COVID-19 trends and implications for Thailand**. PATA Research Report. Retrieved from <https://www.pata.org>
- Pan, S., & Ryan, C. (2022). **Film, tourism, and Chinese audience perceptions: Case study of Thailand**. *Tourism Analysis*, 27(3), 387-399. <https://doi.org/10.3727/108354222X16526170843051>
- Rittichainuwat, B., Laws, E., & Scott, N. (2018). Authenticity in screen tourism: Significance of real and substituted screen locations. **Journal of Hospitality & Tourism Research**, 42(8), 1274-1294. <https://doi.org/10.1177/1096348017736568>
- Rittichainuwat, B. N., & Mair, J. (2012). **Visitor attendance motivations at consumer travel exhibitions**. *Tourism Management*, 33(5), 1236-1240. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2011.11.013>
- Shen, F., & Shen, H. (2020). **Media representation and tourism flows: A case study of Chinese films shot in Thailand**. *Tourism Management Perspectives*, 34, 100666. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2020.100666>
- Tang, C., & Zhang, Z. (2021). **Exploring the impact of film and TV productions on destination image and behavioral intention among Chinese tourists**. *Tourism Economics*, 27(7), 1469-1486. <https://doi.org/10.1177/1354816620954416>
- Tourism Authority of Thailand (TAT). (2021). **Thailand tourism statistics 2019-2020**. TAT Intelligence Center. Retrieved from <https://www.tourismthailand.org>
- Tourism Authority of Thailand (TAT). (2023). **Thailand's tourism recovery: A statistical overview**. TAT Intelligence Center. Retrieved from <https://www.tourismthailand.org>
- Wang, Y., & Zhang, H. (2019). Chinese movie-induced tourism: Exploring the role of place attachment. **International Journal of Tourism Research**, 21(5), 580-592. <https://doi.org/10.1002/jtr.2297>
- WeChat Agency. (2023). **Effective Marketing Strategies for Reaching Chinese Tourists**. Retrieved from <https://www.wechatagency.com>
- World Tourism Organization (UNWTO). (2020). **International tourism highlights: 2020 edition**. UNWTO. Retrieved from <https://www.unwto.org>
- Xie, P., & Lai, P. H. (2021). Cultural representations in Chinese film-induced tourism: A case study of Thailand. **Journal of Tourism and Cultural Change**, 19(4), 527-542. <https://doi.org/10.1080/14766825.2020.1855972>

Zhang, H., & Wang, L. (2018). **Film-induced tourism in China: The case of 'Lost in Thailand'**.
Tourism Geographies, 20(3), 363-381. <https://doi.org/10.1080/14616688.2017.1387802>

การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2

The Development of a Participatory Academic Administration Model to
Enhance the Quality of the Students at Benchamaracharungsarit 2 School

สุพิชฌาย์ เจริญรักษ์*
Supitcha Charoenrak*

ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2
Director of Benchamaracharungsarit 2 School

*Corresponding email: krunan54@gmail.com

Received: September 25, 2024 ; Revised: November 7, 2024 ; Accepted: November 11, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 และ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง และการตอบแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 105 คน 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยนำผลจากการศึกษาขั้นตอนที่ 1 มากำหนดกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประชุมสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 17 คน และตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและคู่มือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยการตอบแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 109 คน 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ผลที่ปรากฏต่อนักเรียนเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,394 คน และความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 3 ฉบับ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู นักเรียน และ

ผู้ปกครอง จำนวน 771 คน โดยการเทียบจากตารางของเครซีและมอร์แกน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 พบว่าปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 2) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3. ผลทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4. ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ปีการศึกษา 2566 พบว่าผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านล้าหน้าทางความคิด ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก บรรลุผลการดำเนินงานร้อยละ 100 ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับ 3 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 77.62 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 97.62 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) พบว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาสังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าระดับประเทศ นักเรียนได้รับรางวัลเป็นที่ประจักษ์ในการแข่งขันระดับนานาชาติ/ระดับประเทศ/จังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 135 รายการ และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน พบว่าครู นักเรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารงานวิชาการ; คุณภาพผู้เรียน

ABSTRACT

This research aims to 1) study the current situation, problems, and needs for participatory academic management at Benchamaracharungsarit 2 School, 2) create a participatory academic management model to enhance student quality at the school, 3) experiment with the model to improve student quality, and 4) evaluate the effectiveness of the model. The research process consists of four stages: 1) Analysis of the current situation, problems, and needs for participatory academic management through document analysis and survey responses from school administrators and teachers in the second semester of the 2022 academic year, with a sample size of 105 participants. 2) Development of the participatory academic management model, using findings from the initial study phase to establish a framework for expert interviews with seven participants,

focus group discussions with 17 stakeholders, and expert review of the model draft and manual. 3) Trial of the model through surveys of school administrators and teachers in the 2023 academic year, with a sample of 109 participants. 4) Evaluation of the model by analyzing student quality assessments according to international school standards, internal school quality assessments aligned with the basic education standards, student achievement, desired attributes assessments, National Educational Testing (O-NET) results, and evident impacts on students. The sample consisted of 2,394 students in the 2023 academic year, and satisfaction among related stakeholders was measured using a 5-point Likert scale questionnaire across three groups: teachers, students, and parents, with a sample size of 771 based on Krejcie and Morgan's table. Statistical analysis included mean and standard deviation.

Findings: 1. The analysis of the current situation, problems, and needs for participatory academic management at Benchamaracharungsarit 2 School revealed a moderate level for the current situation and problems and a high level of need for participatory academic management. 2. The participatory academic management model for enhancing student quality includes two components: 1) Participatory Management, which involves planning, implementation, monitoring and evaluation, and benefit-sharing, and 2) Academic Management for Student Quality Improvement, which includes curriculum development, learning process enhancement, assessment and credit transfer, educational quality improvement research, educational supervision, quality assurance system development, and the use of educational technology. 3. The model trial showed that participatory academic management for improving student quality was highly effective overall. 4. Evaluation of the participatory academic management model in the 2023 academic year indicated that the student quality assessment aligned with international school standards showed advancement in critical thinking, creativity, and global social responsibility, achieving 100% of its goals. The internal school quality assessment, under the basic education standard, rated student quality as outstanding. Academic achievement for students at level 3 or higher was 77.62%. Desired attributes ratings were at 97.62% for good or higher levels. O-NET scores for grade 12 students in social studies and science were above the national average. Students received notable awards in international, national, provincial, and district competitions, totaling 135 awards. Satisfaction among stakeholders (teachers, students, and parents) regarding the participatory academic management model was rated at the highest level.

Keywords : Academic administration Model; Quality of the Students

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและภาคเอกชน ทุกภาคส่วนมีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม การมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักความคุ้มค่า มีความโปร่งใสเป็นธรรม ตรวจสอบได้ นำระบบและวิธีการบริหารแนวใหม่มาควบคู่กับการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และเสมอภาคกับคนไทยทุกคน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยมีความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลัก 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง แนวทางการศึกษายึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษในรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) หน่วยปฏิบัติที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพพัฒนาผู้เรียนโดยตรง คือ สถานศึกษา การที่สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพต้องอาศัยระบบบริหารจัดการด้านวิชาการที่ดีกระบวนการสำคัญที่จะส่งผลให้ระบบบริหารจัดการด้านวิชาการดีได้ คือการบริหารงานวิชาการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าการบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครองและชุมชนทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันจึงสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ฐาปนันท์ กันยา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์, 2558) ซึ่งการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ล้วนส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน (จิรวัดณ์ ภู่อาทอง, 2563)

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบันของโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ในปีการศึกษา 2565 พบว่าโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นไปตามค่าเป้าหมายของสถานศึกษา แต่ผลการวัดระดับภาษาอังกฤษ Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) ผู้เรียนมีผลการทดสอบในระดับภาษาอังกฤษ A2 ขึ้นไปไม่เป็นไปตามค่าเป้าหมายของสถานศึกษาและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่าในกลุ่มสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและภาพรวมระดับประเทศในรายวิชาคณิตศาสตร์ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการทดสอบตั้งแต่ T-Score 50 ขึ้นไปไม่เป็นไปตามค่าเป้าหมายของสถานศึกษา (โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2, 2565)

จากสภาพดังกล่าวโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 มีเป้าหมายที่จะยกระดับคุณภาพผู้เรียน ในด้านของคุณภาพผู้เรียนตามโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียน ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียน

เบญจมาภรณ์ 2 เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเบญจมาภรณ์ 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเบญจมาภรณ์ 2
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเบญจมาภรณ์ 2
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมาภรณ์ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเบญจมาภรณ์ 2

ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมาภรณ์ 2 ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารจากรายงานประจำปีของสถานศึกษา (SAR) รายงานผลการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของการบริหารงานวิชาการ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน

2. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แบบสอบถาม ในการศึกษาหาประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาในงานวิชาการ เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการวางแผนกำหนดรูปแบบ

ระยะเวลาดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 วันที่ 1 - 31 มีนาคม 2566

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครู จำนวน 101 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามรวบรวมจากผู้บริหารสถานศึกษา และครู

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้โปรแกรม SPSS จากนั้นนำผลที่ได้มาทำตารางการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่ออธิบายความหมายโดยสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การยกร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำผลการศึกษาจากขั้นตอนการวิจัยที่ 1 มาจัดทำเป็นกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และจัดประชุมสนทนากลุ่มในการยกร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2

2. ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 นำร่างรูปแบบและร่างคู่มือการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของ และความเป็นไปได้ ปรับปรุงรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 การสัมภาษณ์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มากำหนดประเด็นการประชุมสนทนา

กลุ่มที่ 2 การประชุมสนทนากลุ่ม

ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาภายนอกและภายใน จำนวน 5 คน ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าห้องเรียนพิเศษ จำนวน 2 คน หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 1 คน และหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 คน เป็นผู้ให้ความคิดเห็นในร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

กลุ่มที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหาร ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน และนักวิชาการที่มีประสบการณ์การวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 4 การตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของคู่มือ

ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหาร ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คนและคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน

ระยะเวลาดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 วันที่ 1 - 30 เมษายน 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบประเมินรวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลผลความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้โปรแกรม SPSS จากนั้นนำผลที่ได้มาทำตารางการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่ออธิบายความหมาย โดยสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2

การนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ไปทดลองใช้ โดยได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ในปีการศึกษา 2566 และแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ชัดเจนและให้แต่ละคณะกรรมการมีการขับเคลื่อนในรูปแบบการร่วมวางแผน ดำเนินงาน ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในปีการศึกษา 2566 จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครู จำนวน 105 คน

ระยะเวลาดำเนินการปีการศึกษา 2566 วันที่ 15 พฤษภาคม 2566 - 31 มีนาคม 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามรวบรวมจากผู้บริหารสถานศึกษา และครู

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้โปรแกรม SPSS จากนั้นนำผลที่ได้มาทำตารางการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่ออธิบายความหมาย โดยสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2

การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ประเมินผลจาก 1. ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล 2. ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 4. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 5. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียน 6. ผลที่ปรากฏต่อนักเรียนเชิงประจักษ์ และ 7. ความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2566 จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครู จำนวน 105 คน นักเรียน จำนวน 2,394 คน ผู้ปกครอง จำนวน 2,394 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้จากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จำนวนทั้งสิ้น 771 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครู จำนวน 105 คน นักเรียน จำนวน 331 คน และผู้ปกครอง จำนวน 331 คน

ระยะเวลาดำเนินการในปีการศึกษา 2566 ระหว่าง วันที่ 15 พฤษภาคม 2566 - 1 เมษายน 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผลที่เกี่ยวข้องในการประเมิน ในปีการศึกษา 2566 และใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผลที่เกี่ยวข้องในการประเมิน และผลความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้โปรแกรม SPSS จากนั้น

นำผลที่ได้มาทำตารางการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่ออธิบายความหมาย โดยสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 พบว่า

1.1 ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง คือการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม กำหนดแนวทางการปฏิบัติรวมถึงบทบาทหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีหลักสูตรการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามศักยภาพ ส่วนปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อน ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าในภาพรวมทั้งประเทศในรายวิชาภาษาไทย และสังคมศึกษา ส่วนรายวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่าในภาพรวมทั้งประเทศ (โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2, 2565)

1.2 สภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมการวางแผน การมีส่วนร่วมดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล การวิเคราะห์ระดับปัญหาในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมการวางแผน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล การวิเคราะห์ระดับความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมการวางแผน

2. การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีองค์ประกอบย่อย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมวางแผน 2) การมีส่วนร่วมดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมติดตาม และประเมินผล และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และองค์ประกอบที่ 2 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีองค์ประกอบย่อย 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 7) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และคู่มือการใช้จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่าระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 พบว่าผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ

แรกได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4. ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2 ปีการศึกษา 2566

4.1 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล

1) เป้าหมายข้อ 1 เป็นเลิศทางวิชาการ นักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) โดยเทียบค่า T-Score ร้อยละ 50.00 ขึ้นไป พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาภาษาไทย มีค่าสูงกว่าค่าเป้าหมายของสถานศึกษา ส่วนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ มีค่าสูงกว่าค่าเป้าหมายของสถานศึกษา

2) เป้าหมายข้อ 2 สื่อสารสองภาษา นักเรียนมีผลจากการวัดความสามารถด้านภาษาอังกฤษจากแบบทดสอบมาตรฐาน Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) ที่มีระดับคะแนนผลการทดสอบได้ A2 ขึ้นไป รวมทั้งสิ้น 467 คน คิดเป็นร้อยละ 22.78 ของนักเรียนที่เข้าสอบ และนักเรียนมีผลการเรียนภาษาต่างประเทศภาษาที่สอง (ภาษาจีน) ตามเกณฑ์มาตรฐานของภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 67.85 ของนักเรียนที่เรียนภาษาจีน

3) เป้าหมายข้อ 3 ล้ำหน้าทางความคิด นักเรียนที่มีผลงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study) ผลคะแนนการทดสอบด้านการเขียนและการอ่านจากเครื่องมือกลางตามแนว PISA โดยสพฐ. จัดให้มีเครื่องมือกลางและดำเนินการทดสอบ โดยภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนรวมการทดสอบด้านการเขียนระดับดีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.98 และการอ่านระดับดีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.18

4) เป้าหมายข้อ 4 ผลงานอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนมีผลงานจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study) ด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ สุขศึกษา และพลศึกษา การงานอาชีพ และภาษาต่างประเทศ ที่ได้รับการประเมินจากครู และผู้ทรงคุณวุฒิว่าเป็นผลงานที่มีคุณภาพตั้งแต่ระดับดีขึ้นไปจากการแสดงผลงานประจำปีโรงเรียนจัดขึ้น รวมทั้งสิ้น 25 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนผลงาน

5) เป้าหมายข้อ 5 ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก นักเรียนมีผลงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ที่ได้รับการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไปจากครู/ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอก รวมทั้งสิ้น 4 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 16 ของผลงานทั้งหมด

4.2 ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ปีการศึกษา 2566 พบว่า มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม

4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน พบว่า ภาพรวมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับ 3 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 77.62 ดังตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยภาพรวม อยู่ระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 97.62

ตารางที่ 1 ร้อยละของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับ 3 ขึ้นไป
ปีการศึกษา 2566

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน นักเรียนที่ ลงทะเบียน เรียน	นักเรียนที่ ได้ผลการ เรียนระดับ ต่ำกว่า 2	นักเรียนที่ ได้ผลการ เรียน ระดับ 2-2.5	นักเรียนที่ ได้ผลการ เรียน ระดับ 3 ขึ้นไป	ร้อยละของ นักเรียนที่ได้ผล การเรียน ระดับ 3 ขึ้นไป
1. ภาษาไทย	6,030	308	985	4,737	78.58
2. คณิตศาสตร์	7,795	1,103	1,928	4,764	61.12
3. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	15,623	1,052	2,590	11,981	76.69
4. สังคมศึกษา ฯ	9,352	457	1,171	7,724	82.59
5. สุขศึกษาและพลศึกษา	8,034	232	480	7,322	91.14
6. ศิลปะ	5,634	219	506	4,909	87.13
7. การงานอาชีพ	3,851	184	368	3,299	85.67
8. ภาษาต่างประเทศ	10,877	775	1,887	8,215	75.53
เฉลี่ย					77.62

4.4 ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่านักเรียนที่มีผลการประเมินคุณลักษณะและ
ค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนดระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 อยู่ในระดับดีเยี่ยม

4.5 ผลที่ปรากฏต่อนักเรียนเชิงประจักษ์ จากการประกวดแข่งขันกิจกรรมระดับนานาชาติ/ระดับประเทศ/
จังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษารวม จำนวน 135 รายการ

4.6 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วน
ร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 พบว่า ครู นักเรียน และผู้ปกครอง อยู่ในระดับมากที่สุด
ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบ การ
บริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 จำแนกตาม
กลุ่มผู้ประเมิน

กลุ่มผู้ประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ครู	4.58	0.16	มากที่สุด
นักเรียน	4.62	0.20	มากที่สุด
ผู้ปกครอง	4.61	0.21	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน จากเอกสารรายงานการประเมินตนเอง (SAR) และการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม พบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน การมีส่วนร่วมการวางแผน การมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนงานวิชาการ การพัฒนาครูและบุคลากรโรงเรียน ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล นำมาใช้ในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ตามการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเป้าหมายส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษานำ Digital Technology มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะ ความต้องการ และความถนัด สร้างสังคมฐานความรู้ (Knowledge-Based Society) เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยนำ Digital Technology มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภททั้งระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนัฐริยา ฉัตรรักษา (2558) ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยการร่วมติดตามและประเมินผล กระบวนการดำเนินงาน คือการส่งเสริมสนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการรับประเมินจากภายนอก

2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีองค์ประกอบย่อย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมวางแผน 2) การมีส่วนร่วมดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมติดตาม และประเมินผล และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และองค์ประกอบที่ 2 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีองค์ประกอบย่อย 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 7) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมทั้ง 2 องค์ประกอบ และคู่มือมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน จากการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ และพัฒนาให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ประกอบกับนำผลการวิเคราะห์สภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมาเป็นตัวตั้งต้นในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และครู ตลอดจนร่วมมือพัฒนากับครูและผู้เชี่ยวชาญได้นำรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ไปใช้ตลอดปีการศึกษา 2566 พบว่า ครูและผู้เชี่ยวชาญได้สะท้อนความสำคัญของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน (2552) กล่าวว่าการบริหารวิชาการเป็นการบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และสอดคล้องกับเบญจนารถ อมรประสิทธิ์ (2557) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด วิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน 1) การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ด้วยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย ศึกษาสภาพการบริหารจากโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี 3 โรงเรียน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 2) การสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ด้วยการนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบ และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน และ 3) ประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลไปใช้ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 2) คณะกรรมการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 3) ขอบข่ายงานบริหารสู่ความเป็นเลิศ และ 4) แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ โดยรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด มีความเหมาะสมในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 มีระดับการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 มีองค์ประกอบหรือกระบวนการดำเนินการกิจกรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เป็นระบบมีลำดับขั้นตอน มีการดำเนินการที่ชัดเจน มีหลักการ ทฤษฎีเป็นไปตามหลักในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งสอดคล้องกับนันทวัน แจ่มสุข (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือการวิจัยผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของวิทยาลัยอาชีวศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้บริหารและครู พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2

4.1 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลพบว่านักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) โดยเทียบค่า T-Score ร้อยละ 50.00 ขึ้นไป พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาภาษาไทย มีค่าสูงกว่าค่าเป้าหมายของสถานศึกษา ส่วนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ มีค่าสูงกว่าค่าเป้าหมายของสถานศึกษา ผลจากการวัดความสามารถด้านภาษาอังกฤษจากแบบทดสอบมาตรฐาน CEFR ที่มีระดับคะแนนผลการทดสอบได้ A2 ขึ้นไป รวมทั้งสิ้น 467 คน คิดเป็นร้อยละ 22.78 ของนักเรียนที่เข้าสอบนักเรียนที่มีผลงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study) ผลคะแนนการทดสอบด้านการเขียนและการอ่านจากเครื่องมือกลางตามแนว PISA โดย สพฐ. จัดให้มีเครื่องมือกลางและดำเนินการทดสอบ โดยภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนรวมการทดสอบด้านการเขียนระดับดีขึ้นไปมากที่สุด

นักเรียนมีผลงานจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study) ด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพ และภาษาต่างประเทศที่ได้รับการประเมินจากครู และผู้ทรงคุณวุฒิว่าเป็นผลงานที่มีคุณภาพตั้งแต่ระดับดีขึ้นไปจากการแสดงผลงานประจำปีที่ยังเรียนจัดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนผลงาน และจากหน่วยงานภายนอก รวมทั้งสิ้น 4 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ของผลงานทั้งหมด สอดคล้องกับ นิตยา เทพอรุณรัตน์ (2557) ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสำหรับโรงเรียนมาตรฐานสากลในประเทศไทย คือ รูปแบบการบริหารแบบบูรณาการที่เน้นเพื่อนร่วมงาน จุดเน้นของรูปแบบ เน้นบูรณาการระหว่างการบริหารแบบเพื่อนร่วมงานและการบริหารแบบเน้นวัฒนธรรม ลักษณะสำคัญของรูปแบบมีองค์ประกอบของการบริหารจัดการ 8 ด้าน และการบริหารด้วยระบบคุณภาพ TQA ที่เน้นบุคลากร การปฏิบัติการและการนำองค์กร

4.2 ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน พบว่า มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ยึดหลักในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ตามมาตรา 8 และมาตรา 9 ผู้บริหารจะต้องยึดหลักในการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และเป็นไปตามเป้าหมายนโยบายการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเป้าหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเป็นเลิศส่วนบุคคล คิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม มีภาวะผู้นำทางวิชาการ และการบริหารแบบร่วมมือโดยให้สถานศึกษาความเป็นอิสระในการบริหารงานและจัดการเรียนรู้ ร่วมมือกับชุมชน ภาคเอกชนและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติเป็นโรงเรียนนวัตกรรมสร้างเครือข่าย ความร่วมมือและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียนทั้งสองด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของกานดา เข้มศรี (2559) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร มีแนวทางพัฒนาทั้งการพัฒนาผู้เรียนด้านการเป็นคนเก่งสถานศึกษา ควรปรับปรุงหลักสูตร ส่งเสริมให้มีการนิเทศการสอนของครูวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นรายบุคคล มีการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สู่ชีวิตจริงของผู้เรียน ครูร่วมมือกับผู้ปกครองรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยกันแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียน

4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับ 3 ขึ้นไปปีการศึกษา 2566 ร้อยละ 77.62 โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่เป็นเช่นนี้เพราะรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียน

เบญจมาภรณ์ 2 มุ่งเป้าประกอบหรือกระบวนการดำเนินการกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เป็นระบบมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน ทำให้กระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดสัมฤทธิ์ผลเป็นที่น่าพอใจนั้นหมายความว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมาภรณ์ 2 นั้น มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อย่างชัดเจนเป็นไปตามหลักการบริหารงานวิชาการที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ โดยมีคุณภาพที่คาดหวังและคุณภาพของเป้าหมายหลัก คือ คุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับงานดา เข้มศรี (2559) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ ตำบลคลองขลุง อำเภอลำปาง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่าด้านที่มีการปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น ได้แก่ สภาพการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการเป็นคนดี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ได้แก่ สภาพการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการเป็นคนเก่ง ปัญหาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ได้แก่ ปัญหาด้าน การพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ได้แก่ ปัญหาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการเป็นคนมีความสุข สำหรับแนวทางการพัฒนาคุณภาพดังนี้ 1) การพัฒนาผู้เรียนด้านการเป็นคนดี สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้กับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนด้านการเป็นคนดี ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนรู้ของครู สร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง จัดทำฐานข้อมูล วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เสริมการเรียนการสอนนอกชั้น เรียนจากภูมิปัญญา จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดให้มีการยกย่อง ชมเชยผู้เรียนที่มีคุณธรรมดีเด่น เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

4.4 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2566 ภาพรวมอยู่ระดับดีขึ้น โดยอยู่ในระดับดีเยี่ยม ทั้งนี้เป็นเพราะว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อย่างสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นไปตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

4.5 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566 พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าภาพรวมทั้งประเทศทุกรายวิชา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาสังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ สูงกว่าภาพรวมทั้งประเทศ เป็นไปตามค่าเป้าหมายของสถานศึกษา ยกเว้นรายวิชา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ ซึ่งต่ำกว่าภาพรวมทั้งประเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มุ่งเป้าประกอบของรูปแบบ กระบวนการดำเนินการกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เป็นระบบมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน โดยเริ่มต้นจากศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการบริหารงานวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมประกอบกับโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความพร้อมในการดำเนินการกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งผลให้ครูและบุคลากรทุกคนสามารถรวมตัวกันสร้างทีม เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนก็ได้ดำเนินการตรวจสอบติดตามและประเมินผลเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าพอใจในเชิงประจักษ์ทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ สำเภาอด (2560) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ที่สอดคล้องกับสถานการณ์โลก พบว่าองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับสถานการณ์โลกประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ด้านการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา 3) ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง 4) ด้านการจัดการสารสนเทศ 5) ด้านการบริหารบุคคล 6) ด้านการบริหารงานวิชาการ 7) ด้านจัดการกระบวนการสนับสนุนมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อาศัยอยู่ในระดับมาก

4.6 ผลที่ปรากฏต่อนักเรียนเชิงประจักษ์ มีรายการประกวดแข่งขันกิจกรรมระดับนานาชาติ/ระดับประเทศ/จังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 135 รายการ ทั้งนี้เป็นเพราะว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีองค์ประกอบของรูปแบบที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านอื่น ๆ ที่ตรงตามศักยภาพ แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนทั้ง 2 องค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ล้วนส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะผลที่ปรากฏต่อนักเรียนเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมา จันทรประเสริฐ และคณะ (2564) ได้ศึกษารูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพบว่า รูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยมีทั้งหมด 7 ด้าน คือ 1) การวางแผนด้านวิชาการ 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การวัดผลและประเมินผล 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 7) การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กัน

4.7 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน และผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเช่นนี้เพราะรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีความเป็นระบบที่สอดคล้องเหมาะสม น่าเชื่อถือ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน และโรงเรียนมีการพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น ครูมีวิสัยทัศน์กำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ จึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความทุ่มเทเน้นประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนและโรงเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยมีโครงการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาทีมงาน ตั้งแต่การสร้างบรรยากาศของการทำงานมีความเป็นกันเอง ความไว้วางใจกัน การมอบหมายงานอย่างชัดเจน การกำหนดบทบาทวิธีการทำงานการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานของทีม มีวิธีการดำเนินการบริหารวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการและคุณภาพผู้เรียน นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการเหมาะสมกับสภาพและตอบสนองกับความต้องการของผู้บริหารและครู ในการบริหารงานวิชาการ และนำนโยบายการศึกษามาปรับปรุงรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับของวิจัยของบรรเจิดสระปัญญา (2562) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวทาง LKS SMART School Model โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและคณะครู มีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบบริหารงานวิชาการตามแนวทาง LKS Smart School Model โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยพบว่าอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญในการประสานความร่วมมือกับครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้กลไกการขับเคลื่อน รูปแบบการบริหารงานวิชาการให้มีความเข้มแข็ง และประสบผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

2. ควรใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 เป็นนวัตกรรม และกลไกในการตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการบริหารจัดการงานวิชาการของสถานศึกษา

3. ควรมีการพัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อการนำมาวางแผนพัฒนา และกำกับติดตามการจัดการศึกษา การบริหารงานในสถานศึกษาอย่างมีทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต

4. ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม จากการศึกษาพบว่า ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล เป้าหมายเป็นเลิศวิชาการ และสื่อสารสองภาษา ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนขั้นพื้นฐาน (O-NET) มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการประชุมคณะกรรมการ เพื่อสะท้อนปัญหาหาแนวทางการแก้ไข จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนขั้นพื้นฐาน (O-NET) เพื่อนำมาเชื่อมโยงกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีองค์ประกอบย่อย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมวางแผน 2) การมีส่วนร่วมดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมติดตาม และประเมินผล และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และองค์ประกอบที่ 2 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีองค์ประกอบย่อย 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 7) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีผลการดำเนินการที่มีประสิทธิผลด้านคุณภาพผู้เรียน และความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เรียนมีคุณภาพทั้งด้านความรู้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีผลงานเชิงประจักษ์ที่แสดงออกถึงการพัฒนาศักยภาพได้อย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กานดา เข้มศรี. (2559). **แนวทางพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ ตำบลคลองขลุง อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- จิรวัดน์ ภูอาบทอง. (2563). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 40(3), 1-15.
- ชุติมา จันทรประเสริฐ และคณะ. (2564). รูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. **วารสารวิจัยวิชาการ**, 4(4), 45-58.
- ฐานันท์ กันยา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์. (2558). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3. **วารสารวิจัยและพัฒนาโดยลงกรณีในพระบรมราชูปถัมภ์**, 10(2), 123-135.
- นัฐริยา ฉัตรรักษา. (2558). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิตยา เทพอรุณรัตน์. (2557). **การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทวัน แจ่มสุข. (2557). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บรรเจิด สระปัญญา (2562). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี**. **วารสารปัญญา**, 26(1), 45-59.
- เบญจนาถ อมรประสิทธิ์. (2557). **รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด**. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประเสริฐ สำเภาอด. (2560). **รูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับสถานการณ์โลก**. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี**, 6(2), 123-135.
- โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2. (2565). **รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self – Assessment Report : SAR)**. ฉะเชิงเทรา: โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวาน
กราฟฟิค จำกัด.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. **Educational
and Psychological Measurement**. 30(3) : 607 – 610

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูในพื้นที่เมือง
แห่งการเรียนรู้ฉะเชิงเทราสู่การยกระดับคุณภาพโรงเรียนด้านวิชาชีพและวิชาการ
Development of Management Approaches for Teacher Development
Platforms in Chachoengsao Learning City to Enhance School Quality in
Professional and Academic Aspects

จิตติมา ปัญญาพิสิทธิ์¹, ทิพย์วิมล วงแก้วหิรัญ^{2*}, กิรติ นันทพงษ์³, พงศธร ปาลี⁴ และ สุพัฒน์ สุขเกษม⁵
Jittima Panyapisit¹, Thipwimol Wangkaewhiran^{2*}, Kirati Nantapong³, Pongsaton Palee⁴
and Suphat Sukkasem⁵

^{1,3,4}อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

^{1,3,4}Lecturer, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University

²รองศาสตราจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

²Associate Professor, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University

⁵อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

⁵Lecturer, Faculty of Science and Technology, Rajabhat Rajanagarindra University

*Corresponding email: thipwimol.wan@rru.ac.th

Received: September 10, 2024.; Revised: November 9, 2024.; Accepted: November 14, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู 2) พัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูที่สอดคล้องกับความต้องการกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้ จังหวัดฉะเชิงเทรา และ 3) ประเมินแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาและสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู โดยการวิจัยเอกสาร และการจัดประชุมกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 7 คน ครูผู้สอนในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 การพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้ จังหวัดฉะเชิงเทรา และ ระยะที่ 3 การศึกษาและประเมินแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. แนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่เกิดจากการวิเคราะห์สภาพความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การวางแผนและออกแบบแพลตฟอร์ม 2) การสร้างเนื้อหาสื่อการเรียนรู้ 3) การฝึกอบรมและการสนับสนุน 4) การประเมินผลและปรับปรุง ผ่านระบบการบริหารจัดการแพลตฟอร์ม 3 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากรครู 2) ระบบการเรียนการสอน ติดตามและประเมินผลแบบผสมผสาน และ 3) ระบบสื่อสาร

2. ผลการพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างสมรรถนะครูทำให้เกิดหลักสูตรฝึกอบรม Non-Degree “การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา” จำนวน 9 หน่วยกิต รวมเวลาเรียน 285 ชั่วโมง มีผลการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D.=0.52)

3. ผลการประเมินความเหมาะสมแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู ผ่านระบบสารสนเทศการพัฒนาครู ระบบการจัดการเรียนรู้ ติดตามและประเมินผลแบบผสมผสาน ระบบสื่อสาร และการทำงานของแพลตฟอร์มการพัฒนาครู อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.62) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าทุกรายการมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู, การยกระดับคุณภาพโรงเรียน, วิชาชีพและวิชาการ

ABSTRACT

This research aimed to: 1) examine approaches for managing teacher development platforms, 2) develop curriculum and learning management innovations to enhance teacher competencies in alignment with the needs and context of Chachoengsao as a Learning City, and 3) evaluate the management approaches of teacher development platforms in accordance with the Learning City context in Chachoengsao. The study was conducted as research and development (R&D) in three phases: Phase 1 involved the study and synthesis of knowledge related to developing management models for teacher development platforms through documentary research and focus group meetings. The sample included 3 administrators from 3 educational service areas, 5 school administrators and 7 educational supervisors, and 15 teachers in Chachoengsao, totaling 30 participants. The research instrument was a semi-structured interview guide, and data were analyzed using content analysis. Phase 2 focused on developing curriculum and learning management innovations that enhance competencies based on the needs within the Learning City context of Chachoengsao. Phase 3 involved the study and evaluation of the management approaches for the teacher development platform in the same context.

Research findings revealed the following:

1. The teacher development platform management approach, derived from analyzing stakeholder needs, consisted of key components: 1) planning and designing the platform, 2) developing content and learning media, 3) training and support, and 4) evaluation and improvement. This was implemented through three management systems: 1) an information system for teacher personnel development, 2) a blended teaching, monitoring, and assessment system, and 3) a communication system.

2. The curriculum and learning management innovation resulted in a Non-Degree training course titled "Advanced Thinking Skills Development through Educational Innovation," comprising 9 credits and 285 learning hours. The course was rated at the highest level of appropriateness ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.52).

3. The evaluation of the appropriateness of the teacher development platform management approach, encompassing the teacher information system, learning management, blended monitoring and assessment system, communication system, and platform utilization, was rated at the highest level ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.62). Each aspect of the system was found to be highly suitable when evaluated individually.

Keywords: Teacher Development Platform Management Approaches, School Quality Enhancement, Professional and Academic Aspects

บทนำ

ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสังคมที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและคาดหวังการพัฒนาที่ยั่งยืน ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีทักษะมากมายที่เกิดขึ้นใหม่และมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ และพัฒนาให้กับทรัพยากรบุคคลในทุกมิติ เพื่อให้กำลังคนก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น กระบวนทัศน์ทางการศึกษาของประเทศจึงต้องมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในด้านปรัชญาการศึกษาของแต่ละระดับการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อให้เกิดการออกแบบหลักสูตรการศึกษาทุกระดับที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง สำหรับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนั้น การใช้สื่อและเทคโนโลยีในช่องทางเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างการเรียนรู้และการสื่อสารอย่างเกิดประสิทธิผล และต่อยอดสู่การวัดและประเมินผลที่ต้องคำนึงถึงการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองเข้มแข็งทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพต่อไป สำหรับการจัดการศึกษาของประเทศไทยโดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น การพัฒนาทักษะและอาชีพ เป็นประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึง เพื่อรองรับพลวัตของโลกในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 มุ่งสร้างประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ จึงมุ่งพัฒนากำลังคนโดยการจัดการศึกษาทุกระบบอย่างมีคุณภาพ ในเรื่องนี้ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2566) มีแผนสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 และฉบับที่ 13 พ.ศ. 2565 หมายความว่า 12 ที่มุ่งให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยมีกำลังคน

สมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบสนองโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการผลิตและบริการที่สอดคล้องกับการพัฒนาเชิงพื้นที่ ภาค และจังหวัดที่เป็นพื้นที่เป้าหมายให้มีการพัฒนา เพื่อพัฒนาคนให้มีความสอดคล้องกันซึ่งจะส่งผลถึงยุทธศาสตร์ชาติอย่างมีนัยสำคัญ โดยในระยะแรกรัฐบาลได้ดำเนินโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ในพื้นที่เป้าหมายนำร่อง 3 จังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง เป็นระเบียบเศรษฐกิจพิเศษให้มุ่งสู่การสร้างรายได้จากอุตสาหกรรมและบริการใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2566) จังหวัดฉะเชิงเทรามีบริบทการเป็นเมืองที่ได้รับโอกาสของการพัฒนาไปสู่ภาพอนาคตของประเทศไทย เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ EEC และยังเป็นหนึ่งในจำนวน “เมืองแห่งการเรียนรู้” (Global Network of Learning Cities: GNLC) อีกด้วย ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนเมืองแห่งการเรียนรู้มากกว่า 229 เมืองจาก 64 ประเทศทั่วโลก โดยประเทศไทยมีเมืองที่เป็น GNLC จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครเชียงราย เทศบาลนครเชียงใหม่ เทศบาลนครภูเก็ต และเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา การเป็นเครือข่าย “เมืองแห่งการเรียนรู้” ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่เมืองและประเทศ ที่สำคัญกว่านั้นยังเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรและเมืองทั้งในเชิงเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชนอีกด้วย

ภารกิจสำคัญด้านหนึ่งของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน คือ การดำเนินการศึกษาวิจัยตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ และต้องเชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2566 – 2570 รวมถึงแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2566 – 2570 ซึ่งได้ออกแบบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานใน 4 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาเศรษฐกิจไทยด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่าและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ให้มีความสามารถในการแข่งขัน และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พร้อมสู่ออนาคต 2) การยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาท้าทายและปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก 3) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรมระดับขั้นแนวหน้าที่ก้าวหน้าล้ำยุค เพื่อสร้างโอกาสใหม่และความพร้อมของประเทศไทยในอนาคต และ 4) การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมให้เป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแบบก้าวกระโดดและอย่างยั่งยืน การกำหนดยุทธศาสตร์ดังกล่าวทำให้เห็นภาพฉากทัศน์ของทิศทางการพัฒนาประเทศไทย ผ่านกระบวนการทัศน์ของการบูรณาการงานด้านอุดมศึกษาทั้งการเรียนการสอน การวิจัยและบริการวิชาการ

จากการศึกษาวิจัยและพัฒนาโลกขับเคลื่อนระบบการพัฒนาครูสมรรถนะสูง สำหรับประเทศไทย 4.0 โดย ศาสตราจารย์ ดร.พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) พบว่า คุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ประกอบด้วยคุณลักษณะ 9 ประการ คือ (1) เป็นบุคคลที่มั่นใจในตนเองและเป็นที่เชื่อมั่นของบุคคลอื่น (2) เป็นผู้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (3) เป็นผู้สร้างสรรค์งานเชิงรุก (4) เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคม (5) เป็นพลเมืองคุณภาพ (6) เป็นผู้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงานยุคศตวรรษที่ 21 (7) เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะและคุณธรรม (8) เป็นผู้มีความพร้อมสำหรับโลกการทำงาน และ (9) เป็นผู้มีความพร้อมในการดำเนินชีวิต ผลการศึกษาพบว่า ครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และความสามารถในการพัฒนานักเรียน ดังนี้ (1) สมรรถนะหลักของครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0 ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านความรู้ความสามารถทั่วไป และ 2) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาชีพ 3) สมรรถนะด้านทักษะทางวิชาชีพ 4) สมรรถนะด้านเจตคติและค่านิยม 5) สมรรถนะด้านการปฏิบัติทางวิชาชีพ 6) สมรรถนะด้านความยืดหยุ่นผู้พ้นในวิชาชีพ และ (2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้หลัก

ในการขับเคลื่อนการศึกษาระดับจังหวัดฉะเชิงเทรานั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูให้กับพื้นที่ ภายใต้ความตระหนักถึงความสำคัญของความคาดหวังในการ

ร่วมสร้างอนาคตของชุมชนในมิติด้านการศึกษาเพื่อ “สร้างครุดี มีความรู้ สู่สังคม” ตามปรัชญาของคณะครุศาสตร์ จากสภาพปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบันของจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า อาจยังไม่สามารถตอบสนองระบบ นิเวศการเรียนรู้ในปัจจุบันได้อย่างทันยุคสมัย เนื่องด้วยการเรียนรู้ในปัจจุบันไม่จำกัดอยู่เพียงการศึกษาในระบบเท่านั้น แต่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา และตลอดทุกช่วงวัยของชีวิต ดังนั้น เมืองซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย ที่ทำงาน และสถานศึกษา จึงมีส่วนสำคัญในการสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในเมืองนั้น ๆ แนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้ (learning city) สนับสนุนให้เมืองเป็นแกนนำร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาคนโดยไม่ ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง อันมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมทุกมิติ สนับสนุนแนวคิด การพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ชุมชนสังคมและประเทศได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ดังนั้น การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ของจังหวัดฉะเชิงเทราจึงเป็นโอกาสของการพัฒนาคนผ่านการศึกษาและ กระบวนการเรียนรู้ ด้วยบริบทและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัย จึงพัฒนางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหาร จัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูในพื้นที่เมืองแห่งการเรียนรู้ฉะเชิงเทราสู่การยกระดับคุณภาพโรงเรียนด้านวิชาชีพและ วิชาการ โดยมีเป้าหมายสนับสนุนส่งเสริมระบบการจัดการศึกษาคุณภาพในจังหวัดฉะเชิงเทรา มุ่งให้เกิดผลลัพธ์ ที่พึงประสงค์ คือ คุณลักษณะของครูด้านวิชาชีพและวิชาการอันสอดคล้องกับบทบาทและพันธกิจของสถาบันผลิตและ พัฒนาครูในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพมีสมรรถนะทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในยุค ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู
2. พัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูที่สอดคล้องกับความต้องการกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้ จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. ประเมินแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้ จังหวัดฉะเชิงเทรา

นิยามศัพท์เฉพาะ

แพลตฟอร์มการพัฒนาครู หมายถึง ระบบหรือเครื่องมือที่บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลที่ออกแบบมาเพื่อ สนับสนุนและเสริมสร้างสมรรถนะครูที่สอดคล้องกับความต้องการได้รับการพัฒนาในด้านวิชาชีพและวิชาการ ผ่านการ บริหารจัดการ 3 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบสารสนเทศ 2) ระบบการเรียนการสอน ติดตามและประเมินผล และ 3) ระบบสื่อสาร

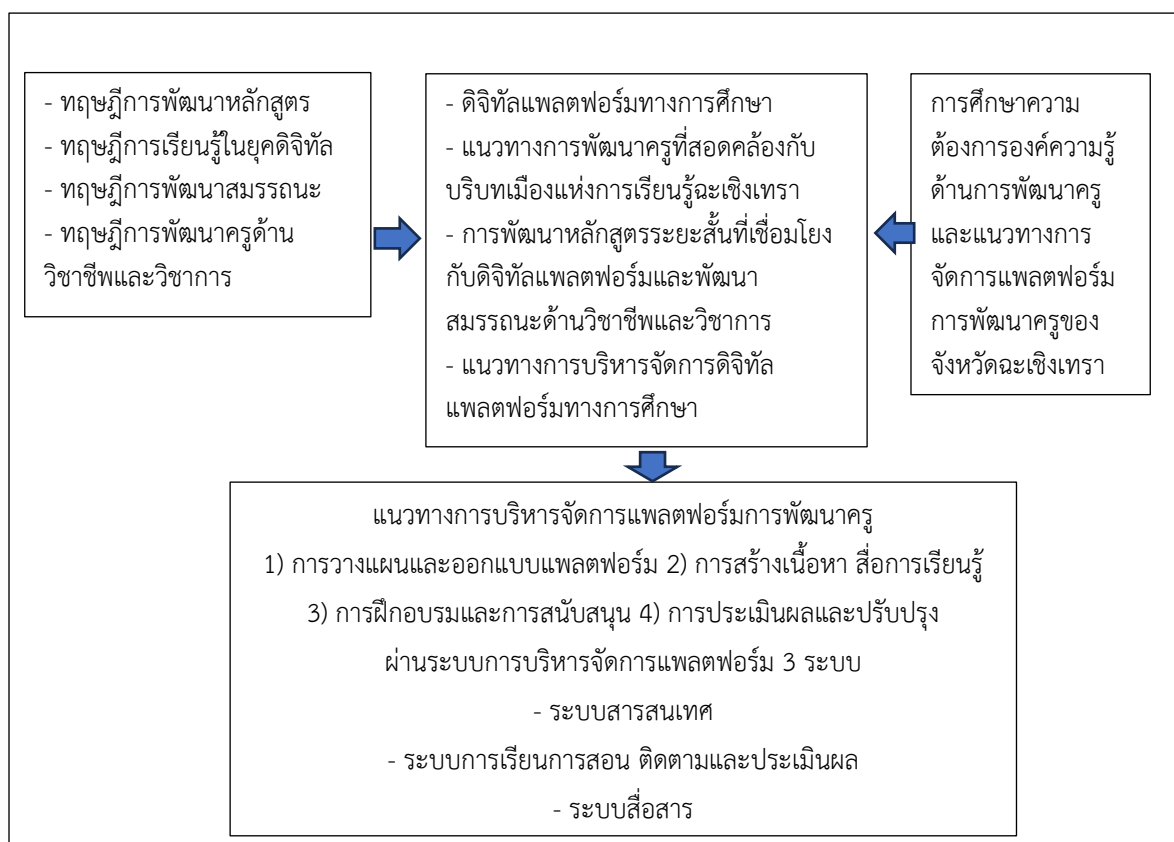
แนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู หมายถึง วิธีการในการออกแบบการบริหารจัดการ แพลตฟอร์มการพัฒนาครูด้วยเครื่องมือดิจิทัลองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การวางแผนและออกแบบแพลตฟอร์ม 2) การสร้างเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ 3) การฝึกอบรมและการสนับสนุน 4) การประเมินผลและปรับปรุง ผ่านระบบการ บริหารจัดการแพลตฟอร์ม 3 ระบบ ได้แก่ (1) ระบบสารสนเทศ (2) ระบบการเรียนการสอน ติดตามและประเมินผล และ (3) ระบบสื่อสาร เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะครูด้านวิชาการและวิชาชีพ

นวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ทักษะ ที่ส่งเสริมให้เกิดสมรรถนะครูที่สอดคล้องกับความต้องการได้รับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพและวิชาการ ด้วยหลักสูตรที่พัฒนาจากโครงการวิจัย ที่สอดคล้องกับสมรรถนะประจำสายงานของครูซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยทางการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทางวิชาการและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการศึกษาในยุคปัจจุบัน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ หลักสูตร Non-Degree การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา

การยกระดับคุณภาพโรงเรียนด้านวิชาชีพและวิชาการ หมายถึง การใช้ใช้นวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะครู โดยสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามวิทยฐานะ และสอดคล้องกับความต้องการได้รับการพัฒนาของครูและบุคลากรทางการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

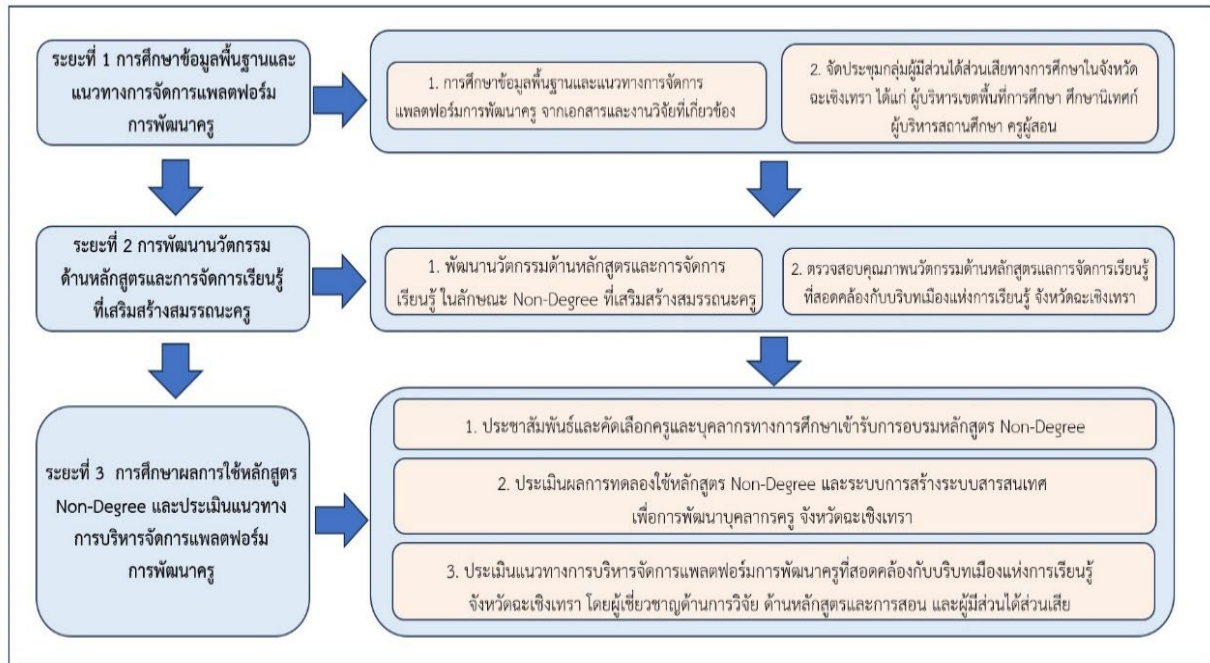
การวิจัยนี้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาแพลตฟอร์มการพัฒนาครู ประกอบด้วย การบูรณาการแนวคิดพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การพัฒนาสมรรถนะ และการพัฒนาครูด้านวิชาชีพและวิชาการ ที่เชื่อมโยงความต้องการและการเรียนรู้ตลอดชีวิตในบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการวิจัยไว้เป็น 3 ระยะ สรุปแผนภาพขั้นตอนการดำเนินการวิจัยได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและแนวทางการจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู ดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และขั้นตอนที่ 2 จัดประชุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อศึกษาความต้องการองค์ความรู้ด้านการพัฒนาครูและแนวทางการจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 317 คน ศึกษาธิการ จำนวน 30 คน ครูผู้สอน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 7,128 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 คนได้จากการเลือกอย่างเจาะจง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ศึกษาธิการ จำนวน 7 คน ครูผู้สอนในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 15 คน ได้จากการเลือกอย่างเจาะจง โดยผู้บังคับบัญชาเป็นผู้คัดเลือก รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะครูที่สอดคล้องกับความต้องการกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้ จังหวัดฉะเชิงเทรา และสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากรครูจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะครูที่ในลักษณะหลักสูตร Non-Degree ที่พัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 โดยการดำเนินงาน แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร Non-Degree ที่เสริมสร้างสมรรถนะครูที่สอดคล้องกับความต้องการโดยนำองค์ความรู้ ที่ได้นำสภาพความต้องการองค์ความรู้ด้านการ

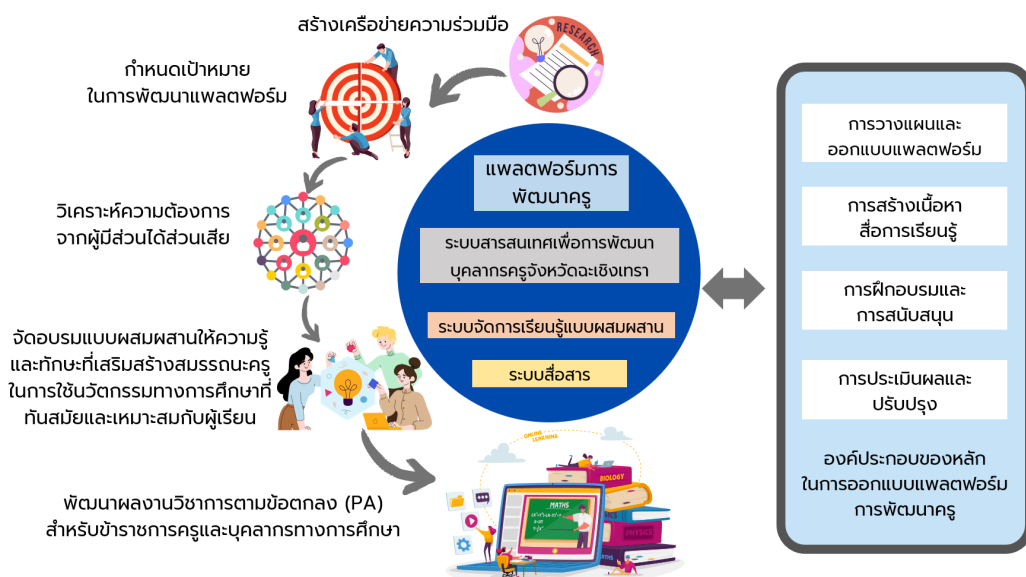
พัฒนาครูและแนวทางการจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาออกแบบนวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพและวิชาการของครูในยุคดิจิทัล เป็นแนวทางหลักในการออกแบบนวัตกรรม ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร โดยคณะผู้วิจัยและคณาจารย์ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านวิจัยการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา ขั้นตอนที่ 2 นำ ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ให้กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 ให้ความคิดเห็น พบความเห็นเพิ่มเติมในเรื่องช่วงเวลาในการจัดอบรม จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของนวัตกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความสอดคล้องและเหมาะสมของหลักสูตร พบว่ามีความสอดคล้องทุกประเด็น

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร Non-Degree และประเมินแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู เป็นการตรวจสอบคุณภาพของการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู โดยดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ประชาสัมพันธ์และคัดเลือกครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรมหลักสูตร Non-Degree ขั้นตอนที่ 2 ประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร Non-Degree และระบบการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากรครูจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยดำเนินการทดลองและศึกษาผลการใช้หลักสูตรกับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 40 คน และขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ด้านหลักสูตรและการสอน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย ทำการศึกษากับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้แทน จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์จำนวน 7 คน ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทนจากโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 60 โรงเรียน จำนวน 60 คน และครูที่ผ่านอบรมหลักสูตร Non-Degree จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

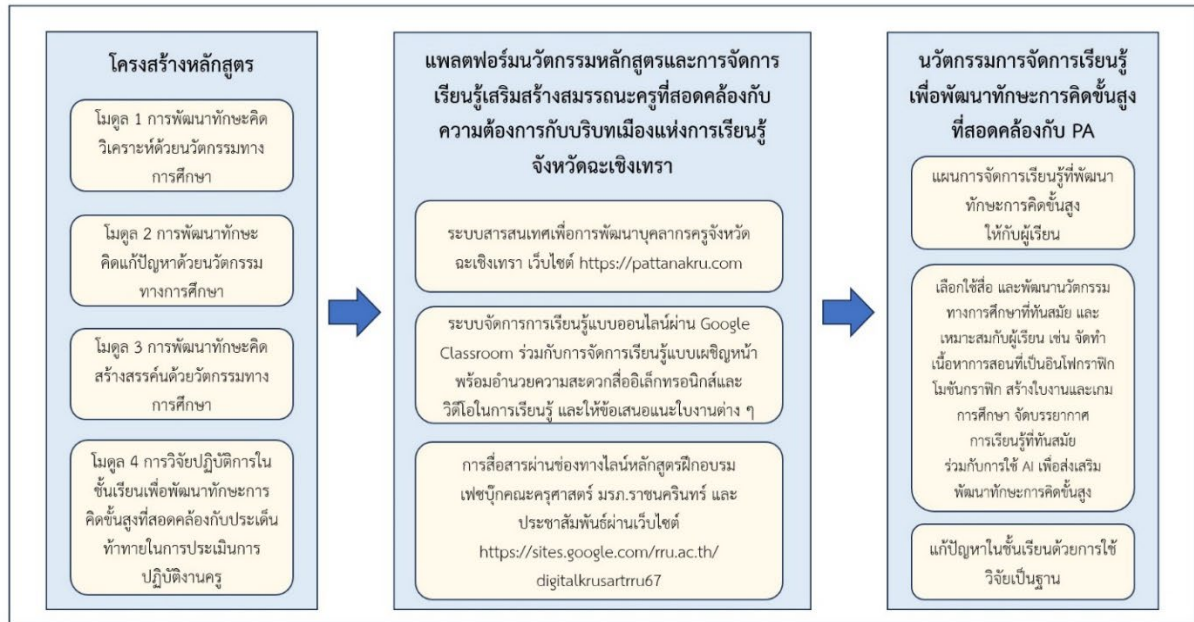
การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่เกิดจากการวิเคราะห์สภาพความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วยการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การวางแผนและออกแบบแพลตฟอร์ม 2) การสร้างเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ 3) การฝึกอบรมและการสนับสนุน 4) การประเมินผลและปรับปรุง ผ่านระบบการบริหารจัดการแพลตฟอร์ม 3 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากรครูจังหวัดฉะเชิงเทราที่ออกแบบระบบผ่านเว็บไซต์ <https://pattanakru.com> 2) ระบบการเรียนการสอนติดตามและประเมินผลแบบผสมผสาน เป็นการออกแบบแบบผสมผสานการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่าน Google Classroom ร่วมกับแบบเผชิญหน้า ที่มีการจัดเตรียมสื่ออิเล็กทรอนิกส์และวิดีโอในการเรียนรู้เพื่ออำนวยความสะดวกให้ศึกษาด้วยตนเอง และผู้สอนสามารถติดตาม ประเมินและให้ข้อเสนอแนะในงานต่าง ๆ 3) ระบบสื่อสาร ผ่านช่องทางไลน์ กลุ่ม เฟซบุ๊ก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ <https://sites.google.com/rru.ac.th/digitalkrusartru67> ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูด้านวิชาชีพและวิชาการ

2. ผลการพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครู ทำให้เกิดหลักสูตร Non-Degree การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นที่เน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะ และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและยุคสมัย โดยพัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีชั่วโมงเรียนทั้งสิ้น 285 ชั่วโมง จำนวน 9 หน่วยกิต โครงสร้างหลักสูตรมี 4 หน่วยการเรียนรู้ เรื่องที่ 1 : การพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา เรื่องที่ 2 : การพัฒนาทักษะคิดแก้ปัญหาด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา เรื่องที่ 3 : การพัฒนาทักษะคิดสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา เรื่องที่ 4 : การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงที่สอดคล้องกับประเด็นท้าทายในการประเมินการปฏิบัติงานครู (Performance Agreement: PA) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ผลการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูที่สอดคล้องกับความต้องการกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงด้วยนวัตกรรมการศึกษา

รายการประเมิน	n = 30			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในภาพรวม	4.03	0.15	มาก	6
2. คุณสมบัตินักเรียน	4.93	0.26	มากที่สุด	1
3. โครงสร้างหลักสูตร	4.89	0.29	มากที่สุด	3
4. การจัดการเรียนการสอน	4.91	0.27	มากที่สุด	2
5. การเตรียมผู้สอน	4.91	0.26	มากที่สุด	2
6. การวัดและการประเมินผล	4.40	0.80	มาก	5
7. แพลตฟอร์ม สื่อ และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.40	0.80	มาก	5
8. แนวทางการติดตามและประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.80	1.32	มากที่สุด	4
ค่าเฉลี่ยรวม	4.66	0.52	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 แสดงผลการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ถือว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมระดับมากขึ้นไป

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทราผ่านระบบสารสนเทศการพัฒนาครู ระบบการจัดการเรียนรู้ ติดตามและประเมินผลแบบผสมผสานระบบสื่อสาร และการใช้งานระบบแพลตฟอร์มการพัฒนาครู อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ทุกรายการมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา

รายการประเมิน	n = 110 ระดับความเหมาะสม			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
ระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากรครูจังหวัดฉะเชิงเทรา				
1. หน้าจอหลักเว็บไซต์ pattanakru.com	4.76	0.54	มากที่สุด	1
2. เมนูลงทะเบียนบุคลากรครู	4.65	0.60	มากที่สุด	6
3. แบบฟอร์มลงทะเบียนผู้ใช้งานระบบ	4.69	0.54	มากที่สุด	4
4. เมนูเข้าสู่ระบบ	4.62	0.52	มากที่สุด	7
5. หน้าจอเข้าสู่ระบบ	4.70	0.55	มากที่สุด	3
6. หน้าจอข้อมูลส่วนตัวผู้ใช้งาน	4.65	0.80	มากที่สุด	6
7. เมนูสำหรับผู้ใช้งาน	4.68	1.32	มากที่สุด	5
8. เมนูหลักสูตรฝึกอบรม	4.71	0.52	มากที่สุด	2
ระบบจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก				
9. ข้อมูลหลักสูตรฝึกอบรม	4.61	0.62	มากที่สุด	4
10. การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่าน Google Classroom	4.69	0.63	มากที่สุด	2
11. การจัดการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า	4.65	0.74	มากที่สุด	3
12. สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้	4.76	0.63	มากที่สุด	1
13. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิดีโอในการเรียนรู้ และใบงานต่าง ๆ	4.76	0.74	มากที่สุด	1
ระบบสื่อสารผ่านช่องทางไลน์กลุ่ม เฟซบุ๊ก และเว็บไซต์				
14. การสื่อสารทางไลน์	4.65	0.57	มากที่สุด	3
15. การสื่อสารผ่าน เฟซบุ๊ก	4.69	0.49	มากที่สุด	2
16. การสื่อสารผ่านเว็บไซต์	4.71	0.49	มากที่สุด	1
การใช้งานระบบแพลตฟอร์มการพัฒนาครู				
17.การออกแบบเมนูลิงก์เชื่อมโยงมีความสะดวกต่อการใช้งาน	4.69	0.40	มากที่สุด	2
18. การค้นหาข้อมูลเนื้อหาภายในเว็บไซต์มีความเหมาะสม	4.62	0.60	มากที่สุด	4
19. สามารถนำไปใช้พัฒนาครูด้านวิชาการและวิชาชีพได้จริง	4.70	0.49	มากที่สุด	1
ค่าเฉลี่ยรวม	4.68	0.62	มากที่สุด	3

จากตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูในพื้นที่เมืองแห่งการเรียนรู้ฉะเชิงเทราสู่การยกระดับคุณภาพโรงเรียนด้านวิชาชีพและวิชาการ ผ่านระบบสารสนเทศการพัฒนาครู ระบบการจัดการเรียนรู้ ติดตามและประเมินผลแบบผสมผสาน ระบบสื่อสาร และการใช้งานระบบแพลตฟอร์มการพัฒนาครู อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านและแต่ละรายการประเมิน พบว่า ทุกรายการมีความเหมาะสมระดับมากที่สุดเช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่เกิดจากการวิเคราะห์สภาพความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วยการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การวางแผนและออกแบบแพลตฟอร์ม 2) การสร้างเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ 3) การฝึกอบรมและการสนับสนุน 4) การประเมินผลและปรับปรุง ผ่านระบบการบริหารจัดการแพลตฟอร์ม 3 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากรครูจังหวัดฉะเชิงเทราที่ออกแบบระบบผ่านเว็บไซต์ <https://pattanakru.com> 2) ระบบการเรียนการสอน ติดตามและประเมินผลแบบผสมผสาน เป็นการออกแบบแบบผสมผสานการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่าน Google Classroom ร่วมกับแบบเผชิญหน้า ที่มีการจัดเตรียมสื่ออิเล็กทรอนิกส์และวิดีโอในการเรียนรู้เพื่ออำนวยความสะดวกให้ศึกษาด้วยตนเอง และผู้สอนสามารถติดตาม ประเมินและให้ข้อเสนอแนะในงานต่าง ๆ 3) ระบบสื่อสารผ่านช่องทางไลน์กลุ่ม เพชบุรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1.1 แนวทางการวางแผนและออกแบบแพลตฟอร์ม มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การกำหนดวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายให้ชัดเจน และ การระบุความต้องการและปัญหา ในเรื่องนี้อธิบายได้ว่า การกำหนดนโยบายหรือวิสัยทัศน์เป็นกระบวนการสำคัญเป็นประการแรกในการวางแผนออกแบบแพลตฟอร์ม ดังที่ National Education Association, (2020) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, (2564: 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสนับสนุนครูให้มีโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการสอนในยุคดิจิทัล รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยการกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และการระบุความต้องการและปัญหาเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการวางแผนและออกแบบแพลตฟอร์มการพัฒนาครู ช่วยให้การออกแบบแพลตฟอร์มตรงกับความต้องการที่แท้จริงและสามารถแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความต้องการหรือปัญหาอาจพิจารณาได้หลายมิติ ซึ่ง Harvard Graduate School of Education, (2021) ได้กล่าวถึงความต้องการในการพัฒนาทักษะ เช่น การเรียนรู้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ หรือการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน และ National Education Association, (2020) ได้กล่าวถึงความต้องการด้านการสนับสนุน เช่น การเข้าถึงการฝึกอบรมที่เป็นประโยชน์และทันสมัย หรือการมีเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการห้องเรียน

1.2 แนวทางการสร้างเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และการออกแบบและพัฒนาเนื้อหาผ่านกระบวนการศึกษา รวบรวมข้อมูล หรือการวิจัย โดยที่การออกแบบเนื้อหา การพัฒนาเนื้อหา การเผยแพร่ และการติดตามผล ช่วยให้แพลตฟอร์มมีเนื้อหาที่มีคุณภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับที่ Tomlinson, C. A. (2014) ได้กล่าวว่าการสร้างเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของแพลตฟอร์มการพัฒนาครู เนื่องจากมีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของครูในเมืองแห่งการเรียนรู้ การจัดทำเนื้อหาที่เหมาะสมและมีคุณภาพจะช่วยยกระดับการเรียนการสอนและ

ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพของครู ในเรื่องนี้ National Education Association, (2020) และ Harvard Graduate School of Education, (2021) กล่าวถึงลักษณะการสร้างเนื้อหาอย่างสอดคล้องกันว่าการสร้างเนื้อหาที่มีคุณภาพเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง โดยการคัดเลือกเนื้อหาการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ รวมถึงความหลากหลายของเนื้อหาเพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาทุกด้าน เช่น เทคนิคการสอน เทคโนโลยีการศึกษา และการจัดการชั้นเรียน โดยต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนเพื่อให้เนื้อหาที่มีเป้าหมายที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนั้น Learning Policy Institute, (2017); Campbell, J., & Lee, Y., (2021); Gonzalez, R., & Smith, E., (2020) ได้แสดงผลการศึกษาที่สอดคล้องกันว่า การออกแบบและพัฒนาเนื้อหา ต้องมีการวิจัยและรวบรวมข้อมูล โดยทำการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น เอกสารวิชาการ งานวิจัย หรือการสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ โดยการรวบรวมข้อมูลนี้ช่วยให้เนื้อหาที่สร้างขึ้นมีความครอบคลุมและทันสมัย และการออกแบบเนื้อหา ต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพของข้อมูลและความถูกต้อง และมีการพัฒนา และการเผยแพร่เนื้อหาผ่านแพลตฟอร์มควรมีการติดตามผลการใช้งานเพื่อประเมินความสำเร็จและช่วยให้สามารถปรับปรุงเนื้อหาให้ดียิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้ใช้

1.3 แนวทางการฝึกอบรมและการสนับสนุน ต้องมีความครอบคลุมและเป็นระบบ ประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ คือ การให้บริการช่วยเหลือที่ทันเวลา การให้ข้อมูลและแหล่งทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ การสนับสนุนผ่านช่องทางหลายรูปแบบ การสนับสนุนทางเทคนิคและการอบรมเสริม การจัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรมที่ชัดเจนและเป็นระเบียบช่วยให้ครูเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถใช้แพลตฟอร์มได้อย่างเต็มที่ ดังที่ Wilson, M., & Stevens, J., (2020) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาไว้ว่าโปรแกรมการฝึกอบรมควรสามารถปรับตัวตามระดับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการและระดับความรู้ที่แตกต่างกันของครูได้ นอกจากนี้ Davis, H., & Lee, P., (2021) ได้ศึกษาพบว่า การเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น วิดีโอ สไลด์ การสาธิต และการใช้แบบฝึก ช่วยเพิ่มความเข้าใจและการปฏิบัติงานจริง โดยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการฝึกอบรมช่วยให้ครูเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกสบาย โดยที่ Campbell, J., & Lee, Y., (2021); Gonzalez, R., & Smith, E., (2020) มองว่าการสนับสนุนผ่านช่องทางหลายรูปแบบ เป็นสิ่งที่สำคัญ เช่น ศูนย์บริการลูกค้า ฟอรัมออนไลน์ และการให้คำปรึกษาผ่านแชทหรืออีเมล โดยการมีช่องทางที่หลากหลายช่วยให้ครูสามารถเลือกวิธีการที่สะดวกและเหมาะสมสำหรับการติดต่อสอบถามได้ และนอกจากนี้การสนับสนุนทางเทคนิคและการอบรมเสริมนั้นควรจัดให้สำหรับครูที่ต้องการการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับฟังก์ชันใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถใช้แพลตฟอร์มได้อย่างเต็มประสิทธิภาพตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง (Parker, D., & Harris, M., 2020)

1.4 แนวทางการประเมินผลและปรับปรุง ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน การรวบรวมข้อมูลจากหลายช่องทาง การใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ที่เหมาะสม การทบทวนและรายงานผลการประเมิน ส่วนการปรับปรุง นั้นประกอบด้วยลักษณะสำคัญ ได้แก่ การตั้งเป้าหมายการปรับปรุงที่ชัดเจน การดำเนินการปรับปรุงอย่างเป็นระเบียบ การทดสอบและตรวจสอบก่อนการใช้งานจริง การติดตามผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ในเรื่องนี้ Smith, R., & Jones, L., (2018); Brown, A., & Green, T., (2019) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผลและปรับปรุงเป็นขั้นตอนสำคัญในการวางแผนและออกแบบแพลตฟอร์มการพัฒนาครู เนื่องจากช่วยให้สามารถปรับปรุงแพลตฟอร์มให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้นและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดย Smith, R., & Jones, L., (2018) ได้กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม เช่น ความพึงพอใจของผู้ใช้, ความสะดวกในการใช้งาน, และผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ โดยเกณฑ์ที่ชัดเจนช่วยให้การประเมินเป็นไปอย่างมีระบบและตรงตามเป้าหมาย ในขณะที่ Brown, A., & Green, T., (2019) ได้ให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น ข้อเสนอแนะจากผู้ใช้, การสำรวจความคิดเห็น, และการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้งาน โดยการรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งช่วยให้ได้ภาพรวมที่ครอบคลุมและเป็นธรรม นอกจากนี้ Harvard Graduate School of Education, (2021) ยังให้ความสำคัญ

ต่อการทบทวนและรายงานผลการประเมิน ซึ่งเป็นการจัดทำรายงานผลการประเมินที่ละเอียดและชัดเจน เช่น การแสดงผลสถิติ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และรายงานที่ชัดเจนช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าใจปัญหาและแนวทางการปรับปรุงได้ดี

จากที่กล่าวมาจะเห็นถึงความสำคัญในการยกระดับคุณภาพของการศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะในพื้นที่เมืองแห่งการเรียนรู้การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของแพลตฟอร์ม และการปรับปรุงจะช่วยให้แพลตฟอร์มพัฒนาตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นแนวทางทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาคู่มือในพื้นที่เมืองแห่งการเรียนรู้จะเชิงเทราสู่การยกระดับคุณภาพโรงเรียนด้านวิชาชีพและวิชาการได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. จากผลการพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างสมรรถนะครู ทำให้เกิดหลักสูตรฝึกอบรม “การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา” จำนวน 9 หน่วยกิต รวมเวลาเรียน 285 ชั่วโมง มีผลการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 โดยผลการพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างสมรรถนะครูในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด เนื่องจากองค์ประกอบมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552), และสุเทพ อ่วมเจริญ (2557: 23 -26) ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่าการออกแบบองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรที่เป็นระบบสอดคล้องกัน จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมระดับมากขึ้นไป ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างสมรรถนะครู เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดระบบการศึกษาของไทยให้มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มคลังแผนการเรียน และสื่อการสอนออนไลน์สำหรับครู โดย ประเทศไทย โรงเรียนร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อผลักดันครูตัวอย่างให้ผลิตเนื้อหาออนไลน์และครูเลือกใช้สื่อการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่า Walker, (2008) ได้กล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทั้งด้านพื้นฐานการศึกษาและประสบการณ์การทำงานจะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองต่อความต้องการของครูและนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมได้ผ่านการประเมินและปรับปรุงกระบวนการดำเนินการของหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญ สอดคล้องกับที่ Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009) ที่กล่าวไว้ว่าการประเมินและปรับปรุงกระบวนการดำเนินการของหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งช่วยเสริมสร้างสมรรถนะครูและนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้หลักสูตรฝึกอบรม “การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา” มีการติดตามและประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยกระบวนการโค้ชในสถานศึกษา จึงส่งผลให้หลักสูตรสามารถพัฒนาสมรรถนะครูได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับการศึกษาของ Sousa, D. A., & Tomlinson, C.A. (2018) ที่พบว่าแนวทางการติดตามและประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยการประเมินแบบรายบุคคลช่วยให้ครูสามารถตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สามารถพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ตอบสนองต่อสมรรถนะของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนได้ เช่นเดียวกับที่ Guskey, (2002) กล่าวว่า การเสริมสร้างสมรรถนะครูที่มีทักษะในการติดตามและประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลจะมีสมรรถนะในการออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาทางการศึกษา โดยลักษณะสำคัญเหล่านี้ปรากฏอยู่ในกระบวนการพัฒนานวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างสมรรถนะครู ในหลักสูตรฝึกอบรม “การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา” อย่างชัดเจน

3. ผลการประเมินความเหมาะสมแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูในพื้นที่เมืองแห่งการเรียนรู้ฉะเชิงเทราสู่การยกระดับคุณภาพโรงเรียนด้านวิชาชีพและวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านและแต่ละรายการประเมิน พบว่า ทุกรายการมีความเหมาะสมระดับมากที่สุดเช่นกันนั้น เนื่องจากแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของ Krug, (2014) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ที่ว่า แพลตฟอร์มการพัฒนาครู เป็นองค์ประกอบของระบบที่ให้บริการและสนับสนุนการทำงานหรือการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล องค์ประกอบหลักของแพลตฟอร์มออนไลน์มีหลายด้านที่สำคัญเพื่อให้การใช้งานมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างครบถ้วน โดยในการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา ดำเนินการในลักษณะระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากรครูจังหวัดฉะเชิงเทราที่รองรับการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู สามารถเข้าถึงได้ที่เว็บไซต์ <https://pattanakru.com> ทั้งนี้เห็นได้ชัดว่าทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สามารถสนับสนุนให้การใช้งานแพลตฟอร์มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งองค์ประกอบของหน้าจอหลักเว็บไซต์ pattanakru.com, ทุกองค์ประกอบมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบได้ออกแบบมาอย่างเหมาะสมกับบริบทการใช้งาน และความปลอดภัยทางออนไลน์ สอดคล้องกับที่ Stallings, (2016); Schneier, (1996); และ Mirkovic & Reiher, (2004) ได้กล่าวถึง การรักษาความปลอดภัย (Security) เป็นลักษณะของการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลสำคัญจากการเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต รวมถึงการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลและฟังก์ชันต่าง ๆ ของผู้ใช้ตามบทบาทและความจำเป็น โดย Stallings, (2016) ได้กล่าวถึงการตรวจสอบสิทธิ์ (Authentication) เป็นการตรวจสอบสิทธิ์เป็นกระบวนการที่ใช้ยืนยันตัวตนของผู้ใช้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ที่พยายามเข้าถึงระบบเป็นผู้ที่มีสิทธิ์ในการเข้าถึงจริง ๆ มักใช้วิธีการตรวจสอบสิทธิ์ด้วยรหัสผ่าน (password), การยืนยันตัวตนแบบสองขั้นตอน (two-factor authentication), หรือการใช้ไบโอเมตริกซ์ (biometrics) เช่น ลายนิ้วมือหรือการสแกนใบหน้า นอกจากนั้นแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่พัฒนาขึ้นจะระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากรครูจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีความปลอดภัยแล้ว ยังมี ระบบจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก และมีระบบสื่อสาร ที่สามารถเข้าถึงและสื่อสารกันได้อย่างเกิดประสิทธิผลระหว่างผู้เรียนและผู้สอน สอดคล้องกับที่ Bifet et al., (2011); Zhou et al., (2010); Chen et al., (2012); Few, (2006); และ Stallings, (2016) ได้กล่าวว่า ระบบการตรวจสอบและการวิเคราะห์ (Monitoring and Analytics) เป็นการติดตามการใช้งาน ช่วยในการติดตามพฤติกรรมและกิจกรรมของผู้ใช้ได้อย่างเกิดประสิทธิผล จากการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา มีระบบการวิเคราะห์ดังกล่าว ดังที่ Bifet et al., (2011) กล่าวว่า การตรวจสอบและวิเคราะห์ โดยระบบรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การเข้าชมเว็บไซต์ (web traffic), การคลิก (clicks), การใช้งานฟังก์ชันต่าง ๆ, และข้อมูลการทำธุรกรรม ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ใช้และประสิทธิภาพของแพลตฟอร์ม และ Chen et al., (2012) ยังได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลช่วยให้ผู้ดูแลระบบสามารถนำข้อมูลมารวบรวมมาใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงระบบ การวิเคราะห์สามารถทำได้ทั้งในรูปแบบของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analytics), การวิเคราะห์เชิงทำนาย (predictive analytics), และการวิเคราะห์เชิงสั่งการ (prescriptive analytics) โดยในแพลตฟอร์มพัฒนาครู ยังมีการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้ที่ได้รับการบันทึกอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการแพลตฟอร์ม เพราะเป็นการวิเคราะห์เชิงพฤติกรรมของผู้ใช้ช่วยให้ผู้ดูแลระบบเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้ ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงระบบให้สามารถตอบสนองผู้ใช้ได้อย่างเกิดคุณค่าต่อไป ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงประเด็นการออกแบบเมนูลิงก์เชื่อมโยงมีความสะดวกต่อการใช้งาน พบว่ามีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากมีการออกแบบและการบริหารจัดการที่เชื่อมโยงกันหลาย

เครือข่าย ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการออกแบบและการบริหารจัดการ ดังที่ O'Brien & Marakas, (2011) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ในลักษณะของฟังก์ชันการสื่อสาร (Communication Functions) ควรมีการสนับสนุนการทำงานร่วมกัน (Collaboration Tools) ซึ่งเป็นการสนับสนุนการทำงานร่วมกันช่วยให้ผู้ใช้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการแชร์เอกสาร การแก้ไขเอกสารร่วมกัน หรือการทำงานร่วมกันในโปรเจกต์ ระบบควรรองรับการทำงานแบบเรียลไทม์และมีการจัดการเวอร์ชันของเอกสาร และนอกจากนี้เมื่อพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับสามารถนำไปใช้งานเพื่อการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูแพลตฟอร์มการพัฒนาครูได้จริง ผลการประเมินพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เป็นแพลตฟอร์มที่ได้รับการพัฒนาขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้งาน ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญในการออกแบบ โดย National Education Association, (2020); และ Harvard Graduate School of Education, (2021) ได้กล่าวว่า การระบุความต้องการและปัญหาเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการวางแผนและออกแบบแพลตฟอร์มการพัฒนาครู ซึ่งช่วยให้การออกแบบแพลตฟอร์มตรงกับความต้องการที่แท้จริง และสามารถแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นมีความสะดวกต่อการใช้งาน จึงสามารถใช้ให้เกิดผลได้ตามบริบทการปฏิบัติจริง โดย Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010) ได้กล่าวว่า ความสะดวกในการใช้งานสามารถส่งเสริมผลสำเร็จของการใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับที่ Bates, A. W. (2019) จากในหนังสือ "Teaching in a Digital Age" ได้กล่าวถึงความสำคัญของการออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่ใช้งานง่ายและเหมาะสมกับบริบทการสอนจริง ดังนั้นเห็นได้ว่า แนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับบริบทเมืองแห่งการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผลการตรวจสอบความเหมาะสมของระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากรครูจังหวัดฉะเชิงเทราที่รองรับการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครูระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับหลักวิชาการ และสามารถประยุกต์มาสู่แนวทางการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยพบว่าแนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การวางแผนและออกแบบแพลตฟอร์ม 2) การสร้างเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ 3) การฝึกอบรมและการสนับสนุน 4) การประเมินผลและปรับปรุง ผ่านระบบการบริหารจัดการแพลตฟอร์ม 3 ระบบ ได้แก่ (1) ระบบสารสนเทศ (2) ระบบการเรียนการสอน ติดตามและประเมินผล และ (3) ระบบสื่อสาร เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะครูด้านวิชาการและวิชาชีพ ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาครูประจำการอย่างต่อเนื่องและยกระดับความคาดหวังต่อผลลัพธ์สมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น จะเกิดการใช้งานได้ดียิ่งขึ้นต้องอาศัยกลไกสำคัญ คือ การสร้างภาคีเครือข่ายร่วมสนับสนุนส่งเสริมด้วยการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาครูด้านวิชาชีพและวิชาการร่วมกันเพื่อสะท้อนความต้องการที่แท้จริงในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อป้อนเข้าระบบแพลตฟอร์มการพัฒนาครูได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อ Up-Skill/ Re-Skill ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ครอบคลุมการพัฒนาครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเปรียบเทียบสมรรถนะครูก่อนและหลังการได้รับการพัฒนาด้วยแพลตฟอร์มการพัฒนาครูที่พัฒนาขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับหลักสูตรและระบบคลังหน่วยกิตสะสมของสถาบันอุดมศึกษา

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้ได้แนวทางการบริหารจัดการแพลตฟอร์มการพัฒนาครู มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1. การวางแผนและออกแบบแพลตฟอร์ม 2. การสร้างเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ 3. การฝึกอบรมและการสนับสนุน 4. การประเมินผลและปรับปรุง ผ่านระบบการบริหารจัดการแพลตฟอร์ม 3 ระบบ ได้แก่ (1) ระบบสารสนเทศ (2) ระบบการเรียนการสอน ติดตามและประเมินผล และ (3) ระบบสื่อสาร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2552). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). การพัฒนาคลังข้อสอบเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0. กรุงเทพฯ : พรินทวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). รายงานการพัฒนาระบบการเรียนรู้สำหรับครูในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2557). นวัตกรรมการจัดการศึกษาสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2566). ต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.eeco.or.th/th>
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=develop_issue
- Bates, A. W. (2019). **Teaching in a Digital Age**. Tony Bates Associates Ltd.
- Bifet, A., Frank, E., & Holmes, G. (2011). **Sentiment Analysis: A Combined Approach**. In Proceedings of the 21st International Joint Conference on Artificial Intelligence (IJCAI-09), 2009.
- Brown, A., & Green, T. (2019). **Comprehensive Data Collection in Evaluation and Improvement Strategies**. London, UK: Routledge.
- Campbell, J., & Lee, Y. (2021). **Effective Support and Training Strategies for Teacher Development Platforms**. New York, NY: Springer.
- Chen, L., Hsu, C., & Shih, H. (2012). **Big Data Analytics and Business Intelligence: How to Deliver Business Value and Improve Business Performance**. Wiley.
- Davis, H., & Lee, P. (2021). **Multimodal Learning Approaches for Educator Training**. London, UK: Routledge.

- Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010). Teacher Technology Integration: Professional Development and Support. **Educational Technology Research and Development**, 58(3), pp. 255-267.
- Few, S. (2006). **Information Dashboard Design: The Effective Visual Communication of Data**. O'Reilly Media.
- Gonzalez, R., & Smith, E. (2020). **Integrating Technology in Classroom Management: Best Practices for Teachers**. London, UK: Sage Publications.
- Gonzalez, R., & Smith, E. (2020). **Technological Advancements in Teacher Support Systems**. London, UK: Sage Publications.
- Guskey, T. R. (2002). Professional Development and Teacher Change. **Teachers and Teaching: Theory and Practice**, 8(3), pp.381-391.
- Harvard Graduate School of Education. (2021). **Designing Effective Digital Learning Platforms: Key Considerations**. Harvard University Press.
- Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What is technological pedagogical content knowledge (TPACK)? **Contemporary Issues in Technology and Teacher Education**, 9(1), pp.60-70.
- Krug, S. (2014). **Don't Make Me Think: A Common Sense Approach to Web Usability**. New Riders.
- Learning Policy Institute. (2017). **Professional Development for Educators: Content Creation and Implementation**. Palo Alto, CA: Learning Policy Institute.
- Mirkovic, J., & Reiher, P. (2004). **Internet Denial of Service: Attack and Defense Mechanisms**. NJ: Prentice Hall.
- National Education Association. (2020). **Supporting Teachers in the Digital Age: A Guide for Education Leaders**. Washington, D.C.: National Education Association.
- O'Brien, J. A., & Marakas, G. M. (2011). **Management Information Systems**. NY: McGraw-Hill.
- Parker, D., & Harris, M. (2020). **Technical Support and Training for Evolving Teacher Platforms**. New York, NY: McGraw-Hill.
- Schneier, B. (1996). **Secrets and Lies: Digital Security in a Networked World**. Wiley.
- Smith, R., & Jones, L. (2018). **Research-Based Methods for Creating Teacher Development Content**. Boston, MA: Pearson.
- Sousa, D. A., & Tomlinson, C. A. (2018). **Differentiation and the Brain: How Neuroscience Supports the Learner-Friendly Classroom**. Solution Tree Press.
- Stallings, W. (2016). **Computer Security: Principles and Practice**. Pearson.
- Tomlinson, C. A. (2001). **How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms** (2nd ed.). ASCD.
- Tomlinson, C. A. (2014). **The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners**. Alexandria, VA: ASCD.

- Walker, G. E. (2008). **The formation of scholars: Rethinking doctoral education for the twenty-first century.** SF : Jossey-Bass.
- Wilson, M., & Stevens, J. (2020). **Adapting Training Programs for Diverse Teacher Needs.** New York, NY: Wiley.
- Zhou, M., Li, X., & Li, X. (2010). **A Novel Approach for Privacy Protection in Cloud Computing.** Proceedings of the International Conference on Cloud Computing Technology and Science.

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นที่เลียงของนักศึกษาครูสังคมศึกษา
ด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษา

Development of Mentorship characteristics of Teacher students
in social studies through Contemplative education approaches.

วิทยา เต่าสา^{1*} และ สุธธิสา สมณา²

Wittaya Taosa^{1*} and Sutthisa Sommana²

^{1,2}สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

^{1,2}Social studies Major, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University

*Corresponding email: wittaya.tao@rru.ac.th

Received: September.2.,2024.; Revised: November.11.,2024.; Accepted: November.18.,2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินคุณลักษณะความเป็นที่เลียงของนักศึกษาครูสังคมศึกษาด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 28 คน โดยเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมด้วยจิตปัญญาศึกษา และแบบประเมินความเป็นที่เลียง

ผลการศึกษาพบว่าการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นที่เลียงด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษาโดยการฝึกปฏิบัติกิจกรรมโฮมรูมที่บูรณาการกับกระบวนการจิตปัญญาศึกษาในสถานศึกษาจริงตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 4 การแสดงออกคุณลักษณะความเป็นที่เลียงของนักศึกษาครูสังคมศึกษาที่แสดงออกมาทั้ง 5 ด้านคือ ด้านความรับผิดชอบ การแก้ไขปัญหา การสื่อสารและการให้คำปรึกษา การทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านการวางแผนและการจัดกิจกรรม หลังจากผ่านการฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาแต่ละชั้นปีแล้ว มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อเริ่มต้นในชั้นปีที่ 1 ระดับความเป็นที่เลียงแสดงออกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.49) เมื่อผ่านการฝึกในชั้นปีที่ 2 และ 3 ระดับความเป็นที่เลียงแสดงออกในระดับที่มาก ($\bar{X}$ = 4.07 และ $\bar{X}$ = 4.32) และระดับความเป็นที่เลียงเพิ่มขึ้นอยู่ใน ถึงมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55) เมื่อจบการศึกษาในชั้นปีที่ 4

คำสำคัญ : ความเป็นที่เลียง, นักศึกษาครูสังคมศึกษา, จิตปัญญาศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this study was to develop and evaluate the mentoring characteristics of teacher students in social studies through the contemplative education approaches. The sample group was students in the Bachelor of Education program. Department of Social Studies, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, 1st year, academic year 2020, number of 28 people, selected purposively. The research tool was a plan for organizing homeroom activities with contemplative education approaches and mentoring assessment forms.

The study results found that the development of mentoring characteristics through the contemplative education approaches by practicing homeroom activities integrated with the contemplative education approaches in educational institutions from the first year to the fourth year. Expressing the mentoring characteristics of teacher students in social studies in all 5 fields is responsibility. Troubleshooting, communication and consulting, working with others, planning and organizing activities. After completing the training experience each year at educational institutions, it is continuously developed. When starting in the first year, the level of mentorship was expressed at a moderate level ($\bar{X}=3.49$) after training in Years 2 and 3, the level of mentorship was expressed at a high ($\bar{X}=4.07$ and $\bar{X}=4.32$) and the level of mentoring increased to the greatest extent ($\bar{X}=4.55$) when graduating in the 4th year.

Keywords: Mentorship characteristics, social studies students, contemplative education.

บทนำ

การผลิตและพัฒนาครูได้มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรจาก 5 ปี เป็น 4 ปี เริ่มดำเนินการในปี 2562 โดยปรับให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก มีการกำหนดให้นักศึกษาเริ่มต้นฝึกประสบการณ์การสอนในสถานศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 4 โดยใช้สถานศึกษาเป็นพื้นที่สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและวิชาเอก โดยมีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และมหาวิทยาลัย เพื่อสามารถที่จะผลิตครูตรงกับความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงมีความสามารถที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ของประเทศของภูมิภาค และของโลกได้เป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

การปรับปรุงหลักสูตรการผลิตครูจาก 5 ปี เป็น 4 ปี เป็นการปรับให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่สำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสอน การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัยและหลากหลาย การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนุกสนานและให้โอกาสในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียนและผู้ปกครอง รวมถึงการสอนที่สร้างสรรค์และกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวคุณครูต้องส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ รวมถึง

สนับสนุนการทำงานร่วมกันในห้องเรียน นอกจากนี้ ครูยังต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการศึกษามีความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และสนับสนุนการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกัน ครูควรกระตุ้นหรือรื้อฟื้นในการพัฒนาทักษะและความรู้ของตนเองอยู่เสมอ และมีความรับผิดชอบต่อการสอนและการพัฒนานักเรียนในทุกระดับชั้น (ธนภุต อึ้งน้อย และอนุชา กอนพ่อง, 2564)

คุณลักษณะความเป็นที่เลื่องเป็นหนึ่งในทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู ประกอบด้วย การใช้เทคโนโลยีในการสอน การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสนุกสนาน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหา และการสนับสนุนการทำงานร่วมกัน ความเป็นที่เลื่องในตัวครูจะช่วยให้ให้นักเรียนมีความพร้อมในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและการท้าทายในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียน (ลินดา นาโคปาย และคณะ, 2562 และวนิดา ยานรักษา และคณะ, 2564) คุณลักษณะการเป็นที่เลื่องที่ดีของครูสังคัมศึกษาประกอบด้วย ความอดทน ความเข้าใจและการยอมรับ การสื่อสารที่ดี การให้คำปรึกษา และการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการจัดการเวลาและทรัพยากร การสนับสนุนและเสริมสร้างความมั่นใจ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความยืดหยุ่น สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ คุณลักษณะเหล่านี้ช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ (วนิดา ยานรักษา และคณะ, 2564) การพัฒนาคุณลักษณะเหล่านี้สามารถทำได้ผ่านหลายวิธี ทั้งการอบรมด้านการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีในการสอน การให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางวิชาการ รวมถึงการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ทักษะการสอน การจัดการห้องเรียน และวิธีการเป็นที่เลื่องที่ดี โดยส่งเสริมการเข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่เน้นการพัฒนาทักษะเป็นที่เลื่อง (สุรยศ ทรัพย์ประกอบ และคณะ, 2565)

การพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อให้ นักศึกษาครูมีความพร้อมและสามารถทำงานในสถานการณการสอนและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางในการพัฒนาประกอบด้วย นักศึกษาครูควรศึกษาศาสตร์ในสาขาที่ตนเลือกเรียนให้เกิดความเชี่ยวชาญ เพื่อมีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการจัดการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติการสอนจริงในสถานที่จริง ทำให้ได้รับประสบการณ์ทางวิชาชีพและสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การทำโครงการกลุ่มหรือการทำงานในทีม เพื่อเพิ่มทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น นักศึกษาครูควรสนใจการศึกษาเพิ่มเติมในหลาย ๆ ด้าน เพื่อเข้าใจศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสอน สนับสนุนนักศึกษาในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อทำความเข้าใจถึงการพัฒนาด้านทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ การสนับสนุนในการพัฒนาทักษะในการวิจัย ทั้งในการวิจัยเชิงประจักษ์และวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ และการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร ทั้งการพูด, การเขียน และการอ่าน (ธนภุต อึ้งน้อย และอนุชา กอนพ่อง, 2564)

กระบวนการจิตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) เป็นหนึ่งในวิธีการที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นที่เลื่องของนักศึกษาครู โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวจิตปัญญาศึกษาเริ่มต้นด้วยกระบวนการสนทนาเชิงบวกเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน จากนั้นเป็นการเปิดใจเพื่อให้แต่ละฝ่ายสะท้อนปัญหาที่แท้จริงของตนเอง นำมาสู่การฟังอย่างลึกซึ้ง เพื่อเกิดทักษะการวิเคราะห์แยกแยะปัญหาเพื่อทำความเข้าใจในมุมมองที่ต่างกัน ก่อให้เกิดการใช้สติปัญญาในการพิจารณาปัญหานำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญห และเกิดการสร้างสมาธิซึ่งมาจากการทำกิจกรรมส่งผลให้ผู้เรียนเกิดสมาธิจดจ่อในการเรียนรู้ (Wilson, 2021; Reeve et al,

2021; and Bonnardel et al, 2018) กระบวนการนี้ช่วยให้นักศึกษาคูสพัฒนาคูลักษณะการเป็นพี่เลี้ยงที่มีความเข้าใจ และการยอมรับในความแตกต่างของนักเรียน ส่งผลให้ครูเกิดความสามารถในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (วิเชียร ไชยบัง, 2560) การนำกระบวนการจิตปัญญาศึกษาเข้ามาใช้ในการพัฒนาคูลักษณะของความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาคูสสังคมศึกษาจึงเป็นวิธีการที่มีศักยภาพและมีประโยชน์อย่างยิ่ง การนำเอากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษามาใช้ในการพัฒนานักศึกษาคู นอกจากจะช่วยให้นักศึกษาคูเกิดทักษะที่จำเป็นในการเป็นพี่เลี้ยงที่ดี แต่ยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ครูในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปราณี อ่อนศรี, 2557; วิเชียร ไชยบัง, 2560 และวิจารณ์ พานิช, 2556)

สำหรับสมรรถนะของนักศึกษาคูสสังคมศึกษาที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อรองรับการเป็นครูในอนาคต โดยต้องเริ่มจากการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม และการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมในสังคมเพื่อไปสู่เป้าหมายของวิชาสังคมศึกษาคือการเป็นพลเมืองดีของสังคม (พูลศักดิ์ หอมสมบัติ และคณะ, 2565) นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดความสามารถของผู้เรียนไว้ 5 ด้านประกอบด้วย การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ร่วมกับการพัฒนาด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งในศาสตร์ของสังคมศึกษา และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบข้ามศาสตร์ทั้ง 8 กลุ่มสาระ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

จากประเด็นดังกล่าว ส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาคูลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาคูสสังคมศึกษาโดยการนำเอาแนวคิดจิตปัญญาศึกษามาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนพร้อมกับฝึกปฏิบัติการใช้กระบวนการจิตปัญญาศึกษาด้วยกิจกรรมโฮมรูม เพื่อปลูกฝังให้เกิดการเรียนรู้ความเป็นตัวของตัวเอง การรู้เท่าทันผู้อื่น การคิดไตร่ตรองเพื่อให้เกิดการใคร่ครวญในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เกิดการคิดวิเคราะห์แยกแยะในประเด็นที่เกิดขึ้นในสังคม เกิดความเข้าใจในสถานะของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในแต่ละสถานการณ์ เหมือนว่าตนเองได้เข้าไปอยู่หรือเป็นตัวแสดงในสถานการณ์นั้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุข มีแรงจูงใจ รวมไปถึงการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียน การกำหนดเป้าหมายของการเรียน และทำการประเมินคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาคูสสังคมศึกษาที่เกิดจากการพัฒนาด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาคูลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาคูสสังคมศึกษาด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษา
2. เพื่อประเมินคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาคูสสังคมศึกษาด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการเพื่อพัฒนาคูลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาคูสสังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการจิตปัญญาศึกษาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาความเป็นพี่เลี้ยงโดยใช้การฝึกปฏิบัติกิจกรรมเป็นหลัก โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ประชากรในการวิจัยคือ นักศึกษาครูจากหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุงปี 2562 (หลักสูตร 4 ปี) คณะครุศาสตร์ ที่เข้าศึกษาชั้นปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 8 หลักสูตร รวมนักศึกษาทั้งสิ้น 190 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาครูหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุงปี 2562 (หลักสูตร 4 ปี) สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 28 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. นำกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูมด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษาซึ่งนักศึกษาครูที่เป็นรุ่นพี่ชั้นปีที่ 4, 3 และ 2 เป็นผู้จัดกิจกรรมให้ โดยมีอาจารย์ประจำสาขาวิชาเป็นผู้ควบคุมการทำกิจกรรม ตั้งแต่ขั้นวางแผน เลือกประเด็นที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ออกแบบแผนกิจกรรมตามกระบวนการจิตปัญญาศึกษา ปรับแก้แผนการดำเนินการ จัดกิจกรรม และการสรุปผลการดำเนินกิจกรรมในส่วนของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และผู้ดำเนินกิจกรรม โดยตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรม 3 ครั้ง

3. นำกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการในโรงเรียนที่ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ โดยการพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมจิตปัญญาศึกษา ที่โรงเรียนบ้านปะทาย ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 1 ครั้ง เพื่อฝึกกระบวนการคิด และการนำเอาจิตปัญญาศึกษาไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน รวมไปถึงการออกแบบกิจกรรมจิตปัญญาศึกษาสำหรับการโฮมรูม การสอดแทรกกิจกรรมจิตปัญญาศึกษาในการจัดการเรียนรู้ และการบูรณาการกิจกรรมจิตปัญญาศึกษากับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละสาระวิชา

4. สร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นที่เล็งของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินจากโครงการวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตครู คุณภาพฐานสมรรถนะตามแนวทาง การบูรณาการแนวคิดจิตกับปัญญาศึกษา ความเป็นที่เล็งและงานวิจัยเป็นฐาน ซึ่งคณะครุศาสตร์ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการวิจัยร่วมกับที่ประชุมคณบดีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ โดยมีประเมินคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.79 และค่าความสอดคล้องของแบบประเมินเท่ากับ 0.88 ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการประเมินได้

5. ก่อนที่กลุ่มตัวอย่างจะออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาในรายวิชาเฉพาะ ซึ่งได้กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ออกไปปฏิบัติการในสถานศึกษาทุกปีจนจบชั้นปีที่ 4 ทำการประเมินคุณลักษณะความเป็นที่เล็งของกลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะออกไปฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษา มอบหมายให้กลุ่มตัวอย่างได้ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อปรับพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษา ประกอบด้วย การสนทนาเชิงบวก การเปิดใจเพื่อสะท้อนความต้องการหรือปัญหาของนักเรียน การฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน และการเกิดสมาธิจดจ่อกับสิ่งที่กำลังปฏิบัติอยู่ โดยมอบหมายให้ชั้นปีที่ 1 ออกแบบและจัดกิจกรรมโฮมรูม 1 ครั้ง พร้อมทั้งถ่ายคลิปเผยแพร่ ชั้นปีที่ 2 ออกแบบและจัดกิจกรรมโฮมรูม 1 ครั้ง พร้อมทั้งถ่ายคลิปเผยแพร่ ชั้นปีที่ 3 ออกแบบและจัดกิจกรรมโฮมรูม 2 ครั้ง พร้อมทั้งถ่ายคลิปเผยแพร่ และชั้นปีที่ 4 ออกแบบและจัดกิจกรรมโฮมรูม 2 ครั้ง พร้อมทั้งถ่ายคลิปเผยแพร่ โดยแผนการทำกิจกรรมโฮมรูมนั้นจะต้องมีการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดย 1 ใน 3 คือครูที่เล็งที่ดูแล

นักศึกษาครูที่ฝึกประสบการณ์ และอีก 2 ท่านเป็นอาจารย์ในสาขาวิชาสังคมศึกษา คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมในทุกชั้นปีจะมีคุณภาพอยู่ในระดับที่สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งอาจมีการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. อาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยงร่วมกันประเมินโดยใช้เครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์ในโรงเรียน หลังจากที่มีการลงมือปฏิบัติการจัดโฮมรูมโดยใช้กิจกรรมจิตปัญญาศึกษา ในช่วงที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาเสร็จสิ้นในแต่ละชั้นปี เพื่อประเมินคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ที่เกิดจากการนำเอากระบวนการจิตปัญญาศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน

7. วิเคราะห์ค่าคะแนนการประเมินจากครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 โดยนำเอาค่าคะแนนทั้ง 4 ครั้ง มาทำการคำนวณหาระดับการแสดงออกพฤติกรรมความเป็นพี่เลี้ยงของกลุ่มตัวอย่าง 5 ด้าน คือ ประกอบด้วย ด้านความรับผิดชอบ การแก้ไขปัญหา การสื่อสารและการให้คำปรึกษา การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการวางแผนและการจัดกิจกรรม โดยแบ่งช่วงค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ ดีมากเท่ากับ 5 คะแนน ดี เท่ากับ 4 คะแนน ปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน น้อย เท่ากับ 2 คะแนน และน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน ทำการหาค่าเฉลี่ยที่ได้จากครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศพร้อมทั้งหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นำผลรวมของค่าคะแนนแต่ละด้านมาหารด้วยจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 28 คน แล้วทำการแปลค่าการแสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างดังนี้ ช่วง 4.51-5.00 คะแนนแสดงในระดับมากที่สุด ช่วง 3.51-4.50 คะแนนแสดงในระดับมาก ช่วง 2.51-3.50 คะแนนแสดงในระดับปานกลาง ช่วง 1.51-2.50 คะแนนแสดงในระดับน้อย และช่วง 0-1.50 คะแนนแสดงในระดับน้อยที่สุด และหาภาพรวมของการแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นปีด้วย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษา พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูสังคมศึกษา มีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละชั้นปี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. พฤติกรรมการแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในภาพรวมค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.49 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนและการจัดกิจกรรมมีคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05 S.D.=0.64) ซึ่งมีคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X}$ = 3.95 S.D.=0.61) ด้านการสื่อสารและให้คำปรึกษา ($\bar{X}$ = 3.69 S.D.=0.58) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 2.95 S.D.=0.60) และด้านการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}$ = 2.83 S.D.=0.74) เป็นด้านที่มีค่าคะแนนต่ำที่สุด

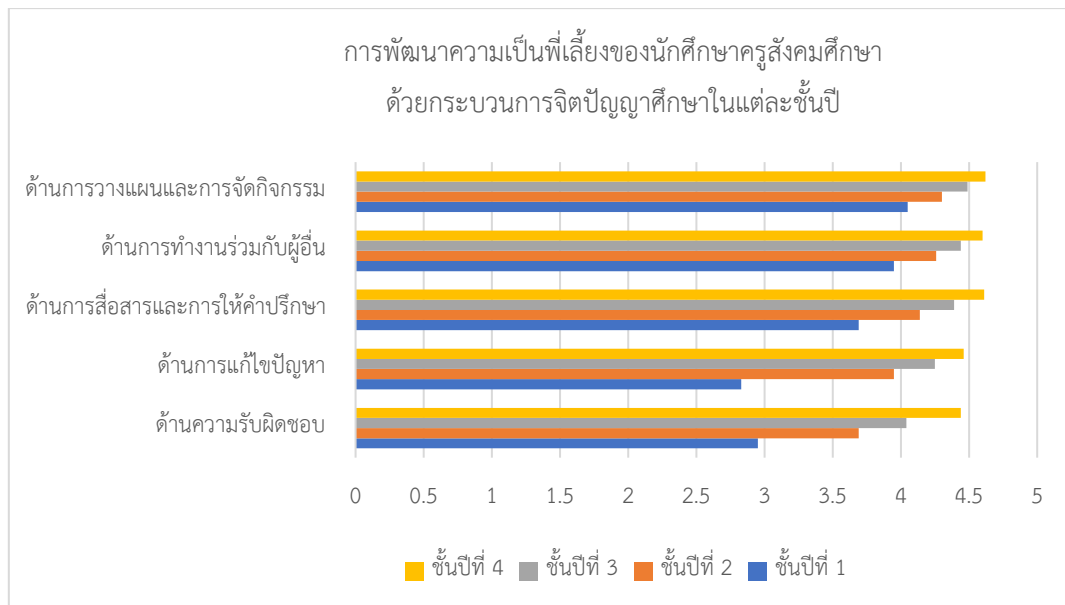
2. พฤติกรรมการแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในภาพรวมค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนและการจัดกิจกรรมมีคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.30 S.D.=0.49) ซึ่งมีคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X}$ = 4.26 S.D.=0.50) ด้านการสื่อสารและให้คำปรึกษา ($\bar{X}$ = 4.14 S.D.=0.46) ด้านการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}$ = 3.95 S.D.=0.69) และด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 3.69 S.D.=0.38) เป็นด้านที่มีค่าคะแนนต่ำที่สุด

3. พฤติกรรมการแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในภาพรวมค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.32 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนและการจัดกิจกรรม มีคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49 S.D.=0.31) ซึ่งมีคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X}$ = 4.44 S.D.=0.32) ด้านการสื่อสารและให้คำปรึกษา ($\bar{X}$ = 4.39 S.D.=0.39) ด้านการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}$ = 4.25 S.D.=0.57) และด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.04 S.D.=0.55) เป็นด้านที่มีค่าคะแนนต่ำที่สุด

4. พฤติกรรมการแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในภาพรวมค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.55 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนและการจัดกิจกรรม มีคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.62 S.D.=0.23) ซึ่งมีคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารและให้คำปรึกษา ($\bar{X}$ = 4.61 S.D.=0.28) ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X}$ = 4.60 S.D.=0.24) ด้านการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}$ = 4.46 S.D.=0.44) และด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.44 S.D.=0.31) เป็นด้านที่มีค่าคะแนนต่ำที่สุด ดังตารางที่ 1 และรูปที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูสังคมศึกษาด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษาในแต่ละชั้นปี

คุณลักษณะ ความเป็นพี่เลี้ยง	ชั้นปีที่ 1			ชั้นปีที่ 2			ชั้นปีที่ 3			ชั้นปีที่ 4		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
ด้านความรับผิดชอบ	2.95	0.60	ปานกลาง	3.69	0.38	มาก	4.04	0.55	มาก	4.44	0.31	มาก
ด้านการแก้ไขปัญหา	2.83	0.74	ปานกลาง	3.95	0.69	มาก	4.25	0.57	มาก	4.46	0.44	มาก
ด้านการสื่อสารและ การให้คำปรึกษา	3.69	0.58	มาก	4.14	0.46	มาก	4.39	0.39	มาก	4.61	0.28	มากที่สุด
ด้านการทำงานร่วมกับ ผู้อื่น	3.95	0.61	มาก	4.26	0.50	มาก	4.44	0.32	มาก	4.60	0.24	มากที่สุด
ด้านการวางแผนและ การจัดกิจกรรม	4.05	0.64	มาก	4.30	0.49	มาก	4.49	0.31	มาก	4.62	0.23	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.49	0.63	ปานกลาง	4.07	0.50	มาก	4.32	0.43	มาก	4.55	0.30	มากที่สุด

ภาพ 1 เปรียบเทียบพัฒนาการของคุณลักษณะความเป็นที่เลี้ยงแต่ละด้านของนักศึกษาครูสังคมศึกษาชั้นปีที่ 1-4

จะเห็นได้ว่าการนำเอากระบวนการจิตปัญญาศึกษาไปใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมโฮมรูมในชั้นเรียนของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นที่เลี้ยงโดยมีพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกด้านเพิ่มขึ้นตามชั้นปีที่ทำการศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากการได้ฝึกปฏิบัติจริงในสถานศึกษาและในการฝึกปฏิบัติในมหาวิทยาลัยจากการที่นำไปใช้จัดกิจกรรมรับน้องใหม่ของสาขาวิชาสังคมศึกษาทุกปี

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของความเป็นที่เลี้ยงของนักศึกษาครูสังคมศึกษา มุ่งเน้นไปที่การฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการได้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการในโรงเรียนเชิงนวัตกรรมที่มีการทำเอากระบวนการจิตปัญญาศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมโฮมรูม จากนั้นมีการนำมาฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทั้งในสถานศึกษาที่เป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในห้องเรียนที่มหาวิทยาลัย โดยผ่านกิจกรรมการรับน้องใหม่ ที่มีการจัดให้กับนักศึกษาใหม่ชั้นปีที่ 1 ได้เรียนรู้แนวทางการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการจิตศึกษา ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งนำไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในการลงฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาในรายวิชาเรียน ซึ่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผลของการฝึกในลักษณะนี้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียนด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษาของ วิเชียรไชยบัง (2560) ที่พบว่า การที่จะให้เกิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ความเป็นที่เลี้ยง ความมุ่งมั่นในสิ่งที่ปฏิบัติ จะต้องมีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของ ลินดา นาคโปย และคณะ (2562) ที่พบว่าหลังจากมีการทดลองปฏิบัติการโฮมรูมด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษาในครั้งแรกเสร็จสิ้นแล้ว เมื่อฝึกปฏิบัติในครั้งที่ 2 จะมีคุณลักษณะความเป็นที่เลี้ยงแสดงออกมามากกว่าการฝึกปฏิบัติในครั้งแรก

ผลของการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูสังคมศึกษาทั้ง 5 ด้านเกิดจากการฝึกปฏิบัติการจริง โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติการในชั้นเรียนของสถานศึกษา และการฝึกปฏิบัติโดยมีรุ่นน้องชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ได้รับการฝึกการถ่ายทอดองค์ความรู้ รวมไปถึงการได้ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมด้วยกระบวนการจิตศึกษาด้วยตนเอง ส่งผลให้คุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูสังคมศึกษามีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ที่เป็นน้องใหม่ในมหาวิทยาลัย จึงต้องเริ่มโดยการได้รับการรับความรู้จากการใช้จิตปัญญาศึกษาในกิจกรรมโฮมรูม ที่รุ่นพี่ได้จัดให้อย่างต่อเนื่องในช่วงการรับน้อง เมื่อผ่านการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดพัฒนาการเป็นไปในทิศทางที่มีการแสดงออกคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งถึงชั้นปีที่ 4 ที่มีการแสดงออกในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วิเชียร ไชยบัง (2560) การศึกษาของ Reeve et al (2021) และการศึกษาของ Bonnardel et al (2018) ที่พบว่าในการใช้จิตปัญญาศึกษาในการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมโฮมรูม นอกจากจะช่วยให้เกิดกระบวนการคิดอย่างไตร่ตรองของผู้เรียนแล้ว ผู้ที่จัดการเรียนรู้ก็จะเกิดคุณลักษณะการคิดอย่างไตร่ตรองตามไปด้วย ซึ่งเป็นลักษณะของการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดขึ้นจากการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูสังคมศึกษา โดยใช้กระบวนการจิตปัญญาศึกษา หากมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คุณลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นตามประสบการณ์หรือการฝึกฝน พร้อมทั้งมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีพัฒนาการที่สูงขึ้นตามชั้นปีที่เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ ลินดา นาคโปย และคณะ (2562) ที่พบว่าการพัฒนานักศึกษาครูด้วยการบูรณาการแนวคิดจิตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยงและการวิจัยเป็นฐาน เมื่อนักศึกษาครูได้ฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดคุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยง การเป็นนักวิจัย รวมถึงคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 อย่างอัตโนมัติ

นอกจากนี้ยังแตกต่างจากการศึกษาของ สุรยศ ทรัพย์ประกอบ และคณะ (2565) ที่มุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาครูให้สามารถปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้ครูพี่เลี้ยงทางวิชาการ ช่วยให้การปฏิบัติการของนักศึกษาครูในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ โดยการศึกษาครั้งนี้ เป็นการฝึกเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาครูสังคมศึกษา โดยการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ในบทบาทหน้าที่ของของครู ซึ่งเมื่อมีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจะส่งผลให้คุณลักษณะความเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูสังคมศึกษาเกิดขึ้นด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความลึกซึ้ง และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ต่อไปในอนาคตที่จะต้องออกไปเป็นครูประจำการ

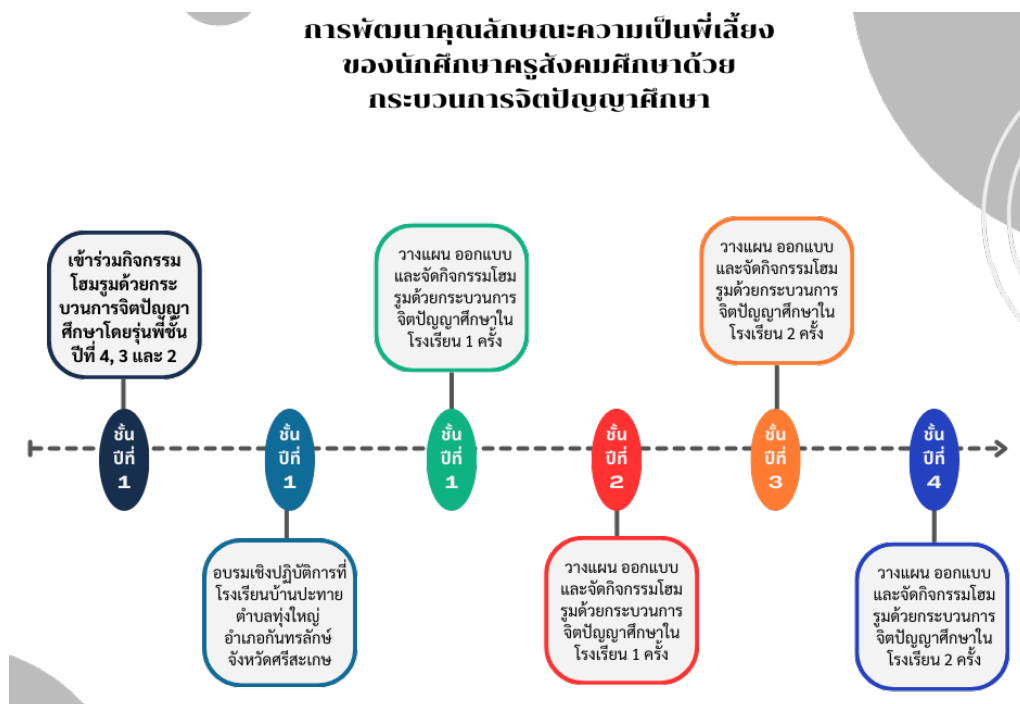
ข้อเสนอแนะ

การนำเอาผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอด จะต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการพัฒนา ซึ่งการใช้กระบวนการจิตปัญญาศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาครูนั้นจะต้องผ่านการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการซึมซับ และมีความรู้สึกในการมีส่วนร่วมของการในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งในบางครั้งการฝึกอาจไม่จำเป็นต้องใช้กิจกรรมโฮมรูม อาจจะไปบูรณาการกับกิจกรรมด้านอื่น เช่น การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งในการฝึกลักษณะนี้อาจใช้ไม่ได้กับกลุ่มตัวอย่างบางคน อาจจะต้องหาวิธีการใหม่ในการฝึกฝนเพื่อให้เกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรต้องการ

การศึกษาในครั้งต่อไป ควรมีการทดลองนำกิจกรรมจิตปัญญาศึกษาไปพัฒนาคุณลักษณะด้านอื่นของนักศึกษาที่สอดคล้องกับสมรรถนะของครู ซึ่งมีการปรับปรุงตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่มีการประกาศใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะช่วยในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูให้เกิดขึ้นและติดตัวนักศึกษาคูไปจนกระทั่งจบการศึกษา แล้วไปประกอบอาชีพด้านบุคลากรทางการศึกษาต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้พบองค์ความรู้ใหม่ในการนำเอากระบวนการจิตปัญญาศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาครู ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะในการผลิตครู รวมถึงสอดคล้องทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นคุณลักษณะของบัณฑิตที่จะต้องพัฒนา โดยวิธีการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นที่เลี้ยงจากการใช้กระบวนการจิตปัญญาศึกษามานำมาบูรณาการที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ เริ่มต้นโดยให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งยังไม่เคยได้ฝึกปฏิบัติหรือเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการจิตปัญญาศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการรับน้องของสาขาวิชาสังคมศึกษา ซึ่งรุ่นพี่จะนำเอากิจกรรมบูรณาการกับกระบวนการจิตปัญญาศึกษาจัดให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งจะมีรุ่นพี่ตั้งชั้นปีที่ 4, 3 และ 2 เป็นผู้จัดกิจกรรมให้ จากนั้นทำการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีการใช้กระบวนการจิตปัญญาศึกษาในการจัดการเรียนรู้จนกลายเป็นวิถีของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการนำมาบูรณาการในการจัดการในชั้นเรียนมากขึ้น จากนั้นให้นักศึกษาได้ออกแบบกิจกรรมโฮมรูมของตนเอง แล้วฝึกปฏิบัติการในสถานศึกษา โดยในชั้นปีที่ 1 และ 2 ต้องฝึกอย่างน้อย 1 ครั้งในการออกปฏิบัติการที่โรงเรียน และชั้นปีที่ 3 และ 4 ต้องฝึกปฏิบัติอย่างน้อยคนละ 2 ครั้ง พร้อมกับให้ชั้นปีที่ 4, 3 และ 2 ต้องจัดกิจกรรมโฮมรูมด้วยกระบวนการจิตศึกษาให้กับน้องปี 1 ด้วย ทำให้คุณลักษณะความเป็นที่เลี้ยงมีพัฒนาการขึ้นอย่างต่อเนื่องดังผลการวิจัยที่ปรากฏ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นที่เลี้ยงด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษาของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาศรีศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี)**

พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ

ธนกฤต อึ้งน้อย และอนุชา กอนพอง. (2564). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 23(2), 169-180.

ปราณี อ่อนศรี. (2557). จิตตปัญญาศึกษา: การศึกษาเพื่อการพัฒนาคนในศตวรรษที่ 21. **วารสารพยาบาลทหารบก**. 15(1), 7-11.

พูลศักดิ์ หอมสมบัติ, สุพจน์ ตปสีโล, บรรยวดี ฝางคำ, สุพิมล ศรีรักษา และวินัยธรพัยคอร์ณ ปัญญาพโล. (2565).

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21. **วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์**.

7(3), 257-272.

ลินดา นาคโปย, วิทยา เต่าสา, สุทธิชา สมณา, พรทิพย์ อันเกษม และธิดารัตน์ อธิปัญจพงษ์. (2562). **โครงการวิจัย**

และพัฒนากระบวนการผลิตครูคุณภาพฐานสมรรถนะตามแนวทาง การบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา

ระบบพี่เลี้ยงและการวิจัยเป็นฐานคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์.

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

วนิดา ยานรักษา, ขวลิต สูงใหญ่ และธีรเชษฐ์ เรืองสุขอนันต์. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เน้นการเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนานาชาติ.

วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 22(2), 167-187.

วิเชียร ไชยบัง. (2560). **โรงเรียนนอกกะลา (ภาคปาฏิหาริย์)**. พิมพ์ครั้งที่ 17. บุรีรัมย์: สำนักพิมพ์ เรือนนอกกะลา.

วิจารณ์ พานิช. (2556). **การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัลมาจล.

สุรยศ ทรัพย์ประกอบ, เจนศึก โพธิศาสตร์ และประธาน ประจวบโชค. (2565). การพัฒนารูปแบบการเป็นพี่เลี้ยง

เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์สำหรับครู. **วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ**.

15(2), 161-175.

Carla Wilson. (2021). A Contemplative Pedagogy: The Practice of Presence When the Present is Overwhelming. **Journal of Transformative Learning**. 8(1), 52-62.

<https://jotl.uco.edu/index.php/jotl/article/view/432>

Julia Reeve, Ruth Jindal, Craig Bartle and Neil Stokes. (2021). Using creative and contemplative pedagogy to promote learning efficacy and wellbeing within first-year, undergraduate students.

Gateway Papers. 2(1), 1-12. DOI: <https://doi.org/10.3943/gp.34>

Valerie Bonnardel, Terry Biddington, Brandon May, Rhiannon Jones and Simon Roffey. (2018).

Toward the implementation of contemplative practices in higher education. **Journal of**

Perspectives in Applied Academic Practice. 6(3), 3-13. <https://doi.org/10.14297/jpaap.v6i3.362>

ความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร
ตำบลบ้านเลือก อำเภोधุมพการ จังหวัดราชบุรี
Health literacy towards dengue fever prevention behavior among
the population of Ban Lueak Subdistrict Photharam District
Ratchaburi Province.

ภณิชา จงสุภางกุล¹ และ ธนากร ก้อนทอง^{2*}

Panitcha Jongsupangkul¹ and Thanakorn Konthong^{2*}

^{1,2}คณะวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี

^{1,2}Faculty of the College of Muay Thai Studies and Thai Traditional Medicine,
Muban Chom Bueng Rajabhat University, Ratchaburi

*Corresponding author E-mail, Thanakorn.mcru@gmail.com

Received: September 17, 2024 ; Revised: November 16, 2024 ; Accepted: November 18, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधุมพการ จังหวัดราชบุรี 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधุมพการ จังหวัดราชบุรี 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधุมพการ จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรที่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลบ้านเลือก อำเภोधุมพการ จังหวัดราชบุรี โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน และผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม กรณีข้อมูลสูญหาย 5 % จึงเก็บข้อมูลครั้งใหม่ทั้งหมด 145 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยเป็นสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรอบรู้ด้านสุขภาพการป้องกันโรคไข้เลือดออก และส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและแบบประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความสัมพันธ์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ด้านความรู้ความเข้าใจด้านสุขภาพ ด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ ด้านการสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพด้านการจัดการเงื่อนไขทางด้านสุขภาพของตนเอง ด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และด้านการตัดสินใจเลือกปฏิบัติที่ถูกต้อง อยู่ในระดับดีมาก ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.29$, S.D. 0.55)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r=0.717$, $P - \text{value} = 0.000$)

คำสำคัญ : โรคไข้เลือดออก, ความรอบรู้ด้านสุขภาพ, พฤติกรรม, การป้องกันโรคไข้เลือดออก

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to study health literacy and dengue fever prevention among the population; Ban Lueak Subdistrict, Photharam District, Ratchaburi Province 2) To study the behavior in preventing dengue fever among the population. Ban Lueak Subdistrict, Photharam District, Ratchaburi Province 3) To study the relationship between health literacy and behavior in preventing dengue fever among the population. Ban Lueak Subdistrict, Photharam District, Ratchaburi Province. The sample group was the population living in the area of Ban Lueak Subdistrict, Photharam District, Ratchaburi Province. Using a ready-made program, set effect size = 0.3, α error prob. = 0.05 and power ($1-\beta$ error prob.) = 0.95, resulting in a sample size of 138 people, and the researcher collected additional data. In the case of data loss of 5%, data were collected this time for a total of 145 people. The sample was drawn using a stratified random sampling method. The research instrument was a questionnaire created by the researcher, including Part 1, a general information questionnaire, Part 2, a health literacy questionnaire for dengue fever prevention, and Part 3, a dengue fever prevention behavior questionnaire. It has the characteristics of multiple choice and estimation. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. Find relationships using inferential statistics, namely Pearson's correlation coefficient.

Results : The findings in this study revealed that health literacy about Dengue hemorrhagic fever prevention and control in term of knowledge and understanding , Access to health information and health services , Communication to increase health expertise , Manage your own health conditions , Media and information literacy and Make correct choices all of which are included in the very good level. Behaviors for preventing dengue fever were at a high level ($\bar{X} = 4.29$, S.D. 0.55) when considering each item, it was found that all items had a high level of behavior in preventing dengue fever. And the results of the relationship analysis found that health literacy is positively related to behavior in preventing dengue fever at a statistical significance of .01 with a high level of relationship ($r = 0.717$, $P - \text{value} = 0.000$)

Keywords : Dengue fever, Health literacy, Behavior, Prevention of dengue fever

บทนำ

โรคไข้เลือดออก (Dengue Hemorrhagic Fever) เป็นโรคติดเชื้อไวรัสเดงกีโดยมีุงลายเป็นพาหะนำโรค ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันพบการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในทุกพื้นที่จนกลายเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของหลายประเทศทั่วโลก การเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกนำไปสู่การเกิดภาวะแทรกซ้อนที่ร้ายแรง เช่น ไข้หวัด การเกิดภาวะช็อก สมองอักเสบ และหลอดลมอักเสบ จนกลายเป็นสาเหตุสำคัญของการรักษาตัวในโรงพยาบาลและความตายในเด็ก รวมถึงผู้ใหญ่ (World Health Organization, 2019) นอกจากนี้การเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกยังส่งผลกระทบต่อการศึกษา การทำงาน รวมถึงเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของครอบครัว ค่าใช้จ่ายในการรักษาของภาครัฐ และโรคนี้ได้แพร่กระจายอย่างกว้างขวาง มีจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างมากใน 30 ปีที่ผ่านมา มากกว่า 100 ประเทศที่โรคนี้กลายเป็นโรคประจำถิ่น และโรคนี้ยังคุกคามต่อสุขภาพของประชากรโลกมากกว่าร้อยละ 40 หรือ 2,500 ล้านคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะพบมากในประเทศเขตร้อนและเขตอบอุ่น ซึ่งร้อยละ 70 ของผู้ป่วยทั้งหมดมาจากประเทศในภูมิภาคเอเชีย (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2565)

สำหรับประเทศไทยข้อมูลจากการเฝ้าระวังโรค โดยกองระบาดวิทยา สถานการณ์โรคในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2561 - 2565 มีลักษณะการระบาดไม่แน่นอน โดยเว้นระยะทุก 1 หรือ 2 ปี พบผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก มีอัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก 46.94, 62.44, 4.18, 17.80 และ 3.64 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ มีอัตราตายร้อยละ 0.09, 0.09, 0.13, 0.01 และ 0.02 ตามลำดับ สถานการณ์โรค ปี พ.ศ. 2566 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 27 มิถุนายน 2566 พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกสะสม 27,377 ราย อัตราป่วย 41.37 ต่อประชากรแสนคน มีรายงานผู้เสียชีวิต 23 ราย มีแนวโน้มผู้ป่วยไข้เลือดออกสูงขึ้นทุกภูมิภาค (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2566) ซึ่งสถานการณ์จังหวัดราชบุรี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พ.ศ.2561 - 2565 พบผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก มีอัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก 210.45, 239.19, 115.03, 13.17 และ 93.08 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ การตาย 1, 5, 0, 6, และ 0 คน ตามลำดับ และในปี 2566 ณ วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2566 มีรายงานผู้ป่วยไข้เลือดออกสะสม จำนวน 342 ราย อัตราป่วย 39.35 ต่อประชากรแสนคน มากกว่าช่วงเวลาเดียวกันของปี 2565 อำเภอสวนผึ้ง อัตราป่วย 90.61, บ้านคา อัตราป่วย 79.04, บางแพ อัตราป่วย 53.92, โพธาราม อัตราป่วย 43.36 และในสถานการณ์ตำบลบ้านเลือก อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พ.ศ.2561 - 2565 พบผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก 12, 20, 4, 2 และ 4 คน ตามลำดับ (ข้อมูล HDC จังหวัดราชบุรี กลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี, 2566)

ถึงแม้ปัจจุบันการดำเนินงานการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มุ่งเน้นให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามนโยบายหรือแนวปฏิบัติ เช่น จัดกิจกรรมรณรงค์ การดำเนินการตามมาตรการ 3-3-1 และการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ได้แก่ การใส่ทรายอะเบท การพ่นหมอกควัน เพื่อลดการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้น (กองโรคติดต่อภายในโดยแมลง กรมควบคุมโรค, 2564) แต่สาเหตุสำคัญของการเกิดโรคไข้เลือดออก มักจะมาจากการมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เช่น การทิ้งขยะไม่ถูกที่ การไม่ปิดฝาภาชนะน้ำที่ใช้ สำหรับอุปโภคบริโภค แจกัน โอ่งน้ำ ไหแตก ล้อรถยนต์ และอื่นๆ ที่ทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ ของลูกน้ำยุงลาย รวมทั้งการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบาดวิทยาหรือระบบนิเวศวิทยา ของการเกิดโรค (สุภาพ หวังช่อกลาง, 2564) และการปฏิบัติตัวที่ไม่ถูกต้องเมื่อเกิดอาการซึ่งส่งผลให้เกิดอันตรายต่อชีวิตได้ รวมทั้งประชาชนยังมีความเข้าใจว่าหน้าที่ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในชุมชนเป็นหน้าที่ของอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (วิษณุ ธนิสบล และกฤตวิชัย ไม้ทองงาม, 2562)

การที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความรุนแรงของโรคไข้เลือดออกให้มากยิ่งขึ้น สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองได้ ดังนั้น การพัฒนาให้ประชาชนมีความรอบรู้ทางสุขภาพ (Health Literacy) ซึ่งหมายถึง ระดับความสามารถในการเข้าถึง ทำความเข้าใจ และสื่อสารข้อมูล สุขภาพ ตลอดจนประเมินและเลือกใช้ ข้อมูลสุขภาพที่เหมาะสม กับบริบทของตนเอง ครอบครัวและชุมชน เพื่อการส่งเสริม อารมณ์รักษาและคุ้มครองภาวะ สุขภาพในบริบทต่างๆจึงเป็นสิ่งสำคัญ หากประชาชนได้รับการพัฒนาความรู้ทางสุขภาพ ก็จะมีพฤติกรรมการดูแล ตนเองที่ดีขึ้น ส่งผลให้เจ็บป่วยและเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง (ชินตา เตชะวิจิตรจารุ, 2561) สอดคล้องการศึกษาของพลภัทร เครือคำ และรชานนท์ งามใจรัก (2566) และการศึกษาของ ดนัย เนวะมาตย์ (2020) พบว่า ความรอบรู้สุขภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

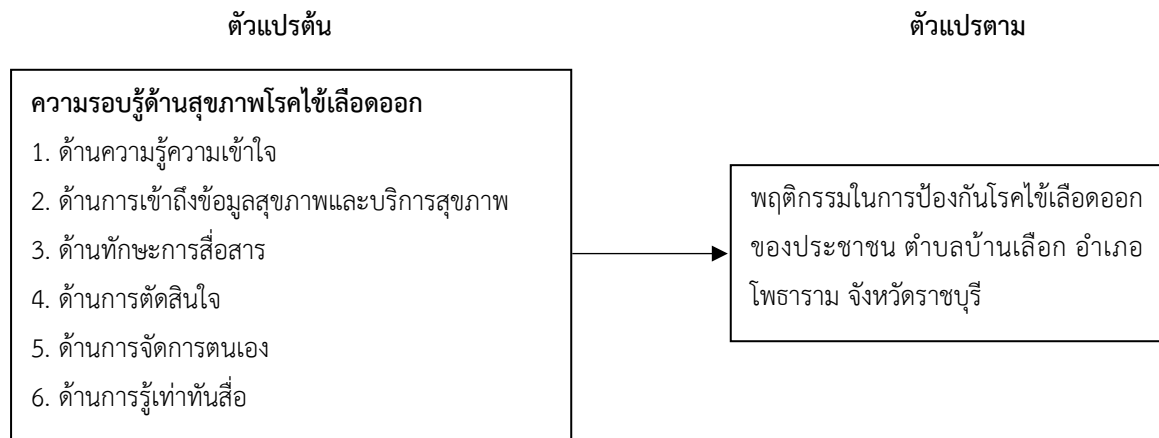
ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาความรู้ด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมการป้องกันโรค ไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधาราม จังหวัดราชบุรี เพื่อให้ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมและบำรุงรักษาสุขภาพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น และหน่วยงานด้าน สาธารณสุขสามารถนำไปวางแผนการจัดโปรแกรมส่งเสริมการป้องกันโรคไข้เลือดออกให้กับชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ด้านสุขภาพการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधาราม จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधาราม จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของ ประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधาราม จังหวัดราชบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่องความรู้ด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधาราม จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยเลือกใช้ แนวคิดความรู้ทางสุขภาพ (Health Literacy) 6 ด้าน ได้แก่ ด้าน ความรู้ความเข้าใจ ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ด้านทักษะการสื่อสารเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ด้านการตัดสินใจ ในเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ด้านการจัดการตนเองให้มีความปลอดภัยจากโรค ไข้เลือดออก และด้านการรู้เท่าทันสื่อในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก (Nutbeam, 2009) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยในเขตพื้นที่ ตำบลบ้านเลือก อำเภอโศกร จังหวัดราชบุรี มีจำนวนประชากรทั้งหมด 9,377 คน (Health Data Center, 2566)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป กำหนด effect size = 0.3, α error prob. = 0.05 และ power (1- β error prob.) = 0.95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน และผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม กรณีข้อมูลสูญหาย 5 % จึงเก็บข้อมูลครั้งนี้ทั้งหมด 145 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อวิเคราะห์หาค่า Index of Item Objective Congruence (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม ได้เท่ากับ 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลอง ใช้กับประชากรที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นนำมาหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามความรู้ด้านสุขภาพ โดยในด้านความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยวิธีการของ Kuder และ Richardson โดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.70-0.84 สำหรับด้านด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจ ด้านการจัดการตนเอง และด้านการรู้เท่าทันสื่อ วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.83 และแบบสอบถามพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ได้เท่ากับ 0.80

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน โดยมีรายละเอียดของแบบสอบถาม ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประวัติการเจ็บป่วย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรอบรู้ด้านสุขภาพการป้องกันโรคไข้เลือดออก แบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำนวน 15 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ “ใช่” และ “ไม่ใช่” โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ (Bloom,1971) ดังนี้

ช่วงคะแนน	แปลผล
ถ้าได้ < 60 % ของคะแนนเต็ม	มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก อยู่ในระดับน้อย
≥ 60 - < 70 % ของคะแนนเต็ม	มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ได้อยู่ในระดับพอใช้
≥ 70 - < 80 % ของคะแนนเต็ม	มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ได้อยู่ในระดับดี
≥ 80 % ของคะแนนเต็ม	มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ได้อยู่ในระดับดีมาก

ตอนที่ 2 ด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำนวน 10 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินานๆ ครั้ง และ ไม่ปฏิบัติเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ (Bloom,1971) ดังนี้

ช่วงคะแนน	แปลผล
< 60 % ของคะแนนเต็ม	มีการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพในการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับน้อย
≥ 60 - < 70 % ของคะแนนเต็ม	มีการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพในการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับพอใช้
≥ 70 - < 80 % ของคะแนนเต็ม	มีการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพในการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับดี
≥ 80 % ของคะแนนเต็ม	มีการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพในการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับดีมาก

ตอนที่ 3 ด้านทักษะการสื่อสารเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำนวน 10 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และ ไม่ปฏิบัติเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ (Bloom,1971) ดังนี้

ช่วงคะแนน	แปลผล
< 60 % ของคะแนนเต็ม	มีทักษะการสื่อสารเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อยู่ในระดับน้อย
≥ 60 - < 70 % ของคะแนนเต็ม	มีทักษะการสื่อสารเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อยู่ในระดับพอใช้

$\geq 70 - < 80$ % ของคะแนนเต็ม	มีทักษะการสื่อสารเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อยู่ในระดับดี
≥ 80 % ของคะแนนเต็ม	มีทักษะการสื่อสารเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อยู่ในระดับดีมาก

ตอนที่ 4 ด้านการตัดสินใจในเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกจำนวน 10 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และไม่ปฏิบัติเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ (Bloom,1971) ดังนี้

ช่วงคะแนน	แปลผล
< 60 % ของคะแนนเต็ม	มีการตัดสินใจในเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อยู่ในระดับน้อย
$\geq 60 - < 70$ % ของคะแนนเต็ม	มีการตัดสินใจในเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อยู่ใน ระดับพอใช้
$\geq 70 - < 80$ % ของคะแนนเต็ม	มีการตัดสินใจในเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อยู่ใน ระดับดี
≥ 80 % ของคะแนนเต็ม	มีการตัดสินใจในเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อยู่ในระดับดีมาก

ตอนที่ 5 ด้านการจัดการตนเองให้มีความปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออก จำนวน 10 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และไม่ปฏิบัติเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ (Bloom,1971) ดังนี้

ช่วงคะแนน	แปลผล
< 60 % ของคะแนนเต็ม	มีการจัดการตนเองให้มีความปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออก อยู่ใน ระดับน้อย
$\geq 60 - < 70$ % ของคะแนนเต็ม	มีการจัดการตนเองให้มีความปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออก อยู่ใน ระดับพอใช้
$\geq 70 - < 80$ % ของคะแนนเต็ม	มีการจัดการตนเองให้มีความปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออก อยู่ใน ระดับดี
≥ 80 % ของคะแนนเต็ม	มีการจัดการตนเองให้มีความปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออก อยู่ใน ระดับดีมาก

ตอนที่ 6 ด้านการรู้เท่าทันสื่อในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำนวน 10 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และไม่ปฏิบัติเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ (Bloom,1971) ดังนี้

ช่วงคะแนน	แปลผล
< 60 % ของคะแนนเต็ม	มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับน้อย
≥ 60 - < 70 % ของคะแนนเต็ม	มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับพอใช้
≥ 70 - < 80 % ของคะแนนเต็ม	มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับดี
≥ 80 % ของคะแนนเต็ม	มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับดีมาก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก จำนวน 10 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และไม่ปฏิบัติเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ (Best John W,1977) ดังนี้

3.67 - 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง

2.34 - 3.66 หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับปานกลาง

1.00 - 2.33 หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขออนุญาตถึงประธานชุมชน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยแนะนำตัวต่อกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยและแนะนำวิธีการตอบแบบเก็บข้อมูลแบบสอบถาม (Questionnaire) และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ตำบลบ้านเลือก อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามเองและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน
4. นำแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้วได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
5. ทำการประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสังเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดทำฐานข้อมูลแล้วคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อจากนั้น จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อมูล ตารางนำเสนอและแผนภูมินำเสนอ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ทำการวิเคราะห์สถิติ โดยการนำเอาค่าสถิติต่าง ๆ ที่ได้จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล มาทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือสถิติที่มีความเหมาะสมต่อชุดข้อมูลที่ได้ แล้วสามารถแปลผลข้อมูลในด้านความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม
7. สรุปผลความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความรอบรู้ด้านสุขภาพ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลความรอบรู้ด้านสุขภาพการป้องกันโรคไข้เลือดออกใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์สถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (PEARSON'S PRODUCT-MOMENT CORRELATION COEFFICIENT)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 55.90 และเพศชาย จำนวน 64 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.10 ส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วง 16 - 39 ปี มากที่สุด จำนวน 75 คน คิดเป็น ร้อยละ 51.70 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 38.60 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 23.40 รองลงคือ ค้าขาย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 20.70 เป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 ซึ่งมีรายได้ ต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท จำนวน 46 คน คิดเป็น ร้อยละ 31.70 รองลงมา คือ รายได้ 5,001-10,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 และรายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 และ เคยมีประสบการณ์การเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40

2. ผลการศึกษาเพื่อความรู้ด้านสุขภาพการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภอนาทม จังหวัดตราด

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้ด้านสุขภาพ (n= 145)

ความรู้ด้านสุขภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	$\bar{X}$	S.D.	Max	Min
ด้านความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	87(60)	49(33.80)	2(1.40)	7(4.80)	13.12	1.72	15	7
ด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและ บริการสุขภาพในการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออก	109(75.20)	23(15.90)	11(7.60)	2(1.40)	42.21	5.37	50	19

ตารางที่ 1 (ต่อ) จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้ด้านสุขภาพ (n=145)

ความรู้ด้านสุขภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	$\bar{X}$	S.D.	Max	Min
ด้านทักษะการสื่อสารเพื่อการ ป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก	102(70.30)	27(18.60)	13(9.00)	3(2.10)	41.89	5.51	50	22
ด้านการตัดสินใจ ในเรื่องการ ป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก	109(75.20)	24(16.60)	11(7.60)	1(0.70)	42.28	5.24	50	20
ด้านการจัดการตนเองให้มีความ ปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออก	117(80.70)	16(11)	11(7.60)	1(0.70)	42.15	4.92	50	20
ด้านการรู้เท่าทันสื่อในการ ป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก	111(76.60)	23(15.90)	9(6.20)	2(1.40)	42.07	5.00	50	26

จากตารางที่ 1 พบว่า ความรู้ด้านสุขภาพ ในด้านการตัดสินใจ ในเรื่องการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 42.28$, S.D. = 4.29) รองลงมา ด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ด้านการจัดการตนเองให้มีความปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออก ด้านการรู้เท่าทันสื่อในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และด้านทักษะการสื่อสารเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 42.21, 42.15, 42.07, 41.89$, S.D. = 5.37, 4.92, 5.00, 5.51) ตามลำดับ ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจ ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 13.12$, S.D. = 1.72)

3. ผลการศึกษาพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภอโศธาราม จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภอโศธาราม จังหวัดราชบุรี (n = 145)

พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. กำจัดลูกน้ำยุงลาย เพราะเห็นข่าวสารจากทางอินเทอร์เน็ตว่าสามารถป้องกันโรคไข้เลือดออกได้	4.37	0.75	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง
2. ปฏิบัติตนตามกระบวนการการกำจัดลูกน้ำยุงลายด้วยตนเอง เพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกได้	4.37	0.83	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง
3. ให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการกำจัดลูกน้ำยุงลาย เช่น	4.34	0.74	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง

พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การใส่ทรายกำจัดลูกน้ำยุงลาย การเปลี่ยนน้ำในแจกัน ทุก 7 วัน เป็นต้น			
4. ปฏิบัติตนในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกได้อย่างถูกต้อง	4.30	0.77	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง
5. สร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือกับบุคคลในชุมชน เพื่อช่วยกันสร้างเสริมการป้องกันโรคไข้เลือดออกได้อย่างเหมาะสม	4.34	0.71	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง
6. วางเป้าหมายในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก และทำตามเป้าหมายที่วางไว้ได้	4.07	0.91	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง
7. ได้มีการทบทวนวิธีการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก	4.33	0.79	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง
8. วางแผนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก	4.26	0.88	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง
9. สามารถนำข้อมูลด้านสุขภาพไปใช้ในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก	4.30	0.78	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง
10. หมั่นสังเกตความผิดปกติของร่างกายตนเอง เพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก	4.28	0.82	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง
รวม	4.29	0.55	มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเล็ก อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเล็ก อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยรวมมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.29$, S.D. 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับมีอยู่ในระดับสูง

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกันโรค ไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधุมพราหมณ์ จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของ
ประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधุมพราหมณ์ จังหวัดราชบุรี (n=145)

ตัวแปร	พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก	
ด้านความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	R	.311**
	P - value	.000
	ระดับความสัมพันธ์	ต่ำ
ด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพในการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออก	R	.659**
	P - value	.000
	ระดับความสัมพันธ์	ปานกลาง
ด้านทักษะการสื่อสารเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	R	.670**
	P - value	.000
	ระดับความสัมพันธ์	ปานกลาง
ด้านการตัดสินใจ ในเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	R	.741**
	P - value	.000
	ระดับความสัมพันธ์	สูง
ด้านความรู้เท่าทันสื่อในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	R	.725**
	P - value	.000
	ระดับความสัมพันธ์	สูง
ด้านการตัดสินใจ ในเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	R	.821**
	P - value	.000
	ระดับความสัมพันธ์	สูงมาก
ความรู้ด้านสุขภาพ	R	.717**
	P - value	.000
	ระดับความสัมพันธ์	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์
ในระดับต่ำ ($r=0.311$, $P - value=0.000$), การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม
ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ในระดับ
ปานกลาง ($r=0.659$, $P - value=0.000$), การสื่อสารเกี่ยวกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์
ในระดับปานกลาง ($r=0.670$, $P - value = 0.000$), การจัดการตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก

มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r=0.741$, $P - \text{value} = 0.000$), การรู้เท่าทันสื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r=0.725$, $P - \text{value} = 0.000$), การตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r=0.821$, $P - \text{value} = 0.000$) และโดยรวมความรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r=0.717$, $P - \text{value} = 0.000$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาความรู้ด้านสุขภาพการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดราชบุรี พบว่า

1. ด้านความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 145 คน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน พบมากที่สุดคือ มีความรอบรู้ระดับดีมาก จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 75.20 รองลงมา มีความรอบรู้ระดับดี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90
2. ด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 145 คน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน พบมากที่สุด มีความรอบรู้ระดับดีมาก จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาคือ มีความรอบรู้ระดับดี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80
3. ด้านทักษะการสื่อสารเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 145 คน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน พบมากที่สุดคือมีความรอบรู้ระดับดีมาก จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 70.30 รองลงมา มีความรอบรู้ระดับดี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60
4. ด้านการตัดสินใจ ในเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 145 คน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน พบมากที่สุด คือมีความรอบรู้ระดับดีมาก จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 80.70 รองลงมา มีความรอบรู้ระดับดี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00
5. ด้านการจัดการตนเองให้มีความปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออกโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 145 คน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน พบมากที่สุดคือมีความรอบรู้ระดับดีมาก จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 76.60 รองลงมา มีความรอบรู้ระดับดี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90
6. ด้านการรู้เท่าทันสื่อในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 145 คน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน พบมากที่สุดคือ มีความรอบรู้ระดับดีมาก จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 75.20 รองลงมา มีความรอบรู้ระดับดี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60

ผลการศึกษาพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधำรงราษฎร์ จังหวัดราชบุรี พบว่า พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเลือก อำเภोधำรงราษฎร์ จังหวัดราชบุรี โดยรวมมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.29$, S.D. 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับมีอยู่ในระดับสูง

ความรอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r=0.717$, $P - \text{value}=0.000$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเล็ก อำเภอนาทม จังหวัดนราธิวาส สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพ การป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเล็ก อำเภอนาทม จังหวัดนราธิวาส พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง มีความรอบรู้ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง มีความรอบรู้ด้านสุขภาพประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจการเข้าถึงข้อมูลทางสุขภาพ และบริการสุขภาพ การสื่อสารเพิ่มความเชี่ยวชาญ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ การตัดสินใจเลือกปฏิบัติที่ถูกต้อง การจัดการตนเองให้มีความปลอดภัย ภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 96.55 ทั้งนี้ เนื่องจากตำบลบ้านเล็ก อำเภอนาทม มีรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกมาเป็นระยะเวลาหลายปี โดยปฏิบัติตามนโยบายสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด รวมถึงการสร้างความร่วมมือของประชาชนในการกำจัดลูกน้ำยุงลาย และสามารถปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ภาวิณี มนตรี และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันโรคที่มียุงลายเป็นพาหะของประชาชน ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี และการศึกษาของพลภัทร เครือคำ และรชานนท์ ง่วนใจรัก (2566) ที่ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของครัวเรือนในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าตัวแทนครัวเรือนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์การศึกษาพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเล็ก อำเภอนาทม จังหวัดนราธิวาส พบว่า พฤติกรรมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 94.83 ทั้งนี้ เนื่องจาก ตำบลบ้านเล็กมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีการจัดกิจกรรมรณรงค์การป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างต่อเนื่องในทุกเดือน มีการจัดประชุมกลุ่มสม.ในการลงพื้นที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ และร่วมกันลงมือปฏิบัติ และคอยติดตามเป็นระยะสร้างความตระหนักให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพลภัทร เครือคำ และรชานนท์ ง่วนใจรัก (2566) ที่ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของครัวเรือนในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า มีพฤติกรรมการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในระดับมาก และการศึกษาของสุภาพ หวังช่อกลาง (2564) ที่พบว่า ประชาชนบ้านเทพทักษิณ ตำบลหนองแวง มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, $S.D. 0.80$)

3. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชากร ตำบลบ้านเล็ก อำเภอนาทม จังหวัดนราธิวาส พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความรอบรู้ด้านสุขภาพมากยิ่งขึ้น จนเกิดการพัฒนา และกระทำการอย่างต่อเนื่องจนเกิดความยั่งยืน เพราะถ้ามีความรอบรู้ด้านสุขภาพต่ำมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ดี ส่งผลทำให้เกิดการเจ็บป่วยได้ง่ายกว่าบุคคลที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของดนัย เนวะมาตย์ (2020) ที่พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก และการศึกษาของสุภาพ หวังช่อกลาง (2564) ที่พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ 0.01 รวบรวมข้อมูลสอดคล้องกับการศึกษาของพิยารัตน์ จันทร์เพ็ญ และคณะ. (2565) ที่ศึกษาความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการควบคุม และป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ทั้ง 6 ด้าน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการผลการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจทางสุขภาพ ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับต่ำ หน่วยงานด้านสาธารณสุขควรให้ความสำคัญ กับการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการ ควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างจริงจัง
2. กลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับไม่มี ดังนั้นควร มีการประเมิน และเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการให้ความรู้แก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุม โรคไข้เลือดออกของประชาชน เพื่อให้ได้รายละเอียดที่ชัดเจนและให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ของประชาชนในแต่ละพื้นที่ และสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขของแต่ละพื้นที่ได้
2. ควรมีการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง โดยสร้างโปรแกรมการควบคุมและ ป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่ เพื่อได้เป็นแนวทางหรือต้นแบบสำหรับชุมชนอื่นต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

1. นำผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสาขา วิชาชีพสาธารณสุขให้กับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป
2. สามารถนำมาใช้ในการประยุกต์และพัฒนาสร้างองค์ความรู้ในระดับชุมชนให้เกิดความตระหนักในการ ดูแลสุขภาพทั้งด้าน สุขภาพกาย สุขภาพใจ และด้านสิ่งแวดล้อม
3. นำผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องการปรับเปลี่ยนการดูแลพฤติกรรมสุขภาพ ของประชาชนให้เกิดความตระหนักในการป้องกันโรคเรื้อรังต่างๆ รวมถึงมีองค์ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดให้กับบุคคล ครอบครัว หรือชุมชนได้

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2565). **ไข้เด็งกี (Dengue)**. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2566 จาก

https://ddc.moph.go.th/disease_detail.php?d=44

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2566). **การป้องกันโรคและภัยสุขภาพ ที่เกิดในช่วงฤดูร้อนของประเทศไทย**

พ.ศ.2566. สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2566. จาก <https://rbpho.moph.go.th/upload-file/doc/files/29062023-041216-9222.pdf>

- กลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี. (2566). **สถานการณ์โรคติดต่อจังหวัดราชบุรี**. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2566. จาก <https://rbpho.moph.go.th/upload-file/doc/files/29062023-041216-9222.pdf>
- กองโรคติดต่อภายในโดยแมลง กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564). **แนวทางการดำเนินงาน ฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อภายในโดยยุงลาย สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 2564**. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2566. จาก https://utoapp.moph.go.th/e_doc/views/uploads/644b3ffaa73ec-b3e5eaf25e5abb5b193565c837cbbdf4-1450.pdf.
- ชินตา เตชะวิจิตรจารุ. (2561). ความรอบรู้ทางสุขภาพ : ญ่และสำคัญสู่พฤติกรรมสุขภาพและผลลัพธ์สุขภาพที่ดี. **วารสารพยาบาลทหารบก. 19**(ฉบับพิเศษ), 1 – 11.
- ดนัย เนวะมาตย์. (2020). ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันควบคุมไข้เลือดออกของประชาชนในจังหวัดนครพนม. **วารสารโรงพยาบาลนครพนม. 7**(1), 84 – 94
- พลภัทร เครือคำ และรชานนท์ ่วนใจรัก. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออกของครัวเรือนในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์. **วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 16**(1), 39-51.
- พิชยรัตน์ จันทรเพ็ญ, อติสา นิติธรรม และณัฐกฤตา ศิริโสภณ. (2565). ความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการ ควบคุม และป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. **วารสารพยาบาลทหารบก. 23**(2), 78 – 87.
- ภาวิณี มนตรี, ภาณุจนา คงศักดิ์ตระกูล, ศุภรดา มณฑาทิพย์, ยุทธนา กลิ่นจันทร์ และทรงศน์พร ไหมสมบุญ. (2564). ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันโรคที่มียุงลายเป็นพาหะของประชาชน ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี, **วารสารควบคุมโรค 2564, 47**(2)
- วิชญ์ อนิลบล และกฤตภิชัย ไม้ทองงาม. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันและ ควบคุมโรคติดต่อที่นำโดย ยุงลายของประชาชน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. **วารสารวิชาการ. 26**(2), 62-71.
- สุภาพ หวังซ้อกลาง. (2564). ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน บ้านเทพทักษิณ ตำบลหนองแวง อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารสาธารณสุขมูลฐาน ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ. 36**(2), 91 – 99.
- Best, John W. (1977). **Research is Evaluation**. (3rded). Englewood cliffs: N.J. Prentice Hall.
- Bloom, Benjamin S., et al. (1971). **Hand book on Formative and Summative Evaluation of Student Learning**. New York: Mc Graw-Hill Book Company.
- Health Data Center. (2566). **กลุ่มรายงานมาตรฐาน**. สืบค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2566. จาก <https://hdcservice.moph.go.th/>
- Nutbeam D. (2009). **Defining and measuring Health literacy: what can we learn from literacy studies?**. Int. J. Public Health.; 54, 303-5.
- World Health Organization. (2019). **Dengue and severe dengue case management**. สืบค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2566. จาก Available from: https://www.who.int/health-topics/dengue-and-severe-dengue#tab=tab_3

การพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและ
จังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วม
ของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา

Developing a Set for Organizing Activities Rhyme, Music and Songs with
Movement and Rhythm to Promote Executive Functions for Young
Children by Using the Participation Process of Teachers under the Local
Government Organization in Chachoengsao Province

ปรีชา ปั่นเกิด^{1*} และ สุรสา จันทนา²
Preecha Punkerd^{1*} and Surasa Janthana²

^{1,2}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

^{1,2}Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University

*Corresponding email: preechapunkerd@gmail.com

Received: August 30, 2024.; Revised: November 18, 2024.; Accepted: December 6, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา และ 2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแบ่งการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างคือ ครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโดยวิธีอาสาสมัคร (Voluntary Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ชุดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะที่ส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและ

จังหวะที่ส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า t (t-test) และการหาค่าประสิทธิภาพ (E1/E2)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.40/87.40 ตามเกณฑ์การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
2. คะแนนผลการใช้ชุดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะที่ส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย ก่อนทดสอบ มีค่าเฉลี่ย 16.48 และหลังทดสอบ มีค่าเฉลี่ย 17.48
3. การเปรียบเทียบคะแนนผลการใช้ชุดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะที่ส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย พบว่า คะแนนหลังการทดสอบสูงกว่าคะแนนก่อนการทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมคำคล้องจอง, เพลงสำหรับเด็กปฐมวัย, ทักษะสมอง อีเอฟ

Abstract

This research aimed to: 1) develop and evaluate the effectiveness of an activity package incorporating rhymes, music, and movement with rhythm to promote executive function (EF) skills in early childhood, using a participatory process involving early childhood teachers under local administrative organizations in Chachoengsao Province, and 2) determine the efficiency of the activity package developed through the participatory process. The research was conducted in three phases: Phase 1 involved developing the activity model using a participatory process with early childhood teachers under local administrative organizations in Chachoengsao Province; Phase 2 focused on constructing and validating the activity package; and Phase 3 evaluated the activity package's effectiveness in promoting EF skills. The sample group consisted of 25 early childhood teachers from local administrative organizations in Chachoengsao Province, selected through purposive sampling and voluntary participation. The research instruments included the activity package featuring rhymes, music, and movement with rhythm designed to promote EF skills in early childhood, and an evaluation form assessing teachers' competency in organizing activities based on the package. Data were analyzed using mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), t-tests, and efficiency indices (E1/E2).

The findings revealed that:

1. The activity package, designed to promote EF skills in early childhood, demonstrated an efficiency level of 82.40/87.60, meeting the criteria for tool development.
2. The pre-test mean score of using the activity package was 16.48, while the post-test mean score was 17.48.

3. A comparison of the pre- and post-test scores showed a statistically significant improvement in scores after using the activity package.

Keywords : activities involving rhymes, music and songs for young children, Executive Functions

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มาพร้อมกับโลกาภิวัตน์ ได้ทำให้โลกเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว สลับซับซ้อน พลิกผันและคาดการณ์ได้ยาก เกือบทุกอย่างรอบตัวเปลี่ยนไปหมด เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทเกือบทุกด้าน คนส่วนใหญ่อยู่กับสมาร์ทโฟน วิธีการใช้ชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไปหมดอาชีพหลายอย่างหายไป อาชีพแปลก ๆ ใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่ ข่าวสารท่วมท้นความรู้ หาง่ายแค่ปลายนิ้ว เศรษฐกิจผันผวนง่าย วัฒนธรรมหลากหลายและหลั่งไหล ผู้คนอพยพข้ามถิ่น ทรัพยากรน้อยลงและเสื่อมลง ความขัดแย้งในมิติต่าง ๆ (กมลรัตน์ คนองเดช และคณะ, 2563) และที่สำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาคนในชาติให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ชาติ และการที่จะพัฒนาการศึกษาได้นั้นต้องเริ่มจากการศึกษาที่เป็นพื้นฐาน คือช่วงปฐมวัย ตั้งแต่แรกเกิด-6 ปี ดังปรัชญาการศึกษาปฐมวัยที่กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทของสังคม วัฒนธรรม ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย, 2560) ซึ่งจากการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในด้านการศึกษา ส่งผลให้เกิดความเลื่อมล้ำในการเข้าถึงรูปแบบการศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่นทำให้เด็กในชุมชนขาดการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในระดับปฐมวัยที่เป็นวัยทองแห่งการเรียนรู้ที่ต้องได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และทักษะที่สำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อเป็นรากฐานในการปรับตัวให้อยู่รอดได้ในยุคปัจจุบัน คือการพัฒนาทักษะสมอง EF (Executive Functions) ในเด็กปฐมวัยให้มีทักษะเรื่องของการวางแผน การตัดสินใจ ตรวจสอบความคิดและกำกับพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมายของตนเองซึ่งรวมถึง ความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม และอารมณ์ของบุคคลอื่นด้วย ซึ่งให้เห็นถึงสิ่งที่บุคคลพึงกระทำให้เหมาะสมกับบริบท โดยคำนึงถึงความรู้ และประสบการณ์ที่ผ่านมา คำนึงถึงสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นตามมารวมทั้งคำนึงถึงคุณค่าและจุดมุ่งหมายในชีวิตของแต่ละบุคคล ซึ่งในช่วงวัย 3 – 6 ปี เป็นช่วงเวลาที่ได้ควรได้รับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะสมอง อี เอฟ ถ้าเด็กไม่ได้รับการสนับสนุนที่ควร ไม่ว่าจะเป็น ความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหา การพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารก็จะล่าช้า หรือสูญเสียไป ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสมองและการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารในเวลาต่อไปด้วย (สุภาวดี หาญเมธี, 2558) ดังนั้นครูผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยครูต้องเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีในการจัดประสบการณ์ร่วมถึงการเป็นต้นแบบแก่เด็กปฐมวัย มีทักษะในการออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามสมรรถนะอย่างรอบด้าน และเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเด็กปฐมวัยสามารถนำองค์ความรู้มาปรับใช้และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นในการจะพัฒนาเด็กปฐมวัยควรต้องเริ่มจากการพัฒนาครู เพื่อให้ครูนำองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสังกัดองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ปรัชญา จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิสัยทัศน์ มหาวิทยาลัยชั้นนำรับใช้สังคมของภาคตะวันออก เพื่อสร้างนวัตกรรมตามศาสตร์พระราชา พันธกิจ เพื่อให้บรรลุ

วิสัยทัศน์ดังกล่าวโดยอาศัยกรอบภารกิจตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 และกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับสิบสอง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ด้านการบริการวิชาการและประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน องค์กรทั้งในและต่างประเทศเพื่อการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นแห่งภาคตะวันออก ตลอดจนการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และนักการเมืองท้องถิ่น เพราะการที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีสมรรถนะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ครูต้องมีความแน่วแน่ตั้งใจที่พัฒนา มีทักษะในการออกแบบกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีความรู้ในศาสตร์สาขาปฐมวัยหรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศทางด้านยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การศึกษาในปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง บางครั้งอาจจะมีปัญหาในเรื่องของรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากระดับชั้นอนุบาลไปสู่ระดับประถม เกิดความไม่เข้าใจกันในแต่ละบริบทของแต่ละระดับชั้น รวมถึงความคาดหวังของผู้ปกครองที่ต้องการให้เด็กอ่านออกเขียนได้ตั้งแต่ปฐมวัยซึ่งตามหลักการของการศึกษาปฐมวัยคือเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูหรือบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล เติบโตอย่างสมบูรณ์ตามปรัชญาการศึกษาปฐมวัย โดยมีหลักการในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิถีชีวิตของเด็กตามบริบทชุมชน สังคม วัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นกิจกรรม และกิจกรรมบูรณาการ สาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข ประสานความร่วมมือกันระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา ในการพัฒนาเด็ก (การศึกษาปฐมวัย, 2560) ซึ่งการเรียนรู้ที่ดีจะเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มจากการที่เด็กมีความสนใจ ใส่ใจ จึงจะทำให้เกิดการจดจำ และเกิดเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร และเมื่อทำออกมาได้ดีก็จะได้รับการเสริมแรงและมีแนวโน้มจะทำให้พฤติกรรมต่อไป โดยกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัยควรเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสในการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมเด็กให้ความสนใจและยังได้พัฒนาทั้งเรื่องของการใช้ภาษา การจดจำคำศัพท์ จังหวะดนตรี หรือท่าทางประกอบ ทำให้เด็กได้ใช้สมองส่วนหน้าหรือสมองส่วนคิด และในการออกแบบการจัดกิจกรรมครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการ ทักษะ สมรรถนะ ของเด็กปฐมวัย ดังนั้นจึงต้องใช้การมีส่วนร่วมของครูเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมคำคล้องจองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ เอกชัย เชียงคำ และสิบลูก นรินทรางกุล ณ อยุธยา (2567) ได้กล่าวว่า การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับสถานศึกษา ระดับชุมชน หรือระดับประเทศนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้เสียยินดีปฏิบัติตามและรวมถึงตกลงยอมรับได้อย่างสมัครใจและเต็มใจ ดังนั้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมของครูระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นผู้ในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ ให้กับเด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนา ทักษะสมอง EF เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างให้เด็กมีทักษะพื้นฐานทั้งทางด้านการจำเพื่อ

นำมาใช้งาน การยืดหยุ่นความคิดเมื่อเจอกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิม สามารถยังคิด ไตร่ตรอง ก่อนตัดสินใจลงมือทำสิ่งต่าง ๆ มีทักษะการกำกับตัวเองในการทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ อย่างมีความจดจ่อใส่ใจในงานที่ทำ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ รู้จักและสามารถควบคุมอารมณ์ และสามารถประเมินตนเองได้ รวมไปถึงทักษะในการปฏิบัติ ในการวางแผน ริเริ่มลงมือทำ จนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรี และเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อพัฒนาแบบการออกแบบการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลง ประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูในการสร้างชุดกิจกรรมและนำไปปรับใช้ โดยครูมีส่วนร่วมในการออกแบบชุดกิจกรรมที่ใช้การจัดประสบการณ์รวมถึงการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการกำหนดขอบข่ายของการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา แนวทางการพัฒนาแบบการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เพื่อสำรวจความคิดเห็นและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะสมอง อี เอฟ

3. นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำไป (Try Out) โดยการสัมภาษณ์ ครูปฐมวัยที่เป็นแบบอย่างที่ดี จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีค่าที่ผ่านเกณฑ์อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 และปรับแบบประเมินในบางข้อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและการประเมิน

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1. ยกร่างรูปแบบการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างเป็นรูปแบบการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1) คู่มือการจัดกิจกรรม 2) แนวทางการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาทักษะสมอง EF 3) แบบประเมินตามคู่มือการจัดกิจกรรม

2. การตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และบันทึกความคิดเห็นเพิ่มเติม (Open Form) แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงจากที่มีความรู้และเกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านทักษะสมอง EF และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประเมินคุณภาพเนื้อหาของชุดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย โดยรวมจากผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะของครูในการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย

1. ผู้วิจัยประสานขอความร่วมมือสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบางน้ำเปรี้ยว เพื่อขออาสาสมัครวิจัย

2. ชี้แจงหลักการและเหตุผลของการวิจัย การใช้ชุดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย

3. ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ (One-Group Pretest-Posttest Design) ดำเนินการทดลอง 3 ระยะคือ ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 12 โรงเรียน จำนวน 25 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จำนวน 25 คน โดยการได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนดังนี้

1) สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

2) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีอาสาสมัคร (Voluntary Selection) ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบประเมินสมรรถนะของครูในการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย
2. รูปแบบกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1. ผลการประเมินการใช้รูปแบบกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย ของครู ที่ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยปรับจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญตามประเด็นดังนี้ ด้านเนื้อหาปรับปรุงให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน สอดแทรกบริบทของชุมชนในกิจกรรม กำหนดสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ให้หลากหลาย และเรื่องภาษาที่ใช้ให้มีความถูกต้องและชัดเจน และชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมเท่ากับ 4.73 แสดงว่ามีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงผลค่าเฉลี่ยคะแนนการใช้ชุดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย ของครู ในระยะก่อนและหลังการทดลอง

ชุดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลง ประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริม ทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย	จำนวนครู	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ก่อนการ ทดลอง	คะแนนเฉลี่ย หลังการ ทดลอง
ด้านความรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	25	8	6.80	7.28
ด้านทักษะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	25	8	7.44	7.52
ด้านเจตคติในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	25	4	2.24	2.68
ภาพรวม	25	20	16.48	17.48

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยคะแนนการใช้ชุดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย ของครูในระยะก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.48 และในระยะหลังการทดลองเท่ากับ 17.48 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการใช้ชุดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย ของครู ในระยะก่อนและหลังการทดลอง

ชุดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรี และเพลงประกอบการเคลื่อนไหว และจังหวะ					
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนการทดลอง	16.48	1.20	4.44	23	.000
หลังการทดลอง	17.48	0.75			

* $p \geq .05$

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบแบบจับคู่ตัวอย่างของคะแนนการใช้ชุดกิจกรรมในระยะก่อนและหลังการทดลอง ใช้ชุดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ค่า $t = 4.44$ และค่า $Sig = .000$ ซึ่งค่า Sig มีค่าน้อยกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า หลังจากที่คุณครูใช้ชุดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัยมีคะแนนที่สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการหาค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามเกณฑ์ (80/80) โดยใช้สูตร ($E1/E2$) ที่ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 25 คน ดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลการหาค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรม

ค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรม	E1	E2	เกณฑ์ (80/80)
	82.40	87.40	ตามเกณฑ์

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย ระหว่างดำเนินกิจกรรม (E1) มีค่าเท่ากับ 82.40 และการทดสอบหลังการจัดกิจกรรม (E2) มีค่าเท่ากับ 87.40 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมมีความเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับคำคล้องจอง ทฤษฎีเพลงและดนตรีที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย หลักสูตรและคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ และดำเนินการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวิจัยนี้หากได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน และผ่านการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่ครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการศึกษาแล้วนั้นจะทำให้เครื่องมือที่พัฒนามีคุณภาพแล้วสามารถนำไปใช้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ สามารถทำได้โดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งพิจารณาความครอบคลุมเนื้อหาของคำถามที่ใช้วัด รวมถึงพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงตามเนื้อหาที่ระบุไว้ในตารางโครงสร้างเนื้อหาและคำนิยามตัวแปรหรือไม่ แล้วนำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องดังการศึกษาของ สุนิษา ภารตระกูล และชวนพิศ รักษาพวก (2565) ที่มีการศึกษาคุณภาพของเครื่องมือ จากนั้นทำการศึกษาผลการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะสมอง (EF) ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่าผลการจัดประสบการณ์ ตามแผนการจัดประสบการณ์ เรียนรู้ โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะสมอง (EF) ของเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด และหลังจากที่ใช้ชุดกิจกรรมทักษะสมอง (EF) ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัด ประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่ามีความสอดคล้องตรงตามเกณฑ์ และแสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง และกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อให้เด็กมีทักษะการจำเพื่อใช้งานที่ได้เรียนรู้และเข้าใจเรื่องของภาษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suppalarkbunlue et al., (2022 : abstract) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะดนตรีในชั้นเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างคือ เด็กปฐมวัยจำนวน 79 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 39 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะในชั้นเรียน ส่งผลให้เด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาทักษะสมอง อี เอฟ ของตนเองได้สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุมที่ทำกิจกรรมรูปแบบอื่นในชั้นเรียน แสดงให้เห็นว่า การฟังเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาของบุคคลในระดับต่อไป และเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมความสามารถในการฟังให้แก่เด็กปฐมวัย ย่อมช่วยให้เด็กเจริญงอกงามอย่างมีคุณภาพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ เนื่องจากการฟังเป็นการรับข้อมูลเบื้องต้นในการพิจารณาไตร่ตรองเพื่อการตัดสินใจ ฉะนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการฟัง ควรจะรู้เทคนิควิธีการพัฒนาทักษะการฟังให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้อง ดังตัวอย่างเทคนิคการพัฒนาทักษะการฟัง และชุดกิจกรรมคำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนสามารถกล่าวคำคล้องจอง ร้องเพลงแบบมีดนตรีหรือไม่มีดนตรีประกอบเพลง สิ่งที่สำคัญต้องรู้เรื่องของจังหวะ ดังที่ ลอยส์ โชคสกี (ม.ป.พ, อ้างถึงใน อรพรรณ สุวรรณบุตร, 2566) นักการศึกษาดนตรีชาวอเมริกัน ได้แสดงทัศนะต่อโปรแกรมการสอนดนตรีในระดับอนุบาลหรือ ป.1 ว่าควรมีองค์ประกอบดังนี้ 1. การร้องเพลงโดยไม่ต้องมีเครื่องดนตรีประกอบ 2. การเคลื่อนไหวร่างกายไปกับเสียงเพลง 3. การฝึกพัฒนาการของทักษะเกี่ยวกับจังหวะ 4. การรู้จักแยกความแตกต่างระหว่างจังหวะช้ากับเร็ว และเด็กได้ฝึกสัปดาห์และฝึก

จำเพลง โดยการใช้วิธีการฟังอย่างตั้งใจ เลือกเพลงที่เหมาะสมต่อการฝึกหัดการฟังอย่างตั้งใจ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย ดังที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (2559 : 4 - 5) กล่าวว่า EF มีความสำคัญ ต่อการเรียนรู้ของเด็ก เด็กที่มี EF ที่ดีจะมีความพร้อมทางการเรียนมากกว่าเด็กที่ไม่มีและประสบความสำเร็จได้ในการเรียนทุกระดับตั้งแต่อนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัยและในการทำงาน

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา

จากผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบกิจกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานเท่ากับ 82.40/87.40 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย ได้ถูกพัฒนาขึ้นอย่างละเอียดตามขั้นตอนกระบวนการพัฒนาชุดกิจกรรมที่ถูกต้อง เริ่มตั้งแต่การศึกษาหาข้อมูล กำหนดรูปแบบกิจกรรม รวมถึงผ่านการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญและมีการปรับปรุงแก้ไขจนส่งผลให้ชุดกิจกรรมนี้มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้ เมื่อนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างส่งผลให้ ชุดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 สอดคล้องกับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) กล่าวว่า การผลิตสื่อหรือชุดการสอนนั้น ก่อนนำไปใช้จริงจะต้องนำสื่อหรือชุดการสอนที่ผลิตขึ้นไปทดสอบประสิทธิภาพเพื่อดูว่าสื่อหรือชุดการสอนทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ มีประสิทธิภาพในการช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์หรือไม่ และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนจากสื่อและชุดการสอนในระดับใด จะเห็นได้ว่าในการผลิตสื่อการสอนหรือชุดกิจกรรมนั้นหากกิจกรรมมีการจัดเรียงลำดับอย่างเป็นขั้นตอนจากง่ายไปยาก และมีวิธีใช้ที่ละเอียดชัดเจน สามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เพราะครูที่เป็นอาสาสมัครมีความสมัครใจในการเข้าร่วม ดังที่ วนิดา รุ่งโยธิน (2561) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมว่าเป็นอำนาจในการตัดสินใจของบุคคล กลุ่มองค์กรในการเข้าร่วม กระบวนการทำงานที่อาศัยความร่วมมือเพียงกัน เพื่อไปสู่ความสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นถือมั่นในแต่ละบุคคล สอดคล้องกับ สุพัตรา นพสาย (2560:14) การมีส่วนร่วมคือการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคล อาศัยการตัดสินใจร่วมกัน วางแผนและปฏิบัติงาน โดยมีการแบ่งงานรับผิดชอบตามหน้าที่ของแต่ละบุคคลเพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จ สายหยุด ประกิตะ (2552, อ้างถึงใน สุพัตรา นพสาย, 2560:13) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เข้ามามีระดมความคิด ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งดีกว่าการคิดและตัดสินใจเพียงคนเดียว การมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและตกลงใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย และสมรรถนะของครูผู้สอน เป็นสิ่งสำคัญในการใช้คู่มือการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริม

ทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย ครูต้องเป็นผู้ที่มี ความรู้ในเนื้อหา ทักษะการปฏิบัติการ และเจตคติต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

การนำชุดรูปแบบการจัดกิจกรรม คำคล้องจอง ดนตรีและเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง อี เอฟ ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทราไปใช้นั้น ครูผู้สอนควรศึกษาให้เข้าใจถึงขั้นตอนวิธีการใช้ ก่อนการวางแผนในการนำไปใช้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สร้างชุดกิจกรรมที่สอดคล้องกับกิจกรรม 6 หลักของเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาทักษะสมองของเด็กปฐมวัยโดยการบูรณาการกิจกรรมกับแผนการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนเพื่อให้ผู้สอนเกิดความเข้าใจในชุดกิจกรรมง่ายขึ้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้คือ 1) ชุดกิจกรรม คำคล้องจอง เพลง ประกอบกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย 2) แนวทางการสร้างชุดกิจกรรม 3) กิจกรรมคำคล้องจองเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและจังหวะสามารถส่งเสริมทักษะสมองของเด็กปฐมวัยวัยได้

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ คนองเดช, สุนิศา ธรรมปัญญา, อาทิตยา วงศ์มณี, เสาวลักษณ์ สมวงษ์ และนพพร แซ่เลื่อง. (2563). ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อและของเล่นที่มีต่อทักษะ EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้. : วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). ชุดการสอนรายบุคคล ในเอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนาสร หน่วยที่ 4. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2559). ฝึก EF พัฒนาสมองลูกน้อย. กรุงเทพฯ : สำนักศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการบริหารการศึกษากรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- สุนิศา ภารตระศรี และชวนพิศ รัชชาพวง. (2565). ผลการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะสมอง (EF) ของเด็กปฐมวัย. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 16(2), 353-368.
- สุพัตรา นพสาย. (2560). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุภาพร ทองสาตี. (2561). การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการยับยั้ง
ควบคุมตนเองและด้านความจำขณะทำงานของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2558). พัฒนาทักษะสมอง EF ด้านการอ่าน. กรุงเทพฯ : บริษัท ไอดีอีเอส ดิจิตอลพรินท์จำกัด
- วนิดา รุ่งโยธิน. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยบูรพา
- เอกชัย เขียวคำ และสืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. (2567). แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนอิสลามวิทยาลัยแห่ง
ประเทศไทยตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของครู. คณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อรพรรณ สุวรรณบุตร. (2566). นวัตกรรมการศึกษาที่เป็นเลิศ(Best Practice) เพลงจำเพลง. สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- Suppalarkbunlue, W., Chutabhakdikul, N., Lertladaluck, K., & Moriguchi, Y. (2565). Promoting Inhibitory
Control in Preschool Children Through Music-Movement Activities in the Classroom.
Journal of Research in Childhood Education, 37(2), 275-291. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2567.
จาก <https://doi.org/10.1080/02568543.2022.2111482>

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการ
ปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก
Ther Relationship between the Internal Supervision role of School
Administrators and Teachers' work Motivation in the Thailand 4.0 under
the Secondary Educational Service Area Office in Tak Province.

จักรพันธ์ จันท์เจริญ*
Chakkapan Chanchaoren*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
Assistant Professor Dr. Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Northern College

*Corresponding email: Charoen.chakkapan@gmail.com

Received: September 13, 2024 ; Revised: December 6, 2024.; Accepted: December 12, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ระดับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ทหาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก จำนวน 162 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนโดยใช้จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นขั้นของการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกระดับสูงกับ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, บทบาทการนิเทศภายใน, ยุคไทยแลนด์ 4.0

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the school administrators' roles in internal supervision in schools under the Secondary Educational Service Area Office Tak, 2) study the motivation in work performance of teachers in Thailand 4.0, 3) study the relationship between the school administrators' roles in internal supervision and the motivation in work performance of teachers in these schools, and 4) construct a forecast equation of the school administrators' roles in internal supervision affecting the motivation in work performance of teachers in these schools. The research sample was a group of 162 teachers and personnel under the Secondary Educational Service Area Office Tak by using Krejcie and Morgan's table and stratified random sampling. The research instrument used was a 5-level rating scale questionnaire divided into 2 parts: part 1 was about the school administrators' roles in internal supervision, a satisfaction questionnaire with the reliability at 0.89. and part 2 was about the motivation in work performance of teachers in Thailand 4.0 with a reliability of 0.91. The data collected were analyzed in terms of: mean, standard deviation, Pearson's product

The results of the study were as follows: 1) the school administrators' roles in internal supervision were at the high level, 2) the motivation in work performance of teachers in Thailand 4.0 was at the high level and 3) the relationship between the school administrators' roles in internal supervision and the motivation in work performance of teachers in Thailand 4.0 were correlated at the .05 level.

Keywords : Motivation, Internal Supervision, Thailand 4.0

บทนำ

การศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา ดังนั้นประเทศไทยเริ่มใช้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ พัฒนาคนให้มีวินัย ใฝ่ รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม รวมถึงการสร้างคนให้อยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล โดยการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 นั้น จะต้องมีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศมาบูรณาการร่วมกันกับด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี ด้านวิศวกรรมศาสตร์ และด้านคณิตศาสตร์ เพื่อปรับปรุงหรือเสริมสร้างการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียน จะเห็นได้ว่าบทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่ทำหน้าที่หล่อหลอมให้ผู้เรียนเกิด "ทักษะ" ด้านต่าง ๆ ที่คงอยู่และมีพัฒนาการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเน้นให้ผู้เรียนใช้การคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ที่สามารถนำไปเป็นฐานในการสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรม (Innovation) ได้ในอนาคต เพื่อตอบสนอง

นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของประเทศคือ การก้าวไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง และทรัพยากรบุคคลของประเทศเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และใช้ความสามารถนั้นในการขับเคลื่อนประเทศ ดังนั้น ครูจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่ ส่งผลต่อคุณภาพ ของผู้เรียน (พาสนา จุลรัตน์. 2561)

การนิเทศการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานทุกระดับ ดังนั้น ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหาร ก็คือ การนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศการสอนของครูให้มีการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ การ นิเทศมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ในบางครั้งแม้ครูจะได้อาศัยความสามารถในการจัดกิจกรรมตามที่ วางแผนไว้แล้วก็ตาม อาจจะมีบางสิ่งบางอย่างขาดตกบกพร่องทำให้การสอนขาดความสมบูรณ์ ดังนั้น หากมีบุคคลอื่นได้ ชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ก็ย่อมเกิดผลดี การนิเทศจึงเปรียบเสมือนกระจกเงาที่คอยส่องให้เห็นภาพการสอนของ ครูและเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนในการพัฒนา การศึกษา การสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังเป็นการสร้างความตระหนักให้กับครูถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัด ประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ และสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูผู้สอนอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมุ่งให้เกิดความ ร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดี ภายใต้ระบบการบริหารงานของโรงเรียน เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้าน การสอนให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่ 3 กล่าวโดยรวมก็คือ การ จัดการนิเทศการศึกษา ก็เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการสอนของครู การทำงานเป็นทีม การสร้าง เจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2545) ซึ่งการร่วมมือในการปฏิบัติงานจะเกิดขึ้น ก็ต่อเมื่อผู้บริหารเข้าใจถึงความต้องการของมนุษย์และรู้วิธีการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจและเกิดความรู้สึกผูกพัน ต่องาน ดังนั้น การสร้างแรงจูงใจในสถานศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความ จงรักภักดีต่อสถานศึกษา และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ อุทิศตนและเวลาให้กับงาน ในหน้าที่ มีความภาคภูมิใจและ รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในสถานศึกษา

การเข้าสู่ Thailand 4.0 ประเทศไทยต้องมีการสร้างนวัตกรรมเป็นของตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาต่างชาติเหมือน แต่ก่อน ซึ่งเป้าหมายสำคัญของ Thailand 4.0 คือ การขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่ “มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน” กล่าวคือการทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง และมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงโดยเฉพาะ คนหรือทรัพยากรมนุษย์นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและมีความจำเป็นมากที่สุดเพราะเป็นแหล่งความรู้และกำลังสำคัญใน การขับเคลื่อนประเทศ โดยการเป็นผู้ที่นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งการที่จะพัฒนาบุคคลให้มี คุณภาพ มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวได้นั้น ระบบการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน และก้าวสู่ “การศึกษา 4.0” ด้วยเช่นเดียวกัน เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของ บุคคล (นพรัตน์ มีศรี และ อมรินทร์ เทวตา, 2561)

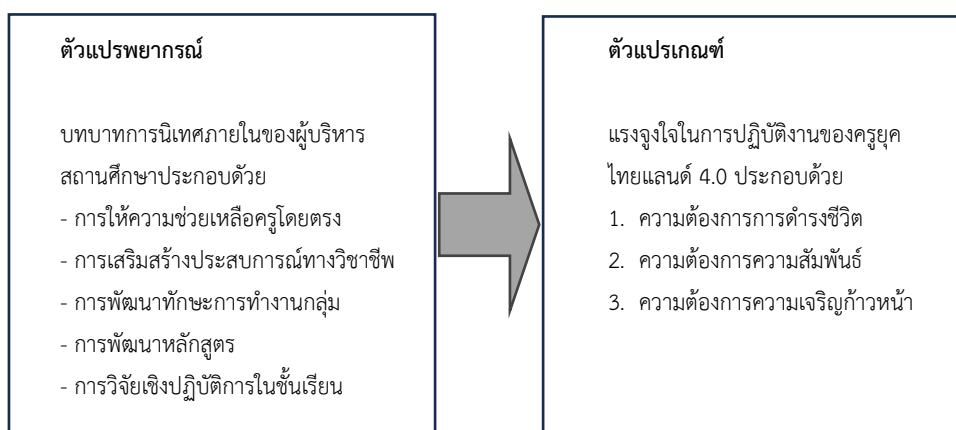
จากความสำคัญดังกล่าว บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู จึงเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะทำให้อุทิศตนทุ่มเท ให้ความสำคัญของการนิเทศภายใน มีทัศนคติ ทางบวก เห็นถึงการนิเทศภายในเป็นการเสริมแรง เป็นการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ช่วยให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน มีแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ เติบโตตามศักยภาพ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัย ไปวางแผนพัฒนาและปรับปรุงบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางเสริมสร้างแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 ไปในทิศทางที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ทหารดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จากแนวคิดของนักวิชาการประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และผู้วิจัยได้วิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูจากทัศนะนักวิชาการ แบ่งออกเป็น 3 ข้อ คือ ความต้องการดำรงชีวิต ความต้องการความสัมพันธ์ ความต้องการเจริญก้าวหน้า ดังภาพประกอบ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก
2. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ปีการศึกษา 2566 จำแนกสหวิทยาเขต 4 กลุ่ม จำนวน 20 โรงเรียน ครูและบุคลากร จำนวน 280 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก. ออนไลน์. 2566)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ปีการศึกษา 2566 จำแนกสหวิทยาเขต 4 กลุ่ม จำนวน 20 โรงเรียน ครูและบุคลากร จำนวน 280 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เปิดตารางหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1986 : 345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2554 : 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้น คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างครูของสถานศึกษาแต่ละจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มจากการจำแนกสหวิทยาเขต 4 กลุ่ม ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในจังหวัดตาก จำนวน 162 คน รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามสหวิทยาเขตของสถานศึกษา

สหวิทยาเขต	ประชากรครูและบุคลากรโดยสุ่มตามคุณสมบัติที่กำหนด (คน)	กลุ่มตัวอย่างครูและบุคลากร (คน)
สหวิทยาเขตลุ่มน้ำปิง	70	41
สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง	70	43
สหวิทยาเขตลุ่มน้ำเมย	70	40
สหวิทยาเขตลุ่มน้ำแม่กลอง	70	38
รวม	280	162

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร ประกอบด้วย

1. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่

- 1.1 การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง
- 1.2 การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ
- 1.3 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม
- 1.4 การพัฒนาหลักสูตร
- 1.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย

- 2.1 ความต้องการการดำรงชีวิต
- 2.2 ความต้องการความสัมพันธ์
- 2.3 ความต้องการความเจริญก้าวหน้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสอบถามบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและ 2) แบบสอบถามแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของ ลิกเคอร์ท (Likert Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 ฉบับ ด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนส่งแบบสอบถามให้กับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบและรวบรวมไว้ โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการรับแบบสอบถามและดำเนินการเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตากเพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 ฉบับ ด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนส่งแบบสอบถาม ข้อมูลให้กับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบและรวบรวมไว้ โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการรับแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บแบบสอบถามรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก แบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 162 ชุด ได้รับคืน 162 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมและรายด้าน

บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา	N = 262		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง	4.52	0.51	มาก	1
2. การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ	4.34	0.48	มาก	4
3. การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม	4.40	0.50	มาก	3
4. การพัฒนาหลักสูตร	4.41	0.39	มาก	2
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.18	0.53	มาก	5
รวม	4.37	0.41	มาก	

จากตาราง 2 แสดงว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูและบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.37 , S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง ($\bar{X}$ = 4.52 , S.D. = 0.51) 2) การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.41 , S.D. = 0.39) 3) การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ($\bar{X}$ = 4.40 , S.D. = 0.50) 4) การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.34 , S.D. = 0.48) และ 5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ($\bar{X}$ = 4.18 , S.D. = 0.53) ตามลำดับ สรุปได้ว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูและบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนต่ำสุด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามความคิดเห็นครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามความคิดเห็นครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตากโดยรวมและรายด้าน

บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา	N = 262		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความต้องการการดำรงชีวิต	4.38	0.45	มาก	2
2. ความต้องการความสัมพันธ์	4.50	0.41	มาก	1
3. ความต้องการความเจริญก้าวหน้า	4.35	0.43	มาก	3
รวม	4.41	0.42	มาก	

จากตาราง 3 แสดงว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามความคิดเห็นครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ความต้องการความสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.41) 2) ความต้องการการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.45) และ 3) ความต้องการความเจริญก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.43) สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามความคิดเห็นครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยความต้องการความสัมพันธ์สูงสุดและความต้องการความเจริญก้าวหน้าต่ำสุด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ดังตาราง 4

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวม

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	r	p
บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา (X) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 (Y)	0.812*	.000

*p < .05

จากตาราง 4 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกระดับสูง ($r_{xy} = 0.812^*$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากแล้วแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 จะมีระดับมากด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X
Y_1	0.715*					
Y_2	0.559*	0.601*				
Y_3	0.610*	0.535*	0.613*			
Y	0.672*	.632*	0.708*	0.751*	0.779*	0.812*

* $p < .05$

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก พบว่าตัวแปร 8 ตัว มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกระดับถึงปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตร (X_4) กับความต้องการของการดำรงชีวิต (Y_1) ($r_{xy} = 0.751$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (X_2) กับความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Y_3) ($r_{xy} = 0.535$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผลการศึกษบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครู และบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพมีมาก แต่การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมีน้อย

2. ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามความคิดเห็นครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยความต้องการการดำรงชีวิตมีมาก แต่ความต้องการความเจริญก้าวหน้ามีน้อย

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนตามลำดับ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะมีกระบวนการจัดทำปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่แล้วหรือจัดสร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม ปัจจุบันมีการทำงานเป็นทีม มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาศักยภาพตนเองให้มีความรู้ในการทำงานที่หลากหลาย และมีการส่งเสริมให้ครูได้จัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ส่งผลให้บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาวรรณ ศิริ (2561) ได้ศึกษาเรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาชีวศึกษา พบว่าการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาของครูอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของญาณิ ญาณะโส (2562) การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี และตราด พบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี และตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงศ์นุช จอมเกาะ (2563) ได้ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสีคิ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ผลวิจัยพบว่า ระดับการนิเทศภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสีคิ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่มาก ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ รองลงมาคือด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง ด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเมธิณี สะไร (2560) ได้ศึกษาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายใน ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหพัฒนาอำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการนิเทศภายในระดับสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพรองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มและด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนการนิเทศภายในที่มีระดับต่ำที่สุด คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความต้องการการดำรงชีวิต ความต้องการความสัมพันธ์ และความต้องการความเจริญก้าวหน้าตามลำดับ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า แรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก เกิดจากการที่ได้ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมดี มีเพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีในเรื่องการทำงาน และได้รับการสนับสนุนการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ จากที่กล่าว

มาข้างต้นส่งผลให้แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ รุ่งอรุณ สุขศรีวงษ์ และ กฤษฎา วัฒนศักดิ์ (2566) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนรวมมิตรวิทยาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนรวมมิตรวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนวรรตน์ आयुยืน (2561) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 พบว่า แรงจูงใจของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาตาก พบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ กันในเชิงบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าบทบาท การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญมากต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 ส่วนสำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ตลอดจนครูได้ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมดี มีเพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีในเรื่องการทำงาน และได้รับการสนับสนุน การฝึกอบรมและศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติชัย แสงสว่าง และ พรเทพ รุ่งแผน (2565) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบเพื่อนช่วย เพื่อนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยู่ในอันดับสูงสุดโดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ คำสี (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาวรรณ ศิริ (2561) ได้ศึกษาเรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาชีวศึกษา พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูงกับการปฏิบัติงานของครูอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและสามารถนำผลวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูอย่างเต็มศักยภาพ

2. ควรให้ความสำคัญและสามารถนำผลวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้านความต้องการดำรงชีวิต ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปใช้ในสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความภาคภูมิใจอาชีพรับราชการครู และเล็งเห็นเป็นอาชีพที่มั่นคงกับอนาคตในยุคไทยแลนด์ 4.0

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเพิ่มเติม เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาบทบาทการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับยุคไทยแลนด์ 4.0 และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยวิธีวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียนแต่ละแห่งได้

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้สำหรับการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้การจัดเรียนการสอนมีคุณภาพและการพัฒนาให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาสามารถสรุปเป็นวงจรการนิเทศภายในสถานศึกษา รวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ ด้วยวิธีการหรือเทคนิคต่าง ๆ โดยมีการกำหนดขั้นตอนการทำงานอย่างมีระบบ สะดวกแก่การปฏิบัติ โดยการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา วางแผน และนโยบายของมาพิจารณาแล้วสรุปเป็นงาน ที่ปฏิบัติ โดยกำหนดเป็นโครงการวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ทางเลือกรายละเอียดอื่น ๆ ในการดำเนินงาน โดยกำหนดเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน การศึกษาให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาเพื่อให้ทราบสภาพปัญหาที่แท้จริง เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการทำงานของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถ เก็บข้อมูลมาเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสิ่งที่ทำให้มีความเข้าใจตรงกัน ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การดำเนินการนิเทศหมายถึง การดำเนินการนิเทศตามระบบที่วางแผนรวมถึงขั้นตอนการ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ ตามวัตถุประสงค์ และนโยบายของการจัดการศึกษาที่วางไว้ เพื่อเป้าหมาย สูงสุดคือคุณภาพของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). **แนวทางการนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**. กรุงเทพฯ :

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

กิตติชัย แสงสว่าง และ พรเทพ ฐิ์แผน. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับ

ประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ**. 9(1):197 -212.

ฉวีวรรณ คำสี. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นงคันทน์ จอมเกาะ. (2563). การนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอสีคิ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 8 ประจำปี
2564 "สู่วิถีใหม่ ด้วยวิจัยทางสุขภาพและการบริการ".
- นิภาวรรณ ศิริ. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาชีวศึกษา. การประชุมวิชาการ
นำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 18 และลำปาง
วิจัย ครั้งที่ 4 สถาบันวิจัย และพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- นพรัตน์ อายูยืน. (2561). แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่าย
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 18 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- นพรัตน์ มีศรี และ อมรินทร์เทวตา. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้และความคิดสร้างสรรค์ของพนักงาน
สายสนับสนุนมหาวิทยาลัยศิลปากร. Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร. 11(2),21-30.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ญาณิ ญาณะโส. (2562). การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง
และตราด. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิชาการอานนาเพื่อการศึกษาและพัฒนายุค 4.0 ครั้งที่ 1
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา.
- พาสณา จุลรัตน์. (2561). การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Thailand 4.0. วารสาร Veridian E-Journal
มหาวิทยาลัยศิลปากร. 11(2), 2363-2380.
- เมธินี สะไร. (2560). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- รุ่งอรุณ สุขศรีวงษ์ และ กฤษฎา วัฒนศักดิ์. (2566). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา
โรงเรียนรวมมิตรวิทยาจังหวัดนครราชสีมา. วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา. 3(1),1-15.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545). การนิเทศภายในหัวใจปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน. วิชาการ. 5(8) : 25-28.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. (2560). แนวทางการขับเคลื่อน PLC สู่การพัฒนา คุณภาพผู้เรียน
Thailand 4.0 สพม.17. จันทบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17.
- Krejcie, Robert V., & Morgan, Daryle W. (1970). Determining sample size for research activities.
Education and Psychological Management, 30(3), p. 608.
- Likert, R. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale" in Attitude Theory and
Measurement. New York : Wiley & Son. P.90-95.

การพัฒนาการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal
The development of teacher and educational personnel promotion to
enhance information and communication technology competency in new
normal teaching and learning management

พิทักษ์ พลคชา^{1*}, ขอบฟ้า จันทร์เจริญ² และ จักรพันธ์ จันทร์เจริญ³
Pitak Polkacha^{1*}, Khobfa Chancharoen² and Chakkapan Chancharoen³

^{1,2}ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

^{1,2} Assistant Professor, Ph.D., Lecturer, Faculty of Education and Human Development, Roi Et Rajabhat University

³ Assistant Professor Dr. Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

*Corresponding email: khobfa.chan@gmail.com

Received: October 12, 2024.; Revised: December 15, 2024.; Accepted: December 18, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาองค์ประกอบขีดความสามารถการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
- 2) พัฒนาระบบส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 3) ทดลองใช้ระบบส่งเสริมพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคสนทนากลุ่ม (Focus Group Technique) จำนวน 30 คน กลุ่มครูทดลองใช้ระบบพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาออนไลน์ฯ จำนวน 30 คน และวิเคราะห์เนื้อหา ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบขีดความสามารถการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการจัดการเรียนรู้ 3) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ และ 4) การมุ่งเน้นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ 2. พัฒนาระบบส่งเสริมพัฒนา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 3. การทดลองใช้ระบบส่งเสริมพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยี

สารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษา, สมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, การจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal

ABSTRACT

This research was conducted to study the development of teacher and educational personnel promotion to enhance information and communication technology (ICT) competency in New Normal teaching and learning management. The objectives were as follows: 1) To study the components of New Normal teaching and learning capabilities for the development of 21st-century learners. 2) To develop a system for promoting and enhancing the ICT competency of teachers and educational personnel. 3) To experiment with the developed system for promoting and enhancing the ICT competency of teachers and educational personnel in New Normal teaching and learning for the development of 21st-century learners. The research involved interviewing a group of 30 experts using the Focus Group Technique and a group of 30 teachers experimenting with the online teacher and educational personnel development system. The data were analyzed through content analysis and statistical methods, including mean and standard deviation, to assess feasibility and usefulness.

The research findings revealed the following: 1. The components of New Normal teaching and learning capabilities for the development of 21st-century learners consisted of four aspects: 1) Learner-centered learning management. 2) Using technology as the foundation for learning management. 3) Development of a management system for learning. 4) Focusing on assessment for learning. 2. A system was developed to promote and enhance the ICT competency of teachers and educational personnel in New Normal teaching and learning, aimed at fostering 21st-century learners. 3. Experimentation with the developed system demonstrated its effectiveness in promoting and enhancing the ICT competency of teachers and educational personnel. The overall evaluation results were rated at the highest level.

Keywords: The Promotion of Teachers and Educational Personnel, Information and Communication Technology Competency, New Normal Teaching and Learning Management

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” ซึ่งความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็วจะนำสังคมไทยไปสู่สังคมดิจิทัลมากขึ้น ถือเป็นความท้าทายต่อระบบการศึกษา การจัดการ การเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ต้องปรับให้อยู่บนฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งเอื้อต่อ คนทุกกลุ่มให้สามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ว่าด้วย การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย ด้วยรูปแบบและช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการของแต่ละช่วงวัย สื่อการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดรูปแบบ เวลาและสถานที่ ทักษะที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 โดยผู้เรียนจะได้ใช้ความรู้ในสาระหลักไปบูรณาการกับทักษะทั้ง 3 ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ การปรับเปลี่ยน วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อตัวผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งการศึกษาถือเป็นเครื่องมือ สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ท่ามกลางการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะครูผู้สอนต้องมีการตื่นตัว และปรับกระบวนการทัศนในการจัดการ การเรียนการสอนจากการเรียนการสอน แบบดั้งเดิม ปรับเปลี่ยนเป็นเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ในการเรียน ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้สอนโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรมการเรียนการสอนมาสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากสภาพปัญหาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการมีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุน การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จากการจัดการ การเรียนรู้ที่ผ่านมาเห็น ได้ว่า ครูผู้สอนยังขาดทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ไม่เป็นไปตามนโยบาย ด้านการบริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ที่ได้เข้ามามีบทบาท สำคัญทางด้านการศึกษามากขึ้น ประกอบกับการจัดการเรียนรู้ของครูยังยึดติดกับวิธีการสอนแบบเดิม ๆ ที่ตนเองมี ประสบการณ์ มาก่อนจึงมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาเพื่อการจัดการเรียนรู้และผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย อีกทั้งยังพบปัญหาในด้านของอุปกรณ์ที่มีคอมพิวเตอร์ประจำห้องเรียนที่มี ไม่เพียงพอ เนื่องจากขาดงบประมาณในการจัดซื้อทำให้ไม่สามารถใช้งานได้ในบางครั้งที่ต้องใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนน้อยลง (รังสิญา ช่อผูก, 2565)

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีพันธกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการ บำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนให้สอดคล้องกับแผน ยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ให้กับท้องถิ่นและประเทศชาติ ตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยคือ “แหล่งความรู้ ตลอดชีวิต” โดยการกำหนด วิสัยทัศน์ในการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดให้เป็น “มหาวิทยาลัยชั้นนำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อพัฒนา ท้องถิ่นด้วยนวัตกรรม” มีพันธกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาโดยตรง คือ พันธกิจ ข้อที่ 7 “เสริมสร้างความ เข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณภาพและ

มาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง” และแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังสร้างความตระหนักและตื่นตัวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาภายใต้การสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาระดับทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ในจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีของรัฐให้กระจายครอบคลุมในสถานศึกษาในท้องถิ่นให้ทั่วถึง เพื่อให้สถาบันการศึกษามีผลิตผลที่พึงประสงค์และมีคุณภาพออกสู่สังคมเป็นที่ยอมรับและสามารถแข่งขันกับสถาบันการศึกษาระดับนานาชาติประเทศได้

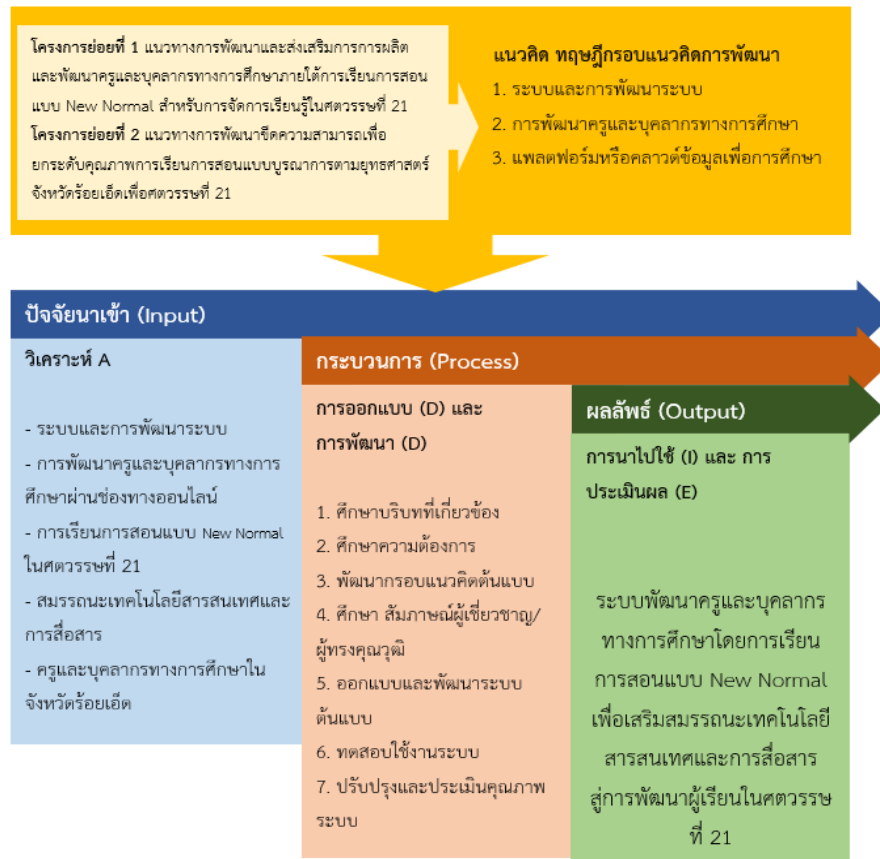
จากวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดดังกล่าว สะท้อนให้เห็นความสำคัญอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยต้องเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนนโยบายในการพัฒนาการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้ครูผู้สอนมีการตื่นตัว และปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนจากการเรียนการสอน พัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อก้าวข้ามขีดจำกัดของทุกปัญหาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของคนในประเทศตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในระบบการศึกษาด้วยการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบขีดความสามารถการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อพัฒนาระบบส่งเสริม/พัฒนา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนรู้แบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อทดลองใช้ระบบส่งเสริม/พัฒนา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนรู้แบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal มีกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด ระบบส่งเสริม/พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนรู้ การสอน แบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญสำหรับการประเมินโดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Technique) คือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือการอบรมที่เน้นการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีคุณวุฒิตั้งแต่น้อยระดับปริญญาโท ในสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือมีประสบการณ์และผลงานที่เกี่ยวข้อง หรือทำงานเกี่ยวข้องกับทั้ง 3 ด้าน ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 30 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ส่วนที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ คือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษา หรือประสบการณ์ศึกษาเรียนรู้และผลงานที่เกี่ยวข้อง หรือทำงานเกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ส่วนที่ 3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแบบทดสอบวัดสมรรถนะครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาครู และ/หรือ การอบรมที่เน้นการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีคุณวุฒิทาง

การศึกษา หรือประสบการณ์ศึกษาเรียนรู้และผลงานที่เกี่ยวข้อง หรือทำงานเกี่ยวข้องกับทั้ง 3 ด้าน ไม่น้อยกว่า 5 ปี
จำนวน 5 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ส่วนที่ 4 กลุ่มครูทดลองใช้ระบบพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาออนไลน์ฯ ได้แก่ ครูและบุคลากรสังกัดสถานศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ลงทะเบียนเข้าร่วมในการจัดอบรมโครงการพัฒนาสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 30 คน สำหรับทดลองเครื่องมือในการวิจัย ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยคัดเลือกครูและบุคลากรสังกัดสถานศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จาก 9 สถานศึกษา โดยต้องมีคุณสมบัติ คือ 1) เป็นสถานศึกษาที่เน้นการเรียนการสอนแบบ New Normal 2) สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 3) สามารถเข้ารับการอบรมและทำกิจกรรมได้ตลอดหลักสูตรการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เนื้อหา

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ใน การพัฒนาการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal
2. สังเคราะห์การพัฒนาการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal
3. สร้างแบบสอบถามสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ (ฉบับร่าง) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และตรวจสอบรายการ (Check List) องค์ประกอบขีดความสามารถการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการจัดการเรียนรู้ 3) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ และ 4) การมุ่งเน้นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงโครงสร้าง แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องเนื้อหากับข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน กรอบแนวคำถาม และหาองค์ประกอบเบื้องต้นของระบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการศึกษาองค์ประกอบของระบบฯ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในการพัฒนาระบบ โดยทำการทดลองใช้ และมีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อทำการประเมินรับรองระบบ และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นจึงกำหนดขั้นตอนการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย สามารถแบ่งออกเป็น 4 ระยะ และได้นำขั้นตอนการพัฒนาระบบของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, (2556) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนตามขั้นตอน ADDIE Model มาใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่เน้นการแสวงหานวัตกรรมใหม่ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีการพัฒนาระบบและวิธีการทำงาน ร่วมกับการใช้เครื่องมือ การพัฒนา

นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สามารถนำเสนอ เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เน้นการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เน้นการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งกลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ New normal ซึ่งใช้ในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ครู บุคลากรทางการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 25 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งจะคัดเลือกในกลุ่มครูที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) และบุคลากรทางการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ที่รับผิดชอบการเรียนการสอนทางไกล และงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน 5 ปีขึ้นไป และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของระบบ จำนวน 5 คน ซึ่งกำหนดการคัดเลือกคุณวุฒิระดับปริญญาเอก ทำการสอนในระดับสถานศึกษาอุดมศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา หรือคอมพิวเตอร์ทางการศึกษา มีประสบการณ์สอน 5 ปีขึ้นไป หรือมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และ 2) แบบประเมินองค์ประกอบของการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เน้นการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดหมวดหมู่แนวคิด ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำร่างระบบพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) ศึกษา สภาพปัจจุบัน สอบถามความต้องการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบพัฒนาครูการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 3) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างกรอบสารแนวคิด ในกระบวนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านกระบวนการหาค่าความเชื่อมั่น และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์นี้ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89 4) นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้งานเพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการสนทนากลุ่ม เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ และสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของระบบ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 5) นำผลการปรับปรุงแก้ไขและข้อสรุปที่ได้นำมาสร้างองค์ประกอบของระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะได้องค์ประกอบของระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านข้อมูลการต่อประสานผู้ใช้ระบบ (User Interface) องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารจัดการข้อมูลของระบบ (Administrator Dashboard) องค์ประกอบที่ 3 ด้านระบบการติดต่อสื่อสารข้อมูล (Communication System) และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการจัดการเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้ (Content and

Learning Management) และ 6) จากนั้นเมื่อได้องค์ประกอบของระบบการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แล้วนั้น จะนำองค์ประกอบที่ได้มาประเมินโดยให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 ประเมินเพื่อยืนยันองค์ประกอบที่ได้นำไปพัฒนาระบบต่อไป

ระยะที่ 2 การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เน้นการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยใช้ทฤษฎีหลักการออกแบบการเรียนรู้ของ ADDIE Model

การดำเนินการระยะที่ 2 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ตามตาราง 1

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการวิจัย 5 ขั้นตอน

กระบวนการดำเนินการ	ขั้นตอน	ผลลัพธ์
การวิเคราะห์ (Analysis)	วิเคราะห์ระบบที่เหมาะสมผู้เรียน และเนื้อหาความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ใช้	ลักษณะของเนื้อหาที่เสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
การออกแบบ (Design)	ลักษณะปฏิสัมพันธ์และเนื้อหาที่เหมาะสมต่อระบบฯ	ออกแบบหน้าจอและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับระบบ
การพัฒนา (Development)	ดำเนินการพัฒนาระบบตามที่ออกแบบไว้	ระบบการเรียนการสอนแบบ New Normal
การนำไปใช้ (Implement)	นำระบบไปใช้ทดลองใช้งาน	ผลการใช้งาน และข้อเสนอแนะ
การประเมินผล (Evaluation)	ประเมินผลคุณภาพของระบบฯ	ระบบที่มีคุณภาพ และความคิดเห็นข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ระบบพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาที่เน้นการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้วยการหาคุณภาพ ประสิทธิภาพของระบบ ผลสัมฤทธิ์หลังอบรม ผลการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความพึงพอใจต่อระบบ

การดำเนินการระยะที่ 3 ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ประเมินพื้นฐานสมรรถนะ ขั้นที่ 2 ดำเนินการทดลองใช้ระบบพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาที่เน้นการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และการสื่อสารตามแผนกกับกิจกรรม ขั้นที่ 3 ประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพของระบบ ผลสัมฤทธิ์หลังอบรมผลการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ขั้นที่ 4 สอบถามความพึงพอใจต่อระบบที่มีต่อพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาที่เน้นการเรียน การสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ขั้นที่ 5 รวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลที่ได้และขั้นที่ 6 เขียนรายงานการทดลองใช้ระบบการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาที่เน้นการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลของการศึกษาองค์ประกอบขีดความสามารถการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

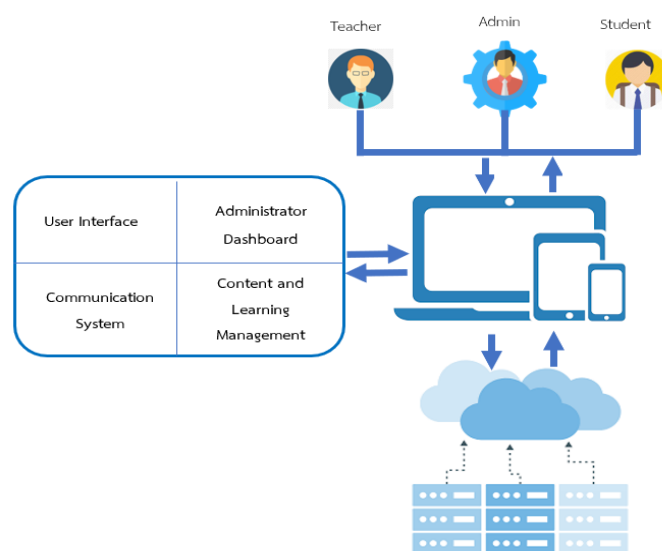
สามารถสรุปประเด็นการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบที่เหมาะสมของระบบพัฒนาครูและบุคลากรฯ เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสร้างโมเดลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านข้อมูลการต่อประสานผู้ใช้ระบบ (User Interface) เป็นองค์ประกอบที่ทำงานในส่วนของผู้ใช้งานของระบบสามารถเข้าถึงข้อมูล เนื้อหาและการเรียกใช้งานเมนูต่าง ๆ ซึ่งในส่วนนี้จะเรียกว่า ส่วน Front-end โดยการทำงานนั้นจะออกแบบให้ใช้งานตามหลักการออกแบบของประสบการณ์ผู้ใช้เป็นหลัก (User Experience : UX) และในส่วนของการใช้งานที่ต้องการให้ผู้ใช้งานใช้งานได้ง่ายและสะดวกเพื่อตอบสนองผู้ใช้ (User Interface : UI)

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารจัดการข้อมูลของระบบ (Administrator Dashboard) เป็นองค์ประกอบในส่วนการทำงานของการบริหารจัดการสำหรับผู้ดูแลระบบ (Admin System) ทำหน้าที่ในการทำงานในการบริหารจัดการ และดูแลเนื้อหา เพิ่ม ลบ แก้ไข ปรับปรุงของแหล่งข้อมูล ระบบสมาชิกของผู้ใช้งาน โครงสร้างเว็บไซต์ และการจัดการฐานข้อมูลของระบบ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านระบบการติดต่อสื่อสารข้อมูล (Communication System) เป็นส่วนขององค์ประกอบที่ทำหน้าที่ติดต่อสื่อสารข้อมูลจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใช้งาน และใช้เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ในระบบโดยการรับส่งข้อมูลของผู้เรียน กับผู้สอนได้อีกด้วย

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการจัดการเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้ (Content and Learning Management) เป็นส่วนที่ทำหน้าที่จัดการเนื้อหา ทั้งแบบไฟล์เอกสาร และแบบไฟล์วิดีโอ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าศึกษาเนื้อหา จากผู้สอนอัปโหลดเข้าสู่ระบบการเรียนรู้ และประเมินผู้เรียน

ภาพที่ 2 องค์ประกอบขีดความสามารถการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมขององค์ประกอบของระบบพัฒนาครูและบุคลากรฯ เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

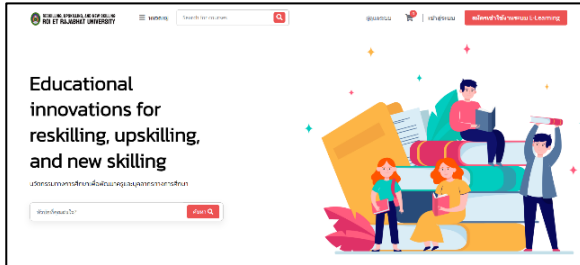
รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านข้อมูลการต่อประสานผู้ใช้ระบบ (User Interface)	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารจัดการข้อมูลของระบบ (Administrator Dashboard)	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านระบบการติดต่อสื่อสารข้อมูล (Communication System)	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ด้านการจัดการเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้ (Content and Learning Management)	5.00	0.00	มากที่สุด
5. องค์ประกอบมีความเหมาะสมสอดคล้องและสัมพันธ์กันระหว่าง ปัจจัยนำเข้า (Input) , กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)	5.00	0.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบแต่ละส่วนของระบบพัฒนา	5.00	0.00	มากที่สุด
1. ปัจจัยนำเข้าด้านผู้สอน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ปัจจัยนำเข้าด้านผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการระบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยของปัจจัยนำเข้า (Input)	5.00	0.00	มากที่สุด
1. ความเชื่อมโยงและองค์ประกอบมีวิธีการสอนแบบการเรียนรู้แบบ New normal	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ความเชื่อมโยงและองค์ประกอบมีกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ New normal	4.80	0.45	มากที่สุด
3. ความเชื่อมโยงและองค์ประกอบของสภาพแวดล้อม	5.00	0.00	มากที่สุด
กระบวนการ (Process)	4.94	0.26	มากที่สุด
1. ประเมินผู้เรียนด้านความรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ประเมินทักษะสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ประเมินเครื่องมือสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	4.80	0.45	มากที่สุด
4. ประเมินประสิทธิภาพและคุณภาพโดยรวมของการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด	5.00	0.00	มากที่สุด
ผลผลิต (Output)	4.95	0.22	มากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลของการพัฒนาระบบส่งเสริม/พัฒนา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนรู้การสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

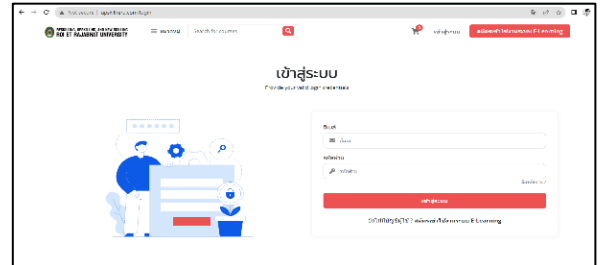
ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบการพัฒนาระบบส่งเสริม/พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนรู้การสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ขึ้นและได้ นำขึ้นสู่ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต URL: <http://upskilleru.com/> และได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของระบบฯ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้นั้น ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ผลของระบบส่งเสริม/พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนรู้การสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

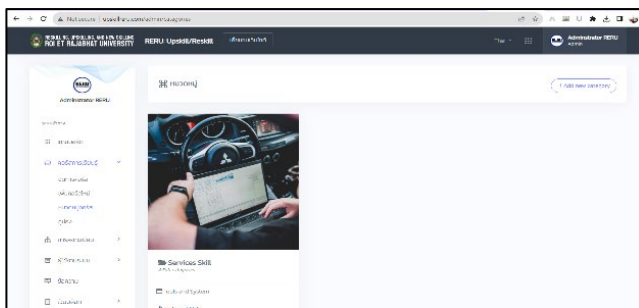
ส่วนหน้าแรกของระบบ (Home page)

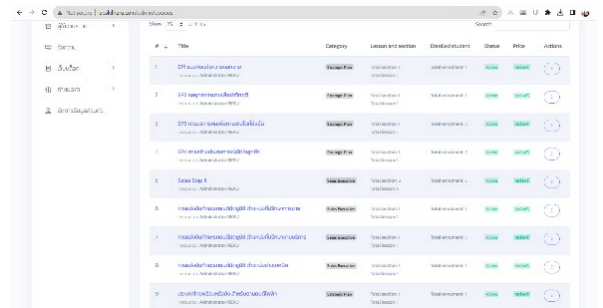
ภาพที่ 3 แสดงหน้าแรกของระบบ

ภาพที่ 4 แสดงส่วนการเข้าสู่ระบบ

ภาพที่ 5 หมวดหมู่เนื้อหาครุสการการเรียนรู้

ภาพที่ 6 จัดการเนื้อหาครุสการการเรียนรู้

2.2 ผลของการประเมินคุณภาพของระบบส่งเสริม/พัฒนา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนรู้ การสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.22) และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการใช้ประโยชน์ และด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ =5.00, S.D. = 0.45) ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลประเมินคุณภาพของระบบส่งเสริม/พัฒนา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนรู้การสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
ด้านการใช้ประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านความเป็นไปได้	4.80	0.45	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านความถูกต้องครอบคลุม	4.80	0.45	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.90	0.22	มากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลของการทดลองใช้ระบบส่งเสริม/พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ผลของความพึงพอใจต่อการทดลองใช้ระบบส่งเสริม/พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้วิจัยได้นำระบบที่ได้นำไปทดลองใช้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อหาความพึงพอใจต่อระบบที่พัฒนาขึ้น

ตาราง 4 แสดงการประเมินความพึงพอใจต่อการทดลองใช้ระบบส่งเสริม/พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านผู้สอน	4.79	0.39	มากที่สุด
1.1) ผู้สอนใช้ช่องทางการสอนนำเสนอเนื้อหาได้สะดวก	4.83	0.38	มากที่สุด
1.2) ผู้สอนมีช่องทางการสื่อสารติดต่อกับผู้เรียนได้	4.90	0.30	มากที่สุด
1.3) การกำหนดระยะเวลาเนื้อหาการสอนเหมาะสม	4.65	0.48	มากที่สุด
2. ด้านผู้เรียน	4.75	0.40	มากที่สุด
2.1) การเตรียมความพร้อมแนะนำหลักสูตรให้กับผู้เรียนมีความเหมาะสม	4.65	0.48	มากที่สุด
2.2) ผู้เรียนเลือกเข้าสู่บทเรียนได้ง่ายและสะดวกเหมาะสม	4.83	0.38	มากที่สุด
2.3) การเข้าบททวนเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้สะดวก	4.88	0.33	มากที่สุด
3. ด้านการจัดการระบบการเรียนการสอน	4.78	0.40	มากที่สุด
3.1) ความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงระบบและการสมัครใช้งานระบบ	4.83	0.38	มากที่สุด
3.2) สามารถใช้งานระบบได้ง่าย สะดวก ไม่ซับซ้อน	4.65	0.48	มากที่สุด
3.2) ระบบมีความเสถียร แสดงผลได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ	4.90	0.30	มากที่สุด
3.3) ความเหมาะสมของการออกแบบกราฟิก ปุ่มเมนู ขนาดตัวอักษร ขนาดของภาพ และคลิปวิดีโอของระบบเหมาะสม	4.70	0.46	มากที่สุด
3.4) การแสดงผลบนหน้าจอมีสัดส่วนที่เหมาะสม อ่านง่ายมีความชัดเจน	4.70	0.46	มากที่สุด
3.5) ระบบช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ทุกที่ทุกเวลาเสริม สร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.88	0.33	มากที่สุด
4. ภาพรวมของระบบส่งเสริม/พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.73	0.45	มากที่สุด
ความพึงพอใจโดยรวมต่อการใช้ระบบส่งเสริม/พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.73	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.78	0.41	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดย การเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับองค์ประกอบขีดความสามารถการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน พิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านข้อมูลการต่อประสานผู้ใช้ระบบ (User Interface) ด้านการบริหารจัดการข้อมูลของระบบ (Administrator Dashboard) ด้านระบบการติดต่อสื่อสารข้อมูล (Communication System) ด้านการจัดการเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้ (Content and Learning Management) และองค์ประกอบมีความเหมาะสมสอดคล้องและสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ทั้งนี้จะสรุปได้จากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการจัดการเรียนรู้ 3) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ และ 4) การมุ่งเน้นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนั้น เป็นไปตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการหลักของระบบการศึกษาทุกระดับ ซึ่งในทศวรรษที่ผ่านมาได้มีความสนใจที่จะเพิ่มการพัฒนาผู้เรียนเป็นศูนย์กลางขึ้น ซึ่งแนวทางนี้มีผลต่อความคิดและทฤษฎีสำหรับการปรับปรุงการเรียนการสอน การเรียนรู้ ซึ่งกำลังได้รับการศึกษา อย่างกว้างขวางและมีการทดลองใช้ในขณะนี้เรากำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 วิธีการที่เกิดขึ้นใหม่ โดยการเสริมสร้างการเรียนการสอน การเรียนรู้ ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มุ่งเน้นเทคโนโลยีที่จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้และสอดคล้องกับ Leigh, (2005. Abstract) ที่ศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า ปัจจุบันโลกกำลังเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ความรู้ และนวัตกรรม ดังนั้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมุ่งการสร้างความรู้ความสามารถและพัฒนาศักยภาพของคน ได้แก่ การศึกษาที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นการให้โอกาสแก่ผู้เรียน ทุกคนได้มีโอกาสรับรู้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของแต่ละคนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยปราศจากข้อจำกัด ทั้งระดับสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้และอื่น ๆ รวมทั้ง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด ทั้งในการแก้ปัญหา วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ในทุกระดับ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์, (2557) ที่กล่าวว่า ครูจะต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์เน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ แบบผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเกิดผลึกทางความคิดได้ด้วยตัวเอง ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กตามวัย และให้เด็กพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของเด็ก ซึ่งการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการช่วยให้การจัดการเรียนการสอนถือเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้สามารถเรียนผ่านระบบคอมพิวเตอร์ที่มีอิสระในการเรียนรู้โดยสามารถเข้าเรียนตอนไหน เวลาไหน หรือที่ไหนก็ได้ และในขณะเดียวกันเมื่อมีการเข้าเรียนในชั้นเรียนแบบเผชิญหน้าผู้เรียนก็สามารถที่จะสอบถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน หรือเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ ดังนั้น หากมีการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดอย่างเป็นรูปธรรม ผู้เรียนจะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ในการ ตั้งคำถาม ถกเถียงแสดงความคิดเห็น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในชีวิตและการเรียนต่อไปในอนาคต (ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์ และคณะ, 2563) นอกจากนี้ ในด้านการมุ่งเน้นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ก็ถือได้ว่าเป็น องค์ประกอบที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่นเดียวกัน ดังที่ดาวประดับ เรืองศิริ และคณะ, (2564) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผน ส่งเสริมพัฒนาสนับสนุนการ

บริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษา รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบรวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บ รวบรวม และเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้มาตรฐานใช้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ในการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, (2561) ที่เสนอแนะแนวทางการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การประเมินระดับชั้นเรียน โดยมุ่งเน้นการประเมินที่ยึดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นฐานโดยคำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษาปัจจัย กระบวนการดำเนินงานและผลลัพธ์ของผู้เรียนที่ต้องประเมินใช้การประเมินความก้าวหน้าให้มีประสิทธิภาพ เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินผลหรือการแข่งขัน หรือเปรียบเทียบกับผู้อื่น ส่งเสริมการประเมินที่เป็นเครื่องมือ การเรียนรู้ของผู้เรียนมีความสมดุลระหว่างการประเมินที่อิงตนเอง เพื่อนปктиวิสัย และมาตรฐาน มีการใช้การประเมินที่ปรับให้เหมาะกับศักยภาพของผู้เรียน และสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้วิธีการประเมินที่บูรณาการการเรียนรู้กับเทคโนโลยีจากงาน ที่กำหนดให้ทำตามโลกแห่งความเป็นจริงและให้ข้อมูลป้อนกลับ ทันทีใช้แฟ้มประวัติของผู้เรียนที่แสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้และการสื่อสารกับพ่อแม่/ ผู้เกี่ยวข้องครูจำเป็นต้องมีความรอบรู้ด้านการวัดผลและคลังเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพสูง (ถูกต้อง เชื่อถือได้ ยุติธรรม) นอกจากนี้ เขาวรินทร์ แก้วพรม และคณะ, (2564) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาศูนย์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 15 องค์ประกอบย่อย และ 79 ตัวชี้วัด ซึ่งองค์ประกอบหลักประกอบด้วยจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ และการมุ่งเน้นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ดังนั้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรจะต้องพัฒนาตนเองอย่างไรให้เป็นบุคลากรของภาครัฐในการจัดการศึกษาในยุค Next Normal ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจากการ อภิปรายผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นจึงกล่าวได้ว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ตอนที่ 2 ผลของการพัฒนาระบบส่งเสริม/พัฒนา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนรู้การสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ผลของระบบส่งเสริม/พัฒนา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนรู้การสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การประเมินคุณภาพของระบบส่งเสริม/พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาผลของการส่งเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนรู้การสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการใช้ประโยชน์และด้านความเหมาะสม สอดคล้องกับ ทวีสุข โภคทรัพย์, (2561) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะด้านไอซีที สำหรับนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคามพบว่า นักศึกษา ยังไม่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้ นักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นนักกีฬา และเรียนรายวิชาทางเทคโนโลยีสารสนเทศน้อย หลักสูตรที่เรียนเป็นหลักสูตรศึกษาศาสตร์บัณฑิตจบแล้วเป็นครูทางพลศึกษา มีการออกฝึกสอนตามโรงเรียน สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จึงได้ตระหนักให้นักศึกษาเป็น ครูในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารทางการศึกษา เพื่อพัฒนาสื่อการสอน และรูปแบบการ

สอนที่ทันสมัยนำไปใช้กับการเรียนการสอนต่อไป และการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะด้านไอซีทีที่มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายหลักการ 2) กรอบสมรรถนะด้านไอซีที 3) การทดสอบ สมรรถนะ 4) กระบวนการส่งเสริมสมรรถนะ 5) สื่อสังคมออนไลน์ และ 6) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พิธีบัตร จันทกุล และฉลอง ชาตบุระชีวิน, (2560) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์ประกอบที่ 2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู ผลการประเมินรูปแบบ โดยผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์และครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเห็นว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดและควรมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลของการทดลองใช้ระบบส่งเสริม/พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ผลของความพึงพอใจต่อการทดลองใช้ระบบส่งเสริม/พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้วิจัยได้นำระบบที่ได้นำไปทดลองใช้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อหาความพึงพอใจต่อระบบที่พัฒนาขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทดลองใช้ระบบมีความสำคัญ มีจำเป็นในการส่งเสริม/พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และ แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู และบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกานต์ บังศรีวงศ์, (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการบริหารจัดการ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนมีการจัดระบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาความรู้และทักษะของครูผู้สอนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนการสอน ควรจัดให้มีศูนย์ซ่อมบำรุงในกลุ่มเครือข่ายควมมีการจัดตั้ง ห้องสื่อ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และส่งเสริมการใช้สื่อของนักเรียนและครู อีกทั้งยังสอดคล้องกับ อินทรา ชูศรีทอง และคณะ, (2563) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผลการวิจัย พบว่า 1. องค์ประกอบการพัฒนาครู มี 5 องค์ประกอบ คือ ทักษะพื้นฐานด้าน ICT ทักษะการใช้ ICT ในการติดต่อสื่อสาร ทักษะการรู้ทัน ICT ทักษะการบูรณาการ ICT ในการเรียนการสอน และคุณธรรม จรรยาบรรณการใช้ ICT 2. รูปแบบการพัฒนาครูในการใช้ ICT เพื่อการจัดการเรียนรู้ คือ EAIT Model ประกอบด้วย การเริ่มต้น การประยุกต์ การแพร่กระจาย และปรับโฉมใหม่ 3. ผลการใช้รูปแบบในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา คือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) มีประสิทธิภาพ 81.20/87.14 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และคะแนนหลังเรียนสูง กว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ทศพร ดิษฐ์ศิริ และคณะ, (2564) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า

1) รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้เชิงรุก (BLALM Model) มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ 1.1) ผู้สอน 1.2) ผู้เรียน 1.3) ห้องเรียน และ 1.4) เทคโนโลยี 2) ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, $SD = .11$) และ 3) ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า 3.1) คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.2) คะแนนเฉลี่ยด้านทักษะและด้านนวัตกรรมของผู้เรียนทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกัน 3.3) คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของผู้เรียนระดับเก่งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนหลังเรียน ในระดับปานกลาง ($r = .46$, $p = .01$) 3.4) คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ก่อนเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับหลังเรียน ในระดับปานกลาง ($r = .49$, $p = .00$) และ 3.5) ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้ เชิงรุกในระดับมากที่สุดโดย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.66 และ 3.6) ผลของการรับรองรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้เชิงรุก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดที่คะแนนเฉลี่ย 4.80

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไปการนำวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้เก็บข้อมูลวิจัยควรให้ความสำคัญ และสร้างกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพของตนเองในรูปแบบที่หลากหลายในด้านการสร้างสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมและปลอดภัย เพื่อให้มีพัฒนาทักษะการใช้ดิจิทัลใหม่ ๆ แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานประเภทต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

2. การเรียนการสอนแบบ New Normal ต้องการติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลา ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการสร้างสมดุลระหว่างงานกับชีวิตครอบครัว การบริหารเวลาจึงเป็นอีกประเด็นที่มีความสำคัญเพื่อให้เกิดความสมดุลในการใช้ชีวิตในยุค New Normal เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบระหว่างชีวิตการทำงาน และชีวิตครอบครัวได้

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal ส่งผลต่อการทำงานวิชาการในสถานศึกษาที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ไปทดลองใช้เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลอื่น ๆ เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษาสูงขึ้นหรือไม่ ในมหาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางด้านการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal ส่งผลต่อการทำงานวิชาการในสถานศึกษาในมหาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

3. สำหรับการวิจัยเรื่องการพัฒนาพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการเรียนการสอนแบบ New Normal สู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างไรในอนาคตควรมีการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่อยู่พื้นที่อื่น เพราะยังมีงานวิจัยน้อยชิ้นที่ศึกษาในเรื่องนี้ ซึ่งทีมผู้วิจัยมองว่าบริบทของครู นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ อาจมีข้อจำกัดหรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากงานวิจัยชิ้นนี้และยังไม่เคยถูกค้นพบมาก่อน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การพัฒนาการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีองค์ประกอบสำคัญ คือ ความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นพฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงการมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ประกอบการทำงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และมีทักษะพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นพฤติกรรมความสนใจ ทักษะคิดและความสามารถของครูแต่ละบุคคลในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ดังนั้น การมีทักษะการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงเป็นทักษะที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องมีการผสมผสาน ระหว่างความรู้ทุกสาขาวิชา กับทักษะการเรียนรู้และการใช้ชีวิตของครูเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ การออกแบบ และนำเสนอเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความระมัดระวัง มีความรับผิดชอบต่อสังคมการเข้าถึงข้อมูลที่ตรงกับความต้องการที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบการทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. 5(1), 7-19.
- เขาวรินทร์ แก้วพรม, จำเนียร พลหาญ และชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ. (2564). รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. **วารสารวิชาการธรรมทศน์**. 21(4), 195-212.
- ณัฐกานต์ ปังศรีวงศ์. (2563). การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. การศึกษาอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- ดาวประดับ เรืองศิริ, สาโรจน์ เผ่าวงศ์, และ นิพนธ์ วรรณเวช. (2564). การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรีและราชบุรี. **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 4(3), 1105-1122.

- ทวีสุข โภคทรัพย์. (2561). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะด้านไอซีที สำหรับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม. *วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม*. 5(1), 183-193.
- ทศพร ดิษฐ์ศิริ, ญัฐพล รำไพ และสุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู. *วารสารชุมชนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. 15(2), 197-209.
- พีระวัตร จันทกุล และฉลอง ชาตบุระชีวิน. (2560). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 9(3), 225-237.
- ไพฑูรย์สินลาร์ตัน. (2557). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21* ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. (2566). *แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด พ.ศ. 2566-2570*. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- รังสิญา ช่อผูก. (2565). *สภาพปัญหาการใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอเวียงสระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*.
- ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์, ภูริสร ฐานปัญญา และเกรียงไกร สัจจะหฤทัย. (2563). การเรียนการสอนแบบไฮบริด (Hybrid Learning) กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช*. 12(3), 213-224.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561*. บริษัท 21 เซนจูรี จำกัด.
- อินทรา ชูศรีทอง, ไซยา ภาวะบุตร และวัฒนา สุวรรณไตรย์. (2563). รูปแบบการพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 10(2), 98-112.
- Leigh, Joanne M. (2005). *An analysis of the use of Web-based instruction in physical education and related departments in the Pennsylvania State System of Higher Education*. 2005. Retrieved November 10, 2023, from <http://www.useit.Comlalertbox/990530.html>> June 4.

เมตาเวิร์สกับการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ Communication Arts Curricula development with Metaverse

รรินทร์ วสุนันต์¹ และสุวลักษณ์ ห่วงเย็น^{2*}
Rarinthorn Vasunan¹ Suwaluk Huangyen^{2*}

^{1,2}คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
^{1,2}Faculty of Management Science Suan Dusit University

*Corresponding email: suwaluk_hua@dusit.ac.th

Received: July.8., 2024.; Revised: November.10., 2024.; Accepted: November.15., 2024

บทคัดย่อ

การพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในยุคที่เทคโนโลยีเมตาเวิร์ส (Metaverse) มีบทบาทสำคัญในแวดวงการศึกษาและการสื่อสาร ได้รับแรงบันดาลใจจากแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของฮิลดา ทาบา (Hilda Taba) ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การเลือกเนื้อหาสาระ การจัดระเบียบเนื้อหา การคัดเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล ในการปรับใช้กับเมตาเวิร์ส ขั้นตอนเหล่านี้ได้รับการประยุกต์ให้สอดคล้องกับความต้องการของโลกเสมือนจริง ซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบประสบการณ์เชิงประจักษ์และการใช้เทคโนโลยี VR/AR เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต หลักสูตรได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในอุตสาหกรรม อาทิ การสร้างสรรค์เนื้อหาในโลกเสมือน การตลาดดิจิทัล และการแก้ปัญหาในสถานการณ์ไม่แน่นอน การเปลี่ยนแปลงแนวทางการศึกษาเชิงดิจิทัลนี้ยังสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดกว้างและยืดหยุ่น โดยใช้กลยุทธ์การสอนในรูปแบบเสมือนจริง เช่น การสัมมนาในเมตาเวิร์ส การฝึกทักษะการทำงานในสภาพแวดล้อม VR และการพัฒนาโครงการเสมือนที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ การสร้างความร่วมมือกับอุตสาหกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงและทักษะการทำงานที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน บทความนี้แสดงให้เห็นว่า เมตาเวิร์สมีศักยภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้แบบแอคทีฟและสร้างความสนใจในเนื้อหาทางนิเทศศาสตร์ พร้อมเปิดโอกาสการทำงานในหลากหลายสายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร การออกแบบ และการพัฒนาเทคโนโลยี

คำสำคัญ : เมตาเวิร์ส, หลักสูตรนิเทศศาสตร์, เทคโนโลยีเสมือนจริง, การสื่อสารแบบมัลติมีเดีย

ABSTRACT

The development of a communication arts curriculum in the era of the Metaverse emphasizes the integration of immersive technology into education, inspired by Hilda Taba's seven-step curriculum development model. This includes needs analysis, objective formulation, content selection, content organization, learning experience selection and organization, and assessment. Adapted to the Metaverse, these steps align with the requirements of a virtual world, promoting experiential learning through VR/AR technologies and equipping students with essential future skills. The curriculum is designed to meet industry demands, including virtual content creation, digital marketing, and problem-solving in uncertain situations. This shift toward digital education supports flexible and open teaching strategies, employing virtual formats such as seminars within the Metaverse, VR-based teamwork skills, and project development that fosters collaboration. Additionally, industry partnerships allow students to gain real-world experience and develop job-ready skills. This study highlights the Metaverse's potential to encourage active learning and engagement with communication arts, preparing students for diverse career paths in communication, design, and technological development.

Keywords: Metaverse, Communication Arts Curricula, Virtual Reality Technology, Multimedia Communication

บทนำ

การใช้ชีวิตในยุคปัจจุบันเป็นโลกของเทคโนโลยีดิจิทัล มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต ทำให้พฤติกรรมของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะแบบก้าวกระโดดทั้งในการทำงาน การศึกษา และการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ การประชุมผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ และแอปพลิเคชันหรือ Work from Home การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ หรือพฤติกรรมอื่น ๆ ซึ่งเทคโนโลยีดิจิทัลเหล่านี้ได้ถูกพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ อีกทั้งผู้คนส่วนใหญ่รู้จักและพร้อมปรับตัว อย่างไรก็ตามสังคมปัจจุบันส่วนใหญ่ต่างกล่าวถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่เรียกว่า เมตาเวิร์ส (Metaverse) ซึ่งเป็นกระแสที่ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในแวดวงของเทคโนโลยีภายหลังที่ มาร์ก ซัคเคอร์เบิร์ก (Mark Zuckerberg) ซีอีโอและผู้ร่วมก่อตั้งโซเชียลมีเดียของเฟซบุ๊ก การประกาศเปลี่ยนชื่อบริษัทใหม่ของเฟซบุ๊กเป็น Meta แพลตฟอร์มในการสร้างโลกเสมือนจริง และกล่าวถึงเมตาเวิร์สว่าเป็นสิ่งที่ทำให้คนในสังคมตื่นตัวเกิดกระแสให้โลกรู้จักเมตาเวิร์สและกล่าวถึงมากขึ้น

เมตาเวิร์ส (Metaverse) มาจากคำว่า meta (after or beyond) + universe คือ ชุมชนโลกเสมือนของผู้นับในโลกอินเทอร์เน็ต เป็นโลกหนึ่งที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ดิจิทัลถูกสร้างขึ้นเสมือนการมีตัวตนอยู่บนโลกอีกใบหนึ่ง โดยความจริงแล้วนั้นคือการเกิดจากการรวมตัวของโลกแห่งความจริง (AR) และเทคโนโลยีโลกเสมือน (VR) ผสานเข้าด้วยกันแบบเรียลไทม์ด้วยระบบ 5G สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) (2565) ได้ให้ความหมายเมตาเวิร์สหรือจักรวาลอนมิติ (Metaverse) ว่าเป็นการเชื่อมต่อโลกความจริงเข้ากับโลกเสมือนด้วยอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ความจริงเสมือน (VR Virtual Reality) เป็นสภาพแวดล้อมเสมือนที่มนุษย์เข้าไปอยู่อีกโลกหนึ่ง สามารถโต้ตอบได้

หรือมีประสบการณ์บนโลกเสมือนผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือหรือแว่น VR ความจริงเสริม (AR Augmented Reality) เป็นการนำโลกเสมือนมาซ้อนทับกับสิ่งแวดล้อมบนโลกความจริงที่สามารถมองเห็นสื่อเสมือนพร้อมกับโลกจริง Flood (2021) กล่าวว่า Metaverse หมายถึง โลกหรือจักรวาลที่ยิ่งใหญ่พันขอบเขตที่รู้จักเป็นการขนานนามโลกเสมือนจริงที่พาผู้คนจากโลกจริงไปใช้ชีวิตผ่านทางอินเทอร์เน็ตเสมือนตัวตนอยู่อีกโลกหนึ่งใช้ชีวิตคล้ายกับอยู่บนโลกความเป็นจริงโดยใช้เทคโนโลยี VR (Virtual Reality) หรือเทคโนโลยี AR (Augmented Reality) ที่เพิ่มระดับการใช้ชีวิตสองโลกแบบไร้รอยต่อ เมตาเวิร์สเริ่มมีบทบาทในการเปลี่ยนเทคโนโลยีสมัยใหม่ และเป็นอีกหนึ่งเงื่อนไขของอินเทอร์เน็ตช่วยให้ผู้สร้างสามารถสร้างประสบการณ์ที่เชื่อมโยงตัวตนตามกิจกรรม เป็นสิ่งที่เริ่มมองเห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนแล้วและมีช่องทางการสร้างรายได้ในการสร้างรายได้ธุรกิจออนไลน์ เมตาเวิร์สถูกนำไปใช้ในธุรกิจการลงทุน เช่น กลุ่ม FT การลงทุนในเหรียญคริปโตเคอร์เรนซี การขายงานศิลปะในรูปแบบ NFT ธุรกิจวิศวกรรม ธุรกิจบันเทิง เช่น เกม ภาพยนตร์ คอนเสิร์ต กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว การซื้อขายของบนออนไลน์ หรือการทำธุรกรรมทางการเงินด้วยสกุลเงินดิจิทัล เป็นต้น ความน่าสนใจในเมตาเวิร์สนั้นถูกสร้างขึ้นและอย่างเติบโตชัดเจนขึ้น เมื่อโลกในอนาคตเป็นพื้นที่ไร้พรมแดนที่สามารถเชื่อมผู้คนจากทั่วทุกมุมโลกเข้าไว้ด้วยกันอันจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเทคโนโลยีฮาร์ดแวร์และอินเทอร์เน็ตที่ต้องพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของเมตาเวิร์สกับการประสานโลกจริงกับโลกเสมือนจริง (Virtual World) โลกเสมือนที่อยู่บนระบบอินเทอร์เน็ตไม่ได้มีพื้นที่หรือสถานที่ทางกายภาพจริงที่เชื่อมโยงผู้คนเข้าด้วยกันผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะ “สังคมเสมือน” หรือ “ชุมชนเสมือนจริง” (Virtual Community) โลกเสมือนที่รองรับการจัดสภาพแวดล้อมเสมือนจริงแบบ 3 มิติในรูปแบบออนไลน์ต่อเนื่อง โดยโลกเสมือนจริงบนพื้นที่ดิจิทัล อันเกิดจากการรวมกันขององค์ประกอบ 3 สิ่ง ได้แก่ VR (Virtual Reality) ความจริงเสมือน AR (Augmented Reality) ความจริงเสริม และอินเทอร์เน็ต เมตาเวิร์ส (Metaverse) เป็นโลกเสมือนจริงที่เชื่อมต่อกับโลกความจริงด้วยอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเข้ามาเปลี่ยนการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ โดยเฉพาะในโลกการศึกษาและการเรียนรู้

เมตาเวิร์ส (Metaverse) ถูกนำมาใช้กับแวดวงการศึกษาเป็นเครื่องมือการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายด้วยการใช้ห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) ซึ่งเป็นการสอนผ่านเครือข่ายที่อาศัยเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้การเรียนการสอนโดยผู้สอนและผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมผ่านห้องเรียนเสมือนตามที่คุณสอนออกแบบไว้แทนการสอนในชั้นเรียนปกติได้ โดยการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนเป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ช่วยลดข้อจำกัดด้านการศึกษาได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียน เลือกเรียนได้ตามความพร้อมด้านเวลา สถานที่ และความสามารถทางสติปัญญา ห้องเรียนเสมือนช่วยให้สามารถจัดการเรียน การสอนได้ทั้งในสถานที่และนอกสถานที่ เป็นการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการศึกษาโลกเสมือนผสานโลกจริงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาสามารถให้ข้อมูลความรู้กับผู้เรียนได้ ผู้เรียนสัมผัสประสบการณ์ใหม่ในมิติที่เสมือนจริง เกิดกระบวนการร่วมกันเรียนรู้ให้เข้าใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ได้ อันจะส่งผลให้เกิดทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (อภิชาติ รอดนิยม, 2564)

บทนำ

เมื่อย้อนกลับไป 10 กว่าปีที่ผ่านมาได้มีการทบทวนการเรียนการสอนทางนิเทศศาสตร์ โดยการเรียนการสอนต้องสอดคล้องเท่าทันสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปจากอิทธิพลของสื่อใหม่เทคโนโลยีที่เข้ามา ซึ่งถูกเขียนในหัวข้อ “หลักสูตรนิเทศศาสตร์ ทวงคืนยุค กบฏทางความคิด” พิรงรอง รามสูต (2553) หัวหน้าภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า “การปฏิรูปสื่อ ตั้งแต่ยุคแรกในเมืองไทย พ.ศ. 2535-2553

โดยย้อนไปศึกษาดำรงประวัติศาสตร์และพัฒนาการสอน “นิเทศศาสตร์” ในประเทศไทยโดยเทียบกับนานาชาติประเทศให้ผู้ฟังได้เรียนรู้ว่า การปฏิรูปสื่อในประเทศไทยช่วงปี 2540 และก่อนหน้านั้นเป็นการปฏิรูปสื่อที่ตัวโครงสร้าง ขณะที่การปฏิรูปสื่อในต่างประเทศ คือการปฏิรูปนโยบาย การกำกับดูแลสื่อ การปรับเปลี่ยนเนื้อหาทั้งคุณภาพและปริมาณ และวิธีการปฏิบัติงานของสื่อมวลชน ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปสื่อในต่างประเทศนั้นเพื่อสร้างบทบาทของสื่อมวลชนเพื่อสาธารณะ ทั้งนี้ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงบูรณาการเรียนการสอนระหว่างศาสตร์ สาขาย่อยของนิเทศศาสตร์เข้าด้วยกัน รวมถึงปรับเปลี่ยนบรรจุเนื้อหาสอนเรื่องการปฏิรูปสื่อ การหลอมรวมเทคโนโลยี การสร้างพันธกิจหลักต่อการรับผิดชอบสังคมด้วย อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนหลักสูตรนิเทศศาสตร์โดยการปฏิรูปโดยนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ หากต้องปฏิรูปที่ตัวเนื้อหาหลักสูตร เถกิง สมทรัพย์ (2553) อดีตนายกสมาคมนักข่าววิทยุโทรทัศน์ไทยกล่าวว่า ส่วนใหญ่นักศึกษานิเทศศาสตร์ที่จบออกมานั้นยังไม่สามารถร่วมปฏิบัติงานในสนามจริงได้ทันทีจึงอยากให้การเรียนการสอนนิเทศศาสตร์เน้นภาคปฏิบัติที่ให้นักศึกษามีทักษะการทำงาน พร้อมปฏิบัติหน้าที่ลงสนามจริงได้ทันทีเมื่อจบการศึกษาที่ไม่ใช่แค่ส่งนักศึกษาไปฝึกงาน 3 เดือน การเรียนการสอนต้องสร้างการเรียนการสอนเสมือนทำงานจริงเสมือนอยู่ในองค์กรสื่อจริง ๆ จากนั้นมหาวิทยาลัยควรสอนโดยยึดการปฏิบัติงานเป็นตัวตั้ง ส่วนประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ (2553) นายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย กล่าวว่าไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนตัวหลักสูตร ตัวกระดาดตัวรายวิชา หัวข้อวิชา แต่ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสอน การเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องมีใจรักที่จะเรียนรู้ ต้องทำให้เกิดกระบวนการสอนที่ให้นักศึกษามีกระบวนการคิด รู้จักค้นคว้า หาข้อมูลความรู้ต่างแล้วเชื่อมโยงฐานความรู้ฐานข้อมูลที่มีที่ได้มานำมาใช้ ไม่ใช่แค่ตัวหลักสูตร แต่การเรียนนิเทศศาสตร์ต้องทำให้นักศึกษาคิดเป็น ซึ่งการสอนช่วงหลัง ๆ มักนิยมสอนที่ตัวเทคนิค เทคโนโลยีมากกว่าการสอนที่ตัวฐานความรู้ ความคิด การพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ การพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรให้มีการปฏิบัติได้เรียนรู้แบบสถานการณ์จริงช่วยให้ผู้เรียนได้มีทักษะพร้อมสู่การทำงานจริงในตลาดแรงงานเมื่อจบการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องดูตั้งแต่กระบวนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้มีกระบวนการคิด การค้นคว้า สามารถเชื่อมโยงความรู้จากสิ่งที่ค้นคว้ามาสู่กระบวนการคิดเป็นได้

Good. (157,1973) กล่าวถึงการพัฒนากลยุทธ์ไว้ 2 ประเด็นคือ การปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลงให้แตกต่างออกไปจากเดิมเป็นการสร้างโอกาสการเรียนรู้ขึ้นใหม่ สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในการเรียนรู้ในนิเทศศาสตร์จากอดีตปัจจุบันไปสู่อนาคตที่ใช้เทคโนโลยีเมตาเวิร์ส (Metaverse) และเสนอประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับปัจจุบันและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้เขียนจึงได้เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงลักษณะการเรียนนิเทศศาสตร์จากอดีตปัจจุบันไปสู่อนาคตให้เห็นชัดเจน ดังนี้

ลักษณะการเรียน	อดีต (Past)	ปัจจุบัน (Present)	อนาคต (Future)
เทคโนโลยีในการเรียนรู้	ใช้หนังสือเรียนและสื่อการสอน	ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	การใช้เมตาเวิร์สและเทคโนโลยีในการเรียนรู้
สถานที่การเรียนรู้	ห้องเรียนและห้องสมุด	โลกออนไลน์และพื้นที่การเรียนรู้	โลกเสมือนที่สร้างขึ้นในเมตาเวิร์ส
การสื่อสาร	การสนทนาโดยตรงกับผู้สอนและเพื่อนร่วมกลุ่ม	การสื่อสารผ่านอีเมลและแชท	การสื่อสารในโลกเสมือนที่สร้างขึ้นในเมตาเวิร์ส
การสร้างเนื้อหา	การใช้หนังสือเรียน และสื่อการสอน	การใช้เครื่องมือในการสร้างเนื้อหาออนไลน์	การสร้างเนื้อหาและสถานการณ์การเรียนรู้ในเมตาเวิร์ส

ลักษณะการเรียนรู้	อดีต (Past)	ปัจจุบัน (Present)	อนาคต (Future)
การทำงานกลุ่ม	การทำงานกลุ่มในห้องเรียน	การทำงานกลุ่มผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์	การทำงานกลุ่มในโลกเสมือนที่สร้างขึ้นในเมตาเวิร์ส
การประเมินผล	การสอนแบบเสมือนจริงและการส่งงานเขียน	การทำแบบทดสอบออนไลน์และการส่งงานออนไลน์	การประเมินผลผ่านการทดสอบแบบเสมือนจริงและการจำลองสถานการณ์เมตาเวิร์ส

การเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้จากอดีตปัจจุบันไปสู่อนาคต ด้านเทคโนโลยีการเรียนรู้ ด้านสถานที่การเรียนรู้ ด้านการสื่อสาร ด้านการสร้างเนื้อหา ด้านการทำงานกลุ่ม ด้านการประเมินผล ผู้เขียนมองลักษณะแต่ละด้านว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงไปตามนวัตกรรมเทคโนโลยีทำให้ส่งผลต่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมเทคโนโลยีนี้นั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งผู้เรียนผู้สอน เช่น การใช้ AR (Augmented Reality) และ VR (Virtual Reality) ในการดาวน์โหลดสื่อมัลติมีเดียสำหรับการเรียนการสอน การสร้างเนื้อหาสื่อการสอนช่วยให้มีความรวดเร็ว การใช้ AI (Artificial Intelligence) ปัญญาประดิษฐ์ที่ช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้และระบบการเรียนการสอน การตอบคำถาม การประเมินผลทดสอบ การใช้ coding หรือภาษาแห่งอนาคตเหมาะกับการนำมาใช้ในการสร้างเนื้อหาที่สามารถพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียนให้รู้จักการวิเคราะห์แก้ไข ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ที่จะช่วยให้เกิดการบูรณาการความรู้กับศาสตร์อื่น ๆ ได้

ลักษณะการเรียนรู้จากอดีตนั้นแทบไม่ได้มีนำเรื่องเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในลักษณะการเรียนรู้แต่ละด้าน ลักษณะความเป็นจริงการเรียนการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนสื่อสารกันได้โดยตรง พื้นที่การเรียนรู้ก็ใช้ห้องเรียนหรือห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ รูปแบบของหลักสูตรที่มีอยู่ในอดีตจนถึงปัจจุบันเป็นลักษณะเฉพาะที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของหลักสูตรประเภทนั้น ๆ รูปแบบของหลักสูตรได้มาจากแนวคิดของนักศึกษา นักพัฒนาหลักสูตรได้จัดทำออกเป็นหมวดหมู่เพื่อง่ายต่อการศึกษา (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546 : 128) ซึ่งต่างจากปัจจุบันและอนาคตที่นำนวัตกรรมเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในกระบวนการเรียนรู้ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบเสมือนจริง มีช่องทางการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ถูกพัฒนาใช้ในการเรียนรู้อย่างมากมาย การพัฒนาทักษะของผู้เรียน อีกทั้งคนทั่วไปก็สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่ายขึ้นและตรงกับความต้องการ

การเปรียบเทียบการเรียนการสอนสมัยก่อน ปัจจุบันและอนาคตมีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา เช่นเดียวกับลักษณะการเรียนรู้ที่แนวโน้มทางการเรียนการสอนมีการเปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปและถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

การเรียนการสอนแบบสมัยก่อน	1. เน้นทฤษฎีและหลักการ หลักสูตรนิเทศศาสตร์ในอดีตมักเน้นการศึกษาทฤษฎีและหลักการของการสื่อสารมากกว่าการปฏิบัติ 2. การเรียนการสอนแบบเชิงกลยุทธ์ การสอนมักเน้นการใช้เครื่องมือการสื่อสารที่มีอยู่ในสมัยก่อน โดยมักใช้วิธีการสอนแบบฟังจากผู้สอนมากกว่า 3. ผลิตบัณฑิตที่มีพรสวรรค์ ผู้เรียนมักถูกสอนให้มีทักษะทางสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อต่าง ๆ อย่างได้รับความสำเร็จ การโต้ตอบแบบไม่ตรงเน้นมากกว่าการสร้างสื่อเนื้อหาเอง
---------------------------	--

การเรียนการสอนในปัจจุบัน	1. การเรียนการสอนแบบเชิงปฏิบัติ หลักสูตรนิเทศศาสตร์ปัจจุบันมักเน้นการเรียนการสอนแบบปฏิบัติมากขึ้น ผู้เรียนมักได้รับโอกาสที่จะมีประสบการณ์จริงในการทำงานในอุตสาหกรรม 2. การใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญของการเรียนการสอนในปัจจุบัน การใช้สื่อดิจิทัลและเครื่องมืออินเทอร์เน็ตในการสื่อสารและการสร้างสื่อเนื้อหาเป็นสิ่งที่พบได้บ่อย 3. การสร้างบุคลากรอุตสาหกรรม หลักสูตรนิเทศศาสตร์ปัจจุบันมักมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม และสังคมทำให้บัณฑิตสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
การเรียนการสอนในอนาคต	1. การทำความเข้าใจกับเทคโนโลยีที่กำลังเจริญ การเรียนการสอนอาจมุ่งเน้นการทำความเข้าใจและการใช้งาน Metaverse และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในการสื่อสารและการสร้างสื่อเนื้อหา 2. การสร้างความสัมพันธ์และชุมชน การเรียนการสอนอาจมุ่งเน้นการสร้างสัมพันธ์และชุมชนที่เชื่อมโยงกับผู้เรียน ผู้สอน และบริษัทหรือองค์กรในอุตสาหกรรม 3. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและอุตสาหกรรม การเรียนการสอนอาจมุ่งเน้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการปรับตัวเข้าสู่อุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

จากตารางการเปรียบเทียบการเรียนการสอนสมัยก่อน ปัจจุบัน และอนาคตข้างต้นทำให้มองได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ต้องมองการเปลี่ยนแปลงในสังคมและเทคโนโลยี ด้วยเมื่อการปรับตัวเข้าสู่เทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงในสังคมและอุตสาหกรรมเป็นจุดสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรในอนาคตด้วยเมตาเวิร์ส (Metaverse) อนาคตเทคโนโลยีทำให้การศึกษาข้ามพรมแดน การเรียนรู้จากโลกจริงสู่โลกเสมือน สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของโลกอนาคตให้มาอยู่ปัจจุบัน แนวทางการศึกษาทั้งหมดต่างต้องปรับตัวเข้าสู่การเรียนการสอนออนไลน์เต็มรูปแบบ ชีวิตวิถีใหม่ยังไปต่อและยิ่งเป็นที่น่าจับตาเมื่อแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเปิดตัวเมตาเวิร์ส เทคโนโลยีโลกเสมือนจริงที่คาดว่าจะเข้ามาเปลี่ยนการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ของผู้คนบนโลกใบนี้ได้อย่างมหาศาลโดยเฉพาะในโลกการศึกษาและการเรียนรู้ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับเมตาเวิร์สไว้หลายคน อาทิ ใจทิพย์ ณ สงขลา (2565) ได้สะท้อนทัศนะและข้อห่วงใยต่อการศึกษาในอนาคตที่เมตาเวิร์สจะเข้ามามีบทบาทเชื่อมการเรียนรู้ระหว่างโลกจริงและโลกเสมือนว่าเมตาเวิร์ส (Metaverse) เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่จะเข้ามาปรับเปลี่ยนกระบวนการสื่อสารทางสังคมและการเรียนรู้ และเสริมต่อประสบการณ์ให้ผู้เรียนเข้าสู่โลกความเป็นจริงที่อาจไม่เคยหรือไม่สามารถได้พบเห็นผ่านโลกเสมือน ผู้ที่อยู่ในเมตาเวิร์สจะสร้างอวตารหรือ “ตัวตน” ในรูปลักษณะที่พอใจ มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมสัมผัสวัตถุและบรรยากาศด้วยกราฟิกที่มีมิติจากบริบทสิ่งแวดล้อม อธิบายการเชื่อมโยงตัวตนและชีวิตบนสังคมเสมือนจริง ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์หลายอย่างที่โลกความเป็นจริงอาจหาไปได้หรือไม่ทั่วถึง (ใจทิพย์ ณ สงขลา, 2565) ชญานทิ สรีพล (2565) กล่าวถึงเมตาเวิร์สว่า Metaverse for Education โลกเสมือนกับการเรียนรู้ที่ไร้ขีดจำกัด ช่วยพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย

ผ่านมานั้น แม้นักศึกษาจะไม่ได้เข้ามหาวิทยาลัยแต่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีการนำเครื่องมือมาใช้ในการเรียนการสอน รวมถึงในภาคธุรกิจมีการนำเครื่องมือดิจิทัลมาใช้ในการทำงานมากขึ้น ให้ทุกภาคธุรกิจไปใช้และทำให้เกิดความก้าวหน้ามากขึ้น เมื่อก่อนนักศึกษาปริญญาตรีมีประมาณ 2.7 แสนคน แต่ตอนนี้มีไม่ถึง 1.8 แสนคน ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมภาคธุรกิจต้องการคนด้านดิจิทัลมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันแรงงานไทยมีทักษะดิจิทัลเกิน 50% อยู่แล้ว และแรงงาน 48-49% ต้องการมีทักษะดิจิทัลเพิ่มเติมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน “Metaverse” ทำให้คนมีความรู้ด้านดิจิทัล มากขึ้นซึ่งในอนาคตทุกธุรกิจต้องเข้าสู่ Metaverse จะต้องคนออกแบบดิจิทัลที่สวยงามซึ่งต้องมีพื้นฐานเรื่องของ 3D กับทักษะที่จำเป็นยุค Metaverse เช่น ทักษะด้านการเขียนโค้ด การเขียนโปรแกรม ทักษะด้าน AI กราฟิกดีไซน์ การออกแบบ ความรู้ด้านสกุลเงินดิจิทัล NFT Blockchain ทักษะการวิเคราะห์ การวางแผนกลยุทธ์ ทักษะการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า” การที่จะต้องประสบความสำเร็จในอนาคต ต้องมีสกิลดังกล่าวเพราะการทำงานจะต้องเป็นการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีกับกระบวนการทำงาน

การศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ในปัจจุบันอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี สื่อเปลี่ยนผ่านจากยุคอนาล็อกเป็นยุคดิจิทัล การผลิตบัณฑิตให้ออกมามีคุณลักษณะ และขีดความสามารถในการแข่งขันในโลกดิจิทัลตอบโจทย์ตรงความต้องการของตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเทคโนโลยีดิจิทัลหรือไม่ใช่เรื่องง่าย การเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ในประเทศไทยมีมากมายหลายมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะสร้างเอกลักษณ์จุดเด่นที่ต่างกันไป เช่น จุดเด่นความเป็นมืออาชีพด้านการสื่อสารในโลกยุคดิจิทัล ความเป็นผู้นำด้านการสื่อสาร การผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและวิชาชีพ ส่วนแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรโดยภาพรวมก็ควรพิจารณาการบริหารปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น เรื่องของคุณภาพ คุณสมบัติของคณาจารย์ การบริหารจัดการด้านกระบวนการ (process) และผลผลิต (output) การปรับตัวและพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกี่ยวข้องกับการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลในปัจจุบัน มีผลกระทบต่อวิธีการสื่อสารและการเชื่อมโยงระหว่างบุคคลภายในองค์กรและชุมชน หลักสูตรนิเทศศาสตร์ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับการใช้เทคโนโลยีใหม่ การให้บริการผ่านช่องทางออนไลน์ และการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในรูปแบบออนไลน์

การพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์

อึ้ง บัวศรี (2542) : 12-18 กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นตัวบ่งชี้จุดมุ่งหมายการศึกษาของเด็กสร้างเสริมทักษะและทัศนคติในด้านสิ่งต่าง ๆ เป็นกรอบกำหนดแนวคิดและทิศทางการจัดการศึกษา เป็นแนวทางสำคัญในการกำหนดรูปแบบแนวทางการจัดการศึกษาที่จะทำให้หลักสูตรการศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้และทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพ ชูศรี สุวรรณโชติ (2542) : 41 กล่าวว่า หลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ผู้สอนประมวลให้กับผู้เรียนได้พัฒนาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การฝึกปฏิบัติทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาหลาย ๆ ด้าน ความรู้เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต การเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ซึ่งผู้พัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องพิจารณาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคาดหวังของหลักสูตร โดยในหลักสูตรนั้นต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหาหลักสูตร แนวทางการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอน แหล่งทรัพยากร และการประเมินผล การพัฒนาออกแบบหลักสูตรให้สมบูรณ์ควรมีองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรให้ครอบคลุม ชัดเจน และมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน ดังนี้ 1. วัตถุประสงค์ (Objective) กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียนเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้ 2. เนื้อหา (Subject Matter) มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เนื้อหาที่มีความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึก 3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Experience of

Learning) ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ในด้านความต่อเนื่อง และการจัดช่วงลำดับเนื้อหา 4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนว่าได้ผลที่พึงพอใจมากน้อยเพียงใด และข้อมูลที่ได้จากผลการประเมินช่วยตัดสินใจเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงหรือเลือกวิธีการจัดการใหม่ แต่การประเมินผลนั้นจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้ ดังที่ Tyler. (1949 : 110-125) ได้ให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายการศึกษาจุดเริ่มต้นของการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงไปสู่การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรที่ต้นนั้นจะต้องรู้ถึงปัญหา สภาพของปัญหาก่อนแล้วจึงระดมความคิดในการแก้ไขปัญหา หลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม มีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน ยึดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม และสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่ายเพื่อให้หลักสูตรที่ผ่านการพัฒนานั้นมีคุณภาพในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากขึ้นตอนหนึ่ง อารัม บัวศรี (2542 : 6-7) เห็นว่า หลักสูตรจัดทำขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรมการประมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนา นักพัฒนาหลักสูตรต้องพิจารณากำหนดจุดประสงค์อย่างรอบคอบ กำหนดอย่างชัดเจนและเหมาะสม สอดคล้องกับปรัชญาและค่านิยมของสังคม สภาพปัญหาและความต้องการของสังคมและผู้เรียน ตลอดจนมีความสมดุลระหว่างความรู้และทักษะหรือระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ (วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2564) หลักสูตรควรพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและสังคม หลักสูตรควรเกิดจากความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) การออกแบบหลักสูตร โดยเป็นการกำหนดลักษณะและรูปแบบของหลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนงานการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรเป็นไปตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ รวบรวมข้อมูลที่มีผลต่อการจัดหลักสูตร จัดหารูปแบบการจัดหลักสูตรหลาย ๆ รูปแบบ ทดสอบว่ารูปแบบใดเป็นรูปแบบที่ดีที่สุดที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางแผนไว้ในกรอบหลักสูตร ทำการตัดสินใจกำหนดรูปแบบ โครงสร้าง และองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งรูปแบบของหลักสูตรเป็นอย่างไรนั้นจะแสดงออกให้เห็นชัดเจนในขั้นตอนของการจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์สำหรับผู้เรียน โดยผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องตอบคำถามต่อไปนี้ 1) จะเลือกเนื้อหาอะไร และอย่างไร ให้บรรลุตามเป้าหมาย 2) จะจัดเนื้อหาและเรียงลำดับเนื้อหาอย่างไร 3) จะถ่ายทอดเนื้อหาอย่างไร 4) จะประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร 5) จะจัดทำเอกสารหลักสูตรอย่างไร มีการจัดหลักสูตรเป็นการลงมือจัดหลักสูตรตามรูปแบบที่ตัดสินใจเลือกไว้แล้วโดยดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตร (วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2564) กอบกิจ ประดิษฐ์ผลพานิช (2565) มองการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ในปัจจุบันว่าเป็นแกนกลางของเรื่องเป็นทักษะการใช้สื่อในโลกดิจิทัล การเติบโตของเทคโนโลยีและการใช้เวลาในโลกออนไลน์ทำให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ เกิดธุรกิจ Startup ใหม่ ๆ อีกมากมายที่ใช้ทักษะด้านนิเทศฯ เช่น กรณี Wongnai วงใน ซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหาร รีวิวธุรกิจต่าง ๆ ปัจจุบันก่อตั้งมา 7 ปี และมีมูลค่ากิจการมหาศาลนั้นก็เป็นธุรกิจที่อาศัยทักษะทางด้านนิเทศศาสตร์ หากแยกส่วนก็จะเห็นงานด้านนิเทศศาสตร์ สอดแทรกอยู่ในทุกจุดของความสำเร็จ ผสมผสานทั้งเรื่องสื่อดิจิทัล และการสื่อสารการตลาดดิจิทัล และมาสร้างความสำเร็จด้วยการสร้าง Platform ให้นำเนื้อหามาแชร์ โดยไม่ต้องทำเนื้อหาเองทั้งหมด เป็น User Generated Content การศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ในปัจจุบัน แกนกลางของเรื่องเป็นทักษะการใช้สื่อในโลกดิจิทัล และ ทักษะการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร คนที่ทันสมัยตามโลกทันเท่านั้นที่จะรอด วงการนิเทศศาสตร์มาถึงจุดเปลี่ยนครั้งที่สำคัญอีกครั้ง (มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2564)

Taba (1962: 422- 424) ระบุว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล แต่จุดเน้นของการพัฒนาหลักสูตรมี 5 ประการดังนี้ 1. ความสมดุลของแต่ละองค์ประกอบ 2. ความสอดคล้องเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน 3. มีหลักการและเหตุผลหรือทฤษฎีรองรับ 4. การกำหนด

เนื้อหาและกิจกรรมที่ตอบสนองประสบการณ์การเรียนรู้ และ 5.ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระและกิจกรรมกับธรรมชาติของผู้เรียน การศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งไม่ได้มีความแตกต่างในด้านเนื้อหาวิชาเท่าใดนัก ส่วนใหญ่จะความแตกต่างในด้านปรัชญาและวัตถุประสงค์หลักสูตรที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตร ตัวบ่งชี้วัดความสำเร็จหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ดังนั้นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในอนาคตนั้นต้องมีความเข้าใจปัญหา สภาพปัญหา ก่อน และพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมกับโลกของเมตาเวิร์สจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนองค์ประกอบหลัก ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์เนื้อหาและประสบการณ์ในโลกเสมือนจริงได้ฝึกฝนการออกแบบประสบการณ์ผู้ใช้ (UX Design) เพื่อสร้างสรรค์ปฏิสัมพันธ์ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพในเมตาเวิร์สสามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้

2. เนื้อหารายวิชาที่เพิ่มเกี่ยวกับเทคโนโลยี VR/AR, การพัฒนาเกม,การสร้างสรรค์เนื้อหา 2 มิติ, การออกแบบอินเทอร์เฟซและการตลาดดิจิทัล ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทของเมตาเวิร์ส เช่น การสื่อสารดิจิทัล ,การสร้างแบรนด์และการวิจัยสื่อ

3. แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่นำเทคโนโลยี VR/AR มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์จริงในโลกเสมือนที่สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันและสร้างสรรค์ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ

4. การวัดประเมินผลที่มีการพัฒนารูปแบบที่หลากหลาย เช่น การนำเสนอผลงานในรูปแบบ VR, การสร้างเกม การวิเคราะห์ข้อมูลจากเมตาเวิร์ส และกระบวนการคิดการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ มากกว่าการเน้นเพียงแค่ความรู้ทฤษฎี

ความเกี่ยวข้องสื่อเทคโนโลยี มองภาพกว้าง ๆ หลักสูตรนิเทศศาสตร์ส่วนใหญ่มีความคล้ายกับสื่อวิทยุโทรทัศน์ที่โดน Disruption และไม่ใช่สื่อหลักอีกต่อไป เปลี่ยนไปหมดเป็นลักษณะรูปแบบสื่อออนไลน์ สื่อดิจิทัลไปหมดจากเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ แนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปมีสื่อดิจิทัลที่ทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนและทุกคนส่วนใหญ่ทุกวันนี้เหมือนสังคมก้มหน้าเล่นแต่มือถือ พฤติกรรมคนดู Content ข่าวสารเปลี่ยนแปลงแต่คนจะสนใจกับสิ่งที่น่าสนใจกว่า ในอีก 10 ปี ข้างหน้ารูปแบบธุรกิจ การเรียนเปลี่ยนพลิกโฉม โลกของเราอยู่ที่ไหนก็สามารถเรียนรู้ได้ Content ได้ อยู่ที่ไหนก็เรียนรู้ และเสพสื่อได้ เป็นได้ทั้งผู้ชมและผู้สร้าง Content ได้ตลอด การใช้เพียงสมาร์ตโฟนอย่างเดียวก็สามารถถ่ายภาพเขียนข่าวและแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เผยแพร่สู่สาธารณะได้การศึกษาของโลกอนาคตนั้นอาจมาในรูปแบบของการผสมผสาน AI จะมีส่วนร่วมมากขึ้นในการเรียนรู้ของแต่ละคน

เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ IT (Information Technology) ที่มีมุมมองของปัญญาประดิษฐ์หรือ AI (Artificial Intelligence) มีบทบาทมาก ปัจจุบันหลายอาชีพถูก Disruption โดยใช้ AI การจ้างงานลดลง สื่อโทรทัศน์เองมีความกังวลว่าในอนาคตอันใกล้ AI อาจมีบทบาทแทนที่ของพิธีกร ดารา มีสิทธิถูกแทนที่ AI ในอนาคตที่ถูกสร้างกระบวนการแบบนี้ขึ้นมา มีการใช้คอมพิวเตอร์กราฟิกสร้างคาแร็กเตอร์อินฟลูเอนเซอร์ (Virtual Influencer) หรือผู้มีอิทธิพลในโลกโซเชียลมีเดีย (Influencer) ในสื่อประเภทอินสตาแกรม (Instagram) ดิกต็อก (TikTok) ยูทูบ (YouTube) ที่มีหน้าตาเหมือนมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง หน้าตา ลักษณะท่าทางที่ดึงดูดคน อุปกรณ์พื้นฐานการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยี AR, VR, Drone, Live Broadcast, กล้อง 360 องศา ที่ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ การเข้าถึงเทคโนโลยีมีแนวโน้มที่จะพัฒนาต่อเนื่อง เพิ่มศักยภาพและคุณภาพในการเรียนการสอน ประเด็นสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศกับการปรับตัวของนักนิเทศศาสตร์นั้น เสน่ห์ ห้องสุวรรณ (2565) ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 กล่าวว่า “ผู้เรียน

ต้องเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการใช้ทักษะด้านเทคโนโลยีนั้นรวดเร็วมาก ในปัจจุบันถึงอนาคตต่อไปนี้ ยกตัวอย่าง การโฆษณาชิ้นงานพวก Graphic design หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประกอบการโฆษณาไม่ว่าจะเป็นเครื่องสำอาง พืชเส้นเตอร์ ดารา การสร้าง Graphic design เช่น สิว ฝ้า ต่าง ๆ จะเห็นว่าการสร้างร็วรอยต่าง ๆ บนใบหน้า สิวเม็ดเดียวราคาเป็นแสน สร้างด้วย Graphic design เพราะใช้เวลาทำนานต้องเหมือนของจริง การสร้างสตอรี่บอร์ด (Story board) มีร็วรอยจุดต่างคำ รอยลึกจากการใช้ผลิตภัณฑ์แล้วค่อยดูจางหายไปซึ่งต้องศึกษาเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง AI พัฒนาการทำงานต้องสอดคล้องกันกับสายนิเทศศาสตร์ ช่อง 7 มีห้องตัดต่อต้องดูตลอดเวลาทุกนิเทศศาสตร์ต้องปรับตัวให้ได้ในอนาคต”

ความเกี่ยวข้องสื่อเทคโนโลยีในการพัฒนาหลักสูตรนั้น อัครวัฒน์ วิสิษฐนาศิริ (2567) ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์สีทองทพบกช่อง 5 กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า “ผู้เรียนในอนาคตไม่ใช่เรียนเฉพาะสาขาที่ตนเรียนแต่ต้องมีองค์ความรู้ให้รอบด้านเพื่อเตรียมรับความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่าง ๆ สภาพต่าง ๆ มีการพัฒนาที่ก้าวกระโดดไปมากเมื่อเป็นเช่นนี้จึงต้องหาตัวตนของตัวเองให้ได้ว่าเฉพาะทางแบบใด เรียนรู้หาตัวตนให้เจอ เพื่อพัฒนาไปสู่ผู้ที่สามารถสร้าง Content ได้ทุกวันนี้มีหลายคนหันมาสนใจ YouTube สามารถสร้างได้ทำได้ โดยที่ไม่ได้เรียนนิเทศศาสตร์ด้วยซ้ำไปแต่สามารถสร้าง Content ที่น่าสนใจแล้วโดนใจ ทุกคนสร้างได้ถ้ามีไอเดียดี ตนขอศึกษาหาความรู้แปลกใหม่ถ้าใจรักอะไรก็จะทำสิ่งนั้นได้ดีเกิดการเรียนรู้ ศึกษาธรรมชาติที่มีบริบทเปลี่ยนแปลงสามารถศึกษาออนไลน์ได้หมด หรือตำรา หลักสูตรต่าง ๆ ในยุคก่อนๆ ต้องเรียนสอนตามระบบของตำรา แต่เด็กทุกวันนี้รู้มากกว่าครูเสียอีก ในโลกของออนไลน์ศึกษาหาความรู้ได้มหาศาลสามารถดูได้หมด เขาสนใจอะไรก็จะพัฒนาดตนเองให้ได้ตัวเอง” ดังนั้น การปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในอนาคตต่อการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์จึงมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. การสื่อสารดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย เป็นส่วนสำคัญของการสื่อสารปัจจุบัน ในอนาคตจะมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เช่น การใช้งาน AI และสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจะต้องเข้ามาเป็นหนึ่งในเนื้อหาสำคัญของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นเรื่องดิจิทัลมากขึ้น เทคโนโลยี R (Reality Technology) ที่ผสมผสานโลกเสมือนกับความเป็นจริงอย่างสมบูรณ์ เป็นเทคโนโลยีที่น่าสนใจมาก เช่น Multiverse ที่สามารถเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตอย่างมากในอนาคต แต่ในปัจจุบัน ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น จึงยังไม่เห็นผลกระทบที่ชัดเจน

2. การสร้างและการใช้สื่อต่าง ๆ ในอนาคตผู้เรียนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์จะต้องเรียนรู้การสร้างและการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิดีโอ 3 มิติ การสร้างเกม การใช้สื่อจำลอง ซึ่งจะเป็นเนื้อหาสำคัญที่ต้องการในอนาคต การเพิ่มทักษะให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตงานสร้างสรรค์ได้อย่างมืออาชีพ

3. การวิเคราะห์และการจัดการข้อมูล ผู้เรียนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์จะได้เรียนรู้การวิเคราะห์และการจัดการข้อมูล การใช้ข้อมูล (Data) มาช่วยในการตัดสินใจในทางธุรกิจ จะทำให้เห็นสถานการณ์รอบด้านมากขึ้น ส่งผลให้การตัดสินใจมีความแม่นยำมากขึ้น เนื่องจากต้องมาทำการคาดเดา หรือใช้สัญชาตญาณในการตัดสินใจ การตลาดสมัยใหม่สำหรับการศึกษา ในยุคที่ผู้ประกอบการต้องใช้ Data เพื่อต่อยอดธุรกิจ เมื่อเราเก็บ Data แล้ว Next Step ต่อไปคือ การใช้ Data จับ Insight ลูกค้า สร้างไอเดียจนประสบความสำเร็จและต่อยอดธุรกิจได้หลากหลาย การใช้ข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อหา Insight ของลูกค้า ช่วยให้สามารถสร้างไอเดียจนประสบความสำเร็จและต่อยอดธุรกิจได้หลากหลาย

4. เทคโนโลยีที่ทำให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ “ฉลาดขึ้น” (Internet of Things) เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลและสื่อสารกันผ่านเครือข่ายออนไลน์ Internet Wi-Fi และ Bluetooth กลายเป็น Smart Device ต่าง ๆ ที่รู้จักกันโดยทั่วไป ดังนั้น มหาวิทยาลัยแห่งอนาคต นอกจากต้องปรับตัวเพื่อตอบโจทย์ทักษะงานในอนาคตของผู้เรียน (Future

of Work) ออกแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถตอบโจทย์ทักษะงานในอนาคตได้แล้ว สิ่งที่จะควรที่จะปลูกฝังคือ ความเป็นนักนวัตกรรม โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสิ่งใหม่ ผู้เรียนควรต้องรู้เท่าทันเทคโนโลยี เพื่อให้สอดคล้องกับแพลตฟอร์มกับการใช้สื่อ

การพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ต้องปรับตัวและพัฒนาโดยรวมถึง การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการเตรียมความพร้อมในการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น การสร้างห้องเรียนเสมือน การใช้งานโปรแกรม การประชุมทางออนไลน์ เป็นต้น ขณะเดียวกันการสร้างเนื้อหาการเรียนรู้อย่างเหมาะสม พัฒนาเนื้อหาเรียนรู้ที่เป็นไปได้สำหรับการสอนออนไลน์และการสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสอดคล้องวัตถุประสงค์การเรียนรู้ มีการสนับสนุนการเรียนรู้แบบออนไลน์ เช่น การใช้แพลตฟอร์มการสนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์ หรือการจัดกิจกรรมและการสนทนาที่สร้างสรรค์ในช่องทางออนไลน์ มีการพัฒนาทักษะทางดิจิทัล การอัปเดตหลักสูตรเพื่อเน้นทักษะดิจิทัลที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการคิดเชิงวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) การสื่อสารออนไลน์และการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีใหม่ นอกจากนี้ สนับสนุนการอบรมให้กับอาจารย์เพื่อเพิ่มความสามารถในการสอนและการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร มีการวัดการประเมินผลพัฒนาเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนรู้อย่างออนไลน์เพื่อให้สามารถปรับปรุงและปรับใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

Metaverse เป็นเทคโนโลยีเสมือนจริงที่ผสานระหว่างโลกความเป็นจริงและโลกดิจิทัลในหนึ่งพื้นที่ หลักสูตรนิเทศศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจในหลากหลายกระบวนการและสิ่งต่าง ๆ ในสังคมและองค์กร การเชื่อมโยงระหว่าง Metaverse กับการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์จึงต้องใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและการเรียนรู้ หลักสูตรนิเทศศาสตร์สามารถใช้เทคโนโลยี Metaverse เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพผ่านการสร้างพื้นที่การเรียนรู้เสมือนจริงที่น่าเสนอเนื้อหาการเรียนรู้ในรูปแบบที่สมจริงและน่าสนใจ การสร้างคอนเทนต์และประสบการณ์การเรียนรู้ใช้ Metaverse เป็นแพลตฟอร์มในการสร้างสถานการณ์และประสบการณ์การเรียนรู้ที่สมจริง การสร้างสถานการณ์การอบรมและการพัฒนาทักษะ Metaverse สามารถใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรมและการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการฝึกฝนทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือการแก้ไขปัญหา การสนับสนุนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ Metaverse สามารถใช้เป็นพื้นที่ในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับหลักสูตรนิเทศศาสตร์ โดยผู้เรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมและการสนทนากับผู้เรียนคนอื่นได้ในโลกเสมือนที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการเรียนรู้ที่สนใจ หากการใช้ Metaverse เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์อาจช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างน่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสำหรับผู้เรียนในยุคดิจิทัลในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่การเรียนรู้และการสื่อสารต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับโลกดิจิทัลที่เติบโตอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

ผู้เขียนมองความเกี่ยวข้องของเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรต่อผู้สอนและผู้เรียนในเชิงบวกว่า เทคโนโลยีช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ไม่จำกัดแหล่งการเรียนรู้เพราะผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลแบบเสมือนจริงมีความเป็นอิสระในการเรียนที่หลากหลายสาขาวิชาของความรู้ที่น่าเชื่อถือและมีมาตรฐานส่วนผู้สอนเองนั้นสามารถใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย รวมถึงการใช้สื่อดิจิทัลมาใช้ในการสอนและมีภาพความเสมือนจริงที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ และมีความรวดเร็วในการได้ข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยี อย่างไรก็ตามหากมองในเชิงลบของเทคโนโลยีด้านข้อมูลให้ผู้เรียนค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีอาจมีข้อมูลหรือความรู้ที่ไม่ถูกต้องขาดความน่าเชื่อถือ ส่วนผู้สอนก็ต้องปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีหรือนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

เนื้อหาหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรควรมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลก เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของอุตสาหกรรม ศาสตร์บางอย่างอาจหายไป แต่จะมีศาสตร์ใหม่เข้ามาทดแทน ซึ่งคาดการณ์ได้ยาก อย่างไรก็ตามคณาจารย์

ในหลักสูตรควรมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา แล้วนำมาปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มีความทันสมัย ใช้งาน ได้จริง ทำวิจัยเพื่อศึกษาหาองค์ความรู้ใหม่ และให้บริการวิชาการ แล้วนำ feedback มาปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอน จึงจะสามารถอยู่รอดได้ และหากต้องการให้เป็นที่ต้องการของผู้เรียน การปรับเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ เพื่อให้เข้ากับโลก Metaverse และการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความเข้าใจและ น่าสนใจโดยการนำเสนอเนื้อหาการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบที่น่าสนใจและสร้างความสนใจของผู้เรียน ให้มีการปรับใช้การสร้าง เนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของชุมชนผู้เรียนใน Metaverse การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบ อินเตอร์แอคทีฟที่มีการสร้างเนื้อหาที่ผู้เรียนสามารถมีประสบการณ์การเรียนรู้แบบอินเตอร์แอคทีฟได้ ให้มีการปรับใช้การ สื่อสารและการเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนในโลก Metaverse การใช้เทคโนโลยีเสริมเพื่อการเรียนรู้นำเข้าเทคโนโลยีเสริม เพื่อช่วยในการสร้างเนื้อหาการเรียนรู้อย่างเช่น การใช้การจำลอง 3D, การเพิ่มเสียงและภาพเคลื่อนไหวเพื่อเพิ่มประสบการณ์ การเรียนรู้ การสร้างสรรค์เนื้อหาการเรียนรู้อย่างแบบแอปฯ หรือสร้างแอปพลิเคชันหรือเครื่องมือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถ เข้าถึงผ่าน Metaverse และใช้ในการศึกษาและสร้างความรู้ การสร้างคอนเทนต์ที่ปรับตัวมีความยืดหยุ่นและสามารถ ปรับตัวตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและแนวโน้มของการใช้ Metaverse ในอนาคต และการสนับสนุนการสร้าง ชุมชนการเรียนรู้สร้างชุมชนการเรียนรู้ที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ใน Metaverse โดยการให้ เครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ซึ่งเสนอ ทองสุวรรณ (2565) ให้ความเห็นโครงสร้างหลักสูตรว่า “ลักษณะการ เรียนแบบมีหน่วยกิตยังมีความจำเป็นอยู่ “หลักสูตรการสอนการตลาด กลยุทธ์ต้องการให้เด็กพัฒนาด้านทักษะ การ ปฏิบัติ แต่ที่เน้นคือ การปฏิบัติ เด็กมีหลายประเภท คือ อยากเรียนรู้ ความรู้จริงของนิเทศศาสตร์เพื่อออกไปทำงานหา ประสบการณ์มองเชิงธุรกิจ ได้ความรู้แล้วไปทำงานหรือเด็กได้มุมมองธุรกิจของตน เขาใส่ใจอยากเรียนรู้ อยากเอาความรู้ ไปทำงาน หรือเด็กบางคนตั้งบริษัทเล็ก ๆ บนโลก YouTube เด็กหลายคนมีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จด้านธุรกิจ มีเงิน 10 ล้าน 100 ล้านก็มี เด็กกลุ่มถัดมา คือ อาจไม่ตั้งใจมาเรียนอาจถูกบังคับจากพ่อแม่ไม่ให้เรียนเรียนให้จบ ๆ ไป อาจารย์สอนกลุ่มนี้ไม่สนใจ แต่กลุ่มแรกเด็กสนใจอาจารย์ต้องใส่ใจ...”

ดำรง คำเจริญ (2567) ผู้เชี่ยวชาญด้านการถ่ายภาพ การทำสื่อสังคมออนไลน์ กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตร นิเทศศาสตร์ว่าการพัฒนาเนื้อหาหลักสูตร และคุณสมบัติของผู้สอน ควรให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น การ สร้างช่องของตนเองบนยูทูปคนละ 1000 Subscribe , สร้าง Follow บน TikTok IG ให้เกิน 1000 คน แต่งเพลงให้มี 100,000วิว ด้วยตนเองทั้งผู้เรียน และผู้สอน เพราะทักษะการทำงานจริง ไม่ได้อยู่ในกระดาษ ในหนังสือเหมือนเดิม ไม่ใช่ 1 2 3 4 5 6 แต่เป็นแบบ Dynamic จะท่องตำราได้ทั้งเล่ม แต่ก็ไม่สามารถทำงานได้จริง การพัฒนาหลักสูตรนิเทศ ศาสตร์ที่ดีจึงต้องเกิดจากการทำงานจริงเท่านั้น ไม่ใช่แค่ท่องจำเพราะจะนำมาใช้ไม่ได้

นอกจากนี้พลสัน นกน่วม (2565) ผู้บริหารสื่อ The Zero Publishing กล่าวถึงอนาคตเนื้อหาหลักสูตรว่านับ จากนี้ไปอีกประมาณ 10 ปี เนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ควรจะครอบคลุมเนื้อหาในศาสตร์ด้าน ต่าง ๆ ต่อไปนี้ อาทิ ด้านการสร้างสรรค์ (Creative), การสื่อสารออนไลน์ (Online Communication), การตลาด ออนไลน์ (Online Marketing Communication), กลยุทธ์การตลาดออนไลน์ (Online Strategy Communication), แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ (Social media Platform) และเครื่องมือการสร้างคอนเทนต์ (Tools for creative content creator) ทั้งนี้ เป็นการตัดสินใจจากภาพรวมของปัจจุบันเท่านั้นกับการพูดถึงทักษะต่าง ๆ ที่เด็กนิเทศศาสตร์ควร มีทั้งหมด เพื่อรับมือกับงานด้านการสื่อสารในอนาคต ที่ไม่ได้จำกัดว่า เด็กนิเทศ = นักข่าว แต่ เด็กนิเทศ = นักสื่อสาร ซึ่งในทุกองค์กร ต้องการคนที่สื่อสารเป็น สร้างเนื้อหาได้ แต่ต้องตอบโจทย์อื่นด้วยเช่น การตลาด ความต้องการของสังคม และการปรับตัวของโลกออนไลน์ใหม่ ๆ ซึ่งในความเป็นจริงอาจมีการปรับเปลี่ยนไปจนจินตนาการไม่ออกในอีก 10 ปี

ข้างหน้า แต่อย่างไรทักษะเหล่านี้ก็อาจจะเป็นพื้นฐานที่ต้องมี นอกจากเรียนรู้ทฤษฎีแล้ว ยังต้องเรียนรู้จากประสบการณ์
การทำงานจริง และเรียนรู้จากโจทย์จริง ๆ และเปิดโอกาสให้ทำงานปฏิบัติมากที่สุด เพื่อจะได้ลองใช้เครื่องมือจริง ๆ
ลองใช้โจทย์จริงในการทำงานมาก ๆ นอกจากนี้เนื้อหาวิชาในหลักสูตรนิติศาสตร์ควรครอบคลุมเนื้อหาในด้านการสร้าง
Content ในสื่อต่าง ๆ ที่อาจประกอบด้วย ภาพ เสียง กลิ่น รส สัมผัส ทั้งในโลกจริง โลกแต่งเติมและโลกเสมือน รวมถึง
การใช้ AI ในการช่วยวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อสรุปทำ Content หรือการวิเคราะห์เชิงลึก เนื้อหาหลักสูตรควร
ออกแบบให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีวิธีคิดที่ดีและมีกระบวนการทางความคิด ผู้สอนอาจต้องเน้นการสอน
โดยให้ผู้เรียนสามารถใช้ Digital tool การเรียนแบบเน้นการทำงานลงมือปฏิบัติจริง และสามารถทำงานได้รอบด้าน การ
เตรียมความพร้อมสู่การเป็นมืออาชีพในตลาดแรงงาน

ทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน ผู้เรียนสายนิติศาสตร์ต้องมีความพร้อมและทักษะที่หลากหลาย ความสามารถ
ในการสื่อสาร ความสามารถในการผลิต Content การคิดวิเคราะห์ การคิดแบบตรรกะ การพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง
และผู้เรียนควรมีความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางดิจิทัล ความสามารถในการสื่อสาร การตลาดดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูล
และความเข้าใจในลูกค้าหรือกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน ภาษาต่างประเทศที่ผู้เรียนต้องควรมีทักษะภาษาที่ 2-3 มีคำถาม
ว่าภาษาต่างประเทศยังจำเป็นอีกหรือไม่ที่ต้องเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น ภาษาอังกฤษและภาษาจีน เมื่อการแปลภาษาปัจจุบัน
เป็นเรื่องง่ายขึ้นอีกมาก บางคนอาจมีเครื่องแปลภาษาแบบพกพา ในอนาคตเมื่อระบบ AI ที่กำลังถูกพัฒนาในเรื่องนี้จะ
สามารถทำงานแทนระบบเก่าได้แม่นยำมากขึ้น เราอาจจะสามารถพัฒนาเว็บไซต์ที่มีก็ภาษาก็ได้เพียงใส่ภาษาพื้นฐานแค่
ภาษาเดียว หรือแม้กระทั่งโทรศัพท์ติดต่องานที่สามารถแปลภาษาได้ Real-time ผ่านช่องทาง Skype ฉะนั้น การพูด
ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนให้ได้ ผ่านการเรียนการสอนในชั้นเรียนยังจำเป็นหรือไม่เป็นคำถามที่อนาคตจะให้คำตอบได้
นอกจากนี้ ยังมีทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในโลก Metaverse
เป็นสิ่งสำคัญ เพราะมันเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพและความเข้าใจต่อกัน ทักษะการแก้ไขปัญหาการที่ผู้เรียนมี
ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่หลากหลาย จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความสามารถในการ
ตัดสินใจ ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการตัดสินใจผู้เรียนควรมีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ข้อมูลและทำให้
สามารถตัดสินใจอย่างมีสมาธิและรอบด้านในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน การมีทักษะการเรียนรู้และปรับตัวผู้เรียนควรมี
ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทักษะการวิจัยและการเรียนรู้
ตลอดชีวิตเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและแนวโน้มใหม่ ๆ ทักษะการคิด
สร้างสรรค์และนวัตกรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งใหม่ ๆ ในสังคม การพัฒนาทักษะเหล่านี้เป็นสิ่ง
สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสำเร็จในการปรับตัวและปรับเปลี่ยนตามเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่
เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในอนาคต ขณะที่ทักษะที่แสดงความสามารถในการสื่อสารและผลิตสื่อ โดยเฉพาะในปัจจุบันสื่อ
ที่สามารถสร้างด้วยตัวเอง ด้วยช่องทางของตนเอง และสร้างตัวตนบนโลก Online ได้ ทักษะที่ผู้เรียนควรมีคือการใช้
เครื่องมือทาง IT ในการสร้าง Content ยุคใหม่ โดยไม่ต้องถึงขั้นการเขียนโปรแกรม ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนใน
อนาคตที่อยู่ในโลก Metaverse ควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพียงการใช้งานแพลตฟอร์มเสมือนจริง, การใช้งาน
แอปพลิเคชัน, การใช้งานอุปกรณ์เสมือนจริง เป็นต้น เสน่ห์ ห้องสุวรรณ (2565) ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสถานีโทรทัศน์
กองทัพบกช่อง 7 กล่าวถึงทักษะผู้เรียนต่อด้านตลาดแรงงานว่า “...ต้องเก่งด้านการใช้เทคโนโลยีให้มาก เพราะ
ตอนนี้ AI ใช้หุ่นยนต์อ่านข่าว ต้องทำงานแข่งขันกับโลกแห่งความเป็นจริงในปัจจุบันโดยการเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและ
ปรับตัวให้เร็วทุกเรื่องเน้น ทักษะ การฝึกปฏิบัติให้มากถือเป็นสิ่งสำคัญมาก” เนื่องจากเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่าง
รวดเร็วอยู่ตลอดเวลา ความรู้ที่ผู้เรียนเคยศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือในช่วงทำงานอาจไม่สามารถนำไปใช้งานต่อได้

เนื่องจากมีเทคโนโลยีใหม่เข้ามาทดแทน ผู้เรียนควรมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งต่าง ๆ เช่น Coursera, edX และ YouTube ได้ ซึ่งการพัฒนาทักษะเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสำเร็จในการปรับตัวและปรับเปลี่ยนตามเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในอนาคต

คุณลักษณะของผู้เรียน คุณลักษณะของผู้เรียนสายวิชาชีพศาสตร์หากเปลี่ยนแปลงผู้เรียนต้องมีบทบาทของผู้สร้างสรรค์ มีความคิดวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์กล้าที่จะมีความคิดแตกต่าง พร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา มีทักษะการแก้ไขปัญหาและคุณลักษณะอย่างหนึ่งที่สำคัญคือสามารถสร้างผลงาน เล่าเรื่องนำเสนอเรื่องราวสู่สาธารณะหรือสื่อสารสาธารณะผ่านสื่อเทคโนโลยีได้ดี เสน่ห์ ห่องสุวรรณ (2565) กล่าวถึงด้านคุณลักษณะผู้เรียนว่า “ผู้เรียนต้องเปลี่ยนไปเพราะด้านเทคโนโลยีเปลี่ยนรวดเร็วมากในปัจจุบันและถึงอนาคตต่อไป โดยยกตัวอย่างเช่น การโฆษณาชิ้นงานพวก Graphic design หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประกอบการโฆษณาไม่ว่าจะเป็นเครื่องสำอาง ฟิตเนสเตอร์ดารา เราสร้าง Graphic design เช่น สิว ฝ้า ต่าง ๆ จะเห็นว่าการสร้างวีรีย่อยต่าง ๆ บนใบหน้า สิวเม็ดเดียวราคาเป็นแสนบาท หากสร้างด้วย Graphic design เพราะใช้เวลาทำนานต้องเหมือนของจริงที่สร้าง Story board มีวีรีย่อย จุดต่างคำ รอยลึกจากการใช้ผลิตภัณฑ์แล้วค่อยๆหายไปซึ่งต้องศึกษาเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง AI พัฒนาการทำงานต้องสอดคล้องกับสายนิเทศศาสตร์” ส่วนกระบวนการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยนั้น การเรียนในห้องเรียนที่มหาวิทยาลัยอาจไม่เพียงพอ ผู้เรียนควรต้องเรียนและฝึกงานในหน่วยงานที่ผู้เรียนสนใจไประหว่างเรียนด้วย จะเกิดการเรียนรู้และทักษะเพื่อจะได้ประสบการณ์มีความพร้อมในการทำงานจริงซึ่งสอดคล้องกับการสื่อสาร Metaverse ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการการเชื่อมโยงข้อมูลและสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ได้

การพัฒนาแพลตฟอร์มโลกเสมือน (Metaverse) เพื่อยกระดับแหล่งเรียนรู้และการบริการแห่งอนาคต องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ของรวิน ระวีวงศ์ (2565) พบว่าศักยภาพในการนำเทคโนโลยี Metaverse ได้ถูกนำมาใช้เพื่อการเรียนรู้นอกห้องเรียนและเรียนรู้ตามอัธยาศัยเป็นประโยชน์ต่อแหล่งเรียนรู้ อย่างเช่น พิพิธภัณฑ์เป็นอย่างมาก Metaverse สามารถนำไปประยุกต์เพื่อสนับสนุนหรือเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียน การฝึกอบรม Reskill/ Upskill ในงานที่การฝึกต้องใช้อุปกรณ์มูลค่าสูง หรือแม้การสอบประเมินในงานเฉพาะต่าง ๆ ที่มีข้อจำกัดด้านกายภาพ การสำเร็จของการเรียนรู้ต้องการความมุ่งมั่นกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ต้องมีความยืดหยุ่นและความเป็นอิสระในการเรียนรู้ ผู้เรียนควรมีความยืดหยุ่นในการทำงานและเรียนรู้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย และมีความเป็นอิสระในการแก้ไขปัญหาและค้นหาข้อมูลเอง มีความสามารถในการเรียนรู้แบบเป็นระบบ โดยการเชื่อมโยงความรู้จากหลายแหล่งที่มีความเชื่อถือได้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน การสื่อสารที่ดีและการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสร้างความร่วมมือและสร้างความเข้าใจต่อกันได้ ความสามารถในการวิเคราะห์และการคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อให้สามารถเข้าใจและใช้ประโยชน์จากข้อมูลในโลก Metaverse อย่างเหมาะสมควรมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยการใช้ทักษะและเครื่องมือที่มีอยู่ ความกระตือรือร้นในการพัฒนาทักษะและความรู้ของตนเอง เพื่อที่จะสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลก Metaverse อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ตาม คุณลักษณะเหล่านี้เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสำเร็จในการเรียนรู้และประสบความสำเร็จในโลก Metaverse ที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบันและอนาคต

แนวทางการจัดการเรียนการสอน

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ที่เน้นเมตาเวิร์ส สามารถออกแบบแนวทางการพัฒนา ได้ดังนี้

1. การสร้างห้องเรียนเสมือน (Virtual Classrooms) ใช้สภาพแวดล้อมในเมตาเวิร์สเป็นห้องเรียนเสมือนในรูปแบบอวตาร (avatar) เพื่อเรียนรู้แบบสมจริง เช่น การจัดสัมมนาหรือเวิร์กช็อปในสถานการณ์เสมือนจริงที่จำลองมาจากสถานที่จริงช่วยเสริมการมีปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้แบบพบหน้ากัน
2. การฝึกทักษะการผลิตสื่อในเมตาเวิร์ส (Media Production Training with in the Metaverse) ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการสร้างและผลิตเนื้อหาสำหรับแพลตฟอร์มเสมือน เช่น การสร้างฉาก การออกแบบตัวละคร หรือการสร้างบทสนทนาในโลกเสมือนเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสื่อที่ใช้เทคโนโลยีในอุตสาหกรรมสื่อสาร
3. การสร้างประสบการณ์จริง (Immersive Experience) ใช้เมตาเวิร์สในการจำลองสถานการณ์เพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ เช่น การรายงานข่าวจากสถานการณ์จำลอง การจำลองประชุมงานสื่อ การฝึกเป็นพิธีกรหรือนักข่าวเพื่อเสริมทักษะนิเทศศาสตร์ในบริบทที่สมจริง
4. การวิจัยในสภาพแวดล้อมเสมือน (Virtual Environment Research) จัดให้ผู้เรียนได้ทำงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในโลกเมตาเวิร์ส เช่น การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้ในสภาพแวดล้อมเสมือน หรือการทดลองวิธีการสื่อสารกับกลุ่มผู้ใช้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เมตาเวิร์สเพื่อสื่อสารเชิงกลยุทธ์
5. การสอนทักษะความปลอดภัยและจริยธรรมในเมตาเวิร์ส (Safety and Ethics Training in the Metaverse) ให้ผู้เรียนเข้าใจข้อควรระวังความเป็นส่วนตัว และความปลอดภัยในการทำงานบนแพลตฟอร์มเสมือน ซึ่งจะสำคัญในอนาคตเมื่อต้องสื่อสารหรือทำงานในโลกเมตาเวิร์สที่ยังมีความซับซ้อนในเรื่องนี้
6. การประเมินผลด้วยกิจกรรมในโลกเสมือน (Assessment through Activities in Virtual Worlds) เช่น ให้สร้างโครงการประชาสัมพันธ์หรือแคมเปญในเมตาเวิร์ส โดยให้นักศึกษาแสดงออกถึงทักษะการวางแผน การสื่อสาร และการสร้างเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้ชม เช่น การนำเสนอข่าวในโลกเมตาเวิร์ส (Virtual News Reporting) รายละเอียดกิจกรรม คือ ให้ผู้เรียนรับบทเป็นนักข่าวและรายงานข่าวในโลกเสมือน โดยใช้เทคโนโลยีเมตาเวิร์สในการจำลองสถานการณ์ข่าว เช่น ข่าวเหตุการณ์ฉุกเฉิน การสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ หรือการรายงานข่าวเหตุการณ์ในพื้นที่เสมือน เป็นต้น สำหรับเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลที่นำเสนอ ความสามารถในการสื่อสารอย่างมืออาชีพในรูปแบบนักข่าว การใช้เทคนิคการจัดแสง เสียง และมุกกล้องในเมตาเวิร์สเพื่อให้ได้บรรยากาศ และการรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดในขณะรายงานสด เป็นต้น

การวิเคราะห์

แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Hilda Taba, 1962) แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรของทาบามีขั้นตอนคล้าย รูปแบบของไทเลอร์ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ (Diagnosis of Needs) 2. กำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of Objectives) 3. เลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) 4. จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (Organization of Content) 5. คัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) 6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization Of Learning) 7. กำหนดสิ่งที่ประเมินและวิธีการประเมินผล (Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing it) หากการ

พัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ให้สอดคล้องกับโลกของเมตาเวิร์สเป็นแนวทางที่มีความสำคัญในยุคที่เทคโนโลยีเสมือนจริงกำลังเข้ามามีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการสื่อสาร การสร้างสรรค์เนื้อหาและการเรียนรู้ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าเสนอมีดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงแนวทางการศึกษา การนำเทคโนโลยี VR/AR เข้ามาในหลักสูตรนิเทศศาสตร์เป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการทำงานในอนาคต นักศึกษาไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้ทางทฤษฎี แต่ยังต้องมีทักษะในการสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าในโลกเสมือนด้วย โดยหลักสูตรควรปรับเปลี่ยนจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์เนื้อหาที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของตลาด

2. เนื้อหาที่หลากหลายและมีความทันสมัย การเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยี VR/AR การพัฒนาเกม และการตลาดดิจิทัลในหลักสูตรจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในสภาพแวดล้อมเสมือนจริง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในยุคที่การสื่อสารดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3. ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นเชิงประจักษ์ การใช้เทคโนโลยี VR/AR ในการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนสามารถสัมผัสประสบการณ์จริงในโลกเสมือน โดยสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการทำงานร่วมกันและการคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนได้ทดลองทำงานในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง

4. ระบบการประเมินที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลที่รวมการนำเสนอในรูปแบบ VR/AR การสร้างเกม และการวิเคราะห์ข้อมูล จะช่วยให้สามารถประเมินทักษะที่ผู้เรียนได้รับอย่างครบถ้วน ทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวและใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารได้ดีเพียงใด

5. การพัฒนาทักษะที่ครอบคลุม แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโลกเมตาเวิร์สยังเน้นการฝึกทักษะที่จำเป็น เช่น การทำงานร่วมกันในทีมเสมือน การสื่อสารอย่างมีอาชีพในสภาพแวดล้อม VR และการจัดการด้านความปลอดภัยและจริยธรรมในการทำงาน ซึ่งจะช่วยเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการเผชิญหน้ากับโลกของการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในอนาคต

การพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ให้สอดคล้องกับโลกของเมตาเวิร์สไม่เพียงแต่เป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในวงการสื่อสาร แต่ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับบัณฑิตในการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ท้าทายที่เน้นการสร้างสรรค์เนื้อหาที่มีคุณค่า โดยการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในบริบทของเมตาเวิร์ส มีประเด็นการพิจารณาสำคัญดังนี้ 1. การวิเคราะห์และการประเมินความต้องการ (Analyze & Assess Needs) การวิเคราะห์ความต้องการของอุตสาหกรรมสื่อสารและเทคโนโลยีในอนาคตเพื่อระบุทักษะและความรู้ที่จำเป็น และการสำรวจความคิดเห็นรวบรวมข้อมูลผู้เรียนและผู้ประกอบการเกี่ยวกับความต้องการด้านการศึกษา 2. การปรับเปลี่ยนจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Adjust Curriculum Objectives) ด้วยการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้เน้นการสร้างสรรค์เนื้อหาในโลกเสมือน การคิดสร้างสรรค์และการใช้เทคโนโลยี VR/AR ในการสื่อสาร และส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาฝึกฝนการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน 3. การพัฒนาเนื้อหาหลักสูตร (Develop Diverse Course Content) ให้หลากหลายด้วยการเพิ่มวิชาใหม่ รวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ VR/AR การพัฒนาเกม การตลาดดิจิทัล และการอัปเดตเนื้อหาทางเทคโนโลยีให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรม 4. ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นเชิงประจักษ์ (Design Experiential Learning) การใช้ VR/AR ในการเรียนการสอนสร้างห้องเรียนเสมือนและการเรียนรู้ที่มีการทำงานร่วมกัน และพัฒนาโครงการและกิจกรรมที่ใช้ VR ให้นักเรียนได้ลงมือทำจริงในสภาพแวดล้อมเสมือน 5. การจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย (Implement Varied Teaching Methods) ใช้กลยุทธ์การสอนที่ตอบสนอง

ต่อการเรียนรู้ในโลกเสมือน เช่น การสัมมนาในเมตาเวิร์ส และการสอนทักษะเกี่ยวกับความปลอดภัยและจริยธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเข้าใจประเด็นสำคัญในสภาพแวดล้อมเสมือน 6. การประเมินผลที่หลากหลายและยืดหยุ่น (Create Flexible Assessment Methods) ใช้เกณฑ์ที่แตกต่างผ่านการสร้างโปรเจกต์ใน VR, การรายงานข่าวในโลกเสมือน การสร้างเนื้อหาอินเตอร์แอคทีฟ และการวัดที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ทำงานเป็นทีมสื่อสารที่ประสิทธิภาพ 7. สร้างความร่วมมือกับอุตสาหกรรมเครือข่ายกับองค์กรและผู้เชี่ยวชาญ (Foster Industry Collaboration) เพื่อสนับสนุนฝึกงานและโครงการร่วม การจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับตลาดจัดเวิร์คช็อปและสัมมนาในโลกเสมือน จึงเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์กับโลกของเมตาเวิร์สจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไปจากแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรของทาบ่า ซึ่งมีขั้นตอนคล้ายรูปแบบของไทเลอร์ที่ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ซึ่ง Taba.(1962: 12) มีแนวคิดว่าการพัฒนาหลักสูตรพัฒนา คือ แผนสำหรับการเรียนรู้ (plan for learning) ที่จะเป็เครื่องมือสำคัญการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

การนำ Metaverse เข้ามาใช้ Marini, Arita (2022) พบว่า การใช้โปรแกรม Metaverse ส่งผลดีต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถใช้แอป Metaverse เพื่อคุณลัพท์การเรียนรู้ที่ดีขึ้นผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้นและสามารถเข้าใจและค้นพบความรู้ใหม่ ๆ ได้ง่าย มีความสมจริงและเต็มไปด้วยความสนุกสนานต่อความต้องการและสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษามีหลายทางที่สามารถทำงานได้ ขึ้นอยู่กับความสนใจ ทักษะและเป้าหมายที่เป็นไปได้ บางคนอาจตัดสินใจเปลี่ยนสายงานไปทำงานในสาขาอื่นที่ต้องการทักษะและความรู้ที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อาจเลือกทำงานเป็นนักพัฒนาระบบ ผู้ดูแลระบบเครือข่าย นักออกแบบเว็บไซต์ หรือนักวิเคราะห์ข้อมูล นักการตลาดหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการโฆษณา การตลาดสินค้าหรือบริการ การสื่อสาร หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและธุรกิจ การจัดการโครงการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ นักเขียนหรือนักบรรณาธิการที่มีทักษะในการเขียนและการสร้างเนื้อหาและประสบการณ์ การออกแบบโลกเสมือน การสร้างสารคดีและวิดีโอการศึกษา การแก้ไข หรือการบรรณาธิการในสื่อต่าง ๆ และอาจเป็นผู้ประกอบการหรือธุรกิจคนเดียวที่มีความมั่นใจในศักยภาพและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการหรือเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง นักพัฒนาแอปพลิเคชันและโปรแกรม การสร้างเกมหรือโปรแกรมการสื่อสาร นักออกแบบกราฟิกและสื่อดิจิทัล สร้างภาพประกอบ

บทสรุป

การพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในบริบทของเมตาเวิร์สควรมุ่งเน้นไปที่การสร้างสรรค์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าและสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพดังรายละเอียด

1. การเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีย่อมมีผลกระทบต่อการศึกษาและการทำงานในวงการสื่อสาร ซึ่งผู้สอนและผู้พัฒนาหลักสูตรควรเข้าใจเปิดรับในเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถปรับหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและสังคมอย่างรวดเร็วการสร้างสรรค์เนื้อหาที่น่าสนใจและมีความหมายในสภาพแวดล้อมเสมือนจริงจะเป็นสิ่งที่มีค่ามากช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ การทดลอง และการแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถผลิตเนื้อหาที่โดดเด่นในเมตาเวิร์ส

3. การสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของ การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของงานของตนเองจะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และการพัฒนา นอกจากนี้ยังช่วยให้มีความรับผิดชอบต่อนเนื้อหาที่สร้างขึ้น

4. การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การนำเสนอเนื้อหาผ่านโครงการและกิจกรรมที่ใช้สถานการณ์จริง จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำทฤษฎีไปใช้ปฏิบัติจริงและพัฒนาทักษะที่สำคัญในการทำงานอาจใช้การจำลองสถานการณ์ หรือการสร้างโปรเจกต์ร่วมกันในโลกเสมือนจริงเพื่อสร้างประสบการณ์ที่ลึกซึ้ง

5. การคำนึงถึงจริยธรรมและความปลอดภัย การทำงานในสภาพแวดล้อมเสมือนจริงผู้เรียนควรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยและจริยธรรมในการทำงานซึ่งจะช่วยสร้างความรับผิดชอบและความตระหนักในประเด็น ที่อาจเกิดขึ้นในโลกของเมตาเวิร์ส

6. การวัดผลที่หลากหลายและยืดหยุ่น เช่น วิธีการประเมินผ่านโปรเจกต์ การสร้างสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์และ การทำงานเป็นทีมจะช่วยให้สามารถประเมินความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้ดีกว่าการสอนทฤษฎีเพียงอย่างเดียว

7. การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ สนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างเครือข่ายกับผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมหรือเวิร์กช็อปที่เกี่ยวข้อง จะช่วยเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้และทำงานในอนาคตรวมถึงการได้รับ คำแนะนำที่มีค่าในการพัฒนาอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ วิชัยรัตน์. 2022, **ทำไมเราจึงควรสนใจ Metaverse ให้มากขึ้นในศักราชนี้.** (15 มกราคม 2565). สืบค้น 12 มีนาคม 2567, จาก <https://www.sanook.com/hitech/1549513/>

กอบกิจ ประดิษฐ์ผลพานิช. 2565, (14 พฤศจิกายน 2565). **วิเคราะห์ "Meta" ก้าวสู่ "ภาวะถดถอย" จะส่งผลกระทบต่อโลกอย่างไรบ้าง?** สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <https://www.springnews.co.th/digital-tech/technology/832193>

กรุงเทพมหานคร. (21 มีนาคม 2565). **มหาวิทยาลัยในยุค "Metaverse" ต้องเรียนอะไร? มหาวิทยาลัยจริงจำเป็นหรือไม่.** สืบค้น 12 มีนาคม 2567, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/994879>

ใจทิพย์ ณ สงขลา. (22 กุมภาพันธ์ 2565). **เตรียมพร้อมปรับตัวเข้าสู่ Metaverse ได้อย่างไร.** สืบค้น 12 มีนาคม 2567, จาก <https://www.sanook.com/hitech/1549513/>

ชญาณีท สรีพล.(7 เมษายน 2565). **Metaverse: Into the Eduverse การศึกษาจะเปลี่ยนไปอย่างไร ในวันที่ Metaverse มาถึง.** สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <https://missiontothemoon.co/metaverse-education/>

ชูศรี สุวรรณโชติ. (2542). **หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพฯ : อักษรไทย.

ดำรง คำเจริญ. (2557, สิงหาคม 18). **การพัฒนาสมรรถนะนักวิชาการโสตทัศนศึกษา** [เอกสาร]. การอบรมเชิงปฏิบัติการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เถกิง สมทรัพย์. (2553, กันยายน 20). **การปฏิรูปการเรียนการสอนสื่อมวลชนเพื่อการปฏิรูปสื่อ** [เอกสาร]. สัมมนาเชิงวิชาการ. มหาวิทยาลัยรังสิต. อ้างถึงใน <https://www.isranews.org/content-page/item/10961-2010-09-20-12-02-54.html>

ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ. (2553, กันยายน 20). **การปฏิรูปการเรียนการสอนสื่อมวลชนเพื่อการปฏิรูปสื่อ** [เอกสาร]. สัมมนาเชิงวิชาการ. มหาวิทยาลัยรังสิต. อ้างถึงใน <https://www.isranews.org/content-page/item/10961-2010-09-20-12-02-54.html>

- พิรงรอง รามสูต. (2553, กันยายน 20). การปฏิรูปการเรียนการสอนสื่อมวลชนเพื่อการปฏิรูปสื่อ [เอกสาร]. สัมมนาเชิงวิชาการ. มหาวิทยาลัยรังสิต. อ้างถึงใน <https://www.isranews.org/content-page/item/10961-2010-09-20-12-02-54.html>
- อ้าง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบหลักสูตรและพัฒนา**. กรุงเทพฯ: ธนรัช
- พลสัน นกน่วม. (2565). **ผู้บริหารสื่อ The Zero Publishing**. (22 เมษายน 2565). สัมภาษณ์.
- มารุต พัฒนาผล. (2567). **รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พิมพ์ครั้งที่ 2
- มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (22 มกราคม 2564). การศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ในปัจจุบันแกนกลางของเรื่องเป็นทักษะการใช้สื่อในโลกดิจิทัล. สืบค้น 12 มีนาคม 2567, จาก <https://commarts.dpu.ac.th/news/120/>
- รวิน ระวิวงศ์. (2565). **แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มโลกเสมือน (Metaverse) เพื่อยกระดับแหล่งเรียนรู้และการบริการแห่งอนาคต องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ**. สืบค้น 11 มีนาคม 2567, จาก <https://so05.tci-thaijo-org/index.php/ratthapirak/article/view/263604/1/178264>
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564). **การพัฒนาหลักสูตร: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (12 กรกฎาคม 2565). **Metaverse จักรวาลนฤมิตร**. สืบค้น 8 มีนาคม 2567, จาก <https://www.ipst.ac.th/knowledge/22565/metaverse.html>.
- สุนีย์ ภูพานิช. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: ดวงกลมสมัยการพิมพ์.
- เสนห์ ห้องสุวรรณ. ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการฝ่ายเซ็นเซอร์โฆษณาและรายการ กรรมการคณะกรรมการ 7 กรรมการตรวจสอบรายการ กรรมการยุทธศาสตร์สื่อดิจิทัลช่อง 7 อนุกรรมการสภาด้านการศึกษา. (24 มีนาคม 2565). สัมภาษณ์.
- อภฤทธิ สังข์เพชร. (21 มีนาคม 2565). **มหาวิทยาลัยในยุค “Metaverse” ต้องเรียนอะไร? มหาวิทยาลัยจริงจำเป็นหรือไม่**. สืบค้น 19 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/994879>
- อัศววัฒน์ วิสิฐธนาศิริ. หัวหน้าแผนกตรวจรายการและโฆษณา สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 (24 มีนาคม 2567). สัมภาษณ์.
- อภิชาติ รอดนิยม. (2564). เทคโนโลยีการศึกษากับการจัดเรียนการสอนออนไลน์ในยุคใหม่. **วารสารสังคมและมานุษยวิทยาเชิงพุทธ**, 6(9), 123-133
- Ahmet Erol. (2023). Metaverse/Meta-Education Belief Scale. **Malaysian Online Journal of Educational Technology**, 11(2): 94-107
- EFL. Learning centre, English for Lifelong Learning, **ติดตาม 5 แนวโน้มการศึกษาโลกในอนาคต อีก 10 ปีข้างหน้าเป็นอย่างไร?**. สืบค้น 3 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <https://efl.ac.th/emerging-education-trends-future/>
- Flood (2021). **Introduction to the Metaverse Report 2021**. สืบค้น 9 มีนาคม 2567, จาก <https://strivesponsorship.com/wp-content/uploads/2021/08/Introduction-to-the-Metaverse-Report-2021>
- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education**. 3 rd ed. New York: McGraw-Hill.

- Mission To the Moon. (7 เมษายน 2565). การศึกษาจะเปลี่ยนไปอย่างไรในวันที่ Metaverse มาถึง.
สืบค้น 12 มีนาคม 2567, จาก <https://missiontothemoon.co/metaverse-education/>
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: Harcourt Brace
Jovanovich.
- Tyler, R.W. (1949). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago:
The university of Chicago press.

แบบฟอร์มการส่งบทความวิชาการ/บทความวิจัย
วารสารราชนครินทร์ (Journal of Rajanagarindra) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

1. ชื่อ – นามสกุล ผู้ส่งบทความ

(ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....

ขอส่งบทความ ☐ บทความวิชาการ ☐ บทความวิจัย ☐ อื่นๆ ระบุ.....

2. ชื่อบทความ

(ภาษาไทย).....

.....

(ภาษาอังกฤษ).....

.....

3. กรณีที่เป็นอาจารย์และนักศึกษา ให้ระบุสาขาวิชาที่สังกัด

(ภาษาไทย)

(ภาษาอังกฤษ).....

4. ระดับการศึกษาสูงสุด (ภาษาไทย) (ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งทางวิชาการ (ภาษาไทย) (ภาษาอังกฤษ).....

5. หน่วยงานที่สังกัด

(ภาษาไทย)

(ภาษาอังกฤษ).....

6. ชื่อผู้เขียนร่วม

6.1 ชื่อ (ภาษาไทย)

(ภาษาอังกฤษ)

วุฒิการศึกษา สาขาวิชา

6.2 ชื่อ (ภาษาไทย)

(ภาษาอังกฤษ)

วุฒิการศึกษา สาขาวิชา

หมายเหตุ กรณีมีผู้เขียนร่วมมากกว่า 1 คน ให้ระบุเฉพาะคนที่ 1 ส่วนคนอื่นๆ ระบุในบทคัดย่อ

7. ผู้รับผิดชอบบทความชื่อ สกุล

8. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

.....
.....
.....
.....

โทรศัพท์.....E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมงานตามชื่อเรื่องที่ระบุในบทความจริง

โดยบทความต้นฉบับนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และระหว่างรอผลการพิจารณารับลงตีพิมพ์จากวารสารราชชนรินทร์ ข้าพเจ้าจะไม่นำส่งบทความต้นฉบับนี้ไปรับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ อีก หากพบว่าการส่งไปรับการพิจารณาที่อื่นด้วย ข้าพเจ้ายินดีให้ทางวารสารฯ ยกเลิกการพิจารณาโดยทันที และยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสารราชชนรินทร์ ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์

ลงนาม.....

(.....)

ผู้ส่งบทความวิชาการ/บทความวิจัย

****กรณารอกข้อมูลที่เป็นจริงและสมบูรณ์ที่สุด เพื่อความสะดวกในการประสานงานและการตีพิมพ์บทความ****

วารสารราชชนรินทร์ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ประเภทของบทความและรูปแบบบทความ

ผู้ส่งบทความสามารถส่งบทความได้ 2 ประเภท คือ บทความวิจัย และบทความวิชาการ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. บทความวิจัย ประกอบด้วยหัวข้อ

- 1.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 1.2 ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 1.3 สังกัดของผู้เขียน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 1.4 บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 1.5 คำสำคัญ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 1.6 บทนำ
- 1.7 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.8 วิธีดำเนินการวิจัย
- 1.9 ผลการวิจัย
- 1.10 อภิปรายผลการวิจัย
- 1.11 ข้อเสนอแนะ
- 1.12 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย
- 1.13 เอกสารอ้างอิง

2. บทความวิชาการ ประกอบด้วยหัวข้อ

- 2.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.2 ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.3 สังกัดของผู้เขียน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.4 บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.5 คำสำคัญ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.6 บทนำ
- 2.7 เนื้อหา
- 2.8 บทสรุป
- 2.9 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย
- 2.10 เอกสารอ้างอิง

รูปแบบและการเรียงลำดับเนื้อหา

วารสารราชชนครินทร์ ได้กำหนดรูปแบบการเขียนบทความสำหรับการตีพิมพ์ลงในวารสาร โดยผู้เขียนสามารถจัดเตรียมเนื้อหาให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด โดยมีความยาวของบทความ 10 – 14 หน้า (ขนาดกระดาษ A4) ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตลอดบทความทุกหน้า ดังแสดงในตาราง

ที่	หัวข้อ / ส่วนประกอบ ของบทความ	คำอธิบาย	ขนาดตัวอักษร
1	ชื่อเรื่องบทความภาษาไทย	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา	18 pt.
2	ชื่อเรื่องบทความภาษาอังกฤษ	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา	18 pt.
3	ชื่อผู้เขียนภาษาไทย	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา และมีสัญลักษณ์ * อยู่ท้ายนามสกุล ผู้ประสานงานหลัก	14 pt.
4	ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษ	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา และมีสัญลักษณ์ * อยู่ท้ายนามสกุล ผู้ประสานงานหลัก	14 pt.
5	บทคัดย่อ	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา เนื้อหาในบทคัดย่อจัดแบบกระจาย ชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
6	คำสำคัญ	เป็นคำหลักที่สำคัญจากชื่อเรื่อง บทความ หรือตัวแปรที่สำคัญ (ประมาณ 3 – 5 คำ) จัดชิดซ้าย	12 pt.
7	ABSTRACT	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา เนื้อหาในบทคัดย่อจัดแบบกระจาย ชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
8	Keywords	เป็นคำหลักที่สำคัญเป็น ภาษาอังกฤษจาก (ตามคำสำคัญ ภาษาไทย) จัดชิดซ้าย	12 pt.

ที่	หัวข้อ / ส่วนประกอบ ของบทความ	คำอธิบาย	ขนาดตัวอักษร
9	บทนำ	จัดชิดซ้าย ตัวหนา เนื้อหาให้ บรรยายถึงความสำคัญและที่มาของ การวิจัย โดยมีเนื้อหาไม่เกิน 2 หน้า จัดกระจายแบบชิดขอบ เนื้อหาใช้ ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
10	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	จัดชิดซ้าย ตัวหนา เนื้อหาใน วัตถุประสงค์เขียนเป็นข้อ ๆ จัดกระจายแบบชิดขอบ เนื้อหา ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
11	วิธีดำเนินการวิจัย	จัดชิดซ้าย ตัวหนา เนื้อหาระบุ ประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัย วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ขอบเขต เนื้อหา แนวคิดทฤษฎี หรือการเก็บ รวบรวมข้อมูล ระบุเครื่องมือ พร้อมค่าสถิติ จัดกระจายแบบชิด ขอบ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
12	ผลการวิจัย	จัดชิดซ้าย ตัวหนา เนื้อหาให้ใส่ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สามารถ ใส่ภาพ ตาราง พร้อมทั้งอธิบาย อย่างย่อ จัดกระจายแบบชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
13	อภิปรายผลการวิจัย	จัดชิดซ้าย ตัวหนา เนื้อหาแสดง เหตุผลทางวิชาการถึงสิ่งที่พบจาก การวิจัย โดยมีการอ้างอิง และ นำเสนอเท่าที่จำเป็นอย่างชัดเจน และครอบคลุม จัดกระจายแบบ ชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.

ที่	หัวข้อ / ส่วนประกอบ ของบทความ	คำอธิบาย	ขนาดตัวอักษร
14	ข้อเสนอแนะ	จัดชิดซ้าย ตัวหนา จัดกระจาย แบบชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษร ขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
15	องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย	จัดชิดซ้าย ตัวหนา จัดกระจาย แบบชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษร ขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
16	เอกสารอ้างอิง	จัดชิดซ้าย ตัวหนา จัดกระจาย แบบชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษร ขนาด 14 pt. (ระบุเอกสารอ้างอิง ที่ปรากฏในเนื้อหาบทความให้ ครบถ้วน)	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
17	ชื่อตาราง	ตารางที่ (ใช้ตัวหนา) จัดชิดซ้าย	14 pt.
18	คำอธิบายภาพ แผนภูมิ หรือ กราฟ	ภาพที่ (ใช้ตัวหนา) จัดกึ่งกลาง ใต้ภาพ ตัวอักษรขนาด 14 pt.	14 pt.
19	การเว้นระยะขอบกระดาษ	- ขอบบน 1.5 นิ้ว - ขอบล่าง 1 นิ้ว - ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว - ขอบขวา 1 นิ้ว	

การส่งต้นฉบับ ส่งบทความวิจัย/บทความวิชาการ ในรูปแบบไฟล์ Word และในรูปแบบไฟล์ PDF พร้อมทั้งแบบฟอร์มส่งบทความ เพื่อรับการพิจารณาลงตีพิมพ์ลงวารสาร ในระบบ ThaiJo วารสารราชชนรินทร์

การติดต่อ กองบรรณาธิการวารสารราชชนรินทร์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์ เลขที่ 422 ถ.มรุพงษ์ ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา 24000 หมายเลขโทรศัพท์/ 0-3850-0000 ต่อ 6415

วร.02

รูปแบบการเขียนบทความ
วารสารราชชนรินทร์

ชื่อบทความ (ภาษาไทย) (ตัวอักษรขนาด 18 pt.)

ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษ) (ตัวอักษรขนาด 18 pt.)

ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย) (ตัวอักษรขนาด 14 pt.)

ชื่อผู้เขียน (ภาษาอังกฤษ) (ตัวอักษรขนาด 14 pt.)

สังกัดของผู้เขียน (ภาษาไทย) (ตัวอักษรขนาด 12 pt.)

สังกัดผู้เขียน (ภาษาอังกฤษ) (ตัวอักษรขนาด 12 pt.)

*Corresponding email: (ตัวอักษรขนาด 12 pt.)

บทคัดย่อ (ตัวอักษรขนาด 16)

(ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

คำสำคัญ : (ไม่เกิน 5 คำ) (ตัวอักษรขนาด 12 pt.)

ABSTRACT (ตัวอักษรขนาด 16)

(ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

Keywords : (ไม่เกิน 5 คำ) (ตัวอักษรขนาด 12 pt.)

บทนำ (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....

.....

..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

- 1.
- 2. (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)
- 3.

วิธีดำเนินการวิจัย (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....

.....

..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

.....

ผลการวิจัย (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....

.....

..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

.....

อภิปรายผลการวิจัย (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....

.....

..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....

.....

..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

.....

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....

.....

..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....

.....

..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

.....

การอ้างอิงเอกสาร

1. ในเนื้อเรื่อง เอกสารภาษาไทยใช้ชื่อต้น เอกสารภาษาอังกฤษใช้ชื่อสกุล ตัวอย่าง

1. วีรพงษ์ และวิฑูรย์. (2536). รายงานว่า.....
ถ้าเกิน 2 คน ใช้เฉพาะชื่อแรกแล้วต่อด้วย และคณะ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษ et al.
2. ผลพลอยได้จากงานหลอมอะลูมิเนียมเป็นวัสดุที่เหลือใช้จากกระบวนการผลิตของ
ภาคอุตสาหกรรม และมีแร่ธาตุอาหารที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์กับภาคการเกษตร
(ไพรัตน์, 2548)
3. การรู้สารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Breivik, 1987)

2. ในการอ้างอิงเอกสาร

1) บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่ตีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่พิมพ์ (ฉบับ), หน้า.
น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2550). ทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา
ในประเทศไทย. วารสารห้องสมุด. 51(2), 81 – 92.

Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). Determining Sample
Size for Research Activities. *Educational and Psychological
Measurement*. 30(3), 607-610.

2) หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ยุพิน พิธกุล. (2540). การเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ :
บพิธการพิมพ์.

เดชา เดชะวัฒนไพศาล. (2551). เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนา
วิชาการ “ก้าวใหม่ในโลกธุรกิจ”. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี.

กรณีผู้แต่งเป็นคนไทย แต่ง เขียนหนังสือภาษาอังกฤษ ให้ลงชื่อผู้แต่งเหมือนคนไทยที่แต่งหนังสือ
ภาษาไทย

Khanjanapaj Lewmanomont. & Hioao Ogawa. (1995). *Common seaweeds
and seagrasses of Thailand*. Bangkok : Integrated Promotion
Technology Co.Ltd.

3) การอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ.
สืบค้นเมื่อ..... จาก www.....

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). นโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี. สืบค้นเมื่อ
9 พฤศจิกายน 2550. จาก <http://www.onec.go.th>

วารสารราชนครินทร์

กองบรรณาธิการวารสารราชนครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

422 ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

0-3850-0000 ต่อ 6415

rru.journal@gmail.com

ISSN 2774-1230 (Online)

